

NASTAVNI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO OSJEČKO - BARANJSKE ŽUPANIJE

Služba za javno zdravstvo

Teaching Institute of Public Health for the Osijek-Baranja County

Department of Public Health

31000 Osijek, Drinska 8, Croatia; telefon 031 225 700, telefax 031 206 870; e-mail: zzjz-os@os.htnet.hr

ZDRAVSTVENO-STATISTIČKI LJETOPIŠ OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE ZA 2024. GODINU

Urednici:

*izv. prof. prim. dr. sc. Senka Samardžić, dr. med.
specijalist javnog zdravstva*

*Alen Imširović, dr. med.
specijalist javnozdravstvene medicine*

*Ivona Javorović, dr. med.
specijalizant javnozdravstvene medicine*

www.zzjzosijek.hr

Osijek, siječanj 2026. godine

PREDGOVOR

Pred vama je novo izdanje zdravstveno-statističkog ljetopisa Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije.

Zdravstveno-statistički ljetopis Osječko-baranjske županije za 2024. godinu objavljen je na web stranici zavoda <https://www.zzjosijek.hr/publikacije-2> s poveznicama na dijelove koji su objavljeni kao zasebne publikacije ("Prirodno kretanje stanovništva u Osječko-baranjskoj županiji u 2024. godini", "Porodi u zdravstvenim ustanovama u Osječko-baranjskoj županiji u 2024. godini", "Pobačaji u zdravstvenim ustanovama u Osječko-baranjskoj županiji u 2024. godini", "Izvješće o umrlim osobama u Osječko-baranjskoj županiji u 2024. godini", "Primarna zdravstvena zaštita u Osječko-baranjskoj županiji u 2024. godini", "Stacionarna zdravstvena zaštita u Osječko-baranjskoj županiji u 2024. godini", "Izvješće o osobama s invaliditetom u Osječko-baranjskoj županiji u 2024. godini").

Publikacija "Zdravstveno-statistički ljetopis Osječko-baranjske županije za 2024. godinu" rezultat je obrade dostupnih podataka u sklopu Zdravstveno informacijskog sustava, reguliranog zakonskim propisima i Programom statističkih istraživanja te godišnjim provedbenim planom statističkih aktivnosti Republike Hrvatske 2024. godine.

Podaci omogućuju uvid u organizacijsku strukturu, djelatnički kapacitet pružanja zdravstvene zaštite i učinke te pokazatelje zdravstvenog stanja stanovništva Osječko-baranjske županije. Imajući u vidu činjenicu da je sukladno Zakonu o službenoj statistici Državni zavod za statistiku (DZS) glavni nositelj istraživanja o umrlim osobama, a Hrvatski zavod za javno zdravstvo (HZJZ) nositelj javnozdravstvenog istraživanja o umrlim osobama, te zbog izuzetne važnosti kvalitete, odnosno sveobuhvatnosti mortalitetnih podataka, od 2017. smo godine kao izvor podataka uzroka smrti umrlih osoba s prebivalištem u našoj Županiji koristili bazu umrlih HZJZ. Na taj način obuhvatili smo umrle izvan naše Županije a s prebivalištem u Županiji, za razliku od prijašnjih izdanja u kojima smo prikazivali samo umrle u našoj Županiji. Sustav prikupljanja podataka o umrlim osobama reguliran je zakonima koji povezuju različite društvene sustave: državnu upravu, državnu statistiku, pravosuđe i zdravstvo. Osim prikupljanja na individualnim obrascima i izvješćima sve se više informacija i podataka razmjenjuje u elektroničkom obliku radi brže analize i objave istih.

Na stanje zdravlja stanovništva, uz zdravstveni sustav, značajno utječu i demografski, gospodarski te ekološki čimbenici, kao i obrazovna struktura stanovništva. Zbog toga publikacija prikazuje pojedina demografska i društvena obilježja naše Županije.

Sustav prikazivanja podataka populacijski je orijentiran, s korisnikom zdravstvene zaštite u središtu sustava, odnosno, vodeće je načelo prikazivanja podataka logičko-populacijsko, a ne formalno-organizacijsko. Rad i postupci prema vrstama zaštite prikazani su prema spolu korisnika svugdje gdje je to programski bilo moguće. Svi podaci objavljeni su u apsolutnim brojevima, a za bolje uočavanje veličine pojave ili strukture korišteni su i odgovarajući relativni brojevi. Publikacija "Zdravstveno-statistički ljetopis Osječko-baranjske županije za 2024. godinu", objedinjavajući na jednom mjestu sve dostupne podatke, pruža mogućnost relevantne ocjene učinaka zdravstvene djelatnosti cijele Županije, a određeni indikatori odabrani su za usporedbu podataka naše Županije s podacima ostalih županija ili Republike Hrvatske.

Vjerujemo da će ova publikacija zainteresiranoj javnosti poslužiti kao značajan izvor informacija o zdravstvenom stanju stanovništva Osječko-baranjske županije.

Uredništvo

SADRŽAJ

1. JAVNOZDRAVSTVENA DJELATNOST NASTAVNOG ZAVODA ZA JAVNO ZDRAVSTVO OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE
 - 1.1. Služba za javno zdravstvo
 - 1.2. Služba za epidemiologiju
 - 1.3. Služba za školsku i adolescentnu medicinu
 - 1.4. Služba za dezinfekciju, dezinsekciju i deratizaciju
 - 1.5. Centar za zdravstvenu zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti
 - 1.6. Služba za kliničku mikrobiologiju
 - 1.7. Služba za zdravstvenu ekologiju
2. JAVNOZDRAVSTVENA MEDICINA
 - 2.1. Stanovništvo Osječko-baranjske županije
 - 2.2. Porodi
 - 2.3. Pobačaji
 - 2.4. Umrli i nasilne smrti
 - 2.5. Zdravstvene ustanove i djelatnici u zdravstvu
 - 2.6. Primarna zdravstvena zaštita
 - 2.7. Stacionarna zdravstvena zaštita
 - 2.8. Novotvorine
 - 2.9. Socioekonomski pokazatelji
 - 2.10. Osobe s invaliditetom
3. EPIDEMIOLOŠKA DJELATNOST
 - 3.1. Zarazne bolesti
 - 3.2. Tuberkuloza
 - 3.3. Obvezna cijepljenja
 - 3.4. Rad antirabične ambulante
 - 3.5. Ostale epidemiološke djelatnosti
 - 3.6. Rad centra za besplatno i anonimno savjetovanje i testiranje na HIV, hepatitis B i C
4. ŠKOLSKA I ADOLESCENTNA MEDICINA
 - 4.1. Obvezna cijepljenja i HPV
 - 4.2. Probiri, sistematski i namjenski pregledi školske djece i redovitih studenata
 - 4.3. Savjetovalište i zdravstveni odgoj

5. DEZINFEKCIJA, DEZINSEKCIJA I DERATIZACIJA

- 5.1. Stručni nadzor nad mjerama dezinfekcije, dezinfekcije i deratizacije
- 5.2. Utvrđivanje brojnosti i tretmani ličinki i odraslih komaraca
- 5.3. Monitoring invazivnih vrsta komaraca

6. MENTALNO ZDRAVLJE I PREVENCIJA OVISNOSTI

- 6.1. Rad Centra za zdravstvenu zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti
- 6.2. Mentalno zdravlje
- 6.3. Prevencija ovisnosti

7. MIKROBIOLOŠKA DJELATNOST

- 7.1. Mikrobiološka dijagnostika
- 7.2. Infekcije respiratornog sustava
- 7.3. Infekcije mokraćnog i spolnog sustava
- 7.4. Serološke pretrage
- 7.5. Bolesti probavnog sustava

8. ZDRAVSTVENA EKOLOGIJA

- 8.1. Ispitivanje namirnica, predmeta opće uporabe i voda
- 8.2. Praćenje vrsta i koncentracija peludnih zrnaca u zraku
- 8.3. Nutricionističko savjetovanje NZJZ OBŽ

AUTORI

1. JAVNOZDRAVSTVENA DJELATNOST NASTAVNOG ZAVODA ZA JAVNO ZDRAVSTVO OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE
 - 1.1. Služba za javno zdravstvo
izv.prof.prim.dr.sc. Senka Samardžić, dr.med. specijalist javnog zdravstva
 - 1.2. Služba za epidemiologiju
Nikola Kraljik, dr.med. specijalist javnog zdravstva
 - 1.3. Služba za školsku i adolescentnu medicinu
Vesna Buljan, dr.med. specijalist školske medicine
 - 1.4. Služba za dezinfekciju, dezinsekciju i deratizaciju
Mrvoje Bekina, mag.biol.exp.
 - 1.5. Centar za zdravstvenu zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti
mr. Marija Kribl, dr.med., specijalist obiteljske medicine, subspecijalist iz alkoholizma i drugih ovisnosti-adiktologije
 - 1.6. Služba za kliničku mikrobiologiju
doc.dr.sc. Arlen Antolović-Požgain, dr.med. specijalist kliničke mikrobiologije
 - 1.7. Služba za zdravstvenu ekologiju
Snježana Benković, dipl.ing.preh.teh.
2. JAVNOZDRAVSTVENA MEDICINA
 - 2.1. Stanovništvo Osječko-baranjske županije
Alen Imširović, dr.med. specijalist javnozdravstvene medicine
 - 2.2. Porodi
Alen Imširović, dr.med. specijalist javnozdravstvene medicine
 - 2.3. Pobačaji
Alen Imširović, dr.med. specijalist javnozdravstvene medicine, Ivona Javorović, dr.med. specijalizant javnozdravstvene medicine
 - 2.4. Umrli i nasilne smrti
izv.prof.prim.dr.sc. Senka Samardžić, dr.med. specijalist javnog zdravstva
 - 2.5. Zdravstvene ustanove i djelatnici u zdravstvu
izv.prof.prim.dr.sc. Senka Samardžić, dr.med. specijalist javnog zdravstva
 - 2.6. Primarna zdravstvena zaštita
izv.prof.prim.dr.sc. Senka Samardžić, dr.med. specijalist javnog zdravstva
 - 2.7. Stacionarna zdravstvena zaštita
izv.prof.prim.dr.sc. Senka Samardžić, dr.med. specijalist javnog zdravstva
 - 2.8. Novotvorine
izv.prof.prim.dr.sc. Senka Samardžić, dr.med. specijalist javnog zdravstva, Nikola Kraljik, dr.med. specijalist javnog zdravstva
 - 2.9. Socioekonomski pokazatelji
Alen Imširović, dr.med. specijalist javnozdravstvene medicine
 - 2.10. Osobe s invaliditetom
Alen Imširović, dr.med. specijalist javnozdravstvene medicine
3. EPIDEMIOLOŠKA DJELATNOST
 - 3.1. Zarazne bolesti
Nikola Kraljik, dr.med. specijalist javnog zdravstva, Dominik Andrašević, bacc.sanit.ing., Sonja Barišić, sanit.teh.
 - 3.2. Tuberkuloza
Nikola Kraljik, dr.med. specijalist javnog zdravstva
 - 3.3. Obvezna cijepljenja
Nikola Kraljik, dr.med. specijalist javnog zdravstva, Mirjana Gavran, sanit.ing., Dominik Andrašević, bacc.sanit.ing.
 - 3.4. Rad antirabične stanice
Nikola Kraljik, dr.med. specijalist javnog zdravstva, Anita Krstanović, sanit.teh.
 - 3.5. Ostale epidemiološke djelatnosti
Nikola Kraljik, dr.med. specijalist javnog zdravstva, Ljiljana Čavar, dipl.sanit.ing.
 - 3.6. Rad centra za besplatno i anonimno savjetovanje i testiranje na HIV, hepatitis B i C
prof.prim.dr.sc. Karlo Kožul, dr.med. specijalist epidemiolog

4. ŠKOLSKA I ADOLESCENTNA MEDICINA

4.1. Obvezna cijepljenja i HPV

Vesna Buljan, dr. med. specijalist školske medicine

4.2. Probiri, sistematski i namjenski pregledi školske djece i redovitih studenata

Vesna Buljan, dr. med. specijalist školske medicine, Barbara Šencaj, mag.med.techn.

4.3. Savjetovalište i zdravstveni odgoj

Vesna Buljan, dr. med. specijalist školske medicine

5. DEZINFEKCIJA, DEZINSEKCIJA I DERATIZACIJA

5.1. Stručni nadzor nad mjerama dezinfekcije, dezinfekcije i deratizacije

Hrvoje Bekina, mag.biol.exp., Ivan Kurtek, mag.biol.

5.2. Utvrđivanje brojnosti i tretmani ličinki i odraslih komaraca

Hrvoje Bekina, mag.biol.exp., Ivan Kurtek, mag.biol.

5.3. Monitoring invazivnih vrsta komaraca

Hrvoje Bekina, mag.biol.exp., Ivan Kurtek, mag.biol.

6. MENTALNO ZDRAVLJE I PREVENCIJA OVISNOSTI

6.1. Rad Centra za zdravstvenu zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti

mr. Marija Kribl, dr.med., specijalist obiteljske medicine, subspecijalist iz alkoholizma i drugih ovisnosti-adiktologije, Dubravka Lučić, bacc.med.tech.

6.2. Mentalno zdravlje

mr. Marija Kribl, dr.med., specijalist obiteljske medicine, subspecijalist iz alkoholizma i drugih ovisnosti-adiktologije, Dubravka Lučić, bacc.med.tech.

6.3. Prevencija ovisnosti

mr. Marija Kribl, dr.med., specijalist obiteljske medicine, subspecijalist iz alkoholizma i drugih ovisnosti-adiktologije, Dubravka Lučić, bacc.med.tech.

7. MIKROBIOLOŠKA DJELATNOST

7.1. Mikrobiološka dijagnostika

doc.dr.sc. Arlen Antolović-Požgain, dr.med. specijalist kliničke mikrobiologije

7.2. Infekcije respiratornog sustava

Dajana Štampar, univ.mag.med.lab.diagn.

7.3. Infekcije mokraćnog i spolnog sustava

Dajana Štampar, univ.mag.med.lab.diagn.

7.4. Serološke pretrage

Dajana Štampar, univ.mag.med.lab.diagn.

7.5. Bolesti probavnog sustava

Dajana Štampar, univ.mag.med.lab.diagn.

8. ZDRAVSTVENA EKOLOGIJA

8.1. Ispitivanje namirnica, predmeta opće uporabe i voda

*Snježana Benković, dipl.ing.preh.teh., Kristina Valek Lendić, dipl.ing.preh.teh.,
Danijela Bezik, mag.ing.biotechn.*

8.2. Praćenje vrsta i koncentracija peludnih zrnaca u zraku

Mirta Eberhard, mag.biologije, Dora Lazić, mag.biologije

8.3. Nutricionističko savjetovalište NZJZ OBŽ

Ivana Sović, mag.nutr.

Znakovi i kratice koji se koriste u ovom Zdravstveno-statističkom ljetopisu

Znakovi:

- (-) nema pojave
- (...) ne raspolaže se s podacima
- (*) oznaka za napomenu ispod tablice

Kratice:

- AIDS – sindrom stečene imunodeficijencije (eng. *Acquired Immunodeficiency Syndrome*)
- BAT – brzi antigenski test
- BCG cjepivo – cjepivo protiv tuberkuloze (lat. *Bacillus Calmette-Guérin*)
- BI-RADS – sustav kategoriziranja nalaza mamografije (eng. *Breast Imaging Reporting and Data System*)
- br.; N – broj
- CDC – Centar za kontrolu i prevenciju bolesti, (eng. *Centers for Disease Control and Prevention*)
- CEZIH – Centralni zdravstveni informacijski sustav Republike Hrvatske
- COVID-19 – koronavirusna bolest 2019. (eng. *Coronavirus Disease 2019*)
- CST – Centar za besplatno i anonimno savjetovanje i testiranje na HIV, hepatitis B i C
- CZSS – Centar za socijalnu skrb
- DDD – dezinfekcija, dezinsekcija i deratizacija
- DJ – dijagnostička jedinica
- DTP – dijagnostičko-terapijski postupci
- DZOBŽ – Dom zdravlja Osječko-baranjske županije
- g. – godina
- GO – ginekološka ordinacija
- Hb – hemoglobin
- HMP – Hitna medicinska pomoć
- HRIG – ljudski imunoglobulin protiv bjesnoće
- HZJZ – Hrvatski zavod za javno zdravstvo
- HZMO – Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
- HZZO – Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje
- KB – klinička bolnica
- KBC Osijek – klinički bolnički centar Osijek
- KV – kvalificirani (radnik)
- M – muškarci, osobe muškog spola
- MKB-10 – 10. revizija Međunarodne klasifikacije bolesti i srodnih zdravstvenih problema
- MPO – medicinski potpomognuta oplodnja
- MPR cjepivo – cjepivo protiv ospice (morbila), parotitisa i rubeole
- MZ RH – ministarstvo zdravstva Republike Hrvatske
- NAJS – Nacionalni javnozdravstveni informacijski sustav
- NKV – nekvalificirani (radnik)
- NPP – Nacionalni preventivni program
- NSS – niža stručna sprema
- NZJZ OBŽ – Nastavni zavod za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije
- OBŽ – Osječko-baranjska županija
- OOM – ordinacija opće medicine
- ORL – Otorinolaringologija
- OŠ – osnovna škola
- OŽB Našice – Opća županijska bolnica Našice
- PCR – lančana reakcija polimerazom (eng. *polymerase chain reaction*)
- PDJ – prijavno-dojavna jedinica
- PGO – privatna ginekološka ordinacija
- PKV – polukvalificirani (radnik)
- POMR – privatna ordinacija medicine rada

POOM – privatna ordinacija opće medicine
PPD – pročišćeni proteinski derivat bacila tuberkuloze
PPO – privatna pedijatrijska ordinacija
PO – pedijatrijska ordinacija
pz – peludna zrnca
RH – Republika Hrvatska
RJ – radna jedinica
SARS CoV-2 – teški akutni respiratorni sindrom koronavirus 2 (eng. *Severe acute respiratory syndrome coronavirus 2*)
SPI – spolno prenosive infekcije
SSS – srednja stručna sprema
SŠ – srednja škola
TBC – tuberkuloza
TM – tjelesna masa
TV – tjelesna visina
UK; UKUP – ukupno
VKV – visokokvalificirani (radnik)
VSS – visoka stručna sprema
VŠS – viša stručna sprema
Ž – žene, osobe ženskog spola

Poglavlje I.

JAVNOZDRAVSTVENA DJELATNOST NASTAVNOG ZAVODA ZA JAVNO ZDRAVSTVO OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

1.1. SLUŽBA ZA JAVNO ZDRAVSTVO

Cilj rada Službe unaprjeđenje je zdravlja stanovništva. Tri su ključne funkcije u ispunjenju toga cilja:

- procjena zdravlja i zdravstvenih potreba stanovništva na temelju sustavnog provođenja redovitih statističkih istraživanja i rezultata dodatnih praćenja i analiza, uključujući informacije o ponašanju vezanom uz zdravlje, kako bi se identificirali čimbenici rizika, njihova učestalost i povezanost, kao i analiza odrednica zdravlja, koja uključuje okolinske, socijalne i ekonomske čimbenike
- razvoj javnozdravstvene politike izgradnjom platforme za djelovanje, uspostavljanjem komunikacija sa zdravstvenim i uz zdravlje vezanim organizacijama, medijima i javnošću, redovitim priređivanjem i distribuiranjem izvještaja o zdravstvenom stanju, određivanjem prioriteta među zdravstvenim potrebama, kao i učešćem u izradi Plana za zdravlje zajednice
- osiguranje provođenja učinkovitih programa kao odgovora na odabrane prioritete zdravstvene potrebe, evaluacija programa i osiguranje kvalitete u skladu s postavljenim mjerljivim ciljevima, te provođenje edukacije i informiranja javnosti o stanju zdravlja i pozitivnom zdravstvenom ponašanju kontinuiranim radom na unaprjeđenju zdravlja, putem usvajanja zdravih životnih navika.

U službi se provode mnogobrojni programi koji su od interesa za zdravlje zajednice kao što su Nacionalni program ranog otkrivanja raka dojke, Nacionalni program ranog otkrivanja raka debelog crijeva, trenutno u reorganizaciji Nacionalni program ranog otkrivanja raka vrata maternice i Nacionalni program Živjeti zdravo.

Promocija zdravlja i zdravstvena edukacija stanovništva za cilj ima očuvanje i unaprjeđenje zdravlja te unaprjeđenje zdravstvene kulture stanovništva. Promicanje zdravlja javnozdravstvena je disciplina s ciljem unaprjeđenja zdravlja i stvaranja potencijala za dobro zdravlje. Svjetska zdravstvena organizacija definira zdravlje kao stanje fizičkog, mentalnog i socijalnog blagostanja (zdravlja), a ne samo kao odsustvo bolesti. Zdravlje je društvena odgovornost, u smislu brige za osiguranje zdravog i sigurnog okruženja, smanjenja i sprječavanja čimbenika koji štete zdravlju, povećanja ulaganja u unaprjeđenje zdravlja, ali i odgovornost pojedinca. Prosvjeđivanje i edukacija stanovništva provode se na osnovi definiranih zdravstvenih prioriteta kroz sljedeće aktivnosti:

- izradu i provođenje programa zdravstvenog prosvjeđivanja na osnovi definiranih prioriteta (provođenje nacionalnih i županijskih preventivnih programa)
- edukaciju putem predavanja, radionica, publikacija, edukativnih materijala, medijske promocije
- organiziranje stručnih skupova (tribina, simpozija...)
- objavljivanje stručnih i znanstvenih radova
- organiziranje javnozdravstvenih promotivnih akcija (Dan mimoza, Hrvatski dan nepušenja, Dan narcisa, Svjetski dan zdravlja, Dan plavog irisa, Svjetski dan nepušenja, Svjetski dan srca, Dan ružičaste vrpce, Movember, Svjetski dan šećerne bolesti i dr.)
- publicističku djelatnost – izdavanje promotivnih brošura, letaka i dr.
- suradnju s medijima – promocija putem medija.

Služba prikuplja, kontrolira, obrađuje i analizira podatke o radu zdravstvene djelatnosti i o zdravstvenom stanju stanovništva na području Osječko-baranjske županije. Podaci se prikupljaju od svih zdravstvenih subjekata na području županije bez obzira na vrstu vlasništva i ugovor s Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje. Prikupljaju se podaci i o kadrovima, odnosno zdravstvenim i administrativno-tehničkim djelatnicima zaposlenima u zdravstvu. Individualni izvještajni obrasci na kojima se registrira bolnički morbiditet u Kliničkom bolničkom centru Osijek i Općoj županijskoj bolnici Našice elektronskim se putem pohranjuju u Nacionalni javnozdravstveni informacijski sustav (NAJS). NAJS

je organizirani sustav informacijskih usluga Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, dijeljenih sa suradnim ustanovama. Sustav omogućuje upravljanje javnozdravstvenim informacijama i procesima za bilježenje, prihvata, korištenje i arhiviranje zdravstvenih podataka. Svake godine služba izdaje nekoliko publikacija o radu zdravstvene djelatnosti i o zdravstvenom stanju stanovništva na području Osječko-baranjske županije i radu zdravstvene službe u protekloj godini, a koje su dostupne na web stranicama županijskog zavoda:

- Prirodno kretanje stanovništva
- Porodi u zdravstvenim ustanovama
- Pobačaji u zdravstvenim ustanovama
- Izvješće o umrlim osobama
- Stacionarna zdravstvena zaštita
- Primarna zdravstvena zaštita
- Zdravstveno stanje i skrb za osobe starije životne dobi
- Izvješće o osobama s invaliditetom

Zdravstveni pokazatelji ukazuju na aktualno zdravstveno stanje stanovnika naše županije, ali su i temelj za određivanje prioriteta aktivnosti, odnosno kreiranja zdravstvene politike. Na zahtjev različitih korisnika (županija, zdravstvene ustanove i dr.) često se rade dodatne obrade i interpretacije podataka čiji je cilj unaprijediti zdravstveno stanje stanovnika.

1.2. SLUŽBA ZA EPIDEMIOLOGIJU

Služba obavlja sljedeće poslove: vodi registre kliconoša akutnih i kroničnih zaraznih bolesti te provodi epidemiološki nadzor rizičnih mjesta za eventualnu pojavu zaraznih bolesti: jaslice, dječji vrtići, osnovne i srednje škole, đачki domovi, domovi umirovljenika, objekti društvene prehrane. Dio je posla i planiranje, organizacija, kontrola, evaluacija, te izrada mjesečnih i godišnjih izvješća o provođenju obveznih cijepljenja na području Osječko-baranjske županije. Uz to, prate se i evidentiraju eventualne nepoželjne nuspojave i postvakcinalne komplikacije. Uz obvezna, Služba obavlja i aplikaciju neobveznih, a epidemiološki indiciranih cjepiva kao što je cjepivo protiv trbušnog tifusa, pneumokokne bolesti, krpeljnog meningoencefalitisa, bjesnoće i gripe. Služba za epidemiologiju, u okviru mjera za sprječavanje bolesti, kontinuirano radi na provođenju zdravstvenog odgoja i zdravstvenog prosvjećivanja stanovništva kroz pripremu promotivnih materijala, letaka i brošura, prigodnih predavanja za pučanstvo i provođenjem tečaja tzv. "Higijenskog minimuma" za osobe zaposlene u proizvodnji, prometu i prodaji namirnica za ljudsku uporabu. U Službi za epidemiologiju kontinuirano se obavlja edukacija zdravstvenih zaposlenika srednje, više i visoke stručne spreme tijekom njihovog pripravničkog staža. Zaposlenici sudjeluju i u provođenju nastave na srednjoj i višoj Medicinskoj školi u Osijeku i na Medicinskom Fakultetu Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.

Centar za besplatno i anonimno savjetovanje i testiranje na HIV, hepatitis B i C otvoren je 1. ožujka 2005. u okviru Službe. U Centru rade stručne osobe koje u suradnji s korisnikom pomažu u pronalasku rješenja za svaki individualni rizik od HIV, hepatitis B i C infekcija. Centar je namijenjen svim osobama koje se žele testirati na navedene infekcije, te koje zatrebaju savjet i pomoć u vezi s HIV/AIDS-om. Osnovni je cilj rada CST-a povećati dostupnost dobrovoljnom, anonimnom i besplatnom testiranju i savjetovanju cijeloj populaciji, pogotovo mladim osobama i osobama u skupinama rizičnog ponašanja. Radom savjetovališta važno je utjecati na usvajanje pozitivnih stavova i stilova života (odgovorno spolno ponašanje, nekorištenje droga i dr.), održavati nisku razinu oboljelih od HIV/AIDS-a, hepatitisa B i C, te smanjiti rizik od povećanog širenja bolesti u budućnosti.

Sanitarne iskaznice – Pravilnikom o načinu obavljanja zdravstvenih pregleda osoba pod zdravstvenim nadzorom propisane su mjere i aktivnosti kojima se podvrgavaju osobe pod zdravstvenim nadzorom kao i zadaci zdravstvenih ustanova koje provode takav zdravstveni nadzor. Cilj je Pravilnika podići svijest i provesti zakonom utvrđene mjere i aktivnosti koje će podići svijest u osoba koje se stavljaju pod zdravstveni nadzor o važnosti ovog higijenskog pregleda u očuvanju i unaprjeđenju osobnog zdravlja i zdravlja zajednice u kojoj rade takve osobe. Razlog ovome Pravilniku stavljanje je pod zdravstveni nadzor osoba koje:

- rade na proizvodnji, prometu i usluživanju hrane ili vode za ljudsku potrošnju, odnosno one osobe koje svojim komercijalnim radom dolaze u neposredan dodir s hranom i vodom za ljudsku uporabu
- obavljaju poslove smještaja, njege i odgoja dojenčadi i predškolske djece
- rade na porođajnim i dječjim odjelima zdravstvenih ustanova
- rade na poslovima higijenske njege i unošenja boja i stranih tijela u kožu i sluznice
- dolaze iz država u kojima postoje malarija, kolera, virusna hemoragijska groznica i druge slične bolesti
- su tražitelji međunarodne zaštite, azilanti i osobe pod privremenom zaštitom i slično
- se školuju iz stranih zemalja kao i njihove obitelji

Svaka fizička ili pravna osoba samostalno, na vlastitu odgovornost i sukladno Pravilniku određuje kakav se pregled treba zatražiti i napraviti obzirom na posao koji obavlja.

Imunizacija i kemoprofilaksa protiv zaraznih bolesti – prema obveznom Programu cijepljenja u RH cijepljenje se provodi protiv sljedećih zaraznih bolesti: difterije, tetanusa, hripavca, dječje paralize, ospica, zaušnjaka, rubele, tuberkuloze, hepatitisa B, bolesti izazvanih s haemophilus infl. tipa B i pneumokokne bolesti. Na razini Osječko-baranjske županije, prema obveznom Programu cijepljenja planira se, nabavljati, čuvati i distribuirati cjepivo, te po potrebi pružiti stručnu pomoć kod provedbe cijepljenja ovlaštenim cjepiteljima. Također se prati i evidentira prijava neželjenih nuspojava cijepljenja. Procijepljenost prema obveznom Programu cijepljenja prati se putem mjesečnih i godišnjih izvješća o provedenom cijepljenju. U slučajevima zakonski nezadovoljavajućeg cijepnog obuhvata, intervenira se potrebnim dopunskim cijepljenjem. Provodi se edukacija i informira stanovništvo o prevenciji, učinkovitosti i rizicima cijepljenja protiv zaraznih bolesti. Obavlja se prema Međunarodnom sanitarnom pravilniku zdravstveni nadzor, savjetovanje i cijepljenje putnika u međunarodnom prometu. Po epidemiološkim indikacijama provodi se cijepljenje i s cjepivima izvan obveznog Programa cijepljenja; npr. protiv bjesnoće, gripe, žute groznice, krpeljnog meningoencefalitisa, meningokoka, trbušnog tifusa, hepatitisa A, hepatitisa B, vodenih kozica i sl., te propisuju lijekovi za prevenciju malarije, kolere i drugih bolesti. Otvara se i jedno veliko područje rada, a to je epidemiologija prometa.

Tečaj higijenskog minimuma (Tečaj za stjecanje potrebnog znanja o zdravstvenoj ispravnosti hrane i osobnoj higijeni osoba) - tečaj je reguliran Zakonom o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti (NN 79/07, 113/08, 43/09 i 130/17) i Pravilnikom o načinu i programu stjecanja potrebnog znanja o zdravstvenoj ispravnosti hrane (NN 116/2018). Tečaj se odnosi na sve osobe koje rade u proizvodnji i prometu hranom i vodom za ljudsku potrošnju, osim osoba u primarnoj proizvodnji, a potrebno ga je položiti prije početka rada i obnavljati ga svakih pet godina.

Tečaj se provodi po osnovnom programu:

- ugostiteljskim objektima u kojima se poslužuju pića i topli napitci, skladištima i trgovinama zapakirane i nezapakirane hrane koja nije lako kvarljiva i ne zahtjeva posebne uvjete čuvanja
- prodaji izvan prostorija zapakirane ili nezapakirane hrane koja zahtjeva ili ne zahtjeva posebne temperaturne uvjete čuvanja (prodajna vozila, kiosci, automati, rashladne škrinje)
- objektima u kojima se isključivo peku smrznuti pekarski proizvodi, pripremaju, peku i poslužuju prhka, lijevanja ili dizana tijesta, objekti u kojima se obavlja djelatnost punjenja i pakiranja pčelinjih proizvoda, osim primarne proizvodnje i osim dodataka prehrani
- objektima u kojima se pružaju ugostiteljske usluge na OPG-u, objektima koji se primarno koriste kao privatni stambeni prostori, a u njima se priprema svježi sir i vrhnje radi stavljanja na tržište, objektima u kojima se obavlja skladištenje hrane životinjskog podrijetla koji ne podliježu odobravanju u skladu su Uredbom 853/2004 Europskog parlamenta
- tržnicama na veliko i malo koje obavljaju prodaju hrane izvan prostorija, osim primarnih proizvoda
- sabiralištima mlijeka od dva ili više proizvođača u sustavu otkupa od jednog objekta
- mesnicama, ribarnicama, sabiralištima divljači.

Tečaj se provodi po proširenom programu za:

- osobe koje na svojim radnim mjestima u proizvodnji ili prometu hranom i vodom za ljudsku potrošnju dolaze u dodir s hranom, a nisu navedene u popisu djelatnosti „Osnovni program“
- osobe koje polažu tečaj po proširenom programu slušaju teorijsku nastavu u trajanju od tri dana (ponedjeljak-srijeda), te nakon sedam dana (srijedom), polažu ispit.
- osobe koje obavljaju sezonske poslove u proizvodnji i /ili ugostiteljstvu, tečaj po proširenom programu provodi se putem odobrenih edukativnih materija.
- osobe koje su završile srednjoškolsko strukovno obrazovanje za prehrambeno-prerađivačka i ugostiteljska zanimanja imaju usvojena potrebna znanja za rad u svim djelatnostima i upućuju se na tečaj nakon pet godina od dana završetka strukovnog obrazovanja.

- osobe koje su završile sveučilišni diplomski studij ili specijalistički diplomski stručni studij iz područja: medicine, farmacije, sanitarnog inženjerstva, biokemijskog inženjerstva, prehrambenog inženjerstva, nutricionizma, biologije, biotehnologije i veterinarskih znanosti posjeduju potrebna znanja o zdravstvenoj ispravnosti hrane i osobnoj higijeni te su izuzete od obveze pohađanja tečaja (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti NN 130/2017).

HACCP - Hazard analysis and critical control point - analiza opasnosti i kritičnih kontrolnih točaka preventivni je sustav samokontrole i zakonska obveza u objektima koji posluju s hranom. Stručni tim djelatnika NZJZ OBŽ

pruža pomoć subjektima koji posluju s hranom pri uvođenju HACCP sustava te nudi sljedeće usluge:

- obilazak objekta
- analiza postojećeg stanja
- prijedlog mjera za otklanjanje tehničkih i organizacijskih nedostataka
- teoretska i praktična edukacija osoblja vezana uz skladištenje, proizvodnju i distribuciju hrane, održavanje higijenskih uvjeta i osobne higijene u objektima
- pomoć u uvođenju potrebne dokumentacije neophodne za funkcioniranje HACCP sustava
- verifikacija HACCP sustava
- provođenje radionica i seminara iz područja sigurnosti hrane

Upisnice, prijavnice i edukativni materijali nalaze se na stranicama Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije (<https://www.zzjzosijsjek.hr/sluzba-za-epidemiologiju>).

1.3. SLUŽBA ZA ŠKOLSKU I ADOLESCENTNU MEDICINU

Služba za školsku i adolescentnu medicinu pruža preventivnu i specifičnu zdravstvenu zaštitu cjelokupnoj osnovnoškolskoj i srednjoškolskoj populaciji Osječko-baranjske županije i redovitim studentima Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku. Ciljevi su takve zdravstvene zaštite rano uočavanje i prepoznavanje poremećaja i bolesti, sprječavanje nastanka društveno neprihvatljivog ponašanja, zaštita duševnog zdravlja, usvajanje navika zdravijeg načina življenja i razvijanje odgovornosti za vlastito zdravlje.

Dvanaest timova školske i adolescentne medicine (tim čine školski liječnik i medicinska sestra) Osječko-baranjske županije školske godine 2024./2025. godine u skrbi je imalo 74 osnovne škole s 19.200 učenika, 30 srednjih škola s oko 10.000 učenika, 14 fakulteta i 3 odjela Sveučilišta J. J. Strossmayera Osijek s oko 11.000 redovitih studenata. Sedam timova pokriva grad Osijek i osječko okružje, dva tima pokrivaju Đakovo i đakovačko područje, jedan tim Baranju, jedan Našice i našičko okružje, a jedan Valpovo i Donji Miholjac. U prosjeku tim skrbi za oko 3.400 učenika ovisno o rasprostranjenosti terena i broju škola (urbano ili ruralno područje).

Postoji čitav niz mjera zdravstvene zaštite koje se provode u smislu zadanih ciljeva, a u svrhu praćenja i omogućavanja neometanog rasta i razvoja, te psihičkog i tjelesnog sazrijevanja mladih. To su sistematski pregledi, kontrolni pregledi, namjenski pregledi, skrininzi.

Služba za školsku i adolescentnu medicinu provodi zdravstveni odgoj, prema važećem kurikulumu zdravstvenog odgoja, liječnici i sestre obavljaju aktivnosti u prvom, trećem, petom i osmom razredu osnovne te prvom i dugom razredu srednje škole. Teme definirane kurikulumom pokazuju se nedostatnim za potrebe djece i škola, pa se u dogovoru sa školama organiziraju i dodatni satovi s temama o zdravlju i zdravim životnim navikama.

Savjetovališni rad neizostavan je i važan dio ukupnih aktivnosti u školskoj medicini, u savjetovalište se obraćaju i učenici i roditelji, ali i nastavnici i drugi sudionici procesa odrastanja. Radom u savjetovalištima prati se razvoj učenika i studenata s kroničnim bolestima, poteškoćama u učenju, problemima u ponašanju. Uključivanje djece s poteškoćama u razvoju je opsežan i zahtjevan proces koji timski obavljaju zdravstveni i obrazovni stručnjaci i za osnovne i za srednje škole.

Služba za školsku i adolescentnu medicinu NZJZ OBŽ unazad tri godine ima elektronsku aplikaciju putem koje roditelji naručuju svoju djecu na preventivne preglede. Uvođenjem aplikacije znatno je poboljšan rad te rezultati cijepljenja jer smo približili potrebne informacije roditeljima, omogućili im naručivanje u terminima koji njima odgovaraju uz podsjetnik na zakazani termin i sl. Povratne informacije roditelja izrazito su pozitivne.

Cijepljenje se obavlja prema kalendaru obveznog i preporučenog dobrovoljnog cijepljenja. Uglavnom su to cijepljenja učenika u osnovnoj školi, a u srednjoj školi i na fakultetima provedeno je nadoknadno cijepljenje protiv infekcija HPV-a temeljem odluke Ministarstva zdravstva i HZZO-a. Cjepni su obuhvati za sva obvezna cjepiva u laganom padu, a važno je napomenuti da je obuhvat cijepljenja protiv HPV infekcija u stalnom porastu od 2016. godine kada je počelo navedeno cijepljenje u OBŽ.

1.4. SLUŽBA ZA DEZINFEKCIJU, DEZINSEKCIJU I DERATIZACIJU

Povijest službe - poslovi dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije obavljaju se u Nastavnom zavodu za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije od 1925. godine. Od 1950. godine djeluje posebno organizirana jedinica dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije.

Djelatnost Službe - planira i provodi stručni nadzor nad provedbom preventivne i obvezne preventivne dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije (u daljnjem tekstu DDD mjere), sukladno odredbi članka 24. Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti (NN 79/07, 113/08, 43/09, 130/17, 114/18, 47/20, 134/20 i 143/21), Programu mjera suzbijanja patogenih mikroorganizama, štetnih člankonožaca (Arthropoda) i štetnih glodavaca čije je planirano, organizirano i sustavno suzbijanje mjerama dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije od javnozdravstvene važnosti za Republiku Hrvatsku (NN 128/11, 62/18), Pravilniku o uvjetima kojima moraju udovoljavati pravne i fizičke osobe koje obavljaju djelatnosti obvezne dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije kao mjere za sprječavanje i suzbijanje zaraznih bolesti pučanstva (NN 35/07), Pravilniku o načinu provedbe obvezne dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije (NN 35/07, 76/12) te sukladno odredbama Zakona o zdravstvenoj zaštiti (NN 100/18).

DDD mjere imaju veliki javnozdravstveni značaj, a provode se na temelju Godišnjeg programa mjera za zaštitu pučanstva od zaraznih bolesti, koji izrađuje Služba. Godišnji programi mjera izrađuju se za općine i gradove Osječko-baranjske županije i to s ciljem:

- postizanja smanjenja, zaustavljanja rasta i razmnožavanja ili potpunog uklanjanja prisustva mikroorganizama, štetnih člankonožaca (Arthropoda) i štetnih glodavaca;
- uklanjanja rizika od pojave i prijenosa zaraznih bolesti, koje uzrokuju patogeni mikroorganizmi, štetni člankonošci (Arthropoda) i štetni glodavci;
- sprječavanja gospodarskih i ekonomskih šteta koje nastaju uništavanjem i onečišćenjem površina, prostora, objekata i hrane;
- sprječavanja molestiranja, odnosno smetnji štetnih člankonožaca (Arthropoda) i štetnih glodavaca pri normalnom odvijanju čovjekovih svakodnevnih aktivnosti.

Služba za dezinfekciju, dezinsekciju i deratizaciju posebnu pažnju posvećuje kontroli komaraca i glodavaca. Sukladno smjernicama Europskog centra za prevenciju i nadzor bolesti (eng. European Centre for Disease Prevention and Control, ECDC), a radi praćenja vektora zaraznih bolesti Služba za dezinfekciju, dezinsekciju i deratizaciju na području Osječko-baranjske županije provodi program kontinuiranog monitoringa, tj. istraživanja o prisutnosti, vrsti, brojnosti, širenju, zaraženosti vektora zaraznih bolesti te njihovom potencijalu prijenosa patogena u svrhu procjene rizika kako bi se na vrijeme procijenio rizik mogućih epidemija te poduzele aktivnosti za učinkovitu prevenciju, pravovremeno suzbijanje vektora zaraznih bolesti te evaluaciju provedenih mjera.

Služba za dezinfekciju, dezinsekciju i deratizaciju provodi zdravstveni odgoj lokalnog stanovništva s ciljem uklanjanja mogućih mjesta zadržavanja komaraca. Edukacija što veće populacije lokalnog stanovništva provodi se npr. distribucijom informativno – edukativnih postera i letaka o komarcima kao vektorima zaraznih bolesti te individualnom uklanjanju potencijalnih ekoloških niša, informiranje pučanstva putem lokalnih TV postaja, radio postaja te lokalnih tiskovina itd.

Služba za dezinfekciju, dezinsekciju i deratizaciju provodi obveznu DDD kao opću mjeru (osim svakodnevne dezinfekcije koju provode obveznici korisnici obveznih DDD mjera na površinama, u prostorima ili objektima, kao svakodnevni i kontinuirani proces u održavanju higijene osobnog ili poslovnog prostora). Ovlašteni izvoditelji obveznih DDD mjera temeljem narudžbenice ili ugovora sklopljenog s korisnikom obveznih DDD mjera provode DDD mjere.

1.5. CENTAR ZA ZDRAVSTVENU ZAŠTITU MENTALNOG ZDRAVLJA, PREVENCIJU I IZVANBOLNIČKO LIJEČENJE OVISNOSTI

Problem ovisnosti ugrožavajući je čimbenik rasta i razvoja mladih ljudi, ali i vodeći javno zdravstveni problem društva u cijelosti. Centar za prevenciju i liječenje bolesti ovisnosti Osijek počeo je s radom 3. siječnja 2000. godine. Naglasak rada je na provođenju preventivnih aktivnosti kako bi se problem ovisnosti što ranije uočio i pokušao doseći maksimum u očuvanju zdravlja. Pod prevencijom se obično podrazumijeva primjena metoda koje će u potpunosti iskorijeniti neku bolest ne težeći apsolutnom cilju već realno mogućem. Stoga se provodi tzv. primarna prevencija usmjerena u tri strateška pravca. Primarno se usmjeravamo na rad s profesionalcima čiji je glavni cilj rano prepoznavanje rizične populacije, zatim rad s roditeljima gdje je glavni cilj afirmacija uspješnog roditeljstva te rad s mladima, čiji je glavni cilj afirmacija zdravog načina življenja i unaprjeđenja zdravlja.

Problem ovisnosti već dulji niz godina bilježi uzlaznu putanju; stoga je u zaštiti mladeži vrlo važno provođenje mjera tzv. sekundarne prevencije. Cilj je sekundarne prevencije rano uključivanje eksperimentatora, konzumenata i ovisnika u proces liječenja te se na taj način Centar uključuje s drugim institucijama u prekid ciklusa širenja ovisnosti na zdravu populaciju. Bez adekvatnog i cjelovitog tretmana nema uspješne prevencije. Jedan je od ciljeva senzibiliziranje javnosti u cilju smanjenja stigmatizacije vezane uz bolest ovisnosti. Iznimno je važno uključivanje svih institucija profesionalaca u ovaj interdisciplinarni problem. Centar surađuje s brojnim institucijama i nevladinim udrugama. Međutim, rezultati aktivnosti često su skriveni i teško mjerivi jer se zdravlje smatra normalnim. Osim toga potrebno je određeno vrijeme da bi se vidljivi učinci mogli izmjeriti. Teško je mjeriva korist o izbjegnutim patnjama, očuvanoj mladosti, očuvanoj zdravoj jezgri društva, zdravoj mladosti i kreativnom životu.

Prevencija ovisnosti - ovisnost je kronična, recidivirajuća bolest mozga, čije su osnovne karakteristike gubitak kontrole, želja odnosno žudnja i negiranje problema. Svaka ovisnost nosi sa sobom oštećenu samokontrolu, kritičnost i kontrolu impulsa. Psihoaktivne tvari mogu se podijeliti na legalne, ali zakonom zabranjene za maloljetne osobe (alkohol, duhan) i ilegalne. Osim ovisnosti o psihoaktivnim tvarima danas poznajemo i bihevioralne ovisnosti čiji su podaci zabrinjavajući, obzirom na uzlaznu krivulju rasta ovih ovisnosti: ovisnost o kockanju, društvenim mrežama, video igricama, pretjeranom kupovanju, gledanju televizije, itd. Suvremeni pristup liječenju ovisnosti ima za cilj poboljšati kvalitetu života ovisnika i postići funkcionalni oporavak. U kliničkoj praksi farmakoterapijom i psihosocijalnim intervencijama nastoji se spriječiti konzumacija psihoaktivne tvari, kontrolirati simptome ustezanja i kontrolirati žudnju te na taj način preusmjeriti život ovisnika na zdrav život i ostvarivanje ciljeva.

Rad s konzumentima/ovisnicima obuhvaća sljedeće:

- vođenje medicinske dokumentacije – evidentiranje korisnika i pruženih medicinskih usluga
- praćenje pojave i kretanja ovisnosti o ilegalnim drogama na području RH – Pompidou obrazac
- kliničke preglede i izdavanje nalaza. Ovlašteni liječnik Centra obavlja klinički pregled, postavlja dijagnozu i indicira vrstu terapije. Nakon svakog pregleda izdaje se liječnički nalaz. U supstitucijskoj terapiji opijatskih ovisnika koriste se: opioidni agonisti (metadon) te parcijalni agonisti (buprenorfin), čisti antagonisti (naltrekson), te kombinacija buprenorfina i naltreksona koja uvelike smanjuje zloupotrebu terapije iv. aplikacijama. Ciljevi su supstitucijske terapije: stabilizacija psihičkog statusa ovisnika, očuvanje preostalog somatskog zdravlja, zadržavanje u tretmanu, smanjenje korištenja nepropisanih lijekova, smanjenje potrebe traganja za drogom, smanjenje opasnosti od zaraze HIV-om, HCV-om i HBV-om, smanjenje kriminalnih aktivnosti vezanih uz nabavku droge, poboljšanje fizičkog i psihičkog stanja te poboljšanje osobnog, društvenog i obiteljskog života
- uzimanje uzorka urina obavlja se pod nadzorom zdravstvenog djelatnika. Testiranje se obavlja brzim kvalitativnim imunokromatografskim testovima – test pločicama za kvalitativno otkrivanje metabolita PAT u urinu pri koncentraciji određenoj za svaku PAT, izraženo u ng/ml;

osoba koja se testira informirana je koje PAT će se testirati i nazočna je testiranju svog uzorka urina

- testiranje uzorka kapilarne krvi brzim kvalitativnim testovima za krvlju i spolno prenosive bolesti (uzročnici: HCV, HBV, TPHA, HIV)
- priprema i upućivanje ovisnika na liječenje krvlju i spolno prenosivih bolesti
- psihodijagnostika
- individualni i obiteljski savjetodavni rad
- rad na modifikaciji ponašanja
- provođenje mjere obveznog liječenja ili zaštitne mjere odvikavanja od droga
- suradnja sa zdravstvenim ustanovama, Hrvatskim zavodom za socijalni rad, sudovima, Probacijskim uredom, terapijskim zajednicama
- savjetodavni i edukativni rad s liječnicima obiteljske medicine koji predstavljaju suradnike u procesu izvanbolničkog liječenja bolesti ovisnosti
- praćenje pojavnosti i kretanje ovisnosti na području Osječko-baranjske županije
- sudjelovanje u zdravstvenom informiranju javnosti putem medija

Zaštita mentalnog zdravlja - mentalni poremećaji sve su češći uzrok obolijevanja i preranog umiranja. Oko 450 milijuna ljudi pati od mentalnih poremećaja. Procjenjuje se da će do 2030. godine depresija biti vodeći uzrok globalnog opterećenja bolestima. Ukupno 10 – 20% djece ima poremećaj mentalnog zdravlja a 50% psihijatrijskih bolesti razvije se i progredira u vrijeme djetinjstva i adolescencije. Svjetska zdravstvena organizacija 21. stoljeće proglasila je stoljećem depresije. Takva prevalencija obvezuje nas na pravovremeno djelovanje kroz javnozdravstvene aktivnosti i ponudu stručne pomoći. Prema statističkim podacima centra vidljivo je povećanje broja osoba u tretmanu osoba s mentalnim poremećajima.

Primarno djelovanje centra u zaštiti mentalnog zdravlja:

- promicanje mentalnog zdravlja i jačanje kapaciteta za suočavanje sa svakodnevnim izazovima s ciljem povećanja otpornosti pojedinca
- prevencija mentalnih poremećaja s naglaskom na prevenciju bolesti ovisnosti
- savjetodavni rad s djecom i adolescentima – poteškoće učenja i prilagodbe, smetnje ponašanja, poboljšanje socijalnih i komunikacijskih vještina, prevladavanje strahova, adolescentna kriza
- savjetodavni rad s roditeljima – osnaživanje roditeljskih resursa i unaprjeđenje roditeljskih vještina, pružanje informacija i podrške vezane uz odgoj djeteta
- savjetodavni rad sa žrtvama seksualnog nasilja, žrtava počinitelja kaznenih djela
- savjetodavni rad kod prilagodbe na značajnije životne promjene – preseljenje, razvod, gubitak bliske osobe
- savjetodavni rad vezan uz poteškoće u socijalnim odnosima - osnaživanje kroz asertivni trening, trening socijalnih vještina
- savjetodavni rad u situacijama pojačanog stresa – tehnike relaksacije
- savjetodavni rad s osobama starije životne dobi
- psihodijagnostika
- tretman Play Attention
- organizacija i sudjelovanje u javnozdravstvenim aktivnostima čiji je cilj promicanje mentalnog zdravlja u zajednici

- program Trening životnih vještina koji se provodi s učenicima 6. razreda osnovnih škola. Cilj je kod učenika poticati razvoj životnih vještina, promicanje socijalnih, emocionalnih, kognitivnih, ponašajnih i moralnih kompetentnosti, prevencija svih oblika poremećaja ponašanja, zlorabe alkohola i drugih psihoaktivnih tvari i delinkventnog ponašanja
- preventivni program „Screening – rano otkrivanje rizika za probleme u mentalnom zdravlju mladih“ provodi se s učenicima 7. razreda osnovnih škola i učenicima 1. razreda srednjih škola
- organizacija edukacija za prosvjetne djelatnike i stručnjake koji rade s djecom i mladima
- edukativna predavanja za roditelje učenika osnovnih i srednjih škola
- sudjelovanje u zdravstvenom informiranju javnosti putem medija

U savjetodavnom radu primjenjuju se različite psihoterapijske tehnike: bihevioralno-kognitivna, Gestalt, integrativna dječja i adolescentna.

Program Trening životnih vještina koji se provodi s učenicima šestih razreda osnovnih škola ima za cilj kod učenika poticati razvoj životnih vještina, promicanje socijalnih, emocionalnih, kognitivnih, ponašajnih i moralnih kompetentnosti, prevencija svih oblika poremećaja ponašanja, zlorabe alkohola i drugih psihoaktivnih tvari i delinkventnog ponašanja. Tijekom školske godine 2023./2024. sudjelovali su učenici šestih razreda iz Osnovne škole „Retfala“ Osijek, Osnovne škole Vladimira Becića Osijek, Osnovne škole „Dobriša Cesarić“ Osijek te učenici Osnovne škole August Šenoa Osijek. Teme održanih radionica: Samopoštovanje; Izražavanje i prepoznavanje emocija; Suočavanje s ljutnjom; Organizacija vremena; Zdravlje; Ovisnosti; Kako reći „Ne“; Stres. Obuhvaćeno je ukupno 8 razreda, a u navedenom periodu održano je ukupno 88 radionica s 8 različitih tema. Ukupan broj učenika koji je sudjelovao u radionicama je 215. Prosječan ukupan broj učenika po radionici je $M=174,5$ učenika.

Preventivni program „Screening – rano otkrivanje rizika za probleme u mentalnom zdravlju mladih“ provodi se anketiranjem učenika 7. razreda osnovnih škola i učenika 1. razreda srednjih škola kontinuirano od šk. god. 2013./2014. te se ovisno o rezultatima njima i njihovim roditeljima preporučuje dolazak u Centar za zdravstvenu zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti radi individualnog, obiteljskog i/ili grupnog savjetovanja.

Škola nepušenja – informativno-edukativan program kojim se pomaže pušačima u pripremi za prestanak pušenja, prestanku pušenja i održavanju nepušenja. Program se prvenstveno bazira na grupnom radu (interaktivne radionice), a prema iskazanim potrebama uključen je i individualni pristup. Prva Škola nepušenja održana je 2023. godine. U 2024. godini nastavljene su dvije škole nepušenja.

Edukacije - informiranje i osvještavanje javnosti. Kroz 2024. godinu održavala su se različita preventivna predavanja, tribine, konferencije, javni nastupi, kampanje i radionice za stručnjake, roditelje, učenike i širu javnost. Među aktivnostima može se istaknuti kontinuirano obilježavanje važnih datuma i promotivne akcije kao što su Međunarodni dan borbe protiv ovisnosti, Mjesec borbe protiv ovisnosti, Svjetski dan mentalnog zdravlja i dr.. Navedeno se održava u suradnji s lokalnom samoupravom, Odjelom prevencije PU OBŽ, Udrugom Ne -ovisnost, Gradskim društvom Crvenog križa Osijek i nevladinim udrugama koje se bave ovisnošću i mentalnim zdravljem.

Savjetovalište – mogućnost stručne pomoći, konzultacija ili savjetovanja bez uputnice i inicijalno potpuno anonimno. Javljanje je moguće zbog: teškoća u organiziranju vremena i učenja, teškoća u socijalnim odnosima, problema u obiteljskoj komunikaciji, problema prilagodbe na različite životne promjene, smetnji u ponašanju, promjena u raspoloženju i sl. Zbirno kroz Savjetovalište tijekom 2024. godine obavljeno je ukupno 189 dolazaka.

1.6. SLUŽBA ZA KLINIČKU MIKROBIOLOGIJU

Služba za kliničku mikrobiologiju organizacijska je jedinica NZJZ OBŽ unutar koje se obavlja javnozdravstvena mikrobiološka djelatnost od interesa za područje cijele županije. Nadalje, pružaju se usluge specijalističke dijagnostike stacionarnim pacijentima Nacionalne memorijalne bolnice „Dr. Juraj Njavro“ Vukovar, OŽB Vinkovci i OB „Dr. Josip Benčević“ Slavonski Brod prema potrebama navedenih zdravstvenih ustanova. U suradnji sa Službom za epidemiologiju NZJZ OBŽ kontinuirano se provodi mikrobiološki nadzor u okviru sanitarnog nadzora.

U Službi za kliničku mikrobiologiju uspostavljen je Sustav kvalitete i akreditacija molekularnih i seroloških pretraga prema Normi HRN EN ISO 15189.

Služba je organizirana u pet odjela. U službi se provodi mikrobiološka obrada uzoraka pacijenata iz kojih se izoliraju i identificiraju patogeni uzročnici te se određuje njihova osjetljivost na antimikrobne lijekove, a ona uključuje:

- provedbu svih postupaka u laboratorijskom radu u skladu s akreditacijskim standardima prema Normi HRN EN ISO 15189
- praćenje razvoja rezistencije bakterija na antimikrobne lijekove antibiotike u okviru mreže mikrobioloških laboratorija koji su uključeni u rad Odbora za praćenje rezistencije bakterija na antibiotike pri Akademiji medicinskih znanosti Hrvatske
- aktivno sudjelovanje u projektu određivanja antimikrobne osjetljivosti pri Europskom centru za kontrolu i prevenciju bolesti (ECDC) u sklopu mreže EARS-NET Laboratories
- dokazivanje prisutnosti ili odsutnosti antigena i antitijela
- dokazivanje prisutnosti nukleinskih kiselina molekularnim metodama
- biološka kontrola učinkovitosti postupka sterilizacije
- vanjsku provjeru kvalitete (na državnom i internacionalnom nivou)
- suradnju s Medicinskom školom i Medicinskim fakultetom u Osijeku
- edukaciju i kontinuirano usavršavanje zdravstvenih radnika

Ustroj Službe za kliničku mikrobiologiju:

- Odjel za dijagnostiku urogenitalnih infekcija;
- Odjel za dijagnostiku infekcija dišnog sustava, kože i mekog tkiva;
- Odjel za dijagnostiku infekcija probavnog sustava, parazitoze i gljivičnih infekcija;
- Odjel za dijagnostiku tuberkuloze;
- Odjel za serološku i molekularnu mikrobiološku dijagnostiku;

MIKROBIOLOŠKE USLUGE

Odjel za dijagnostiku urogenitalnih infekcija

- Bakteriološka pretraga urina (urinokultura)
- Pretraga urina i genitalnih uzoraka (bris cerviksa, bris vagine, bris uretre, ejakulat) na *Ureaplasma urealyticum* i *Mycoplasma hominis*

Odjel za dijagnostiku infekcija dišnog sustava, kože i mekog tkiva

- Bakteriološka pretraga uzoraka iz gornjeg i donjeg dijela respiratornog sustava (bris grla, bris nosa, bris nazofarinksa, bris usne šupljine, bris jezika, iskašljaj)
- Dokazivanje prisutnosti antigena BHS-A u brisu ždrijela
- Dokazivanje prisutnosti antigena RSV i Adeno virusa u respiratornim uzorcima
- Dokazivanje prisutnosti antigena virusa gripe A i B u respiratornim uzorcima
- Dokazivanje prisutnosti antigena SARS-CoV-2 virusa u brisu nazofarinksa
- Bakteriološka pretraga urogenitalnih uzoraka (bris uretre, bris cerviksa, bris vagine, bris vanjskog spolovila i ejakulat)
- Bakteriološka pretraga brisa uretre na *Neisseria gonorrhoeae*
- Bakteriološka pretraga brisa oka i uha
- Bakteriološka pretraga brisa rane, aspirata rane, brisa kože i mekih tkiva
- Bakteriološka pretraga primarno sterilnih uzoraka (aspirat limfnog čvora, aspirat apscesa, iscjedak iz dojke, biopat tkiva, intraoperativni biopat)
- Bakteriološka pretraga perineovaginalnog brisa kod trudnica (skrining na BHS-B)
- Bakteriološka pretraga nadzornih briseva u svrhu otkrivanja multirezistentnih bakterija (MRSA, KPC, *Acinetobacter baumannii* i ostale)
- Bakteriološka pretraga uzoraka na anaerobne bakterije
- Biološka kontrola sterilizacije
- Kontrola provedbe postupaka sterilizacije (obrađeni medicinski otpad)
- Bakteriološka pretraga uzoraka nežive okoline

Odjel za dijagnostiku infekcija probavnog sustava, parazitoze i gljivične infekcije

- Bakteriološka pretraga stolice na *Salmonella spp* i/ili *Shigella spp*
- Bakteriološka pretraga stolice na *Campylobacter spp.*
- Bakteriološka pretraga stolice na EHEC (Enterohemoragična *Escherichia coli*) i EPEC (Enteropatogena *Escherichia coli*)
- Bakteriološka pretraga stolice na *Yersinia enterocolitica*
- Bakteriološka pretraga stolice na *Vibrio cholerae*
- Bakteriološka pretraga stolice na VRE (Vankomicin rezistentni *Enterococcus*)
- Dokazivanje prisutnosti antigena i toksina A/B *Clostridium difficile* u stolici
- Dokazivanje prisutnosti antigena *Helicobacter pylori* u stolici
- Parazitološka pretraga stolice na ciste protozoa i jaja helminata
- Pregled perianalnog otiska na *Enterobius vermicularis*

- Dokazivanje prisutnosti antigena *Giardia lamblia*, *Entamoeba histolytica* / *Entamoeba dispar*, *Cryptosporidium parvum* u stolici
- Parazitološka pretraga urina na *Trichomonas vaginalis*
- Strugotina kože na *Sarcoptes scabiei*
- Pretraga krvi na krvno-tkivne parazite *Plasmodium spp* (gusta kap, krvni razmaz)
- Dokazivanje prisutnosti antigena *Plasmodium spp*
- Dokazivanje prisutnosti antigena *Adenovirus* i *Rotavirus* u stolici
- Dokazivanje prisutnosti antigena *Norovirus* u stolici
- Mikološka pretraga urina, urogenitalnih uzoraka, respiratornih uzoraka, stolice, iskašljaja, brisa uha, brisa jezika, brisa kože, primarno sterilnih uzoraka
- Pretraga na dermatofitne plijesni (strugotina nokta, strugotina kože, strugotina vlasišta)

Odjel za dijagnostiku tuberkuloze

- Bakteriološka pretraga uzoraka na tuberkulozu (iskašljaj, inducirani iskašljaj, BAL, ispirak bronha, pleuralna tekućina, aspirat dišnih puteva, krv, tkivni uzorci, likvor, ejakulat, menstrualni sekret, lavat želuca, urin, i drugi uzorci)

Odjel za serološku i molekularnu mikrobiološku dijagnostiku

- Serološke pretrage za dokaz protutijela na bakterijske antigene
 - β -hemolitički streptokok AST-O (antistreptolizinski titar)
 - *Borrelia burgdorferi* (Lyme) IgM, IgG (EIA, WB)
 - *Treponema pallidum* (EIA, RPR, TPHA)
 - *Salmonella spp.* (Widal reakcija aglutinacije)
 - *Brucella spp.* (Wright reakcija aglutinacije)
 - *Rickettsia spp.* (Weil- Felix reakcija aglutinacije)
 - *Mycobacterium tuberculosis* – IGRA (Interferon Gamma Release Assay) test (Ag stimulacija limfocita i EIA na interferon gama)
- Serološke pretrage za dokaz protutijela na virusne antigene
 - HIV 1/2 (p24 /anti-HIV1/2)
 - Hepatitis A virus (anti HAV total, anti HAV IgM)
 - Hepatitis B virus (HBsAg, anti HBc, anti HBcIgM, anti HBs IgG titar, HBe Ag, anti HBe)
 - Hepatitis C virus (anti HCV)
 - Cytomegalovirus (CMV) IgM, IgG, test avidnosti (AV IgG)
 - Virus rubele IgM, IgG
 - Epstein-Barr virus (EBV), EBNA 1, VCA IgM, VCA IgG
 - Herpes simplex virus 1/2 (HSV 1/2) IgM, IgG
 - Virus ospica (Morbili) IgG
 - SARS CoV-2 virus IgM, IgG
 - Varicella-zoster virus (VZV) IgG
- Serološke pretrage za dokaz protutijela na parazitarne antigene

- *Toxoplasma gondii* (TOXO) IgM, IgG, test avidnosti (AV IgG)
- *Trichinella spiralis* IgG
- Dokazivanje prisutnosti reumatoidnog faktora (RF)
- Waller-Rose test
- RF
- Kvantitativno određivanje C-reaktivnog proteina (CRP)
- Izravno dokazivanje uzročnika bolesti
- Dokazivanje prisutnosti antigena *Legionella pneumophila* serogrupa 1 iz urina
- Dokazivanje prisutnosti antigena *Chlamydia trachomatis* iz brisa oka
- Molekularna dijagnostika bakterijskih infekcija
- Molekularna pretraga na *Chlamydia trachomatis*
- Molekularna pretraga na *Neisseria gonorrhoeae*
- Molekularna pretraga na *Clostridium difficile*
- Detekcija gena koji su odgovorni za rezistenciju na karbapenemaze kod enterobakterija (CRE)
- Molekularna dijagnostika virusnih infekcija
- Molekularna pretraga na Humani papiloma virus (HPV) visokog rizika i genotipizacija HPV 16 i HPV 18
- Molekularna pretraga na Hepatitis B (HBV DNA) (kvantitativno)
- Molekularna pretraga na Hepatitis C (HCV RNA)
- Genotipizacija HCV
- Molekularna pretraga na *Cytomegalovirus* (CMV) (kvantitativno)
- Molekularna pretraga na SARS-CoV-2
- Molekularna pretraga na hripavac (*Bordetella pertussis*/parapertussis)

SKRAĆENICE:

AST-O – antistreptolizinski titar

AV IgG – test avidnosti IgG protitijela

BAL – bronhoalveolarni lavat

BHS-A – beta hemolitički streptokok grupe A

BHS-B – beta hemolitički streptokok grupe B

CMV – citomegalovirus

CRE – enterobakterije rezistentne na karbapeneme

CRP – C-reaktivni protein

DNA – deoksiribonukleinska kiselina

EBNA – Epstein-Barrov nuklearni antigen

EBV – Epstein-Barrov virus

EHEC – enterohemoragična *Escherichia coli*

EIA – imunoenzimni test

EPEC – enteropatogena *Escherichia coli*

ESBL - beta laktamaze proširenog spektra

HAV – virus hepatitisa A

HBV – virus hepatitisa B

HCV – virus hepatitisa C

HIV – virus humane imunodeficijencije

HPV – humani papiloma virus

HSV – herpes simplex virus

IgA – imunoglobulin A

IgG – imunoglobulin G

IgM – imunoglobulin M

IGRA test – test otpuštanja interferona gama

MRSA – meticilin rezistentni *Staphylococcus aureus*

RF – reumatoidni faktor

RNA – ribonukleinska kiselina

RPR – rapid plazma reagin

RSV – respiratorni sincicijski virus

TOXO – *Toxoplasma gondii*

TPHA – *Treponema palidum* hemaglutinacijski test

VRE – vankomicin rezistentni *Enterococcus*

VZV – varicella zoster virus

WB – Western blot

1.7. SLUŽBA ZA ZDRAVSTVENU EKOLOGIJU

Zdravstvena ekologija proučava utjecaj kemijskih, fizikalno-kemijskih, bioloških i mikrobioloških čimbenika okoliša na ljudsko zdravlje. Preventivne aktivnosti zdravstvene ekologije utječu na sprječavanje bolesti koje mogu biti povezane s kontaminacijom okoliša. Nastavni zavod za javno zdravstvo Osječko – baranjske županije, Služba za zdravstvenu ekologiju akreditirani je ispitni laboratorij prema normi HRN EN ISO/IEC 17025:2017 od strane Hrvatske akreditacijske agencije u području opisanom u prilogu Potvrde o akreditaciji broj 1183. Popis akreditiranih metoda dostupan je na web stranici Hrvatske akreditacijske agencije (<http://www.akreditacija.hr/registar>). Služba za zdravstvenu ekologiju Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije ovlaštena je od strane:

- Ministarstva poljoprivrede za ispitivanja hrane i hrane za životinje
- Ministarstva zdravstva za ispitivanja vode za ljudsku potrošnju i predmeta opće uporabe
- Ministarstva zaštite okoliša i zelene tranzicije za djelatnost uzimanja uzoraka i ispitivanja voda (otpadne, površinske i podzemne vode te sedimenta u površinskim vodama).

Cilj Službe za zdravstvenu ekologiju provedba je analitičkih postupaka ispitivanja u uvjetima i tehnikama koji daju najpouzdanije rezultate, ispunjavanje zahtjeva Naručitelja te stjecanje povjerenja Naručitelja u rezultate ispitivanja.

Služba za zdravstvenu ekologiju obavlja djelatnosti:

- uzorkovanja i ispitivanja vode za ljudsku potrošnju, vode za rekreaciju i fizikalnu terapiju
- uzorkovanja i ispitivanja površinskih, podzemnih i otpadnih voda te sedimenta
- kontrole kvalitete i zdravstvene ispravnosti hrane, hrane za životinje i predmeta opće uporabe
- analiza alergene peludi u zraku
- mikrobiološke analize zraka
- kontrole mikrobiološke čistoće objekata u lancu hrane
- uzorkovanja i ispitivanja otpada iz uređaja za pročišćavanje voda
- nutricionističkog savjetovališta

Također sudjeluje:

- u stručnim i znanstvenim istraživanjima,
- u edukaciji na Tečaju higijenskog minimuma,
- u edukaciji učenika, studenata i stručnog kadra po zahtjevu,
- u izradi i provedbi pojedinih programa zdravstvene zaštite

Sukladno Zakonu o vodi za ljudsku potrošnju objavljuju se savjeti vezani uz sanaciju vode iz individualnih vodoopskrba.

Služba za zdravstvenu ekologiju sastoji se od pet Odsjeka:

Odsjek za mikrobiologiju hrane i predmeta opće uporabe – zaštita zdravlja potrošača od zaraznih bolesti te opskrba zdravstveno ispravnom i sigurnom hranom glavni je zadatak Odsjeka za mikrobiologiju hrane i predmeta opće uporabe (POU) Službe za zdravstvenu ekologiju pri Nastavnom zavodu za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije. U svrhu sprječavanja nastanka i širenja zaraznih bolesti porijeklom iz hrane u Odsjeku za mikrobiologiju hrane i POU provodi se kontrola mikrobiološke ispravnosti hrane, hrane za životinje i POU u svim fazama proizvodnje, prerade, distribucije i skladištenja kao i kontrola mikrobiološke čistoće u objektima pod sanitarnim nadzorom sukladno važećim zakonima, propisima i standardiziranim metodama. Laboratorij za mikrobiologiju hrane Službeni je laboratorij i svake godine provodi analizu hrane u svrhu monitoringa sukladno zahtjevima nadležnih tijela RH te sudjeluje u epidemiološkim izvidima tijekom trovanja uzrokovanog hranom.

Laboratoriji:

- Laboratorij za mikrobiologiju hrane i predmeta opće uporabe

Odsjek za vode i zrak – u laboratorijima se provode kemijske, fizikalno-kemijske i biološke analize voda za ljudsku potrošnju, bazenskih, podzemnih, mineralnih, izvorskih i stolnih voda. Također se provode kemijske, fizikalno-kemijske, mikrobiološke i biološke analize voda za kupanje, površinskih, otpadnih i tehnoloških voda, mjerenje koncentracije alergene peludi u zraku sukladno važećim zakonima, propisima i standardiziranim metodama. Provodi se državni monitoring vode za ljudsku potrošnju te monitoring bazenskih voda na području Osječko-baranjske i Vukovarsko-srijemske županije, prati se stanje vodoopskrbe u Osječko-baranjskoj županiji, provode analize u sklopu službenih kontrola te samokontrole javnih isporučitelja vodnih usluga, analize vode za potrebe ishođenja uporabne dozvole za novosagrađene i adaptirane stambene objekte, novopoložene cjevovode, poslovne, ugostiteljske, prehrambene i trgovačke objekte te ostale objekte od javnozdravstvenog značaja, za minimalne tehničke uvjete (MTU) i HACCP, a sukladno važećim zakonima, propisima i standardiziranim metodama. Također se provodi i monitoring kućne vodoopskrbne mreže potrošača i drugih sustava od javnozdravstvenog značaja. Ocjenjuje se sukladnost rezultata ispitivanja s važećim zakonskim propisima, izrađuju stručna izvješća, daju stručna mišljenja, preporuke i zaključci o zdravstvenoj ispravnosti uzoraka te o kemijskom stanju voda.

Laboratoriji:

- Laboratorij za fizikalno-kemijska ispitivanja voda
- Laboratorij za otpadne vode
- Laboratorij za aerobiologiju i biologiju voda

Odsjek za mikrobiologiju voda i sterilizaciju – odsjek provodi mikrobiološka ispitivanja voda (voda za ljudsku potrošnju, bazenska, otpadna voda, površinska, podzemna, mineralne vode, led i vode za kupanje) sukladno važećim zakonima, pravilnicima, uredbama, zahtjevima inspekcijskih službi, epidemiološkim indikacijama, kao dio sustavnih ispitivanja okoliša (monitoringa) te prema zahtjevu stranke. Sva ispitivanja voda provode se akreditiranim i standardiziranim metodama. Odsjek obavlja sve poslove sterilizacije pribora i posuđa za Službu te sukladno provodi kontrole sterilizacije i vodi brigu oko servisa i umjeravanja autoklava i sterilizatora. Djelatnici Odsjeka surađuju s epidemiologom kod ispitivanja Legionella, provode ispitivanja prema zahtjevima Pravilnika o kontroli parametara kućne vodoopskrbne mreže potrošača i drugih sustava od javnozdravstvenog značaja te planu i programu edukacije svih dionika (NN br. 43/2024).

Laboratoriji:

- Laboratorij za mikrobiologiju voda
- Laboratorij za mikrobiologiju otpadnih voda

Odsjek za fiziologiju prehrane i uzorkovanje – u laboratorijima se provode fizikalno-kemijske analize hrane, predmeta opće uporabe i otpada sukladno važećim zakonima, propisima i standardiziranim metodama. Analize obuhvaćaju određivanje kvalitete i zdravstvene ispravnosti hrane i jakih alkoholnih pića, izradu nutritivne tablice proizvoda, energetske vrijednost gotovih obroka i zdravstvenu ispravnost predmeta opće uporabe (kantice, posude i ostali predmeti od plastike i keramike, papiri, detergenti, kozmetika, te ostali predmeti koji dolaze u doticaj s hranom i sluznicom čovjeka), te analize otpada iz uređaja za pročišćavanje vode.

Također se provode usluge uzorkovanja uzoraka svih vrsta voda (voda za ljudsku potrošnju, voda za potrebe hemodijalize, podzemne vode, površinske vode, otpadne i oborinske vode, vode za kupanje i rekreaciju, tehnološke vode), hrane, hrane za životinje, predmeta opće uporabe i otpada uključujući terenski i laboratorijski rad:

- za potrebe provedbe monitoringa zdravstvene ispravnosti vode za ljudsku potrošnju
- u svrhu utvrđivanja ispravnosti vode za ljudsku potrošnju iz javnih i individualnih (privatnih) objekata (zdenci, izvori, cisterne, itd.), hrane, hrane za životinje, predmeta opće uporabe i otpada
- za potrebe provedbe monitoringa zdravstvene ispravnosti vode bazenskih voda
- za provedbu svih vrsta analiza za potrebe Ministarstva zdravstva
- prema zahtjevima sanitarne i vodopravne inspekcije te drugih ovlaštenih osoba
- u svrhu utvrđivanja sukladnosti mineralnih, izvorskih, stolnih voda, hrane, hrane za životinje i predmeta opće uporabe s važećim pravilnikom
- u svrhu praćenja kvalitete površinskih, otpadnih i podzemnih voda, vode za kupanje i hrane
- za potrebe dobivanja uporabnih dozvola (u slučaju novosagrađenih i adaptiranih objekata, ugostiteljskih i trgovačkih objekata, poslovnih prostora, itd.), za sve ostale potrebe u industriji
- u epidemiološkim izvidima tijekom trovanja uzrokovanog hranom
- u svrhu kontrole mikrobiološke čistoće objekata u prometu s hranom

Laboratoriji:

- Laboratorij za kvalitetu hrane, fiziologiju prehrane
- Laboratorij za predmete opće uporabe
- Laboratorij za rad na terenu

Odsjek za zajedničke instrumentalne tehnike – u laboratorijima se provode analize organskih polutanata, metala, aniona i kationa u vodi (voda za ljudsku potrošnju, bazenska, podzemna, mineralna, izvorska, stolna, površinska i otpadna voda). Također se provode analize organskih polutanata i metala u hrani i predmetima opće uporabe (posude i ostali predmeti od plastike i keramike, papiri, kantice, te ostali predmeti koji dolaze u doticaj s hranom) sukladno važećim zakonima, propisima i standardiziranim metodama.

Odsjek je opremljen suvremenom opremom: metoda plinske (GC) i tekućinske kromatografije (HPLC, ionska kromatografija), metoda atomske apsorpcijske spektrometrije (AAS) i spektrometrije masa s induktivno spregnutom plazmom (ICP-MS) na kojima se provode akreditirane i validirane metode.

Laboratoriji:

- Laboratorij za atomsku spektroskopiju i spektrometriju masa
- Laboratorij za kromatografiju

U sklopu organizacijske sheme Službe za zdravstvenu ekologiju pored voditeljice Službe i glavnog inženjera Službe djeluje i voditeljica kvalitete. Na nivou Službe pored održavanja i konstantnog unaprjeđivanja djelovanja i rada Službe neprekidno se preispituje sustav upravljanja iz kojeg se stvaraju potencijalni rizici kao i prilike za poboljšanja. Rizik je sastavni dio života svih ljudi. Hrana i voda

najvažniji su čimbenici za održavanje života, ali su nažalost povezani s mnoštvom potencijalnih, a ponekad i letalnih rizika. Stoga tim rizicima treba pristupiti ozbiljno i odgovorno kako bi se smanjio broj oboljenja čiji su uzročnici iz hrane i vode.

Procjena rizika prema zahtjevateljima/kupcima usluga:

- stručno mišljenje na temelju analitičkih izvješća
- aktivnosti savjetovanja vezano uz zdravstvenu ispravnost hrane i vode
- procjena rizika vezana uz sigurnost opskrbe vode za ljusku potrošnju i hrane
- procjena rizika vezana uz kakvoću voda za kupanje te zdravstvene ispravnosti bazenskih voda

Nutricionističko savjetovalište Službe za zdravstvenu ekologiju pozicioniralo se kao kontakt točka u prevenciji prekomjerne težine i mase kod djece školske dobi i mladih nizom planiranih aktivnosti javnozdravstvenih mjera i kroz program **Savjetovališta za prevenciju prekomjerne tjelesne mase i debljine u djece školske dobi i mladih**. Nutricionističko savjetovalište važan je čimbenik u promicanju zdravih navika osobito mladih osoba naše županije i istoka Hrvatske. Savjetovalište je i tržišno orijentirano prema svim dobnim skupinama i plan nam je povećati broj individualnih savjetovanja, testa intolerancije i sl. Unutar nutricionističkog savjetovališta pružaju se usluge individualnog i grupnog savjetovanja (interaktivne radionice ili webinar-i) o pravilnoj prehrani, mjerenje sastava tijela i interpretacija rezultata, individualni i grupni planovi prehrane, testovi intolerancije na 44 i 88 namirnica. Savjetovalište vode stručne osobe iz područja nutricionizma i znanosti o hrani koje svoje znanje i vještine usmjeravaju na ostvarenje ciljeva pojedinca.

Individualno nutricionističko savjetovanje u ugodnom i opremljenom prostoru prilagođeno je svim dobnim skupinama (od trudnica do osoba starije dobi), a opremljenost Savjetovališta nudi mjerenje sastava tijela kao i program za kreiranje individualnih planova prehrane koji sadrže recepte bazirane na znanstveno utemeljenim spoznajama. Kako bi se uz stručnu pomoć pratilo poboljšanje određenog zdravstvenog stanja povezanog s prehranom, nadjačala priča koje povezuje hranu i emocije te jačala odgovornost i briga o zdravlju dugoročno u ponudi je usluga mjesečnog praćenja.

Osim usluga koje su kreirane na individualnoj bazi u ponudi su edukacijsko-preventivne aktivnosti poput nutricionističkih radionica, webinar-a i grupi podrške za manje specifične skupine ljudi. Zatim edukacije djelatnika i izrada jelovnika za institucionalne kuhinje te izrada edukativnih materijala koji povezuju različite tematike prehrane i zdravlja. Nutricionističko savjetovalište nudi i razne Testove intolerancije na hranu te njihovu interpretaciju.

Poglavlje II.
JAVNOZDRAVSTVENA MEDICINA

2.1. Stanovništvo Osječko-baranjske županije

Prema popisu stanovništva na dan 31. kolovoza 2021. godine u OBŽ-u je od ukupno 258.026 stanovnika (168.853 u gradovima i 89.173 u općinama) bilo 52% odnosno 133.825 žena i 48% odnosno 124.201 muškarac. U odnosu na popis 2011. godine broj stanovnika u OBŽ-u smanjio se za 47.006 stanovnika što je prema apsolutnim brojkama više od svih županija RH, a u postotku to smanjenje iznosi 15,4% (12,9% u gradovima i 19,7% u općinama) dok se broj stanovnika u RH smanjio za 9,6%. U prvih 7 županija s najvećim postotkom smanjenja broja stanovnika nalazi se svih 5 županija Slavonije i Baranje. Fertilno žensko stanovništvo (žene dobi 15 – 49 godina) i dalje je u padu te je u OBŽ-u činilo 20,2% cjelokupnog stanovništva (20,9% u gradovima; 19,0% u općinama), a u RH 20,7%. Prema procjeni stanovništva DZS-a sredinom godine odnosno na dan 30. 6. 2024. godine broj se stanovnika u odnosu na Popis 2021. smanjio za još 2,8% odnosno 7.259 stanovnika.

Detaljniji podaci nalaze se u publikaciji [Prirodno kretanje stanovništva u Osječko-baranjskoj županiji u 2024. godini](#).

2.2. Porodi

U 2024. godini u rodilištima OBŽ-a obavljeno je 2.102 poroda odnosno 62 (2,9%) poroda manje u odnosu na prethodnu godinu (2.164). Ukupno je rođeno 2.152 djece, od toga 2.138 živorođenih odnosno 74 (3,3%) živorođenih manje u odnosu na prethodnu godinu (2.212) i 14 mrtvorodenih, a od živorođenih je u prvih sedam dana života ukupno umrlo 6 novorođenčadi.

Detaljniji podaci nalaze se u publikaciji [Porodi u zdravstvenim ustanovama u Osječko-baranjskoj županiji u 2024. godini](#).

2.3. Pobačaji

Tijekom 2024. godine u zdravstvenim ustanovama na području Osječko-baranjske županije putem individualnih prijava pobačaja u Bazu podataka o pobačajima unutar NAJS-a zabilježeno je 548 pobačaja, što predstavlja porast od 9,6% u odnosu na broj zabilježen prethodne godine (500 pobačaja). Navedenim prijavama pribrojen je još 91 pobačaj koji nije prijavljen unatoč zakonskoj obvezi, ali je evidentiran u Bazi podataka o hospitalizacijama unutar NAJS-a. Ukupan broj pobačaja evidentiranih u OBŽ-u 2024. godine tako je iznosio 639.

Detaljniji podaci nalaze se u publikaciji [Pobačaji u zdravstvenim ustanovama u Osječko-baranjskoj županiji u 2024. godini](#).

2.4. Umrli i nasilne smrti

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku u 2024. godini zabilježen je porast broja umrlih u Osječko-baranjskoj županiji - umrlo je 3.797 osoba; 199 osoba više nego u 2023. godini i 42 osobe manje nego u „predpandemijskoj“ 2019. godini. Opća stopa mortaliteta iznosila je 14,7 umrlih na 1.000 stanovnika što je nešto više od stope u Hrvatskoj koja je u 2024. godini iznosila 13,2 umrlih na 1.000 stanovnika. Vodeći uzroci smrti i dalje su bolesti cirkulacijskog sustava, novotvorine te endokrine bolesti, bolesti prehrane i metabolizma.

U 2024. godini u Osječko-baranjskoj županiji zabilježeno je 220 nasilnih smrti (85,3/100.000), od toga je 158 nastalo nesretnim slučajem (61,2/100.000), a 35 samoubojstvom (13,6/100.000).

Detaljniji podaci nalaze se u publikaciji [Izvjješće o umrlim osobama u Osječko-baranjskoj županiji u 2024. godini](#).

2.5. Zdravstvene ustanove i djelatnici u zdravstvu

Nekadašnje jednogodišnje izvještavanje o djelatnicima sa zaposlenjem u zdravstvu preraslo je tijekom 1990./91. godine u kontinuirano prikupljanje i praćenje podataka putem državnog Registra zdravstvenih djelatnika pri Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo. Vode se podaci o svim zdravstvenim djelatnicima i zdravstvenim suradnicima, a o administrativno-tehničkom osoblju za sada samo brojčano, prema broju stalno zaposlenih krajem godine.

Podatke o zdravstvenim djelatnicima i zdravstvenim suradnicima dužne su dostavljati ne samo zdravstvene ustanove u državnom i županijskom vlasništvu, već i sve privatne ustanove, zdravstveni djelatnici koji samostalno obavljaju privatnu praksu, kao i trgovačka društva za obavljanje zdravstvene djelatnosti bez obzira imaju li ugovor s Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje. Svim se djelatnicima upisom u bazu podataka Registra, danom zasnivanja radnog odnosa, dodjeljuje registarski broj (šifra).

Povezanost s Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje postoji kroz korištenje registarskog broja prilikom prijave, prepoznavanja u okviru CEZIH sustava, kao i kod upisa na recepte, uputnice i druge dokumente HZZO-a, tj. u praćenju i izgradnji zdravstvenog informacijskog sustava. Relacijske su baze podataka i podaci o zdravstvenim organizacijskim jedinicama, predstavljajući Registar zdravstvenih ustanova. Uz podatke o djelatnicima, Registar na temelju rješenja Ministarstva zdravstva o odobrenju za rad, bilježi i osnovne podatke o zdravstvenim ustanovama, ordinacijama i o svim ostalim vrstama samostalnih zdravstvenih jedinica bez obzira na ugovor s Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje ili vrstu vlasništva.

Organizacija zdravstvene djelatnosti – popis zdravstvenih ustanova i privatne zdravstvene djelatnosti.

Tablica 2.5.1. Zdravstvene ustanove prema osnivaču u Osječko-baranjskoj županiji u 2024. godini

zdravstvene ustanove - osnivač Republika Hrvatska ili Osječko-baranjska županija	N
Dom zdravlja Osječko-baranjske županije	1
Klinički bolnički centar Osijek	1
Ljekarne Srce	1
Nastavni zavod za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije	1
Opća županijska bolnica Našice	1
Poliklinika za rehabilitaciju slušanja i govora "SUVAG"	1
Zavod za hitnu medicinu Osječko-baranjske županije	1
zdravstvene ustanove - zakup (DZ; županija), koncesija ili privatno-fizička i pravna osoba	N
privatne poliklinike	27
privatne ordinacije opće prakse	103
privatne stomatološke ordinacije	91
privatne specijalističke ordinacije	40
privatne ljekarne	20
dentalni laboratorij	24
lječilište	1
medicinsko-biokemijski laboratorij	4
zubno-tehnički laboratorij	9
ustanove zdravstvene njege	14

Izvor podataka: Godišnja izvješća o radu zdravstvenih ustanova i ordinacija, Nacionalni registar pružatelja zdravstvene zaštite (Hrvatski zavod za javno zdravstvo)

Tablica 2.5.2. Zaposleni djelatnici u zdravstvenim ustanovama kojima je osnivač Osječko-baranjska županija u 2024. godini (stanje 31. 12. 2024.)

	zdravstveni					nezdravstveni					svi	% ne zdr.
	VSS	VŠS	SSS	KV-NKV	ukupno	VSS	VŠS	SSS	KV-NKV	ukupno		
Dom zdravlja OBŽ	253	122	237	-	612	18	5	19	63	105	717	16,6
ZZHM OBŽ*	61	39	172	-	272	4	1	11	1	17	289	5,9
Poliklinika Suvag	36	1	-	-	37	2	1	1	1	5	42	11,9
NZJZ OBŽ**	66	32	34	-	132	12	1	17	8	38	170	22,4
Ljekarne Srce	61	-	78	-	139	12	-	9	15	36	175	20,6
ukupno	477	194	521	-	1.192	48	8	57	88	201	1.393	14,4

Izvor podataka: Godišnja izvješća o radu zdravstvenih ustanova i ordinacija

* Zavod za hitnu medicinu Osječko-baranjske županije

** Nastavni zavod za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

Tablica 2.5.3. Ugovoreni liječnički timovi i osiguranici u Domu zdravlja Osječko-baranjske županije u 2024. godini (stanje 31. 12. 2024.)

	ugovoreno s Domom zdravlja		ugovoreno s privatnicima		ukupno	
	timova	osiguranika	timova	osiguranika	timova	osiguranika
obiteljska/opća medicina	67	75.255	98	160.056	165	235.311
dentalna zdravstvena zaštita	43	65.082	89	170.768	132	235.850
zdravstvena zaštita predškolske djece	11	10.431	8	9.761	19	20.192
zdravstvena zaštita žena	6	26.117	13	79.311	19	105.428
medicinsko-biokemijski laboratorij	3	109.161	4	118.318	7	227.479
patronaža	63	305.032	-	-	63	305.032
ukupno	193	-	212	-	405	-

Izvor podataka: Godišnja izvješća o radu zdravstvenih ustanova i ordinacija, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje

Tablica 2.5.4. Zdravstveni djelatnici u privatnim zdravstvenim ustanovama i ordinacijama u Osječko-baranjskoj županiji u 2024. godini s ugovorom i bez ugovora s HZZO-om (stanje 31. 12. 2024.)

zdravstvena ustanova/ordinacija	zdravstveni djelatnici							ukupno
	dr.med.	dr.stom.	mag.pharm	VSS suradnici	VŠS	SSS	NSS	
poliklinike, lječilište, centri i trgovačka društva	55	12	-	21	105	108	2	303
specijalističke ordinacije	27	10	-	2	8	31	-	78
ljekarne	-	-	93	-	1	116	-	210
ordinacije opće/obiteljske med.	115	-	-	2	4	100	-	221
ordinacije dentalne medicine	-	100	-	-	6	91	-	197
ustanove za zdravstvenu njegu	-	-	-	6	40	127	-	173
laboratoriji	-	-	-	4	4	57	-	65
ukupno	197	122	93	35	168	630	2	1.247

Izvor podataka: Registar zdravstvenih djelatnika (Hrvatski zavod za javno zdravstvo)

Tablica 2.5.5. Zdravstveni djelatnici specijalisti po granama specijalnosti u zdravstvenim ustanovama u Osječko-baranjskoj županiji u 2024. godini (stanje 31. 12. 2024.)

broj zdravstvenih radnika prema specijalizaciji	specijalist	specijalizant	ukupno
DOKTOR DENTALNE MEDICINE	23	1	24
Dječja i preventivna stomatologija	1	-	1
Endodoncija s restaurativnom stomatologijom	2	-	2
Oralna kirurgija	5	-	5
Oralna patologija	1	-	1
Ortodoncija	10	-	10
Parodontologija	2	-	2
Stomatološka protetika	2	1	3
DOKTOR MEDICINE	753	223	976
Abdominalna kirurgija	11	3	14
Alergologija i klinička imunologija	3	-	3
Anesteziologija, reanimatologija i intenzivna medicina	60	11	71
Dermatologija i venerologija	13	2	15
Dječja i adolescentna psihijatrija	2	1	3
Dječja kirurgija	6	3	9
Endokrinologija i dijabetologija	7	3	10
Epidemiologija	6	2	8
Fizikalna medicina i rehabilitacija	22	10	32
Gastroenterologija	7	7	14
Ginekologija i opstetricija	52	9	61
Hematologija	5	3	8
Hitna medicina	11	8	19
Infektologija	9	8	17
Internistička onkologija	2	-	2
Javnozdravstvena medicina	4	1	5
Kardiologija	24	3	27
Kardiorakalna kirurgija	9	3	12
Klinička citologija	4	-	4
Klinička farmakologija s toksikologijom	3	-	3
Klinička mikrobiologija	10	6	16
Klinička radiologija	52	11	63
Maksilofacijalna kirurgija	8	4	12
Medicina rada i sporta	12	4	16
Medicinska genetika	-	2	2
Nefrologija	10	4	14
Neurokirurgija	8	3	11
Neurologija	26	10	36
Nuklearna medicina	13	2	15
Obiteljska medicina	92	24	116
Oftalmologija i optometrija	25	8	33
Onkologija i radioterapija	10	7	17
Opća interna medicina	11	5	16
Opća kirurgija	12	2	14
Ortopedija i traumatologija	22	4	26
Otorinolaringologija	18	6	24
Patologija i citologija	11	7	18
Pedijatrija	57	10	67
Plastična, rekonstrukcijska i estetska kirurgija	7	2	9
Psihijatrija	28	6	34
Pulmologija	11	3	14
Reumatologija	2	4	6
Sudska medicina	2	1	3
Školska i adolescentna medicina	12	1	13
Transfuzijska medicina	12	6	18
Urologija	16	2	18
Vaskularna kirurgija	6	2	8
MAG. MEDICINSKE BIOKEMIJE	21	1	22
Analitička toksikologija	1	-	1
Medicinska biokemija i laboratorijska medicina	20	1	21
MAGISTAR FARMACIJE	2		2
Analitička toksikologija	1	-	1
Klinička farmacija	1	-	1
PSIHOLOG	9	-	9
ukupno	808	225	1.033

Izvor podataka: Registar zdravstvenih djelatnika (Hrvatski zavod za javno zdravstvo)

2.6. Primarna zdravstvena zaštita

U djelatnostima primarne zdravstvene zaštite u najužem smislu, a koju čine djelatnost obiteljske (opće) medicine i djelatnost zdravstvene zaštite predškolske djece, u Osječko-baranjskoj županiji u 2024. godini ukupno je bilo 252.323 korisnika zdravstvene zaštite (243.265 u 2023. godini). U 2024. godini zabilježeno je ukupno 3.688.360 kontakata sa zdravstvenom zaštitom ili za 3,8% više nego u 2023. godini te je time ukupan broj kontakata po korisniku primarne zdravstvene zaštite bio 14,6. U 2024. godini zabilježeno je ukupno 778.868 pregleda, što je povećanje od 0,6% u odnosu na prethodnu godinu i 407.727 upućivanja na konzilijarne preglede (uputnice A1 i A2) od strane timova primarne zdravstvene zaštite, što je što je povećanje od 4,0% u odnosu na prethodnu godinu.

Detaljniji podaci nalaze se u publikaciji [Primarna zdravstvena zaštita u Osječko-baranjskoj županiji u 2024. godini](#).

2.7. Stacionarna zdravstvena zaštita

U Osječko-baranjskoj županiji, u 2024. godini, od ukupnog broja hospitalizacija 38.082 (bez poroda, bolničke rehabilitacije i prekida trudnoće) najčešći razlog hospitalizacije bile su novotvorine (7.973 hospitalizacija ili 20,9% ukupnog broja hospitalizacija), bolesti cirkulacijskog sustava (5.669 ili 14,9%), bolesti probavnog sustava (3.470 ili 9,1%).

Zbog ozljeda i trovanja u 2024. godini je hospitalizirano 2.845 osoba. Najviše je bilo prijeloma bedrene kosti (544 ili 19,1%), prijeloma potkoljenice (310 ili 10,9%) i prijeloma ramena i nadlaktice (252 ili 8,9%).

U 2024. godini bilo je 2.522 hospitalizacija radi rehabilitacije. Najčešći uzroci hospitalizacije bili su poremećaji mišićno-koštanog sustava koji se pojavljuju nakon određenih postupaka, nesvrstani drugamo (635 ili 25,2%), prisutnost funkcionalnih usadaka (444 ili 17,6%) i poremećaji zglobova (200 ili 7,9%).

Detaljniji podaci nalaze se u publikaciji [Stacionarna zdravstvena zaštita u Osječko-baranjskoj županiji u 2024. godini](#).

2.8. Novotvorine

Rak je značajan javnozdravstveni problem. Drugi je vodeći uzrok smrti iza bolesti srca i krvnih žila, pa je vrlo važno raspolagati odgovarajućim podacima koji će pomoći u izradi strategije za prevenciju i odgovarajuću onkološku službu i zaštitu, kao i u izradi Nacionalnog strateškog okvira za borbu protiv raka.

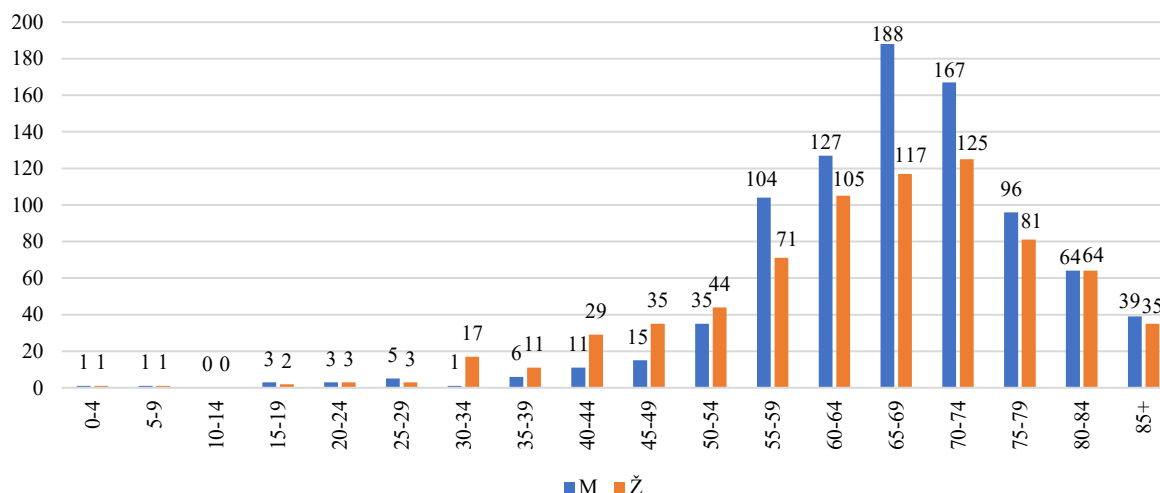
Incidenciju raka u Hrvatskoj prati i proučava Registar za rak Republike Hrvatske, populacijski registar pri Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo. Registar za rak Hrvatske osnovan je 1959. godine. Najprije su se prikupljali samo podaci o umrlima, a od 1962. godine obrađuju se podaci o novooboljelima od raka. Počevši od 1968. godine podaci se obrađuju elektronički. Izvori podataka su prijava iz bolnice za otpuštene bolesnike - Bolesničko-statistički list - ONKO tip (obrazac JZ-ONK), vanbolnička Prijava maligne neoplazme (obrazac JZ-NEO) i kopije histološkog/citološkog nalaza. Te su prijave dužne Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo slati, prema Programu statističkih istraživanja kojeg donosi Sabor, zdravstvene ustanove i zdravstveni djelatnici privatne prakse. Prijava se ispunjava nakon postavljanja dijagnoze. Izvor podataka o umrlima od raka je mortalitetna baza Državnog zavoda za statistiku i Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo. Kao dopunski izvor podataka koristi se i baza podataka Bolesničko-statističkih obrazaca Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo. Od 1. siječnja 2017. godine bolnice mogu slati JZ-ONK tipove obrasca elektronički, direktnim učitavanjem u NAJS sustav.

Podaci o incidenciji raka za 2023. godinu obrađeni su iz Registra za rak unutar Nacionalnog javnozdravstvenog informacijskog sustava (NAJS) Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo. Korištene su definicije multiplih primarnih sijela raka Međunarodne agencije za istraživanje raka (način na koji se izvještava o podacima o raku prema vanjskim institucijama). Podaci o mortalitetu od raka preuzeti su iz službenih podataka Državnog zavoda za statistiku koje obrađuje Odjel za mortalitetnu statistiku Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo – za obradu navedenih podataka nije nadležan Registar za rak te su ovdje prikazani samo kako bi se dala zaokružena epidemiološka situacija vezana uz rak (*tablice i slike 2.8.1. – 2.8.9.*)

Tablica 2.8.1. Novooboljeli od raka (C00-C95, MKB-10) prema dobnim skupinama i spolu u Osječko-baranjskoj županiji 2023. godine

spol	dobne skupine																		ukupno
	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85+	
M	1	1	-	3	3	5	1	6	11	15	35	104	127	188	167	96	64	39	866
Ž	1	1	-	2	3	3	17	11	29	35	44	71	105	117	125	81	64	35	744
ukupno	2	2	-	5	6	8	18	17	40	50	79	175	232	305	292	177	128	74	1.610

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Registar za rak Hrvatske

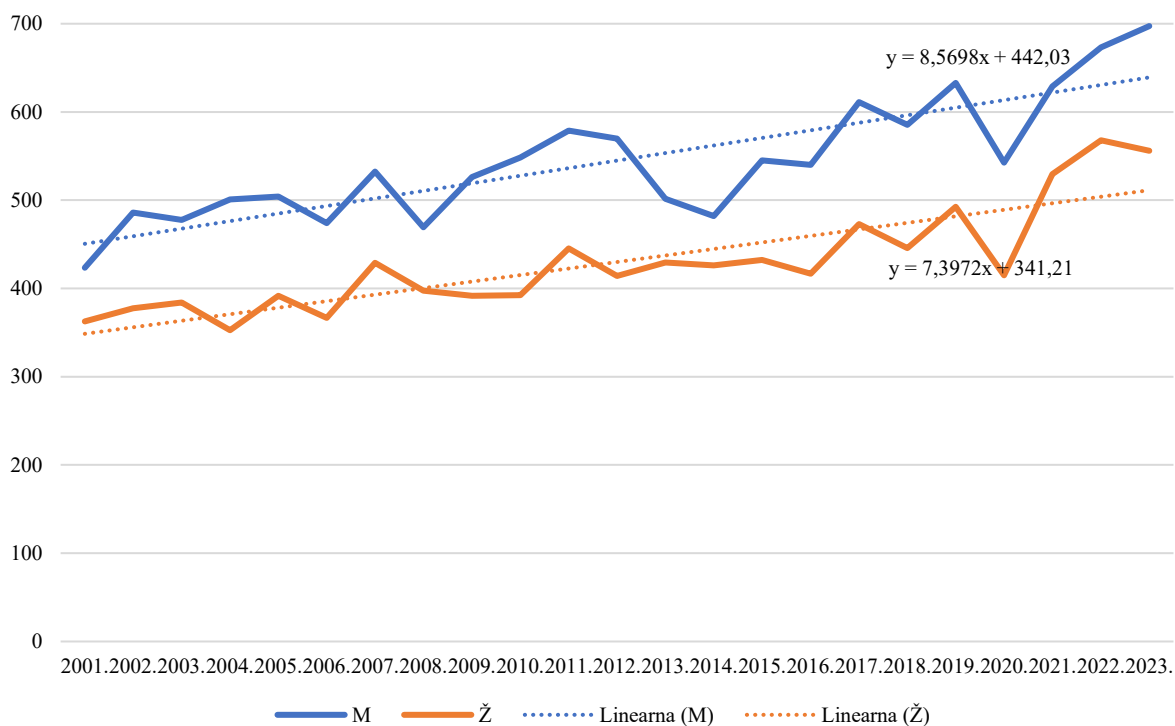

Slika 2.8.1. Novooboljeli od raka (C00-C95, MKB-10) prema dobnim skupinama i spolu u Osječko-baranjskoj županiji 2023. godine

Tablica 2.8.2. Broj novih slučajeva raka (C00-C97, MKB-10) u Osječko-baranjskoj županiji prema spolu od 2001. do 2023. godine

godina	N			stopa na 100.000 stanovnika		
	M	Ž	ukupno	M	Ž	ukupno
2001.	672	623	1.295	423,5	362,6	391,8
2002.	771	649	1.420	485,9	377,7	429,6
2003.	758	660	1.418	477,7	384,1	429,0
2004.	795	606	1.401	501,0	352,7	423,9
2005.	800	673	1.473	504,2	391,7	445,7
2006.	752	630	1.382	473,9	366,6	418,1
2007.	845	737	1.582	532,5	428,9	478,7
2008.	745	683	1.428	469,5	397,5	432,1
2009.	835	673	1.508	526,2	391,7	456,3
2010.	870	674	1.544	548,3	392,3	467,2
2011.	850	704	1.554	578,7	445,2	509,5
2012.	837	655	1.492	569,8	414,2	489,1
2013.	737	679	1.416	501,7	429,4	464,2
2014.	708	674	1.382	482,0	426,2	453,1
2015.	801	684	1.485	545,3	432,5	486,8
2016.	793	659	1.452	539,9	416,7	476,0
2017.	898	748	1.646	611,3	473,0	539,6
2018.	860	705	1.565	585,5	445,8	513,1
2019.	930	779	1.709	633,1	492,6	560,3
2020.	797	656	1.453	542,6	414,8	476,3
2021.	786	712	1.498	632,8	532,0	580,6
2022.	836	760	1.596	673,1	567,9	618,5
2023.	866	744	1.610	697,3	555,9	624,0
ukupno	18.542	15.767	34.309			

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Registar za rak Hrvatske

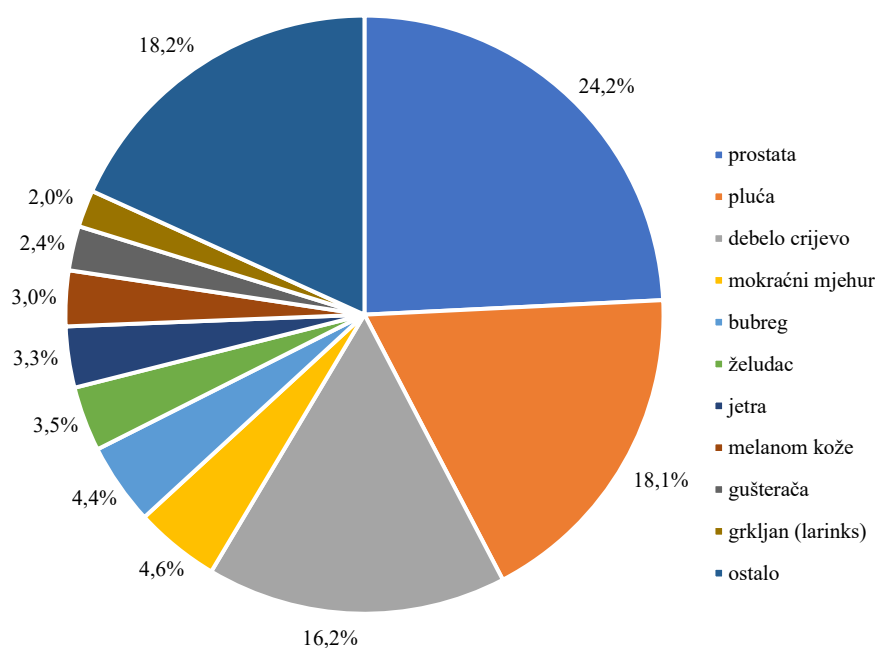

Slika 2.8.2. Novi slučajevi raka (C00-C97, MKB-10; stopa na 100.000 stanovnika) u Osječko-baranjskoj županiji prema spolu od 2001. do 2023. godine

Tablica 2.8.3. Prvih 10 najčešćih sijela raka u muškaraca u Osječko-baranjskoj županiji u 2023. godini

r.br.	MKB-10	naziv	N	%
1	C61	Zloćudna novotvorina prostate	210	24,2
2	C33-C34	Zloćudna novotvorina bronha i pluća	157	18,1
3	C18-C21	Zloćudna novotvorina debelog crijeva	140	16,2
4	C67	Zloćudna novotvorina mokraćnoga mjehura	40	4,6
5	C64	Zloćudna novotvorina bubrega	38	4,4
6	C16	Zloćudna novotvorina želuca	30	3,5
7	C22	Zloćudna novotvorina jetre i intrahepatičnih žučnih vodova	29	3,3
8	C43	Zloćudni melanom kože	26	3,0
9	C25	Zloćudna novotvorina gušterače	21	2,4
10	C32	Zloćudna novotvorina grkljana (larinksa)	17	2,0
prvih 10			708	81,8
ostalo			158	18,2
ukupno			866	100,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Registar za rak Hrvatske

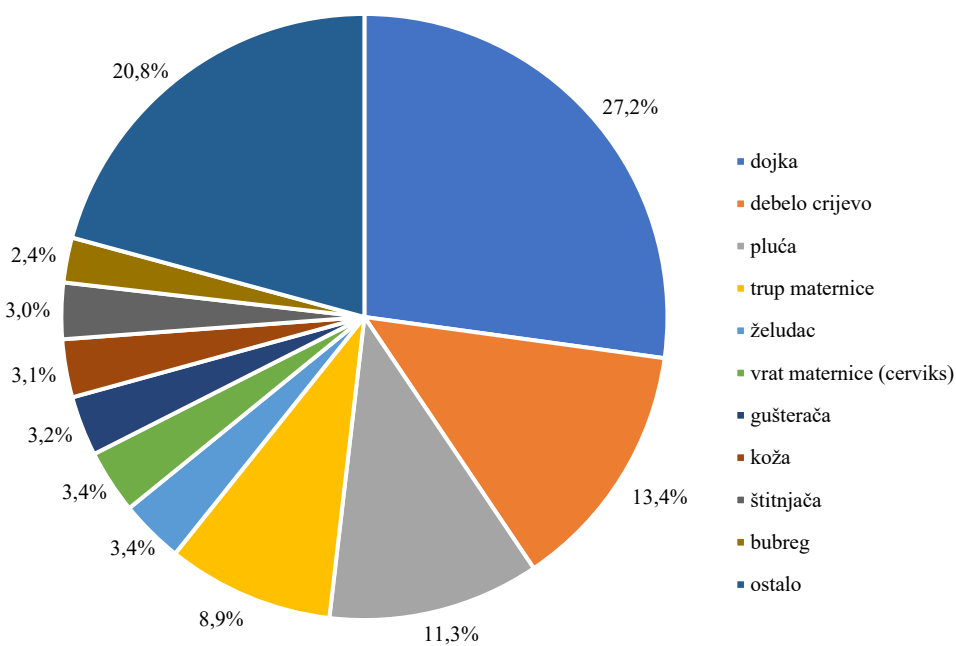

Slika 2.8.3. Prvih 10 najčešćih sijela raka u muškaraca u Osječko-baranjskoj županiji u 2023. godini

Tablica 2.8.4. Prvih 10 najčešćih sijela raka u žena u Osječko-baranjskoj županiji u 2023. godini

r.br.	MKB-10	naziv	N	%
1	C50	Zloćudna novotvorina dojke	202	27,2
2	C18-C21	Zloćudna novotvorina debelog crijeva	100	13,4
3	C33-C34	Zloćudna novotvorina bronha i pluća	84	11,3
4	C54	Zloćudna novotvorina trupa maternice	66	8,9
5	C16	Zloćudna novotvorina želuca	25	3,4
6	C53	Zloćudna novotvorina vrata maternice (cerviksa)	25	3,4
7	C25	Zloćudna novotvorina gušterače	24	3,2
8	C43	Zloćudni melanom kože	23	3,1
9	C73	Zloćudna novotvorina štitnjače	22	3,0
10	C64	Zloćudna novotvorina bubrega	18	2,4
prvih 10			589	79,2
ostalo			155	20,8
ukupno			744	100,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Registar za rak Hrvatske

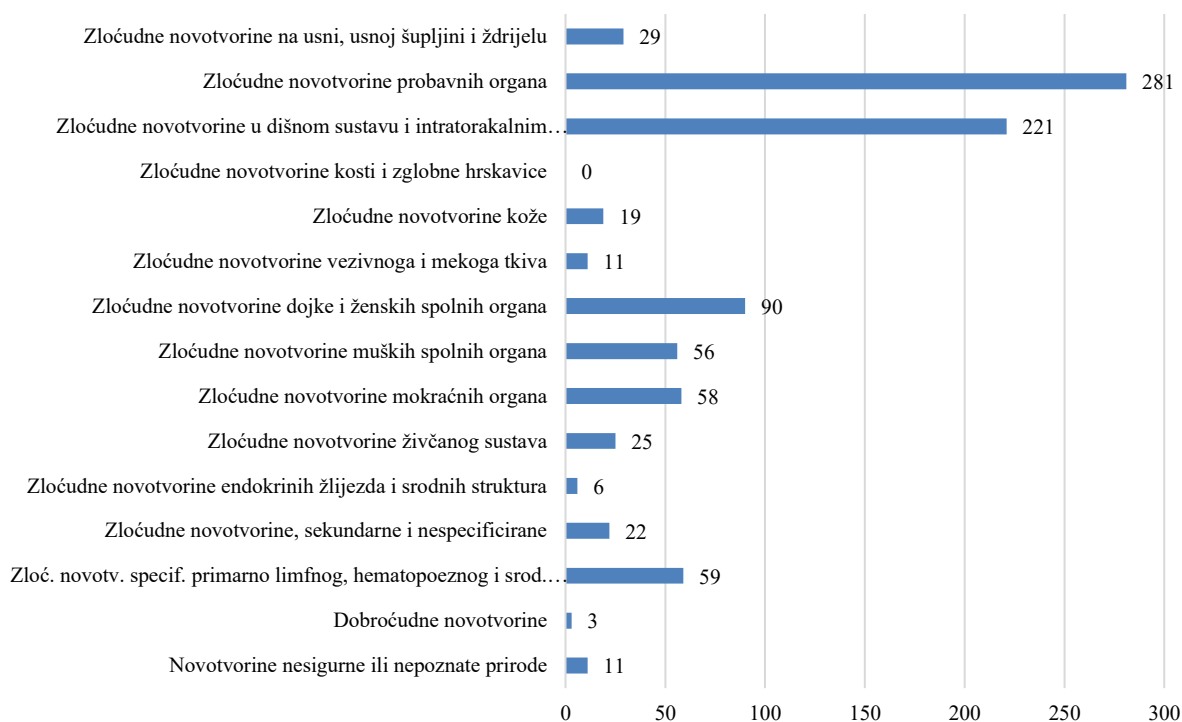

Slika 2.8.4. Prvih 10 najčešćih sijela raka u žena u Osječko-baranjskoj županiji u 2023. godini

Tablica 2.8.5. Umrli od novotvorina (C00-D48, MKB-10) prema sijelu i spolu u Osječko-baranjskoj županiji 2024. godine

MKB-10	naziv	M	%	Ž	%	UK	%
C00-C14	Zloćudne novotvorine na usni, usnoj šupljini i ždrijelu	25	5,1	4	1,0	29	3,3
C15-C26	Zloćudne novotvorine probavnih organa	154	31,2	127	31,9	281	31,5
C30-C39	Zloćudne novotvorine u dišnom sustavu i intratorakalnim organima	135	27,4	86	21,6	221	24,8
C40-C41	Zloćudne novotvorine kosti i zglobove hrskavice	-	-	-	-	-	-
C43-C44	Zloćudne novotvorine kože	12	2,4	7	1,8	19	2,1
C45-C49	Zloćudne novotvorine vezivnoga i mekoga tkiva	6	1,2	5	1,3	11	1,2
C50-C58	Zloćudne novotvorine dojke i ženskih spolnih organa	-	-	90	22,6	90	10,1
C60-C63	Zloćudne novotvorine muških spolnih organa	56	11,4	-	-	56	6,3
C64-C68	Zloćudne novotvorine mokraćnih organa	42	8,5	16	4,0	58	6,5
C69-C72	Zloćudne novotvorine živčanog sustava	12	2,4	13	3,3	25	2,8
C73-C75	Zloćudne novotvorine endokrinih žlijezda i srodnih struktura	1	0,2	5	1,3	6	0,7
C76-C80	Zloćudne novotvorine, sekundarne i nespecificirane	12	2,4	10	2,5	22	2,5
C81-C96	Zloć. novotv. specif. primarno limfnog, hematopoeznog i srod. tkiva	31	6,3	28	7,0	59	6,6
D10-D36	Dobroćudne novotvorine	1	0,2	2	0,5	3	0,3
D37-D48	Novotvorine nesigurne ili nepoznate prirode	6	1,2	5	1,3	11	1,2
ukupno		493	100,0	398	100,0	891	100,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Registar za rak Hrvatske

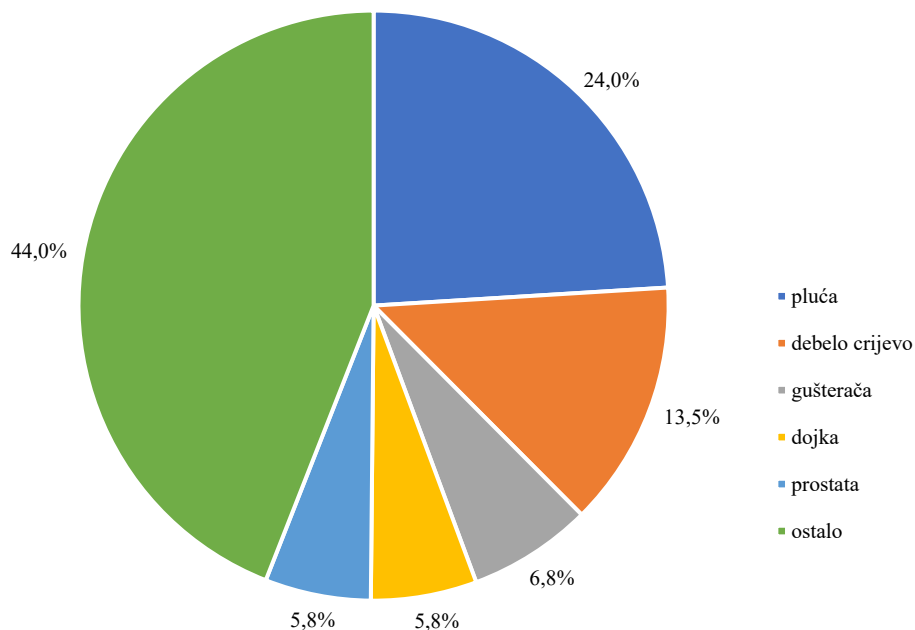

Slika 2.8.5. Umrli od novotvorina (C00-D48, MKB-10) prema sijelu i spolu u Osječko-baranjskoj županiji 2024. godine

Tablica 2.8.6. Broj i udio prvih 5 uzroka smrti od malignih bolesti u 2024. godini u Osječko-baranjskoj županiji

r.br.	MKB-10	sijelo	N	%
1	C33-C34	pluća	214	24,0
2	C18-C21	debelo crijevo	120	13,5
3	C25	gušterača	61	6,8
4	C50	dojka	52	5,8
5	C61	prostata	52	5,8
prvih 5			499	56,0
ostalo			392	44,0
ukupno			891	100,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Registar za rak Hrvatske

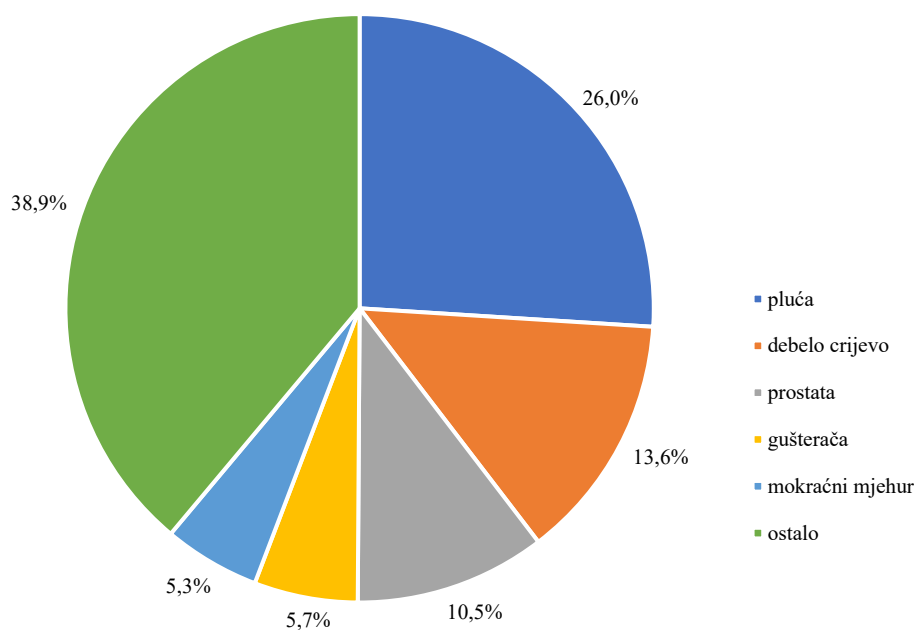

Slika 2.8.6. Najčešći uzroci smrti od malignih bolesti u 2024. godini u Osječko-baranjskoj županiji

Tablica 2.8.7. Broj i udio prvih 5 uzroka smrti muškaraca od malignih bolesti u 2024. godini u Osječko-baranjskoj županiji

r.br.	MKB-10	sijelo	N	%
1	C33-C34	pluća	128	26,0
2	C18-C21	debelo crijevo	67	13,6
3	C61	prostata	52	10,5
4	C25	gušterača	28	5,7
5	C67	mokraćni mjehur	26	5,3
	prvih 5		301	61,1
	ostalo		192	38,9
	ukupno		493	100,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Registar za rak Hrvatske

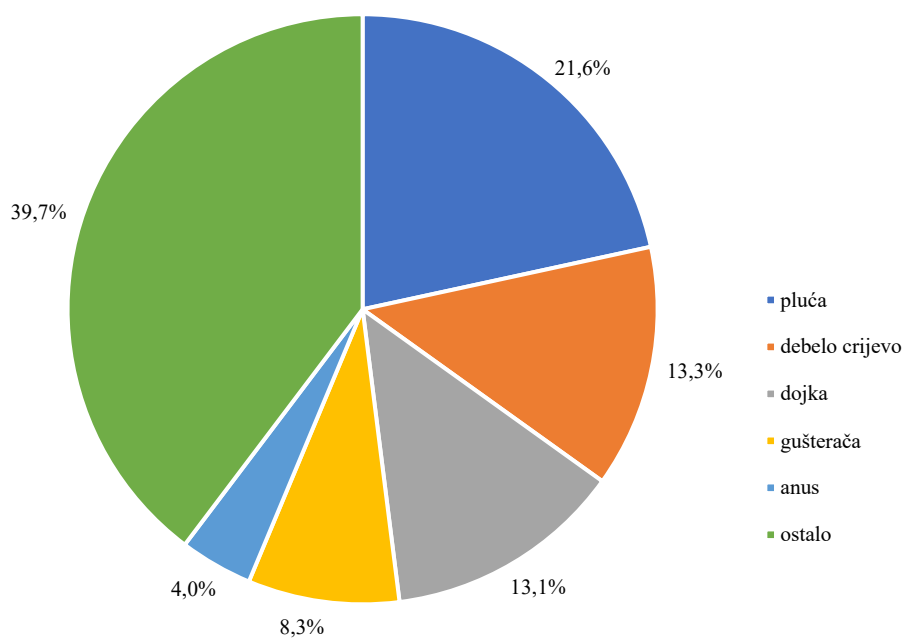

Slika 2.8.7. Najčešći uzroci smrti muškaraca od malignih bolesti u 2024. godini u Osječko-baranjskoj županiji

Tablica 2.8.8. Broj i udio prvih 5 uzroka smrti žena od malignih bolesti u 2024. godini u Osječko-baranjskoj županiji

r.br.	MKB-10	sijelo	N	%
1	C33-C34	pluća	86	21,6
2	C18-C21	debelo crijevo	53	13,3
3	C50	dojka	52	13,1
4	C25	gušterača	33	8,3
5	C22	anus	16	4,0
	prvih 5		240	60,3
	ostalo		158	39,7
	ukupno		398	100,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Registar za rak Hrvatske

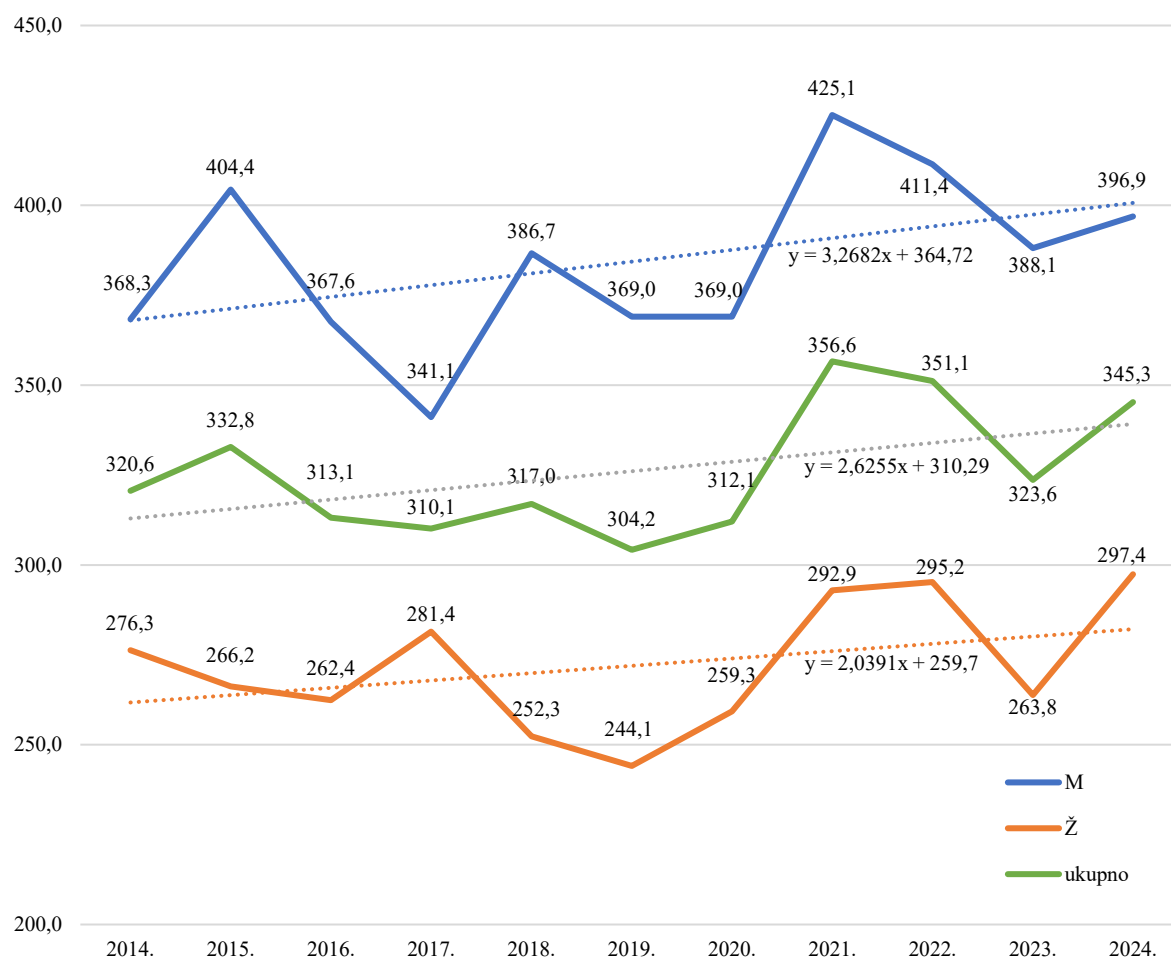

Slika 2.8.8. Najčešći uzroci smrti žena od malignih bolesti u 2024. godini u Osječko-baranjskoj županiji

Tablica 2.8.9. Broj umrlih i stopa (na 100.000 stanovnika) od novotvorina (C00-D48) u Osječko-baranjskoj županiji prema spolu od 2014. do 2024. godine

god.	M	stopa/100.000	Ž	stopa/100.000	ukupno	stopa/100.000
2014.	541	368,3	437	276,3	978	320,6
2015.	594	404,4	421	266,2	1.015	332,8
2016.	540	367,6	415	262,4	955	313,1
2017.	501	341,1	445	281,4	946	310,1
2018.	568	386,7	399	252,3	967	317,0
2019.	542	369,0	386	244,1	928	304,2
2020.	542	369,0	410	259,3	952	312,1
2021.	528	425,1	392	292,9	920	356,6
2022.	511	411,4	395	295,2	906	351,1
2023.	482	388,1	353	263,8	835	323,6
2024.	493	396,9	398	297,4	891	345,3
ukupno	5.842		4.451		10.293	

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Registar za rak Hrvatske

Slika 2.8.9. Stopa umrlih (na 100.000 stanovnika) od zloćudnih novotvorina (C00-C97) u Osječko-baranjskoj županiji prema spolu od 2014. do 2024. godine

Nacionalni preventivni program ranog otkrivanja raka dojke s provođenjem je započeo u listopadu 2006. godine, a obuhvaća žene od 50 do 69 godina starosti. Žene se pozivaju na mamografski pregled svake dvije godine (minimum koji preporučuje Europa). VIII. ciklus započeo je u ožujku 2023. godine, a podaci koji slijede odnose se na VIII. ciklus sa stanjem na dan 31. 12. 2024. godine. U tom razdoblju pozvano je 29.693 žene, odnosno 63,7% ukupnog broja žena za pozvati. Njih 18.749, odnosno 63,1% pozvanih, učinilo je mamografiju (*tablica 2.8.10.*).

Prema BI-RADS kategorizaciji najviše je bilo benignih nalaza (BI-RADS 2), njih 13.342 (71,2%), a nakon toga urednih nalaza (BI-RADS 1), njih 3.934 (21,0%). Nejasnih nalaza bilo je 6,0%, vjerojatno benignih 1,7%, a onih rizika maligniteta većeg od 2% bilo je 0,15%, odnosno 28 nalaza (*tablica 2.8.11. i slika 2.8.10.*).

Tablica 2.8.10. Kumulativni izvještaj o provođenju VIII. ciklusa Nacionalnog programa ranog otkrivanja raka dojke u Osječko-baranjskoj županiji do 31. 12. 2024. godine

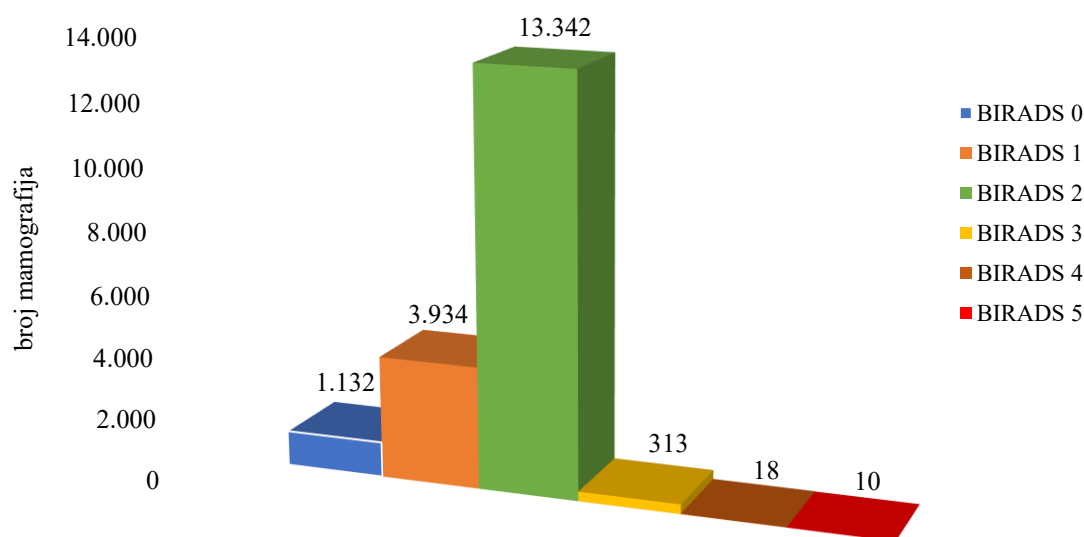
godisšte	ukupan broj žena za pozvati u VIII. ciklusu	pozvane žene	neodazvane žene	žene koje su učinile mamografiju u VIII. ciklusu	oboljele od raka dojke	žene u obradi zbog sumnje na karcinom	preminule	učinjena mamografija unutar godinu dana	privremeno nedostupne	nepoznata adresa	ne žele sudjelovati
1954.	2.284	1.366	434	904	7	-	17	53	25	1	2
1955.	2.307	1.246	251	975	4	-	12	57	18	-	3
1956.	2.489	1.061	236	803	1	-	8	42	17	-	1
1957.	2.279	1.027	217	787	3	-	8	49	18	-	-
1958.	2.328	1.226	235	971	4	-	12	55	20	-	1
1959.	2.335	1.213	207	978	1	-	5	67	16	-	-
1960.	2.404	1.288	296	965	4	-	10	71	25	-	1
1961.	2.422	1.269	303	920	3	-	7	63	15	-	3
1962.	2.405	1.177	312	835	4	-	6	63	30	-	-
1963.	2.388	1.186	392	774	6	-	7	58	51	1	2
1964.	2.378	1.566	630	892	3	-	6	68	25	-	-
1965.	2.460	1.875	780	1.043	2	-	10	87	26	2	2
1966.	2.485	1.923	750	1.132	6	-	3	86	44	-	3
1967.	2.430	1.813	770	992	2	-	8	89	69	-	2
1968.	2.278	1.732	770	939	5	-	5	102	35	1	-
1969.	2.234	1.708	736	929	3	-	7	83	25	-	-
1970.	2.095	1.622	697	897	8	-	5	79	41	1	-
1971.	2.213	1.721	739	955	4	-	5	78	54	3	-
1972.	2.182	1.853	797	1.018	1	1	10	97	109	1	1
1973.	2.207	1.821	742	1.040	4	2	4	75	86	2	-
ukupno	46.603	29.693	10.294	18.749	75	3	155	1422	749	12	21

Izvor podataka: informatički program NPP sa stanjem na dan 31. 12. 2024. godine (provođenje VIII. ciklusa nastavlja se do ožujka 2025. godine)

Tablica 2.8.11. Žene koje su učinile mamografiju u Nacionalnom programu ranog otkrivanja raka dojke u Osječko-baranjskoj županiji prema BI-RADS kategorizaciji nalaza u VIII. ciklusu, stanje na dan 31. 12. 2024.

BI-RADS klasifikacija	N	%
BI-RADS 0	1.132	6,0
BI-RADS 1	3.934	21,0
BI-RADS 2	13.342	71,2
BI-RADS 3	313	1,7
BI-RADS 4	18	0,1
BI-RADS 5	10	0,05
ukupno	18.749	100,0

Izvor podataka: informatički program NPP sa stanjem na dan 31. 12. 2023. godine (provođenje VIII. ciklusa nastavlja se do ožujka 2025. godine)

Slika 2.8.10. Žene koje su učinile mamografiju u Nacionalnom programu ranog otkrivanja raka dojke u Osječko-baranjskoj županiji prema BI-RADS kategorizaciji nalaza u VIII. ciklusu, stanje na dan 31. 12. 2024.

Tumačenje BI-RADS* klasifikacije:

BI-RADS 0 – nejasan nalaz, potrebne su dodatne pretrage ili usporedba s ranijim mamogramima kako bi se ustanovila priroda promjene, ultrazvuk dojki, te daljnja obrada prema nalazu

BI-RADS 1 – uredan nalaz

BI-RADS 2 – benigni nalaz, tj. nalaz zasigurno dobroćudnih promjena. Obično se radi o cisti ili dobroćudnom fibroadenom, koji ne zahtijevaju nužno liječenje ako nisu preveliki. Kao i u slučaju BI-RADS 1 ostaje potreba redovitih kontrola.

BI-RADS 3 – vjerojatno benigni nalaz – rizik maligniteta manji od 2% – potreban UZV ili kontrolno mamografsko snimanje i pregled u roku od 6 mj.

BI-RADS 4 – suspektna promjena – rizik maligniteta 2-94% – odmah potrebna daljnja citološka ili patohistološka obrada da bi se potvrdila ili isključila sumnja, te da bi se pacijentica što prije operirala – ako se radi o karcinomu dojke.

BI-RADS 5 – visoko suspektno maligna promjena – rizik maligniteta veći od 94% – uglavnom se radi biopsija i brzo kirurško odstranjenje promjene ili dojke.

*Breast Imaging Reporting and Data System - The American College of Radiology

U tijeku je šesti ciklus Nacionalnog programa ranog otkrivanja raka debelog crijeva. U 2024. godini poslano je 13.144 poziva na sudjelovanje u Programu (osobe rođene 1964., 1965., 1949. i 1950. godine). Osobe koje su poslale pristanak na sudjelovanje u Programu ranog otkrivanja dobile su putem pošte testove na nevidljivo krvarenje u stolici. U šestom je ciklusu pozvano 35.399 osoba, a 9.250 osoba pristalo je sudjelovati u Programu. U NZJZ OBŽ pristiglo je 4.937 testova (53,4% ukupno pristalih na testiranje). Negativno je bilo 4.886 uzoraka (99,0%), 31 pozitivan (0,6%) i 20 je bilo neadekvatno napravljenih testova (0,4%) (*tablice 2.8.12. – 2.8.14. i slike 2.8.11. te 2.8.12.*). Zbog promjena u metodologiji testiranja (uvođenje imunohistokemijskog testa) nakon listopada 2024. godine nisu slani novi pozivi za sudjelovanje u Programu. Pristigli su pristanci evidentirani, te će se osobama poslati testovi na nevidljivo krvarenje u stolici na kućne adrese po nastavku provođenja Programa. Osobe s pozitivnim testom na nevidljivo krvarenje u stolici pozivaju se na kolonoskopski pregled u Klinički bolnički centar Osijek.

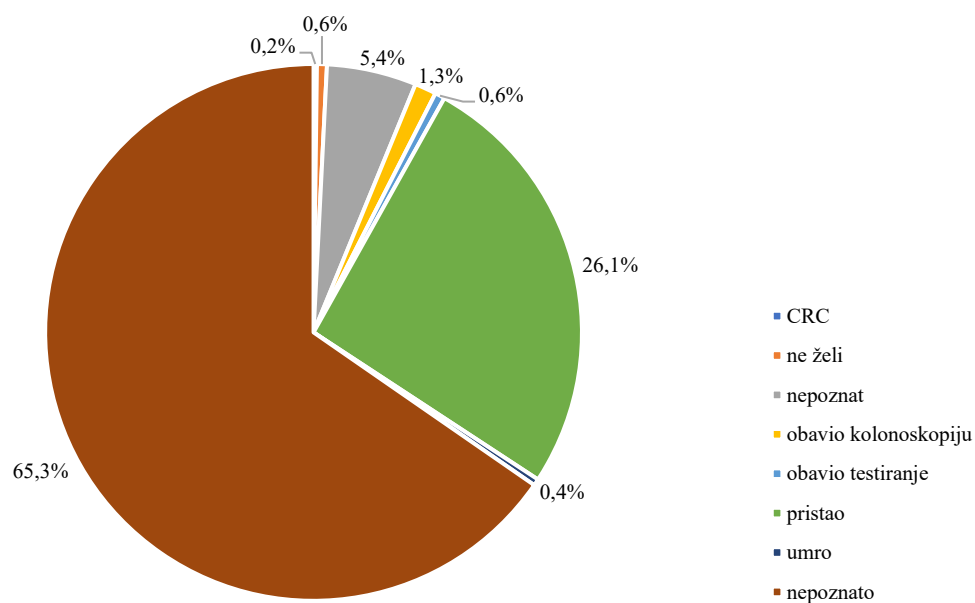
Tablica 2.8.12. Odaziv u 6. ciklusu Nacionalnog programa ranog otkrivanja raka debelog crijeva u Osječko-baranjskoj županiji prema godištu

	1949.			1950.			1964.			1965.			1970.		
	M	Ž	UK	M	Ž	UK	M	Ž	UK	M	Ž	UK	M	Ž	UK
CRC	9	4	13	11	10	21	9	3	12	5	4	9	2	-	2
ne želi	23	24	47	18	26	44	18	21	39	17	23	40	3	6	9
nepoznat	141	142	283	56	60	116	143	113	256	168	148	316	145	108	253
obavio kolonoskopiju	31	30	61	31	28	59	38	34	72	27	26	53	27	38	65
obavio testiranje	13	20	33	9	12	21	12	19	31	19	17	36	20	28	48
pristao	418	545	963	477	670	1.147	748	863	1.611	729	865	1.594	421	494	915
negativni	214	290	504	176	129	305	382	501	883	347	459	806	250	311	561
pozitivni	2	-	2	6	1	7	2	-	2	1	4	5	6	3	9
krivo	4	2	6	4	1	5	1	1	2	1	1	2	2	-	2
umro	25	12	37	57	25	82	7	3	10	8	5	13	3	-	3
nepoznato	1.322	1.506	2.828	1.295	1.425	2.720	1.548	1.490	3.038	1.626	1.529	3.155	1.334	1.479	2.813
ukupno	1.982	2.283	4.265	1.954	2.256	4.210	2.523	2.546	5.069	2.599	2.617	5.216	1.955	2.153	4.108

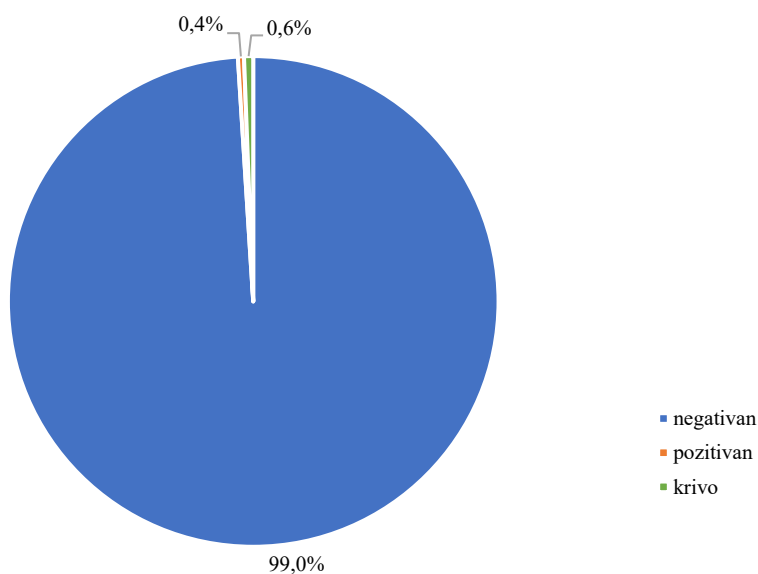
Izvor podataka: Nastavni zavod za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

Tablica 2.8.12. (nastavak) Odaziv u 6. ciklusu Nacionalnog programa ranog otkrivanja raka debelog crijeva u Osječko-baranjskoj županiji prema godištu

	1971.			1972.			1973.			UKUPNO		
	M	Ž	UK	M	Ž	UK	M	Ž	UK	M	Ž	UK
CRC	1	-	1	-	-	-	1	-	1	38	21	59
ne želi	7	5	12	8	5	13	5	10	15	99	120	219
nepoznat	152	144	296	62	129	191	73	136	209	940	980	1.920
obavio kolonoskopiju	35	30	65	14	18	32	25	15	40	228	219	447
obavio testiranje	14	19	33	9	7	16	5	6	11	101	128	229
pristao	423	503	926	501	545	1.046	505	543	1.048	4.222	5.028	9.250
negativni	239	308	547	288	363	651	294	335	629	2.190	2.696	4.886
pozitivni	-	-	-	2	-	2	3	1	4	22	9	31
krivo	1	-	1	-	1	1	1	-	1	14	6	20
umro	2	3	5	4	-	4	2	1	3	108	49	157
nepoznato	1.330	1.573	2.903	1.440	1.360	2.800	1.510	1.351	2.861	11.405	11.713	23.118
ukupno	1.964	2.277	4.241	2.038	2.064	4.102	2.126	2.062	4.188	17.141	18.258	35.399

Slika 2.8.11. Odaziv u 6. ciklusu Nacionalnog programa ranog otkrivanja raka debelog crijeva u Osječko-baranjskoj županiji u 2024. godini

Slika 2.8.12. Rezultati testiranja na nevidljivo krvarenje u stolici u 6. ciklusu Nacionalnog programa ranog otkrivanja raka debelog crijeva u Osječko-baranjskoj županiji

2.9. Socioekonomski pokazatelji

Broj zaposlenih u pravnim osobama u OBŽ-u sa stanjem 31. ožujka 2024. iznosio je 75.853, a to je u odnosu na stanje istog dana 2023. godine smanjenje za 459 osoba, odnosno 0,6%. Zaposlenih u obrtu i djelatnostima slobodnih profesija bilo je 11.330 što je povećanje za 463 osobe, odnosno 4,3% u odnosu na prethodnu godinu. Najveći relativni porast broja zaposlenih evidentiran je u opskrbi vodom; uklanjanju otpadnih voda, gospodarenju otpadom te djelatnostima sanacije okoliša (E) i to za 10,1% te je 31. ožujka 2024. godine broj zaposlenih u tim djelatnostima iznosio 1.898, odnosno 2,2% ukupno zaposlenih (*tablica 2.9.1.*).

Muškaraca među zaposlenim osobama ima više nego žena (54,0% naspram 46,0%), a žene dominiraju među zaposlenima u obrazovanju, djelatnostima zdravstvene zaštite i socijalne skrbi te ostalim uslužnim djelatnostima (*slika 2.9.1.*).

Nezaposlenost se u OBŽ-u, kao i u RH, nakon pandemijskih godina smanjuje i kod muškaraca i kod žena. U 2024. godini nezaposlenih je muškaraca bilo 4.911, a žena 7.529 što je ukupno 4,96% stanovništva OBŽ-a, manje nego prethodne godine, ali i dalje približno dva puta više nego u RH gdje je nezaposleno 2,46% stanovništva (*tablica 2.9.2. i slika 2.9.2.*).

Prema razini obrazovanja 31. prosinca 2024. godine najviše je nezaposlenih muškaraca bilo sa završenom srednjom školom do 3 godine ili školom za KV i VKV radnike i to 33,7% svih nezaposlenih muškaraca, a nezaposlenih žena najviše je bilo sa završenom srednjom školom u trajanju od 4 i više godina ili gimnazijom i to 31,3% svih nezaposlenih žena (*tablice 2.9.3.a i b te slika 2.9.3.*).

Kao i krajem 2023. godine, 31. prosinca 2024. godine u OBŽ-u najviše je nezaposlenih muškaraca bilo u dobnoj skupini iznad 60 godina i to 13,3% svih nezaposlenih muškaraca, a među nezaposlenim ženama najviše je bilo žena u dobnoj skupini 55 – 59 godina i to 13,4% (*tablica 2.9.4. i slika 2.9.4.*).

Prosječna neto plaća muškaraca u 2023. godini u OBŽ-u bila je 1.041€ (veća za 120€ u odnosu na 2022. godinu), a prosječna neto plaća žena 980€ (veća za 113€ u odnosu na 2022. godinu). U odnosu na RH ukupna prosječna neto plaća u OBŽ-u u 2023. godini bila je manja za 101€, odnosno 9,1%. Podaci za 2024. godinu u trenutku pisanja nisu dostupni (*tablica 2.9.5.*).

Broj korisnika doplatka za djecu i broj djece za doplatu manji je u OBŽ-u u 2024. godini za nešto više od 44% u odnosu na godinu ranije. Dana 1. ožujka 2024. stupio je na snagu Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o doplatku za djecu (NN 156/23), a novina je bila povećanje dohodovnog cenzusa sa 70% na 140% proračunske osnove. Prosječni doplatu za djecu u OBŽ-u 2024. godine iznosio je 53,72€ što je povećanje za 2,81€ u odnosu na 2023. godinu, ali još uvijek manje nego u RH (*tablica 2.9.6.*).

Osiguranika Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje u OBŽ-u 31. prosinca 2024. godine bilo je 97.006, što je za 3.912 osiguranika, odnosno 4,2% više nego istog dana 2023. godine što je očekivano obzirom na starenje stanovništva, a udio u ukupnom broju osiguranika u RH nije se značajnije mijenjao te je iznosio 5,7% (*tablica 2.9.7.*).

Prosječna neto mirovina krajem 2024. godine iznosila je 599,65€ i veća je za 45,25€ (8,2%) od prosječne neto mirovine u RH (*tablica 2.9.8.*).

Zajamčena minimalna naknada u 2024. godini u OBŽ-u obuhvatila je 5.590 osoba 94 osobe manje nego 2023. godine, a obzirom na slično relativno smanjenje broja u RH, postotak osoba iz OBŽ-a blago je porastao i iznosio 12,7%. Što se tiče ostalih prava, brojke su veće u odnosu na 2023. godinu jedino je smanjen broj smještaja i smještaja u udomiteljsku obitelj (*tablica 2.9.9.*).

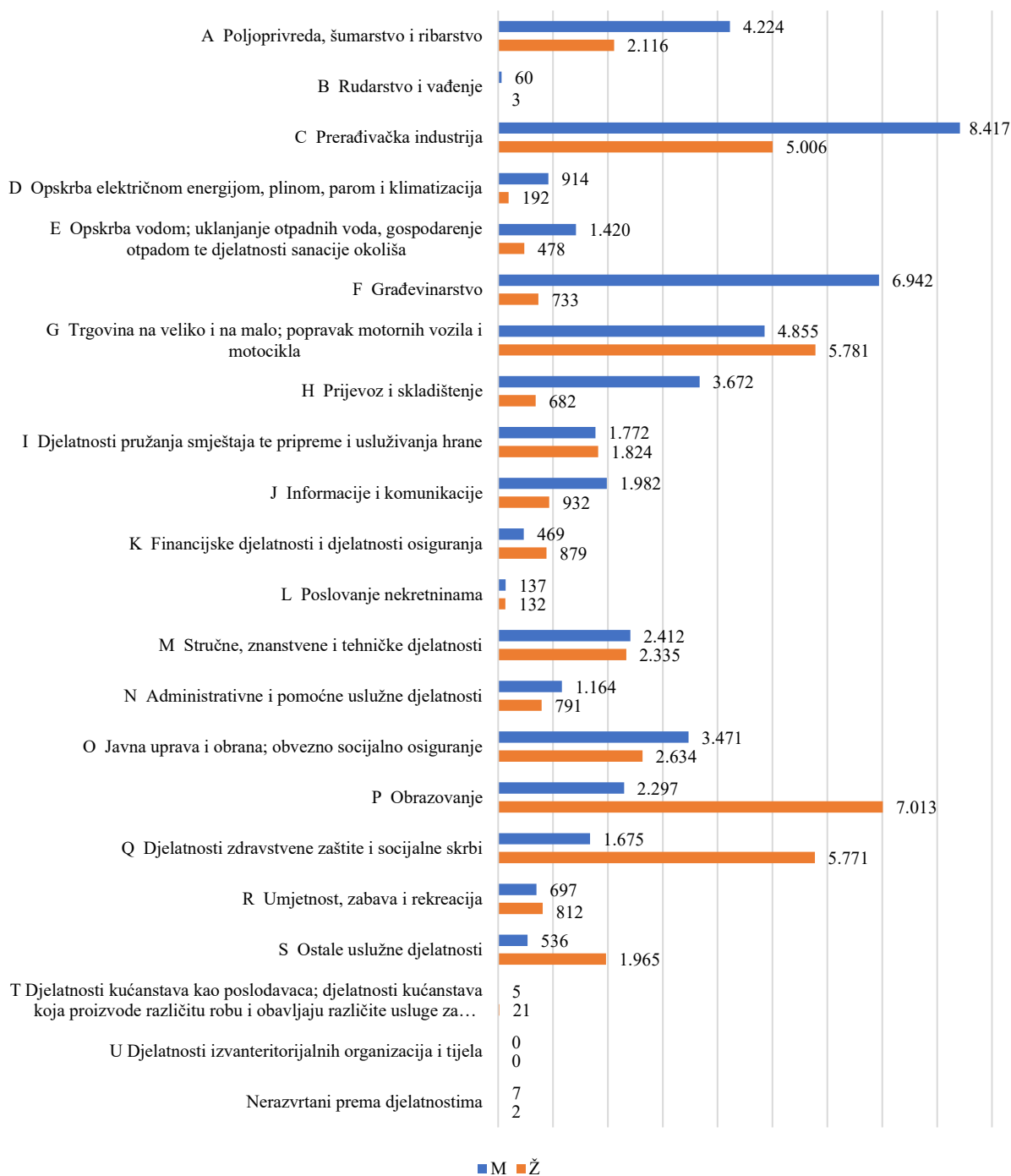
Tablica 2.9.1. Zaposleni u pravnim osobama te zaposleni u obrtu i u djelatnostima slobodnih profesija prema spolu i djelatnosti u Osječko-baranjskoj županiji (stanje 31. 3. 2024.)

djelatnosti*	zaposleni u pravnim osobama			zaposleni u obrtu i djelatnosti slobodnih profesija			ukupno			
	M	Ž	ukupno	M	Ž	ukupno	M	Ž	ukupno	%
A	3.418	1.675	5.093	806	441	1.247	4.224	2.116	6.340	7,3
B	58	4	62	1	-	1	60	3	63	0,1
C	7.481	4.255	11.736	936	751	1.687	8.417	5.006	13.423	15,4
D	877	182	1.059	-	-	-	914	192	1.106	1,3
E	1.399	475	1.874	21	3	24	1.420	478	1.898	2,2
F	5.624	643	6.267	1.318	90	1.408	6.942	733	7.675	8,8
G	4.202	5.269	9.471	653	512	1.165	4.855	5.781	10.636	12,2
H	3.117	609	3.726	555	73	628	3.672	682	4.354	5,0
I	1.264	1.180	2.444	508	644	1.152	1.772	1.824	3.596	4,1
J	1732	872	2.604	250	60	310	1.982	932	2.914	3,3
K	455	856	1.311	14	23	37	469	879	1.348	1,5
L	126	120	246	11	12	23	137	132	269	0,3
M	1.940	1.817	3.757	472	518	990	2.412	2.335	4.747	5,4
N	1.074	667	1.741	90	124	214	1.164	791	1.955	2,2
O	3.442	2.597	6.039	29	37	66	3.471	2.634	6.105	7,0
P	2.222	6.937	9.159	75	76	151	2.297	7.013	9.310	10,7
Q	1.540	5.096	6.636	135	675	810	1.675	5.771	7.446	8,5
R	606	770	1.376	91	42	133	697	812	1.509	1,7
S	268	984	1.252	268	981	1.249	536	1.965	2.501	2,9
T	-	-	-	5	21	26	5	21	26	0,0
U	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
**	-	-	-	7	2	9	7	2	9	0,0
OBŽ	40.845	35.008	75.853	6.245	5.085	11.330	47.090	40.093	87.183	100,0
RH	724.304	655.977	1.380.281	117.154	85.442	202.596	841.458	741.419	1.582.877	-
OBŽ u RH	5,6%	5,3%	5,5%	5,3%	6,0%	5,6%	5,6%	5,4%	5,5%	-

Izvor podataka: Državni zavod za statistiku RH; ISSN 1334-0557 godina LXI.; RAD-2024-2-4; RAD-2024-2-2/1

*Legenda:

- A. Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo
- B. Rudarstvo i vađenje
- C. Prerađivačka industrija
- D. Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija
- E. Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša
- F. Građevinarstvo
- G. Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikla
- H. Prijevoz i skladištenje
- I. Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane
- J. Informacije i komunikacije
- K. Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja
- L. Poslovanje nekretninama
- M. Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti
- N. Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti
- O. Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje
- P. Obrazovanje
- Q. Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi
- R. Umjetnost, zabava i rekreacija
- S. Ostale uslužne djelatnosti
- T. Djelatnosti kućanstava kao poslodavaca; djelatnosti kućanstava koja proizvode različitu robu i obavljaju različite usluge za vlastite potrebe
- U. Djelatnosti izvanteritorijalnih organizacija i tijela
- ** Nerazvrstani prema djelatnostima

Slika 2.9.1. Broj zaposlenih osoba prema spolu i djelatnosti u Osječko-baranjskoj županiji (stanje 31. 3. 2024.)

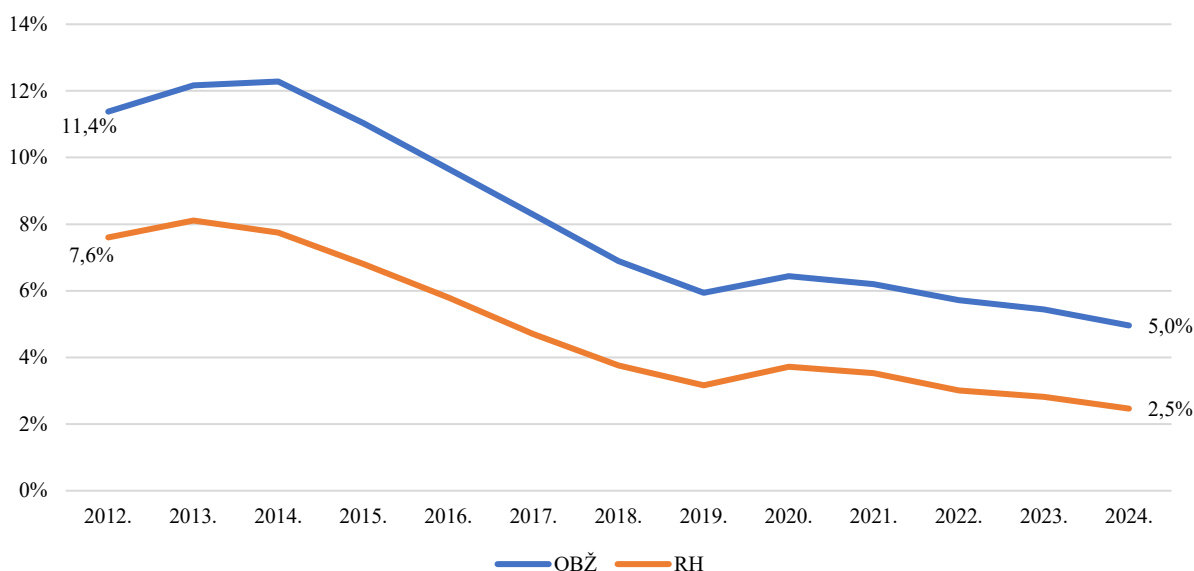
Tablica 2.9.2. Prosječna nezaposlenost i udio u broju stanovnika u Osječko-baranjskoj županiji i Republici Hrvatskoj od 2012. do 2024. godine

godina	OBŽ				RH	
	M	Ž	ukupno	%	ukupno	%
2012.*	15.690	18.748	34.438	11,38	324.324	7,60
2013.*	16.848	19.779	36.627	12,17	345.112	8,11
2014.*	16.584	20.048	36.632	12,28	328.187	7,74
2015.*	14.162	18.305	32.467	11,03	285.906	6,80
2016.*	11.867	16.195	28.062	9,66	241.860	5,79
2017.*	9.388	14.064	23.452	8,29	193.967	4,70
2018.*	7.705	11.408	19.113	6,89	153.542	3,76
2019.*	6.612	9.581	16.193	5,94	128.650	3,16
2020.*	7.137	10.232	17.369	6,44	150.824	3,73
2021.**	6.574	9.469	16.043	6,20	136.816	3,53
2022.**	5.544	9.053	14.597	5,72	116.127	3,01
2023.**	5.291	8.474	13.765	5,44	108.921	2,82
2024.**	4.911	7.529	12.440	4,96	95.299	2,46

Izvor podataka: Hrvatski zavod za zapošljavanje; Mjesečni statistički bilteni 1 (godina XXVI./2013. - XXXVIII./2025.)

* za razdoblje od 2012. do 2020. stope su izračunane prema procjeni broja stanovnika na dan 30.6. navedene godine na temelju podataka Popisa 2011.

** za razdoblje od 2021. do 2024. stope su izračunane prema procjeni broja stanovnika na dan 30.6. navedene godine na temelju podataka Popisa 2021.

Slika 2.9.2. Prosječna nezaposlenost i udio u broju stanovnika u Osječko-baranjskoj županiji i Republici Hrvatskoj od 2012. do 2024. godine

Tablica 2.9.3.a Nezaposlene osobe u Republici Hrvatskoj i Osječko-baranjskoj županiji prema razini obrazovanja i spolu (stanje 31. 12. 2024.)

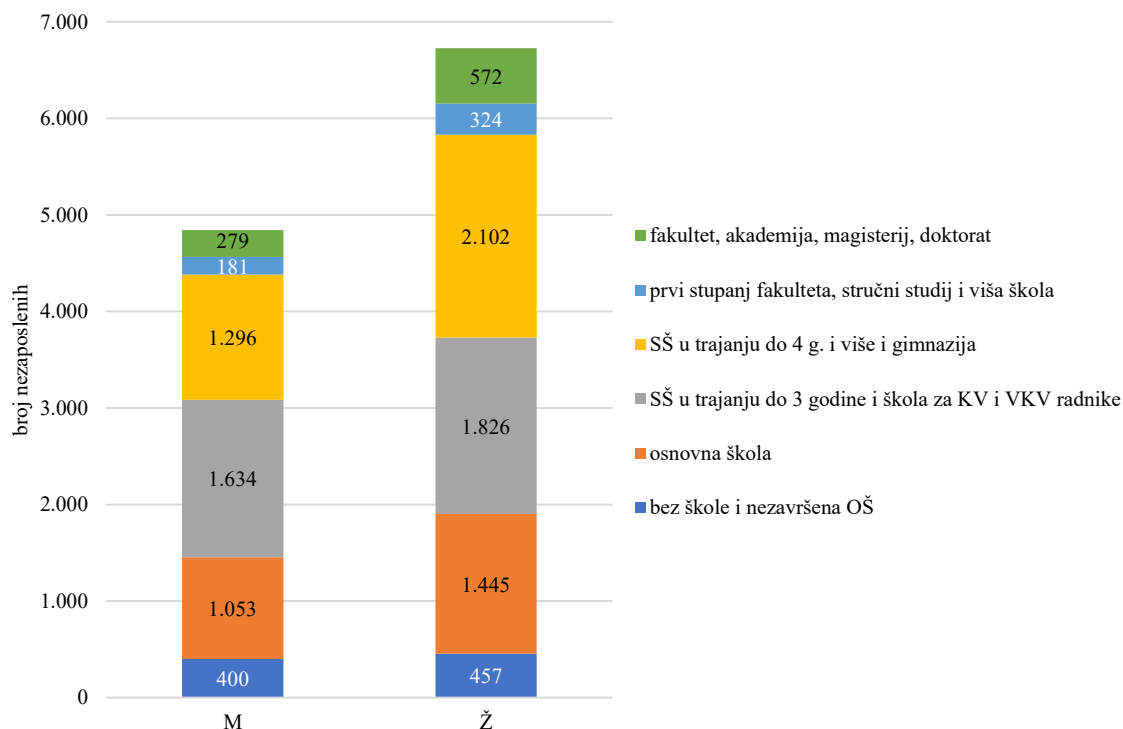
područna služba	bez škole i nezavršena OŠ		osnovna škola		SŠ u trajanju do 3 godine i škola za KV i VKV radnike		SŠ u trajanju od 4 i više godina i gimnazija	
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž
Beli Manastir	157	179	285	362	251	255	204	312
Donji Miholjac	21	20	71	83	82	129	59	98
Đakovo	32	39	122	213	254	304	199	393
Našice	63	76	112	201	200	305	136	209
Osijek	80	81	320	360	631	554	545	770
Valpovo	47	62	143	226	216	279	153	320
OBŽ	400 8,3%	457 6,8%	1.053 21,7%	1.445 21,5%	1.634 33,7%	1.826 27,1%	1.296 26,8%	2.102 31,3%
RH	2.574	2.774	7.700	8.196	15.208	13.327	11.686	15.437

Izvor podataka: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područna služba Osijek; Mjesečni statistički bilten 12/XXXIII.

Tablica 2.9.3.b Nezaposlene osobe u Republici Hrvatskoj i Osječko-baranjskoj županiji prema razini obrazovanja i spolu (stanje 31. 12. 2024.)

područna služba	1. stupanj fakulteta, stručni studij i viša škola		fakultet, akademija, magisterij, doktorat		ukupno		
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	ukupno
Beli Manastir	14	36	25	46	936	1.190	2.126
Donji Miholjac	6	19	8	10	247	359	606
Đakovo	19	52	40	72	666	1.073	1.739
Našice	16	46	23	37	550	874	1.424
Osijek	102	136	158	364	1.836	2.265	4.101
Valpovo	24	35	25	43	608	965	1.573
OBŽ	181 3,7%	324 4,8%	279 5,8%	572 8,5%	4.843 100,0%	6.726 100,0%	11.569 100,0%
RH	2.556	4.187	2.764	5.154	42.488	49.075	91.563

Izvor podataka: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područna služba Osijek; Mjesečni statistički bilten 12/XXXIII.

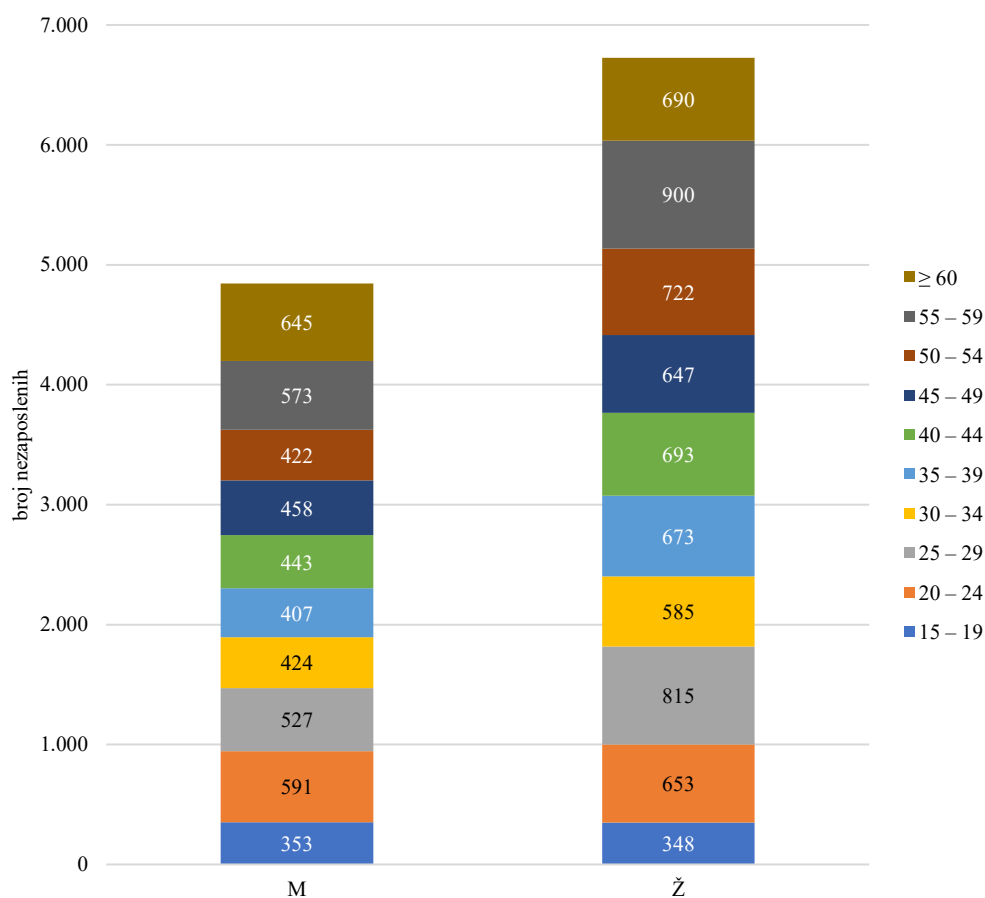

Slika 2.9.3. Nezaposlene osobe u Osječko-baranjskoj županiji prema razini obrazovanja i spolu (stanje 31. 12. 2024.)

Tablica 2.9.4. Nezaposlene osobe prema dobi i spolu u Osječko-baranjskoj županiji i Republici Hrvatskoj (stanje 31. 12. 2024.)

dobna skupina		OBŽ			RH		
		M	Ž	ukupno	M	Ž	ukupno
15 – 19	N	353	348	701	2.363	2.127	4.490
	%	7,3	5,2	6,1	5,6	4,3	4,9
20 – 24	N	591	653	1.244	4.772	4.761	9.533
	%	12,2	9,7	10,8	11,2	9,7	10,4
25 – 29	N	527	815	1.342	5.016	6.043	11.059
	%	10,9	12,1	11,6	11,8	12,3	12,1
30 – 34	N	424	585	1.009	3.799	4.817	8.616
	%	8,8	8,7	8,7	8,9	9,8	9,4
35 – 39	N	407	673	1.080	3.685	4.852	8.537
	%	8,4	10,0	9,3	8,7	9,9	9,3
40 – 44	N	443	693	1.136	4.074	5.207	9.281
	%	9,1	10,3	9,8	9,6	10,6	10,1
45 – 49	N	458	647	1.105	4.377	5.308	9.685
	%	9,5	9,6	9,6	10,3	10,8	10,6
50 – 54	N	422	722	1.144	4.307	5.475	9.782
	%	8,7	10,7	9,9	10,1	11,2	10,7
55 – 59	N	573	900	1.473	5.231	6.209	11.440
	%	11,8	13,4	12,7	12,3	12,7	12,5
≥ 60	N	645	690	1.335	4.864	4.276	9.140
	%	13,3	10,3	11,5	11,4	8,7	10,0
ukupno	N	4.843	6.726	11.569	42.488	49.075	91.563
	%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Mjesečni statistički bilten 12, godina XXXVII/2024.

Slika 2.9.4. Nezaposlene osobe prema dobi i spolu u Osječko-baranjskoj županiji (stanje 31. 12. 2024.)

Tablica 2.9.5. Prosječne mjesečne bruto i neto plaće zaposlenih prema stupnju stručne spreme i spolu u Osječko-baranjskoj županiji i Republici Hrvatskoj u 2023. godini

	prosječna bruto plaća (€)		prosječna neto plaća (€)	
	OBŽ	RH	OBŽ	RH
sprema*				
visoka	2.025	2.289	1.412	1.569
viša	1.586	1.760	1.137	1.242
srednja	1.180	1.293	876	942
niža	953	1.008	724	757
VKV	1.408	1.538	1.018	1.100
KV	1.124	1.167	847	863
PKV	1.030	1.079	779	803
NKV	947	993	722	745
spol				
muškarci	1.430	1.641	1.041	1.167
žene	1.357	1.482	980	1.054
ukupno	1.398	1.567	1.014	1.115

Izvor podataka: Državni zavod za statistiku RH; Statistika u nizu; Prosječne mjesečne plaće, Tab. 3.2. i 3.4. (podaci za 2024. godinu u trenutku pisanja nisu dostupni)

*Legenda:
VKV visokokvalificirani radnik
KV kvalificirani radnik
PKV polukvalificirani radnik
NKV nekvalificirani radnik

Tablica 2.9.6. Broj korisnika doplatka za djecu, broj djece i prosječna mjesečna svota doplatka u Osječko-baranjskoj županiji i Republici Hrvatskoj (stanje 31. 12. 2024.)

	korisnika (N)	djece (N)	prosječni doplatak (€)
Republika Hrvatska	160.985	319.595	54,33
Osječko-baranjska županija	13.574	25.572	53,72
OBŽ u RH	8,4%	8,0%	98,9%

Izvor podataka: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje; Statističke informacije (godina XXII. broj 12/2024.; siječanj 2025.; Tab. 28)

Tablica 2.9.7. Broj osiguranika Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje prema osnovama osiguranja u Osječko-baranjskoj županiji i Republici Hrvatskoj (stanje 31. 12. 2024.)

		radnici kod pravnih osoba	radnici kod fizičkih osoba	obrtnici	poljoprivrednici	samostalne profesionalne djelatnosti	zaposleni kod međunarodnih organizacija i u inozemstvu	produženo osiguranje	ukupno
Republika Hrvatska	N	1.475.687	105.860	84.969	17.763	17.848	180	6.565	1.708.872
	%	86,4	6,2	5,0	1,0	1,0	0,0	0,4	100,0
Osječko-baranjska županija	N	83.216	6.501	4.747	1.790	596	3	153	97.006
	%	85,8	6,7	4,9	1,8	0,6	0,0	0,2	100,0
OBŽ u RH		5,6%	6,1%	5,6%	10,1%	3,3%	1,7%	2,3%	5,7%

Izvor podataka: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje; Statističke informacije (godina XXII. broj 12/2024.; siječanj 2025.; Tab. 6)

Tablica 2.9.8. Broj korisnika i prosječni neto iznos mirovina prema vrstama i zakonskoj osnovi ostvarivanja mirovina u Osječko-baranjskoj županiji i Republici Hrvatskoj (stanje 31. 12. 2024.)

*	starosna		invalidska		obiteljska		najniža mirovina (čl.49. st.3. ZOHR 2017.)		ukupno	
	korisnika (N)	prosječna neto mirovina (€)	korisnika (N)	prosječna neto mirovina (€)	korisnika (N)	prosječna neto mirovina (€)	korisnika (N)	prosječna neto mirovina (€)	korisnika (N)	prosječna neto mirovina (€)
RH	860.137	542,45	155.133	698,57	208.977	496,07	3.055	589,27	1.227.302	554,40
OBŽ	45.541	566,14	12.872	765,36	12.999	553,22	268	588,15	71.680	599,65
OBŽ u RH	5,3%	104,4%	8,3%	109,6%	6,2%	111,5%	8,8%	99,8%	5,8%	108,2%
1.	44.389	560,32	5.950	406,36	11.289	444,52	-	-	61.628	524,24
2.	950	791,29	1.085	707,89	158	771,07	-	-	2.193	748,57
3.	202	786,32	5.740	1149,92	1.538	1326,38	268	588,15	7.748	1.156,04
4.	-	-	97	673,48	14	808,06	-	-	111	690,45

Izvor podataka: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje. Statističke informacije (godina XXII. broj 12/2024.; siječanj 2025.; Tab. 22 – 22c)

*Legenda:

1. Mirovine prema Zakonu o mirovinskom osiguranju
2. Mirovine prema Zakonu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba
3. Mirovine prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz domovinskog rata i članova njihovih obitelji
4. Mirovine prema ugovoru s BIH (stradalnici rata i pripadnici HVO i njihove obitelji)

Tablica 2.9.9. Broj korisnika i prava u socijalnoj skrbi u Republici Hrvatskoj i CZSS te podružnicama u Osječko-baranjskoj županiji (stanje 31. 12. 2024.)

pravo u socijalnoj skrbi		RH	OBŽ	OBŽ u RH (%)	Osijek	Donji Miholjac	Valpovo	Beli Manastir	Đakovo	Našice
I.	Zajamčena minimalna naknada:									
1.	ukupno naknada (samaca i kućanstava)	25.158	2.943	11,7	809	194	325	764	415	436
2.	ukupno obuhvaćenih osoba	44.173	5.590	12,7	1.358	307	698	1.548	699	980
II.	Inkluzivni dodatak	166.843	12.345	7,4	4.984	749	1.480	688	2.540	1.904
III.	Status roditelja njegovatelja	6.037	552	9,1	181	33	57	78	120	83
IV.	Status njegovatelja	959	87	9,1	28	5	15	7	20	12
V.	Pomoć u kući (ukupno korisnika)	3.739	287	7,7	33	64	66	35	52	37
VI.	Boravak (ukupno korisnika)	3.266	270	8,3	110	3	39	49	39	30
VII.	Smještaj	10.519	583	5,5	258	29	34	104	102	56
VIII.	Organizirano stanovanje	1.696	178	10,5	79	12	9	17	41	20
IX.	Smještaj u udomiteljsku obitelj	5.508	465	8,4	135	33	51	118	52	76

Izvor podataka: Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike. Godišnje statističko izvješće o primijenjenim pravima socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj u 2024. godini; tablica XIV i pregled po županijama

2.10. Osobe s invaliditetom

U OBŽ-u, na dan 16. 9. 2024. godine, živjelo je 45.367 osoba s invaliditetom od čega je bilo 25.592 muškog spola (56,4%) i 19.775 ženskog spola (43,6%). Osobe s invaliditetom čine 18,0% ukupnog stanovništva OBŽ-a. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 21.590 (47,6%), zabilježen je u dobnoj skupini 20 – 64 godine te je postotak veći od onoga u RH (41,1%). Nakon toga slijede dobna skupina 65 i više godina s 18.817 osoba s invaliditetom (41,5%) te dobna skupina 0 – 19 godina s 4.960 osoba s invaliditetom (10,9%).

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja OBŽ-a u 2024. godini višestruka su oštećenja te oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirođene anomalije i rijetke bolesti. Među dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta odnosno koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu u OBŽ-u su najčešće zabilježeni cerebralna paraliza i ostali paralitični simptomi (MKB-10: G80 – G83) te organski i simptomatski duševni poremećaji (MKB-10: F00 – F09).

Detaljniji podaci nalaze se u publikaciji [Izvjешće o osobama s invaliditetom u Osječko-baranjskoj županiji u 2024. godini](#).

Poglavlje III.
EPIDEMIOLOŠKA DJELATNOST

3.1. Zarazne bolesti

Ukupan broj prijavljenih zaraznih bolesti u OBŽ-u 2024. godine bio je 9.581 od toga 4.985 kod žena i 4.596 kod muškaraca. To je smanjenje za 29,3% u odnosu na prethodnu godinu, kojem je uzrok smanjenje broja slučajeva COVID-19 (s 9.193 na 2.741). Broj prijavljenih slučajeva ostalih zaraznih bolesti porastao je za 36,4% i u 2024. godini iznosi 6.840 prijavljenih slučajeva te je bliži brojkama u godinama prije pandemije COVID-19, koja ne samo da je uzrokovala povećanje ukupnog broja prijavljenih slučajeva zaraznih bolesti nego i smanjenje broja prijavljenih slučajeva zaraznih bolesti izuzev COVID-19, jer je prosječno od 2020. do 2022. godine taj broj bio manji od 2.500. Druga po učestalosti među prijavljenim zaraznim bolestima u OBŽ-u 2024. godine bile su vodene kozice s 2.351 slučaj, dok je treća bila gripa sa 1.748 slučajeva (tablice 3.1.1.a – c te slika 3.1.1.).

Raspodjela prijavljenih zaraznih bolesti u OBŽ-u prema mjesecima prikazuje siječanj i veljaču s najvećim te ljetne mjesece s najmanjim brojem prijavljenih zaraznih bolesti (slika 3.1.2.), a podjela prema epidemiološkim područjima prikazuje Osijek i Našice s najvećim udjelom COVID-19 među prijavljenim zaraznim bolestima (tablica 3.1.2.).

Tablica 3.1.1.a Kretanje prijavljenih zaraznih bolesti na području Osječko-baranjske županije u razdoblju od 2018. do 2020. godine prema spolu (prijavljeni slučajevi)

zarazna bolest	2018.			2019.			2020.		
	Ž	M	UK	Ž	M	UK	Ž	M	UK
Aktivna tuberkuloza (<i>Tuberculosis activa</i>)	12	20	32	8	15	23	6	7	13
Bakterijska sepsa (<i>Sepsis purulenta</i>)	1	1	2	-	1	1	-	1	1
Bakterijski meningitis (<i>Meningitis purulenta</i>)	1	-	1	-	-	-	-	-	-
COVID-19*	-	-	-	-	-	-	7.227	6.512	13.739
Creutzfeldt-Jakobova bolest (<i>Mb. Creutzfeldt-Jakob</i> , CJ i vCJ)	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Dizenterija (<i>Dysenteria bacillaris</i>)	-	-	-	-	1	1	-	-	-
EHEC – bolest uzrokovana enterohemoragičnom <i>E. coli</i> /infekcija s <i>E. coli</i> koja producira shiga/vero toksin	-	-	-	1	2	3	-	-	-
Ehinokokoza (<i>Echinococcosis</i>)	-	-	-	1	-	1	1	-	1
Enterokolitis (<i>Enterocolitis</i>)	472	506	978	424	435	859	175	185	360
Enteroviroza (<i>Enterovirusis</i>)	-	-	-	-	1	1	-	-	-
Erizipel (<i>Erysipelas</i>)	32	30	62	35	20	55	21	21	42
Helmintoza (<i>Helminthiasis</i>)	54	63	117	87	54	141	70	48	118
Hemoragijska groznica s bubrežnim sindromom (<i>Febris haemorrhagica cum syndroma renale</i>)	-	2	2	-	2	2	-	-	-
Herpes zoster	214	141	355	243	145	388	156	90	246
Hripavac (<i>Pertussis</i>)	-	1	1	-	-	-	-	-	-
Infekcijska mononukleoza (<i>Mononucleosis infectiva</i>)	27	29	56	39	36	75	32	26	58
Invazivna bolest uzrokovana <i>Streptokokom pneumoniae</i> (<i>sepsis</i> , meningitis)	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Kampilobakterioza (<i>Campylobacteriosis</i>)	45	61	106	47	55	102	22	28	50
Kapavac (<i>Gonorrhoea</i>)	-	2	2	-	1	1	-	-	-
Klamidijaza (<i>Chlamydiasis</i>) i ostale SPB	12	2	14	18	2	20	17	6	23
Kliconoštvo <i>salmonellae</i>	3	-	3	6	1	7	-	1	1
Krpeljni meningoencefalitis (<i>Meningoencephalitis ixodidea</i>)	-	1	1	-	-	-	1	-	1
Lamblija (<i>Girardiasis</i>)	4	3	7	4	4	8	1	1	2
Legionarska bolest i legioneloze (<i>Legionellosis</i>)	-	4	4	-	3	3	-	1	1
Leptospiroza (<i>Leptospirosis</i>)	-	-	-	1	-	1	-	1	1
Lyme borelioz (<i>Lyme borreliosis</i>)	9	11	20	12	5	17	11	6	17
Mediterranska pjegava groznica (<i>Febris mediterranea exanthematica</i>)	-	1	1	-	-	-	-	-	-
Nosilac HBs Ag	5	3	8	1	2	3	-	-	-
Salmoneloza (<i>Salmonellosis</i>)	74	46	120	93	71	164	42	41	83
Sifilis	-	3	3	1	2	3	-	3	3
Streptokokna upala grla (<i>Angina streptococcica</i>)	451	362	813	350	395	745	184	172	356
Svrab (<i>Scabies</i>)	145	130	275	88	108	196	80	72	152
Šarlah (<i>Scarlatina</i>)	40	62	102	26	39	65	20	24	44
Trovanje hranom (<i>Toxiinfectio alimentaris</i>)	-	2	2	-	-	-	-	-	-
Upala pluća (<i>Pneumonia, bronchopneumonia</i>)	130	142	272	201	226	427	78	113	191
Ušljivost glave/tijela (<i>Pediculosis capitis/corporis</i>)	23	6	29	19	3	22	6	1	7
Virusni gastroenterokolitis (<i>Gastroenterocolitis virosa</i>)	53	64	117	119	126	245	25	21	46
Virusni hepatitis A (<i>Hepatitis virosa A</i>)	-	3	3	-	-	-	-	-	-
Virusni hepatitis B (<i>Hepatitis virosa B</i>)	-	6	6	1	2	3	-	1	1
Virusni hepatitis C (<i>Hepatitis virosa C</i>)	3	1	4	1	3	4	1	3	4
Virusni meningitis (<i>Meningitis virosa</i>)	2	5	7	2	1	3	-	1	1
Vodene kozice (<i>Varicella</i>)	645	667	1.312	719	765	1.484	447	473	920
West Nile groznica	7	10	17	-	-	-	-	-	-
Zarazna upala mozga (<i>Encephalitis</i>)	-	1	1	-	-	-	-	-	-
Zaušnjaci (<i>Parotitis epidemica</i>)	-	-	-	-	1	1	-	-	-
ukupno	2.464	2.391	4.855	2.549	2.527	5.076	8.623	7.859	16.482

Izvor podataka: Služba za epidemiologiju Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

Napomena: praćenje pojedinih zaraznih bolesti uvedeno je naknadno; npr. COVID-19 od 2020. godine;

u novom načinu vođenja Registra pojedine bolesti koje se prate raspodijeljene su u više podskupina

* određen broj prijavljenih slučajeva COVID-19 bolesti zabilježenih u ovoj tablici nije testiran u laboratoriju Službe za mikrobiologiju Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

Tablica 3.1.1.b Kretanje prijavljenih zaraznih bolesti na području Osječko-baranjske županije u razdoblju od 2021. do 2023. godine prema spolu (prijavljeni slučajevi)

zarazna bolest	2021.			2022.			2023.		
	Ž	M	UK	Ž	M	UK	Ž	M	UK
Aktivna tuberkuloza (<i>Tuberculosis activa</i>)	3	5	8	5	9	14	6	8	14
Amebijaza (<i>Amoebiasis</i>)	-	1	1	-	-	-	-	-	-
Bakterijska sepsa (<i>Sepsis purulenta</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bakterijski meningitis (<i>Meningitis purulenta</i>)	-	-	-	-	-	-	1	1	2
COVID-19*	14.383	12.554	26.937	23.862	18.403	42.265	5.339	3.854	9.193
Creutzfeldt-Jakobova bolest (<i>Mb. Creutzfeldt-Jakob, CJ i vCJ</i>)	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Dizenterija (<i>Dysentaria bacillaris</i>)	-	-	-	-	-	-	-	2	2
EHEC – bolest uzrokovana enterohemoragičnom E. coli/infekcija s E. coli koja producira shiga/vero toksin	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Ehinokokoza (<i>Echinococcosis</i>)	-	1	1	-	1	1	1	1	2
Enterokolitis (<i>Enterocolitis</i>)	169	167	336	104	131	235	139	156	295
Enteroviroza (<i>Enterovirosis</i>)	6	4	10	-	4	4	-	4	4
Erizipel (<i>Erysipelas</i>)	18	5	23	9	7	16	5	7	12
Helmintoza (<i>Helminthiasis</i>)	27	30	57	84	114	198	113	114	227
Hemoragijska groznica s bubrežnim sindromom (<i>Febris haemorrhagica cum syndroma renale</i>)	-	-	-	-	-	-	-	3	3
Herpes zoster	96	65	161	64	49	113	164	94	258
Hripavac (<i>Pertussis</i>)	-	-	-	-	-	-	89	88	177
Infekcijska mononukleoza (<i>Mononucleosis infectiva</i>)	16	30	46	30	18	48	52	40	92
Invazivna bolest uzrokovana Streptokokom pneumoniae (sepsis, meningitis)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kampilobakterioza (<i>Campylobacteriosis</i>)	16	28	44	15	17	32	21	30	51
Kapavac (<i>Gonorrhoea</i>)	1	1	2	-	2	2	-	5	5
Klamidijaza (<i>Chlamydiasis</i>) i ostale SPB	11	4	15	10	2	12	8	5	13
Kliconoštvo salmonellae	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Krpeljni meningoencefalitis (<i>Meningoencephalitis ixodidea</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lamblija (<i>Girardiasis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Legionarska bolest i legioneloze (<i>Legionellosis</i>)	-	-	-	2	2	4	-	3	3
Leptospiroza (<i>Leptospirosis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lyme boreliozna (<i>Lyme borreliosis</i>)	3	9	12	-	6	6	4	7	11
Malaria (<i>Malaria</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mediterranska pjegava groznica (<i>Febris mediterranea exanthematica</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Meningokokni meningitis/sepsa (<i>Meningitis epidemica/sepsis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nosilac HBs Ag	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nosilac HCV protutijela	-	-	-	-	-	-	1	2	3
Rikecije – ostale (<i>Rickettsiosis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Salmoneloza (<i>Salmonellosis</i>)	27	21	48	26	31	57	32	37	69
Sifilis	-	1	1	1	2	3	-	1	1
Streptokokna upala grla (<i>Angina streptococcica</i>)	188	219	407	110	91	201	340	340	680
Svrab (<i>Scabies</i>)	60	72	132	106	84	190	103	114	217
Šarlah (<i>Scarlatina</i>)	3	9	12	11	12	23	103	119	222
Toksoplazmoza (<i>Toxoplasmosis</i>)	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Trbušni tifus (<i>Typhus abdominalis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Trihinelozna (<i>Trichinellosis</i>)	11	13	24	-	3	3	-	-	-
Trovanje hranom (<i>Toxinfectio alimentaris</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tularemija (<i>Tularemia</i>)	-	-	-	-	1	1	-	-	-
Upala pluća (<i>Pneumonia, bronchopneumonia</i>)	48	47	95	41	26	67	40	47	87
Ušljivost glave/tijela (<i>Pediculosis capitis/corporis</i>)	8	2	10	7	2	9	17	1	18
Virusni gastroenterokolitis (<i>Gastroenterocolitis virosa</i>)	82	58	140	61	59	120	35	42	77
Virusni hepatitis A (<i>Hepatitis virosa A</i>)	-	-	-	1	3	4	-	-	-
Virusni hepatitis B (<i>Hepatitis virosa B</i>)	-	-	-	1	-	1	4	1	5
Virusni hepatitis C (<i>Hepatitis virosa C</i>)	-	-	-	1	2	3	1	1	2
Virusni meningitis (<i>Meningitis virosa</i>)	-	1	1	-	-	-	1	-	1
Vodene kozice (<i>Varicella</i>)	344	388	732	488	477	965	861	886	1.747
West Nile groznica	-	-	-	-	4	4	2	4	6
Zarazna upala mozga (<i>Encephalitis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	2	2
Zaušnjaci (<i>Parotitis epidemica</i>)	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Majmunske boginje	-	-	-	1	3	4	-	-	-
drugo	-	-	-	-	-	-	13	24	37
ukupno	15.522	13.735	29.257	25.040	19.565	44.605	7.497	6.047	13.544

Izvor podataka: Služba za epidemiologiju Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

Napomene: praćenje pojedinih zaraznih bolesti uvedeno je naknadno; npr. COVID-19 od 2020. godine;

u novom načinu vođenja Registra pojedine bolesti koje se prate raspodijeljene su u više podskupina.

* određen broj prijavljenih slučajeva COVID-19 bolesti zabilježenih u ovoj tablici nije testiran u laboratoriju Službe za mikrobiologiju Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

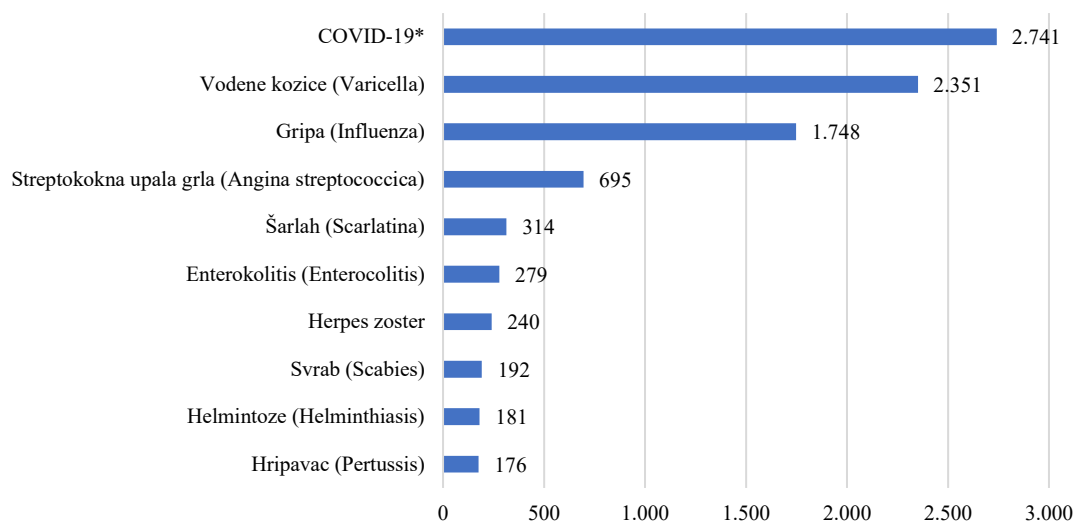
Tablica 3.1.1.c Kretanje prijavljenih zaraznih bolesti na području Osječko-baranjske županije 2024. godine
prema spolu (prijavljeni slučajevi)

zarazna bolest	2024.		
	Ž	M	UK
Aktivna tuberkuloza (<i>Tuberculosis activa</i>)	8	14	22
Amebijaza (<i>Amoebiasis</i>)	-	-	-
Bakterijska sepsa (<i>Sepsis purulenta</i>)	1	-	1
Bakterijski meningitis (<i>Meningitis purulenta</i>)	-	-	-
COVID-19*	1.557	1.184	2.741
Creutzfeldt-Jakobova bolest (<i>Mb. Creutzfeldt-Jakob</i> , CJ i vCJ)	-	-	-
Dizenterija (<i>Dysenteria bacillaris</i>)	-	1	1
EHEC – bolest uzrokovana enterohemoragičnom E. coli/infekcija s E. coli koja producira shiga/vero toksin	-	-	-
Ehinokokoza (<i>Echinococcosis</i>)	1	-	1
Enterokolitis (<i>Enterocolitis</i>)	137	142	279
Enteroviroza (<i>Enterovirusis</i>)	5	4	9
Erizipel (<i>Erysipelas</i>)	5	2	7
Gripa (<i>Influenza</i>)	896	852	1.748
Helmintoza (<i>Helminthiasis</i>)	90	91	181
Hemoragijska groznica s bubrežnim sindromom (<i>Febris haemorrhagica cum syndroma renale</i>)	-	1	1
Herpes zoster	148	92	240
Hripavac (<i>Pertussis</i>)	93	83	176
Infekcijska mononukleoza (<i>Mononucleosis infectiva</i>)	54	45	99
Invazivna bolest uzrokovana <i>Streptokokom pneumoniae</i> (<i>sepsis</i> , meningitis)	-	1	1
Kampilobakterioza (<i>Campylobacteriosis</i>)	29	26	55
Kapavac (<i>Gonorrhoea</i>)	1	2	3
Klamidijaza (<i>Chlamydia</i>) i ostale SPB	3	1	4
Kliconoštvo <i>salmonellae</i>	1	2	3
Kriptosporidioza (<i>Cryptosporidiosis</i>)	1	-	1
Krpeljni meningoencefalitis (<i>Meningoencephalitis ixodidea</i>)	-	-	-
Lamblijaza (<i>Girardiasis</i>)	4	-	4
Legionarska bolest i legioneloze (<i>Legionellosis</i>)	2	3	5
Leptospiroza (<i>Leptospirosis</i>)	-	-	-
Listerioza (<i>Listeriosis</i>)	-	1	1
Lyme boreliozna (<i>Lyme borreliosis</i>)	5	3	8
Malaria (<i>Malaria</i>)	1	1	2
Mediterranska pjegava groznica (<i>Febris mediterranea exanthematica</i>)	-	1	1
Meningokokni meningitis/sepsa (<i>Meningitis epidemica/sepsis</i>)	-	-	-
Nosilac HBs Ag	-	-	-
Nosilac HCV protutijela	-	-	-
Ospice (<i>Morbili</i>)	2	4	6
Rikecioze – ostale (<i>Rickettsiosis</i>)	-	-	-
Salmoneloza (<i>Salmonellosis</i>)	43	51	94
Sifilis	1	2	3
Streptokokna upala grla (<i>Angina streptococcica</i>)	364	331	695
Svrab (<i>Scabies</i>)	90	102	192
Šarlah (<i>Scarlatina</i>)	151	163	314
Toksoplazmoza (<i>Toxoplasmosis</i>)	2	-	2
Trbušni tifus (<i>Typhus abdominalis</i>)	-	-	-
Trihinelozna (<i>Trichinellosis</i>)	-	-	-
Trovanje hranom (<i>Toxinfectio alimentaris</i>)	1	1	2
Tularemija (<i>Tularemia</i>)	-	1	1
Upala pluća (<i>Pneumonia, bronchopneumonia</i>)	80	81	161
Ušljivost glave/tijela (<i>Pediculosis capitis/corporis</i>)	13	1	14
Virusni gastroenterokolitis (<i>Gastroenterocolitis virosa</i>)	65	76	141
Virusni hepatitis A (<i>Hepatitis virosa A</i>)	-	-	-
Virusni hepatitis B (<i>Hepatitis virosa B</i>)	-	-	-
Virusni hepatitis C (<i>Hepatitis virosa C</i>)	-	1	1
Virusni meningitis (<i>Meningitis virosa</i>)	-	-	-
Vodene kozice (<i>Varicella</i>)	1.125	1.226	2.351
West Nile groznica	4	4	8
Zarazna upala mozga (<i>Encephalitis</i>)	-	-	-
Zaušnjaci (<i>Parotitis epidemica</i>)	2	-	2
Majmunske boginje	-	-	-
drugo	-	-	-
ukupno	4.985	4.596	9.581

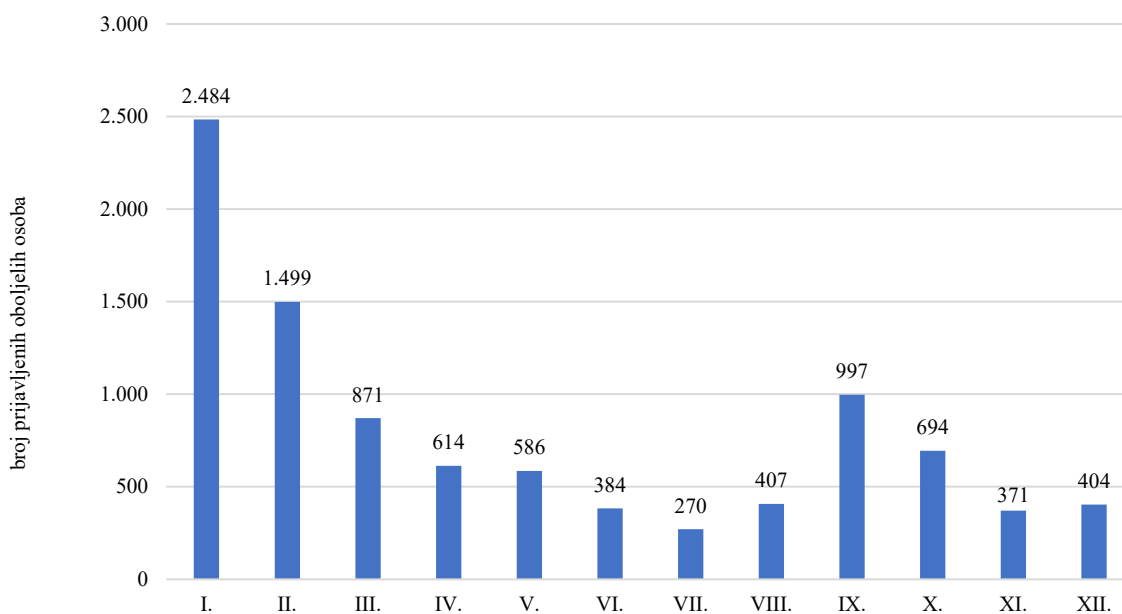
Izvor podataka: Služba za epidemiologiju Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

Napomene: praćenje pojedinih zaraznih bolesti uvedeno je naknadno; npr. COVID-19 od 2020. godine; u novom načinu vođenja Registra pojedine bolesti koje se prate raspodijeljene su u više podskupina.

* određen broj prijavljenih slučajeva COVID-19 bolesti zabilježenih u ovoj tablici nije testiran u laboratoriju Službe za kliničku mikrobiologiju Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

Slika 3.1.1. Deset najučestalijih prijavljenih zaraznih bolesti u Osječko-baranjskoj županiji u 2024. godini - broj slučajeva ukupno

Izvor podataka: Služba za epidemiologiju Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

* određen broj prijavljenih slučajeva COVID-19 bolesti zabilježenih u ovoj slici nije testiran u laboratoriju Službe za kliničku mikrobiologiju Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

Slika 3.1.2. Kretanje prijavljenih zaraznih bolesti u Osječko-baranjskoj županiji prema mjesecima u 2024. godini

Tablica 3.1.2. Prijavljene zarazne bolesti u Osječko-baranjskoj županiji prema epidemiološkim područjima u 2024. godini

zarazna bolest	Beli Manastir	Belišće	Donji Miholjac	Dakovo	Našice	Osijek	ukupno
Aktivna tuberkuloza (<i>Tuberculosis activa</i>)	4	1	2	5	2	8	22
Bakterijska sepsa (<i>Sepsis purulenta</i>)	-	-	-	-	-	1	1
COVID-19*	241	480	196	125	516	1.183	2.741
Dizenterija (<i>Dysenteria bacillaris</i>)	-	-	-	-	-	1	1
Ehinokokoza (<i>Echinococcosis</i>)	-	1	-	-	-	-	1
Enterokolitis (<i>Enterocolitis</i>)	58	90	25	8	12	86	279
Enteroviroze (<i>Enterovirus</i>)	-	-	-	-	3	6	9
Erizipel (<i>Erysipelas</i>)	-	-	-	-	1	6	7
Gripa (<i>Influenza</i>)	309	163	157	152	403	564	1.748
Helmintoze (<i>Helminthiasis</i>)	14	22	12	102	8	23	181
Hemoragijska groznica s bubrežnim sindromom (<i>Febris haemorrhagica cum syndroma renale</i>)	-	-	-	-	-	1	1
Herpes zoster (<i>Herpes zoster</i>)	19	32	19	18	46	106	240
Hripavac (<i>Pertussis</i>)	14	15	6	13	6	122	176
Infekcijska mononukleoza (<i>Mononucleosis infectiosa</i>)	7	8	6	15	6	57	99
Invazivna bolest uzrokovana Streptokokom pneumoniae (<i>sepsis, meningitis</i>)	-	-	-	-	-	1	1
Kampilobakterioza (<i>Campylobacteriosis</i>)	3	3	-	26	5	18	55
Kapavac (<i>Gonorrhoea</i>)	-	1	-	-	1	1	3
Klamidijaza (<i>Chlamydiasis</i>)	-	1	-	2	-	1	4
Kliconoštvo salmonellae	1	-	-	-	-	2	3
Kriptosporidioza (<i>Cryptosporidiosis</i>)	-	-	-	-	-	1	1
Lambliasis (<i>Giardiasis</i>)	1	-	-	3	-	-	4
Legionarska bolest i legioneloze (<i>Legionellosis</i>)	-	2	-	1	-	2	5
Listerioza (<i>Listeriosis</i>)	-	-	-	-	-	1	1
Lyme boreliozna (<i>Lyme borreliosis</i>)	-	3	2	1	1	1	8
Malarija (<i>Malaria</i>)	-	-	-	1	-	1	2
Mediterranska pjegava groznica (<i>Febris mediterranea exanthematica</i>)	-	-	-	-	-	1	1
Ospice (<i>Morbilli</i>)	-	-	-	-	2	4	6
Salmoneloza (<i>Salmonellosis</i>)	4	1	1	18	2	68	94
Sifilis (<i>Syphilis</i>)	-	-	-	-	-	3	3
Streptokokna upala grla (<i>Angina streptococcica</i>)	32	87	65	39	169	303	695
Svrab (<i>Scabies</i>)	42	23	10	31	32	54	192
Šarlah (<i>Scarlatina</i>)	39	8	3	30	26	208	314
Toksoplazmoza (<i>Toxoplasmosis</i>)	-	1	-	-	-	1	2
Trovanje hranom (<i>Toxiinfectio alimentaris</i>)	-	-	-	2	-	-	2
Tularemija (<i>Tularemia</i>)	-	-	-	1	-	-	1
Upala pluća (<i>Pneumonia, bronchopneumonia</i>)	38	24	3	9	29	58	161
Ušljivost glave/tijela (<i>Pediculosis capitis/corporis</i>)	4	2	-	-	-	8	14
Virusni gastroenterokolitis (<i>Gastroenterocolitis virosa</i>)	8	8	13	54	8	50	141
Virusni hepatitis C (<i>Hepatitis virosa C</i>)	-	-	-	1	-	-	1
Vodene kozice (<i>Varicella</i>)	39	379	280	371	498	784	2.351
West Nile groznica	1	3	-	1	1	2	8
Zaušnjaci (<i>Parotitis epidemica</i>)	1	-	-	-	-	1	2
ukupno	879	1.358	800	1.029	1.777	3.738	9.581

Izvor podataka: Služba za epidemiologiju Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

* određen broj prijavljenih slučajeva COVID-19 bolesti zabilježenih u ovoj tablici nije testiran u laboratoriju Službe za kliničku mikrobiologiju Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

3.2. Tuberkuloza

Ukupan broj novooboljelih osoba od tuberkuloze u Osječko-baranjskoj županiji 2024. godine po epidemiološkim područjima i spolu veći je od prethodne godine za 6 osoba, a najveće povećanje zabilježeno je u Osijeku (s 5 na 8 novooboljelih) dok je u Donjem Miholjcu taj broj porastao s 0 na 2 te osobe (*tablica 3.2.1.*).

Tablica 3.2.1. Broj novooboljelih osoba od tuberkuloze u Osječko-baranjskoj županiji prema epidemiološkim područjima, spolu i stopa na 100.000 stanovnika u 2024. godini

epidemiološko područje		dobna skupina							ukupno
		0 – 14	15 – 19	20 – 29	30 – 39	40 – 49	50 – 59	≥ 60	
Beli Manastir	M	-	-	-	-	-	1	-	1
	Ž	-	-	-	-	-	1	2	3
	UK	-	-	-	-	-	2	2	4
Belišće	M	-	-	-	-	1	-	-	1
	Ž	-	-	-	-	-	-	-	-
	UK	-	-	-	-	1	-	-	1
Donji Miholjac	M	-	-	-	-	1	1	-	2
	Ž	-	-	-	-	-	-	-	-
	UK	-	-	-	-	1	1	-	2
Đakovo	M	-	-	-	-	-	-	1	1
	Ž	-	-	-	-	2	-	2	4
	UK	-	-	-	-	2	-	3	5
Našice	M	-	-	-	1	-	-	1	2
	Ž	-	-	-	-	-	-	-	-
	UK	-	-	-	1	-	-	1	2
Osijek	M	-	-	-	-	1	2	4	7
	Ž	-	-	-	-	-	-	1	1
	UK	-	-	-	-	1	2	5	8
OBŽ	M	-	-	-	1	3	4	6	14
	Ž	-	-	-	-	2	1	5	8
	UK	-	-	-	1	5	5	11	22
stopa/100.000*	M	-	-	-	6,3	18,2	21,5	18,0	11,3
	Ž	-	-	-	-	12,1	5,0	11,2	6,0
	UK	-	-	-	3,2	15,1	13,0	14,1	8,5

* stope za Osječko-baranjsku županiju izračunate su prema broju stanovnika po popisu stanovništva 2021. godine, DZS

3.3. Obvezna cijepljenja

Dosadašnja provedba Nacionalnog programa masovnog cijepljenja u Hrvatskoj postigla je iznimne uspjehe u suzbijanju zaraznih bolesti. Za održavanje povoljnih učinaka ove najučinkovitije masovne preventivne mjere nužan je daljnji nastavak toga rada. Plansko izvršenje zemaljskog Programa cijepljenja jedna je od najvažnijih zadaća zdravstvene službe. *Tablice 3.3.1. – 3.3.7.* pokazuju kako su i u 2024. godini rezultati provedbe u Osječko-baranjskoj županiji vrlo dobri. Za to vrijedi zahvaliti svim liječnicima i drugima, uključenima u realizaciju Programa, od kreacije i donošenja programa i plana, preko nabavke i osiguranja ravnomjerne opskrbe cjepivima, do samog cijepljenja uz posebnu pozornost na eventualne nuspojave cijepljenja i na koncu evaluacije učinka stalnom kontrolom procijepljenosti, a posebno praćenjem stanja pobola od bolesti protiv kojih se cijepi. Analiza postotaka obuhvata osoba predviđenih za cijepljenje u 2024. na području Osječko-baranjske županije pokazuje kako u primovakcinaciji nažalost nije postignut zakonom propisan minimum (95%) ni s jednim cijepljenjem osim BCG cijepljenja. U 2024. godini bilježe se niski cjepni obuhvati kod primarnog cijepljenja protiv ospica, zaušnjaka i rubele, za epidemiološka područja Beli Manastir i Osijek, a koja imaju obuhvate niže od 90%. Obuhvat u primarnom cijepljenja protiv ospica, zaušnjaka i rubele u 2024. godini za Osječko-baranjsku županiju iznosi 84,7%, a što je blagi porast u odnosu na 2023. godinu (82,7%). Ukoliko se ovaj negativan trend nastavi ponovno bi nam mogle prijetiti epidemije bolesti protiv kojih se cijepi. Docijepljivanjem protiv ospica, zaušnjaka i rubele u prvom razredu osnovne škole u 2024. godini postignut je obuhvat 89,8% što je blagi pad u odnosu na prošlogodišnji obuhvat (91,5%).

Uz ukupan zadovoljavajući postotak važno je da i na razini županije i epidemioloških područja unutar županije postoci budu ujednačeni i na dovoljno visokoj razini, kako ne bi nastali tzv. "džepovi" niske procijepljenosti, što je podloga za nastanak manjih ili većih ponovnih epidemija sada potisnutih bolesti.

Tablica 3.3.1. Godišnje izvješće o izvršenim obveznim imunizacijama u 2024. godini za epidemiološko područje Beli Manastir

cijepljenje	predviđeno	cijepljeno	nije cijepljeno			obuhvat (%)
			kontraindikacija	drugi razlog	ukupno necijepljeno	
Difterija, tetanus, hripavac (DTP) primarno*, sve tri doze	254	202	3	49	52	79,5
DTP prvo docijepljivanje (druga godina života)	244	180	2	62	64	73,8
DTP drugo docijepljivanje, (šesta godina)	202	165	1	36	37	81,7
Difterija i tetanus (dT) docijepljivanje (8. razred OŠ)	253	189	-	64	64	74,7
Tetanus (i difterija) docijepljivanje, 60 godina (TT ili Td)	380	214	1	165	166	56,3
Polio primarno*, sve tri doze	254	202	3	49	52	79,5
Polio prvo docijepljivanje (druga godina)	244	180	2	62	64	73,8
Polio drugo docijepljivanje (1. razred OŠ)	282	230	-	52	52	81,6
Polio treće docijepljivanje (8. razred OŠ)	253	189	-	64	64	74,7
Hib primarno*, sve tri doze	254	202	3	49	52	79,5
Hib docijepljivanje (druga godina)	244	172	2	70	72	70,5
Ospice, rubeola, zaušnjaci, primarno	258	192	4	62	66	74,4
Ospice, rubeola, zaušnjaci, docijepljivanje	282	225	-	57	57	79,8
BCG (rodilište/prva godina)	-	-	-	-	-	-
Hepatitis B, potpuno* - djeca trebala prema Programu primiti treću dozu (u dojenačkoj dobi ili u drugoj godini)	245	177	2	66	68	72,2
Pneumokokno konjugirano cjepivo, prve dvije doze, odnosno prve tri doze za nedonošćad rođenu prije 37. tjedna gestacije**	265	207	3	55	58	78,1
Pneumokokno konjugirano cjepivo, docijepljivanje u 2. godini života	258	192	4	62	66	74,4

Izvor podataka: Služba za epidemiologiju Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

* upisuje se samo onaj broj djece koja su tijekom godine potpuno dovršila primovakcinaciju, bilo da su primili sve tri doze, bilo da su primile zaostalu jednu ili dvije doze iz prethodne godine, a ne osobe koje su tek započele seriju od tri doze

** upisuje se samo onaj broj djece koja su tijekom godine potpuno dovršila primovakcinaciju (primile drugu dozu, odnosno treću u slučaju nedonošćadi)

Tablica 3.3.2. Godišnje izvješće o izvršenim obveznim imunizacijama u 2024. godini za epidemiološko područje Belišće

cijepljenje	predviđeno	cijepjeno	nije cijepljeno			obuhvat (%)
			kontraindikacija	drugi razlog	ukupno necijepljeno	
Difterija, tetanus, hripavac (DTP) primarno*, sve tri doze	256	203	-	53	53	79,3
DTP prvo docjepljivanje (druga godina života)	265	207	-	58	58	78,1
DTP drugo docjepljivanje, (šesta godina)	270	219	-	51	51	81,1
Difterija i tetanus (dT) docjepljivanje (8. razred OŠ)	207	185	-	22	22	89,4
Tetanus (i difterija) docjepljivanje, 60 godina (TT ili Td)	192	146	-	46	46	76,0
Polio primarno*, sve tri doze	256	203	-	53	53	79,3
Polio prvo docjepljivanje (druga godina)	265	207	-	58	58	78,1
Polio drugo docjepljivanje (1. razred OŠ)	213	192	-	21	21	90,1
Polio treće docjepljivanje (8. razred OŠ)	207	185	-	22	22	89,4
Hib primarno*, sve tri doze	256	203	-	53	53	79,3
Hib docjepljivanje (druga godina)	265	207	-	58	58	78,1
Ospice, rubeola, zaušnjaci, primarno	207	194	-	13	13	93,7
Ospice, rubeola, zaušnjaci, docjepljivanje	213	192	-	21	21	90,1
BCG (rodilište/prva godina)	-	-	-	-	-	-
Hepatitis B, potpuno* - djeca trebala prema Programu primiti treću dozu (u dojenačkoj dobi ili u drugoj godini)	256	203	-	53	53	79,3
Pneumokokno konjugirano cjepivo, prve dvije doze, odnosno prve tri doze za nedonošćad rođenu prije 37. tjedna gestacije**	265	203	-	62	62	76,6
Pneumokokno konjugirano cjepivo, docjepljivanje u 2. godini života	237	201	-	36	36	84,8

Izvor podataka: Služba za epidemiologiju Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije
* upisuje se samo onaj broj djece koja su tijekom godine potpuno dovršila primovakcinaciju, bilo da su primili sve tri doze, bilo da su primile zaostalu jednu ili dvije doze iz prethodne godine, a ne osobe koje su tek započele seriju od tri doze
** upisuje se samo onaj broj djece koja su tijekom godine potpuno dovršila primovakcinaciju (primile drugu dozu, odnosno treću u slučaju nedonošćadi)

Tablica 3.3.3. Godišnje izvješće o izvršenim obveznim imunizacijama u 2024. godini za epidemiološko područje Donji Miholjac

cijepljenje	predviđeno	cijepjeno	nije cijepljeno			obuhvat (%)
			kontraindikacija	drugi razlog	ukupno necijepljeno	
Difterija, tetanus, hripavac (DTP) primarno*, sve tri doze	99	97	-	2	2	98,0
DTP prvo docjepljivanje (druga godina života)	76	75	-	1	1	98,7
DTP drugo docjepljivanje, (šesta godina)	110	108	-	2	2	98,2
Difterija i tetanus (dT) docjepljivanje (8. razred OŠ)	124	116	1	7	8	93,5
Tetanus (i difterija) docjepljivanje, 60 godina (TT ili Td)	184	153	-	31	31	83,2
Polio primarno*, sve tri doze	99	97	-	2	2	98,0
Polio prvo docjepljivanje (druga godina)	76	75	-	1	1	98,7
Polio drugo docjepljivanje (1. razred OŠ)	135	126	1	8	9	93,3
Polio treće docjepljivanje (8. razred OŠ)	124	116	1	7	8	93,5
Hib primarno*, sve tri doze	99	97	-	2	2	98,0
Hib docjepljivanje (druga godina)	76	75	-	1	1	98,7
Ospice, rubeola, zaušnjaci, primarno	99	97	-	2	2	98,0
Ospice, rubeola, zaušnjaci, docjepljivanje	135	126	1	8	9	93,3
BCG (rodilište/prva godina)	-	-	-	-	-	-
Hepatitis B, potpuno* - djeca trebala prema Programu primiti treću dozu (u dojenačkoj dobi ili u drugoj godini)	99	97	-	2	2	98,0
Pneumokokno konjugirano cjepivo, prve dvije doze, odnosno prve tri doze za nedonošćad rođenu prije 37. tjedna gestacije**	52	50	-	2	2	96,2
Pneumokokno konjugirano cjepivo, docjepljivanje u 2. godini života	99	97	-	2	2	98,0

Izvor podataka: Služba za epidemiologiju Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije
* upisuje se samo onaj broj djece koja su tijekom godine potpuno dovršila primovakcinaciju, bilo da su primili sve tri doze, bilo da su primile zaostalu jednu ili dvije doze iz prethodne godine, a ne osobe koje su tek započele seriju od tri doze
** upisuje se samo onaj broj djece koja su tijekom godine potpuno dovršila primovakcinaciju (primile drugu dozu, odnosno treću u slučaju nedonošćadi)

Tablica 3.3.4. Godišnje izvješće o izvršenim obveznim imunizacijama u 2024. godini za epidemiološko područje Đakovo

cijepljenje	predviđeno	cijepljeno	nije cijepljeno			obuhvat (%)
			kontraindikacija	drugi razlog	ukupno necijepljeno	
Difterija, tetanus, hripavac (DTP) primarno*, sve tri doze	355	342	2	11	13	96,3
DTP prvo docjepljivanje (druga godina života)	361	331	-	30	30	91,7
DTP drugo docjepljivanje, (šesta godina)	366	344	-	22	22	94,0
Difterija i tetanus (dT) docjepljivanje (8. razred OŠ)	357	321	1	35	36	89,9
Tetanus (i difterija) docjepljivanje, 60 godina (TT ili Td)	521	132	-	389	389	25,3
Polio primarno*, sve tri doze	355	342	2	11	13	96,3
Polio prvo docjepljivanje (druga godina)	361	331	-	30	30	91,7
Polio drugo docjepljivanje (1. razred OŠ)	358	336	2	20	22	93,9
Polio treće docjepljivanje (8. razred OŠ)	357	321	1	35	36	89,9
Hib primarno*, sve tri doze	355	342	2	11	13	96,3
Hib docjepljivanje (druga godina)	361	331	-	30	30	91,7
Ospice, rubeola, zaušnjaci, primarno	358	330	23	5	28	92,2
Ospice, rubeola, zaušnjaci, docjepljivanje	353	331	2	20	22	93,8
BCG (rodilište/prva godina)	-	-	-	-	-	-
Hepatitis B, potpuno* - djeca trebala prema Programu primiti treću dozu (u dojenačkoj dobi ili u drugoj godini)	362	332	-	30	30	91,7
Pneumokokno konjugirano cjepivo, prve dvije doze, odnosno prve tri doze za nedonošćad rođenu prije 37. tjedna gestacije**	367	339	-	28	28	92,4
Pneumokokno konjugirano cjepivo, docjepljivanje u 2. godini života	350	319	-	31	31	91,1

Izvor podataka: Služba za epidemiologiju Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

* upisuje se samo onaj broj djece koja su tijekom godine potpuno dovršila primovakcinaciju, bilo da su primili sve tri doze, bilo da su primile zaostalu jednu ili dvije doze iz prethodne godine, a ne osobe koje su tek započele seriju od tri doze

** upisuje se samo onaj broj djece koja su tijekom godine potpuno dovršila primovakcinaciju (primile drugu dozu, odnosno treću u slučaju nedonošćadi)

Tablica 3.3.5. Godišnje izvješće o izvršenim obveznim imunizacijama u 2024. godini za epidemiološko područje Našice

cijepljenje	predviđeno	cijepljeno	nije cijepljeno			obuhvat (%)
			kontraindikacija	drugi razlog	ukupno necijepljeno	
Difterija, tetanus, hripavac (DTP) primarno*, sve tri doze	274	247	2	25	27	90,1
DTP prvo docjepljivanje (druga godina života)	247	235	2	10	12	95,1
DTP drugo docjepljivanje, (šesta godina)	258	236	-	22	22	91,5
Difterija i tetanus (dT) docjepljivanje (8. razred OŠ)	297	282	3	12	15	94,9
Tetanus (i difterija) docjepljivanje, 60 godina (TT ili Td)	521	72	2	447	449	13,8
Polio primarno*, sve tri doze	274	247	2	25	27	90,1
Polio prvo docjepljivanje (druga godina)	247	235	2	10	12	95,1
Polio drugo docjepljivanje (1. razred OŠ)	254	240	1	13	14	94,5
Polio treće docjepljivanje (8. razred OŠ)	297	282	3	12	15	94,9
Hib primarno*, sve tri doze	274	247	2	25	27	90,1
Hib docjepljivanje (druga godina)	247	235	2	10	12	95,1
Ospice, rubeola, zaušnjaci, primarno	251	236	2	13	15	94,0
Ospice, rubeola, zaušnjaci, docjepljivanje	255	243	1	11	12	95,3
BCG (rodilište/prva godina)	355	337	-	18	18	94,9
Hepatitis B, potpuno* - djeca trebala prema Programu primiti treću dozu (u dojenačkoj dobi ili u drugoj godini)	247	237	-	10	10	96,0
Pneumokokno konjugirano cjepivo, prve dvije doze, odnosno prve tri doze za nedonošćad rođenu prije 37. tjedna gestacije**	274	257	2	15	17	93,8
Pneumokokno konjugirano cjepivo, docjepljivanje u 2. godini života	252	235	1	16	17	93,3

Izvor podataka: Služba za epidemiologiju Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

* upisuje se samo onaj broj djece koja su tijekom godine potpuno dovršila primovakcinaciju, bilo da su primili sve tri doze, bilo da su primile zaostalu jednu ili dvije doze iz prethodne godine, a ne osobe koje su tek započele seriju od tri doze

** upisuje se samo onaj broj djece koja su tijekom godine potpuno dovršila primovakcinaciju (primile drugu dozu, odnosno treću u slučaju nedonošćadi)

Tablica 3.3.6. Godišnje izvješće o izvršenim obveznim imunizacijama u 2024. godini za epidemiološko područje Osijek

cijepljenje	predviđeno	cijepljeno	nije cijepljeno			obuhvat (%)
			kontraindikacija	drugi razlog	ukupno necijepljeno	
Difterija, tetanus, hripavac (DTP) primarno*, sve tri doze	1.171	1.040	13	118	131	88,8
DTP prvo docjepljivanje (druga godina života)	1.120	869	19	232	251	77,6
DTP drugo docjepljivanje, (šesta godina)	1.087	799	-	288	288	73,5
Difterija i tetanus (dT) docjepljivanje (8. razred OŠ)	1.094	984	8	102	110	89,9
Tetanus (i difterija) docjepljivanje, 60 godina (TT ili Td)	1.525	552	13	960	973	36,2
Polio primarno*, sve tri doze	1.171	1.037	13	121	134	88,6
Polio prvo docjepljivanje (druga godina)	1.124	877	20	227	247	78,0
Polio drugo docjepljivanje (1. razred OŠ)	1.018	915	8	95	103	89,9
Polio treće docjepljivanje (8. razred OŠ)	1.094	984	8	102	110	89,9
Hib primarno*, sve tri doze	1.171	1.037	13	121	134	88,6
Hib docjepljivanje (druga godina)	1.122	869	19	234	253	77,5
Ospice, rubeola, zaušnjaci, primarno	1.124	897	32	195	227	79,8
Ospice, rubeola, zaušnjaci, docjepljivanje	1.017	913	10	94	104	89,8
BCG (rodilište/prva godina)	1.783	1.723	-	60	60	96,6
Hepatitis B, potpuno* - djeca trebala prema Programu primiti treću dozu (u dojenačkoj dobi ili u drugoj godini)	1.125	872	20	233	253	77,5
Pneumokokno konjugirano cjepivo, prve dvije doze, odnosno prve tri doze za nedonošćad rođenu prije 37. tjedna gestacije**	1.149	1.021	13	115	128	88,9
Pneumokokno konjugirano cjepivo, docjepljivanje u 2. godini života	1.091	898	11	182	193	82,3

Izvor podataka: Služba za epidemiologiju Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

* upisuje se samo onaj broj djece koja su tijekom godine potpuno dovršila primovakcinaciju, bilo da su primili sve tri doze, bilo da su primile zaostalu jednu ili dvije doze iz prethodne godine, a ne osobe koje su tek započele seriju od tri doze

** upisuje se samo onaj broj djece koja su tijekom godine potpuno dovršila primovakcinaciju (primile drugu dozu, odnosno treću u slučaju nedonošćadi)

Tablica 3.3.7. Godišnje izvješće o izvršenim obveznim imunizacijama u 2024. godini za epidemiološko područje Osječko-baranjske županije

cijepljenje	predviđeno	cijepljeno	nije cijepljeno			obuhvat (%)
			kontraindikacija	drugi razlog	ukupno necijepljeno	
Difterija, tetanus, hripavac (DTP) primarno*, sve tri doze	2.409	2.131	20	258	278	88,5
DTP prvo docjepljivanje (druga godina života)	2.313	1.897	23	393	416	82,0
DTP drugo docjepljivanje, (šesta godina)	2.293	1.871	1	421	422	81,6
Difterija i tetanus (dT) docjepljivanje (8. razred OŠ)	2.208	1.961	12	235	247	88,8
Tetanus (i difterija) docjepljivanje, 60 godina (TT ili Td)	3.323	1.269	16	2.038	2.054	38,2
Polio primarno*, sve tri doze	2.409	2.128	20	261	281	88,3
Polio prvo docjepljivanje (druga godina)	2.317	1.905	24	388	412	82,2
Polio drugo docjepljivanje (1. razred OŠ)	2.125	1.913	11	201	212	90,0
Polio treće docjepljivanje (8. razred OŠ)	2.208	1.961	12	235	247	88,8
Hib primarno*, sve tri doze	2.409	2.128	20	261	281	88,3
Hib docjepljivanje (druga godina)	2.315	1.889	23	403	426	81,6
Ospice, rubeola, zaušnjaci, primarno	2.297	1.946	61	290	351	84,7
Ospice, rubeola, zaušnjaci, docjepljivanje	2.120	1.904	13	203	216	89,8
BCG (rodilište/prva godina)	2.138	2.060		78	78	96,4
Hepatitis B, potpuno* - djeca trebala prema Programu primiti treću dozu (u dojenačkoj dobi ili u drugoj godini)	2.334	1.918	22	394	416	82,2
Pneumokokno konjugirano cjepivo, prve dvije doze, odnosno prve tri doze za nedonošćad rođenu prije 37. tjedna gestacije**	2.372	2.077	18	277	295	87,6
Pneumokokno konjugirano cjepivo, docjepljivanje u 2. godini života	2.287	1.942	16	329	345	84,9

Izvor podataka: Služba za epidemiologiju Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

* upisuje se samo onaj broj djece koja su tijekom godine potpuno dovršila primovakcinaciju, bilo da su primili sve tri doze, bilo da su primile zaostalu jednu ili dvije doze iz prethodne godine, a ne osobe koje su tek započele seriju od tri doze

** upisuje se samo onaj broj djece koja su tijekom godine potpuno dovršila primovakcinaciju (primile drugu dozu, odnosno treću u slučaju nedonošćadi)

3.4. Rad antirabične ambulante

U radu antirabične ambulante 2024. godine zabilježen je pad broja pacijenata u usporedbi s prethodnom godinom te je sukladno tomu zabilježen i pad broja aplikacija cjepiva (tablica 3.4.1.).

Međutim, zbog dvostruko manjeg broja životinja koje su sumnjive na bjesnoću i nešto manjeg broja onih životinja koje su nakon 10 dana nadzora ostale zdrave, HRIG je apliciran 3 puta za razliku od prethodne godine kada je apliciran u 8 slučajeva (tablica 3.4.2.).

Osim psa, mačke, štakora i šišmiša, 2024. godine osobe su bile zaštićene imunoprofilaksom i zbog kontakta (ugriza, ogrebotine) lisice i lasice (tablica 3.4.3.).

Tablica 3.4.1. Humana antirabična zaštita u Osječko-baranjskoj županiji od 2016. do 2024. godine

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	indeks (2024./2023.)
broj pacijenata	445	506	473	474	185	350	327	327	240	73,4
aplikacija cjepiva	591	608	552	727	428	125	110	111	77	69,4
aplikacija HRIG-a (I.J.)	6.300	3.700	3.000	1.500	1.500	1.850	1.800	8	3	37,5

Izvor podataka: Služba za epidemiologiju Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije
*Napomena: do 2022 godine prikazana je ukupna aplikacija HRIG-A u I.J., a od 2023 godine broj osoba koje su imale potrebu primiti isti bez prikaza apliciranih vrijednosti

Tablica 3.4.2. Humana antirabična zaštita u Osječko-baranjskoj županiji u 2024. godini prema zdravstvenom stanju životinja koje su nanijele ozljede

skupina	broj pregledanih	broj osoba zaštićenih imunoprofilaksom		
		samo cjepivom	cjepivom + HRIG (serum)	ukupno
A	-	-	-	-
B	2	-	2	2
C	83	67	1	68
D	155	7	-	7
ostalo	-	-	-	-
ukupno	240	74	3	77

Izvor podataka: Služba za epidemiologiju Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije
Legenda:
A - ozljede od utvrđeno bijesne životinje
B - ozljede od životinje sumnjive na bjesnoću
C - ozljede od nepoznate, uginule, odlutale, ubijene ili divlje životinje
D - ozljeda od životinje koja je nakon 10 dana nadzora ostala zdrava

Tablica 3.4.3. Humana antirabična zaštita (imunoprofilaksom) zbog kontakta (ugriza, ogrebotine) u Osječko-baranjskoj županiji u 2024. godini prema vrsti životinje

vrsta životinje	broj osoba zaštićenih imunoprofilaksom
pas	55
mačka	17
štakor	2
šišmiš	1
lisica	1
lasica	1
nepoznato	-
ukupno	77

Izvor podataka: Služba za epidemiologiju Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

3.5. Ostale epidemiološke djelatnosti

U epidemiološkoj ambulanti NZJZ OBŽ 2024. godine obavljeno je 1.832 cijepljenja od toga najviše (529) protiv krpelnog meningoencefalitisa, a zatim protiv pneumokokne bolesti (249). U odnosu na prethodne godine, najveći porast broja cijepljenja bio je cjepivom za docjepljivanje protiv difterije, tetanusa i pertusisa, a zatim protiv HPV-a (*tablica 3.5.1.*).

Služba za epidemiologiju NZJZ OBŽ provodi zdravstveno prosvjećivanje i nadzor nad svim osobama i objektima koji mu prema Zakonu podliježu. Tijekom 2024. godine nadzor je proveden nad 16.159 osoba (698 osoba više nego 2023. godine) koje rade u proizvodnji i prometu hranom ili vodom, sredstvima za održavanje osobne higijene, uljepšavanju lica i tijela, osobama koje rade u ustanovama za djecu te zdravstvenim djelatnicima na području OBŽ-a, od toga 9.738 (15 osoba manje nego 2023. godine) na području Grada Osijeka. Nadzor obuhvaća klinički pregled osoba, laboratorijsko ispitivanje uzoraka stolice te liječenje kliconoša i prijavu sanitarnoj inspekciji. U 2024. godini otkriveno je 9 kliconoša na području OBŽ-a, 7 iz Osijeka i 2 iz Đakova. U 2024. godini opaža se blago povećanje broja sanitarnih pregleda, ali još uvijek značajan pad u odnosu na prethodne godine, uvjetovan izmjenom Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti, ali i pandemijom COVID-a, jer se smanjio rad naših korisnika (*tablice 3.5.2.a i b te slika 3.5.1.*).

Tijekom cijele godine provodio se tečaj higijenskog minimuma o zdravstvenoj ispravnosti hrane po osnovnom i proširenom programu, kao i tečaj o sprječavanju zaraznih bolesti kod kozmetičara. Ukupno je na području OBŽ-a bilo 2.794 polaznika tečaja (622 polaznika više nego 2023. godine), od toga 1.705 (385 polaznika više nego 2023. godine) u Gradu Osijeku. U 2024. godini opaža se značajan porast broja polaznika tečaja u odnosu na prethodnu godinu, ali i vidljiv porast u odnosu na prethodne godine, osobito u odnosu na pad uzrokovan pojavom pandemije COVID-a (*tablice 3.5.2.a i b te slika 3.5.2.*).

Tablica 3.5.1. Obavljena cijepljenja u epidemiološkoj ambulanti od 2016. do 2024. godine

cijepljenje	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	indeks (2024./2023.)
Žuta groznica	50	65	96	171	9	16	35	84	33	39
Pneumokokno cjepivo	53	76	122	129	105	78	124	214	249	116
Hepatitis A	51	26	16	110	32	6	16	136	120	88
Krpeljni meningoencefalitis	258	324	510	855	367	331	384	371	529	143
Hepatitis B	491	478	639	760	381	189	142	244	209	86
Hepatitis A i B (Twinrix)	91	53	73	39	186	63	25	40	51	128
Tetanus	24	2	8	27	3	79	9	-	1	100
IPV	2	18	19	43	10	15	16	9	26	289
Meningokokno cjepivo	34	64	47	87	31	39	68	61	81	133
difterija, tetanus, pertusis (DI-TE-PER)	-	-	16	18	2	12	3	138	205	149
haemophilus influenzae HIB	1	13	16	23	12	13	31	21	25	119
Trbušni tifus	134	105	133	134	125	15	65	140	111	79
HPV	71	41	33	79	15	30	63	81	113	140
Varicella zoster virus	-	-	6	5	2	15	13	29	26	90
difterija, tetanus (DI-TE)	2	10	15	12	64	2	25	43	47	109
MMR VAX PRO	-	-	-	10	12	2	2	1	6	600
PPD testiranje	-	55	81	5	12	7	-	-	-	-
HBGI (i.j.)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Izvor podataka: Služba za epidemiologiju Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

Tablica 3.5.2.a Zdravstveno prosvjeđivanje i nadzor određenih kategorija zaposlenih osoba u Osječko-baranjskoj županiji i Gradu Osijeku od 2011. do 2017. godine

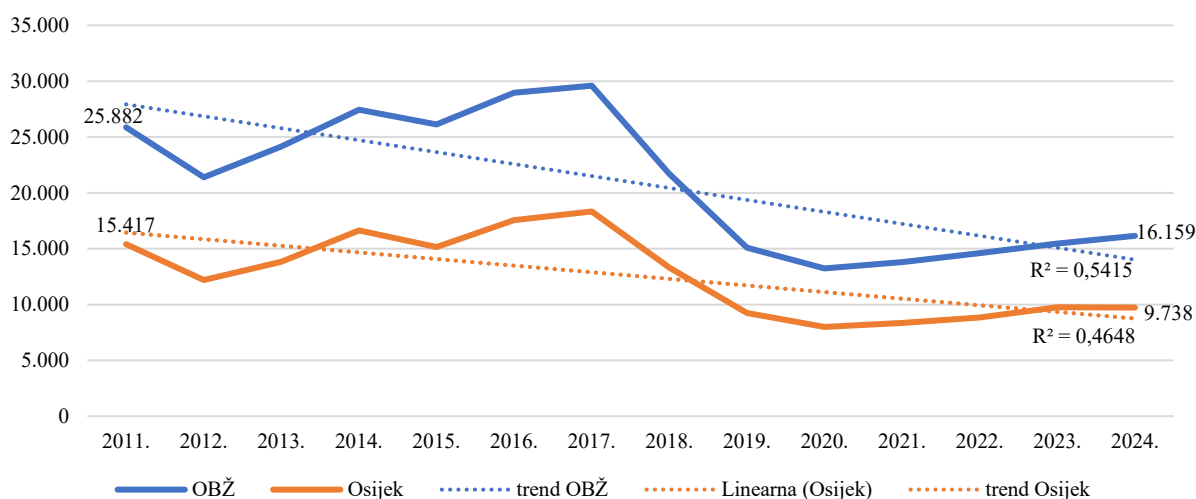
usluga	područje	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
polaznici tečaja higijenskog minimuma	OBŽ	1.877	1.689	2.185	2.021	2.294	2.115	2.071
	Osijek	1.053	1.050	1.394	1.196	1.427	1.333	1.344
sanitarni pregledi	OBŽ	25.882	21.401	24.152	27.435	26.120	28.955	29.599
	Osijek	15.417	12.193	13.820	16.642	15.164	17.571	18.336

Izvor podataka: Služba za epidemiologiju Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

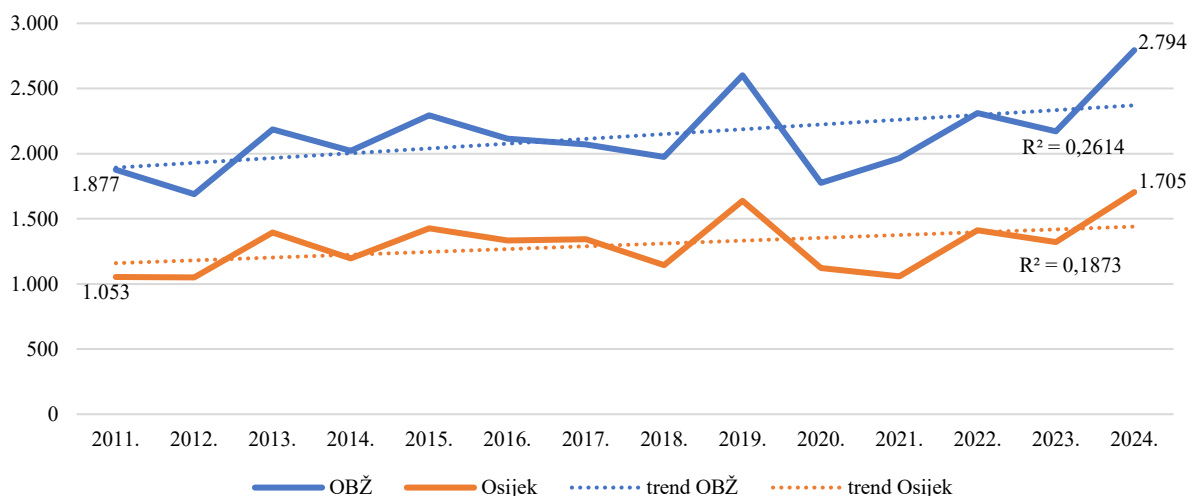
Tablica 3.5.2.b Zdravstveno prosvjeđivanje i nadzor određenih kategorija zaposlenih osoba u Osječko-baranjskoj županiji i Gradu Osijeku od 2018. do 2024. godine

	područje	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	indeks (2024./2023.)
polaznici tečaja higijenskog minimuma	OBŽ	1.974	2.600	1.776	1.964	2.311	2.172	2.794	128,6
	Osijek	1.144	1.637	1.122	1.059	1.411	1.320	1.705	129,2
sanitarni pregledi	OBŽ	21.716	15.101	13.236	13.812	14.605	15.461	16.159	104,5
	Osijek	13.319	9.246	7.997	8.354	8.834	9.753	9.738	99,8

Izvor podataka: Služba za epidemiologiju Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

Slika 3.5.1. Sanitarni pregledi u Osječko-baranjskoj županiji i Gradu Osijeku od 2011. do 2024. godine

Slika 3.5.2. Tečaj higijenskog minimuma u Osječko-baranjskoj županiji i Gradu Osijeku od 2011. do 2024. godine

3.6. Rad Centra za besplatno i anonimno savjetovanje i testiranje na HIV, hepatitis B i C

Centar za besplatno i anonimno savjetovanje i testiranje na HIV (CST), od ožujka, 2005., djeluje u okviru Službe za epidemiologiju Zavoda za javno zdravstvo Osijek. Osnovan je u okviru projekta Global fonda WHO i jedan je od prvih takvih Centara u RH i u ovom dijelu Europe. U njemu su do kraja travnja, 2021. godine kontinuirano, 16 godina, radila tri savjetnika i tri laboratorijska tehničara. Od svibnja, 2021. rad Centra, ograničen je samo na jedan termin od tri radna sata, četvrtkom poslijepodne, u okviru redovnog radnog vremena, a od 1. siječnja 2024. ponovno u njemu rade tri liječnika, spec. epidemiologa, educirana za rad u CST-u.

Tijekom 2024. godine, učinili smo 97 savjetovanja, 52 pred- i 45 post-testnih savjetovanja, što je za 19,2% manje nego tijekom 2023. godine. U našem CST-u testirane su 52 osobe, a 29 korisnika (55,8%), takvo je testiranje, obavilo po prvi put u svom životu (*slika 3.6.1.*). Sve one korisnike koji ponavljaju testiranje, bilo iz opravdanih razloga, bilo straha od nezaštićenih spolnih odnosa, upozoravamo da, samo testiranje na HIV, a bez pridržavanja dobivenih uputa o zaštiti, ne može efikasno zaštititi njihovo zdravlje.

CST i dalje radi u jednom terminu, u vrijeme redovnog radnog vremena NZJZ OBŽ, što je u početku zbunilo korisnike, a neke, koji se ionako teško odlučuju na dolazak, potpuno odgovorilo od testiranja i savjetovanja.

Opada broj posjeta CST-u NZJZ OBŽ, iz godine u godinu, što nije dobro, jer mi moramo znati tko su naši korisnici i kakav je njihov profil (*slika 3.6.2.*). Siguran anonimni test prijeko im je potreban jer im je time zajamčena anonimnost koju ne mogu ostvariti preko uputnice izabranog liječnika.

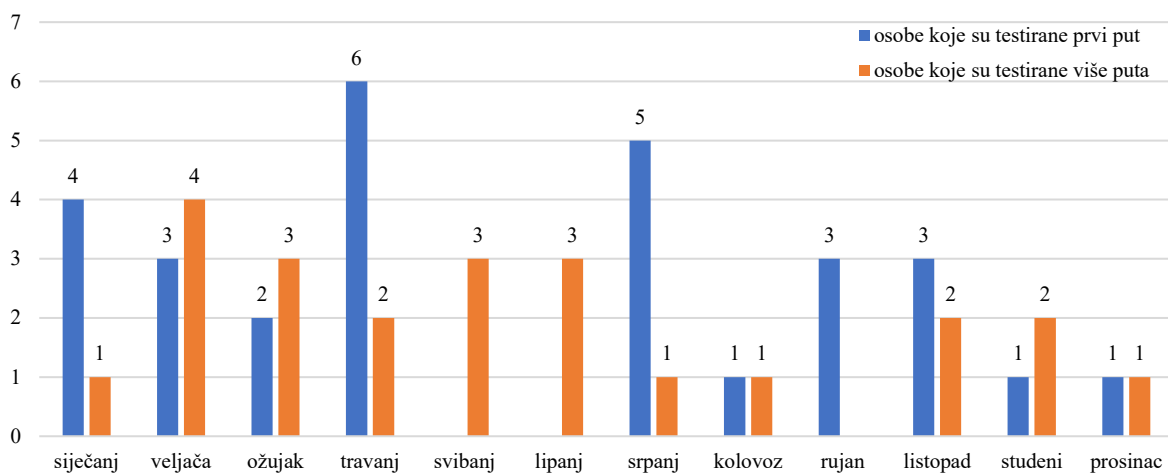
U 2024. godini u CST-u NZJZ OBŽ nije zabilježena nijedna HIV pozitivna osoba. U okviru rada sa korisnicima podijeljeno je 105 kondoma i 23 informativno-edukativnih letaka. Tijekom 2024. godine, učinjeno je 35 testiranja na hepatitis C i 18 testiranja na hepatitis B. Nije zabilježena nijedna HBC pozitivna osoba (*slika 3.6.3.*). Svim korisnicima Centra preporučeno je korištenje vlastitog pribora prilikom IV konzumiranja droge i kondoma prilikom spolnog kontakta, a hepatitis B negativnim osobama zaštita cijepljenjem.

Prethodne je godine u CST-u NZJZ OBŽ zabilježena samo jedna HIV pozitivna osoba. Kod približno 93% HIV pozitivnih osoba do zaraze dolazi spolnim putem. Prema spolnom putu prijenosa zaraze na prvom je mjestu muški homoseksualni kontakt (77%), a zatim slijedi heteroseksualni put, gdje do zaraze dolazi izvan trajne veze (12%). Posljednjih desetak godina u Osječko-baranjskoj županiji godišnje se prosječno registrira 4-5 novih HIV pozitivnih osoba.

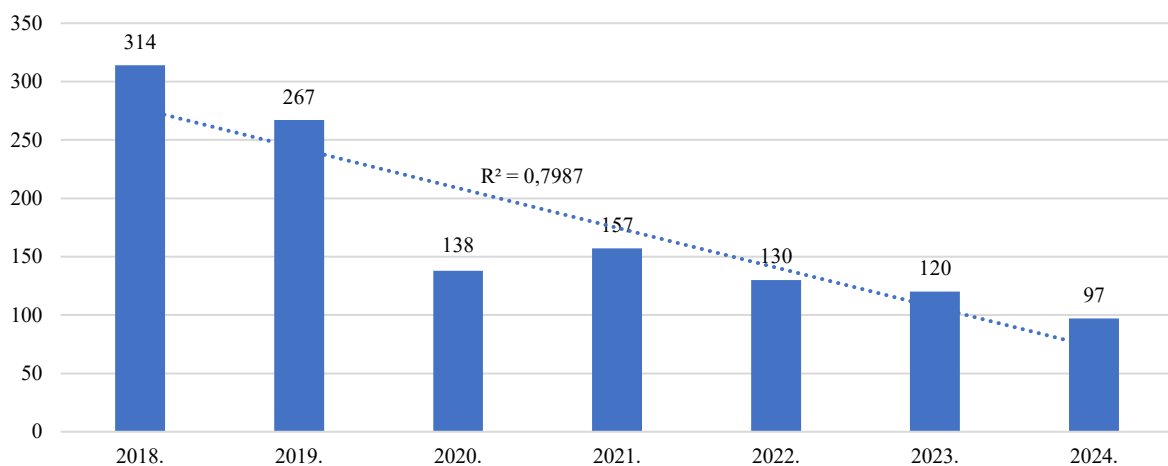
Danas migracije stanovništva otvaraju još jedan mogući rizik za HIV infekcije i drugih spolno prenosivih bolesti. „Dijeljenje obitelji“, odlazak velikog broja mladih ljudi zbog posla, u zemlje zapadne Evrope, gdje je epidemiološka situacija drugačija nego u Hrvatskoj može dovesti do promjene i kod nas. Kod nas je HIV još uvijek uglavnom u okviru „rizičnih skupina“, ali u zapadnoeuropskim zemljama broj inficiranih u heteroseksualnoj populaciji veći je nego u Hrvatskoj i veća je mogućnost zaraze.

Stoga je potrebno, striktno i uporno, provoditi nadzor na području OBŽ, odnosno održavati, ali i nastojati poboljšati ažurnost i djelovanje cijelog sustava, s naglaskom na kontinuirano, pravovremeno prikupljanje i praćenje individualnih obveznih prijava eventualnih zaraženih ili oboljelih na našem području. U ovome segmentu nadzora, bitno je savjetovanje zdravstvenih radnika o važnosti pisanja i upućivanja prijava zaraznih bolesti u zakonom, propisanom vremenu, od liječnika prvoga kontakta s oboljelim. Isto tako, potrebna je kontinuirana edukacija stanovništva putem, danas modernih oblika komunikacije, Facebook-a, Instagram-a i sl.

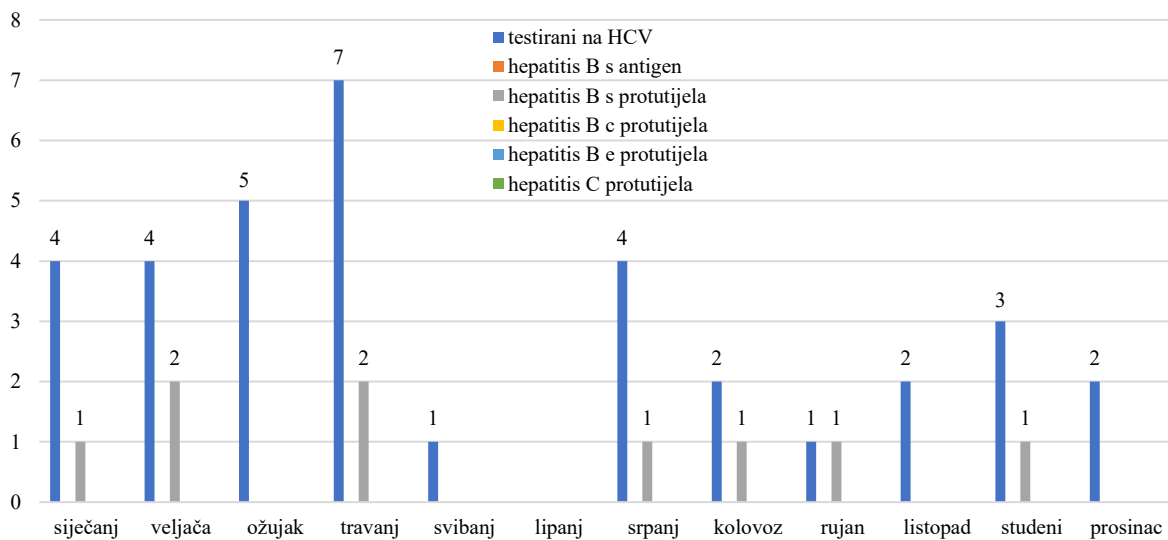
Termin njegovog rada ne bi trebao biti ograničen na samo jedan radni dan u tjednu, jer, postoji interes za njegovo korištenje. Sad kad je zaposleno više savjetnika rada CST-a može se proširiti na više termina, ali i na više područja u OBŽ te proširiti testiranja i na druge SPI čija je učestalost u populaciji veća (7 SPI).

Slika 3.6.1. Testiranje na HIV/AIDS u 2024. godini

Slika 3.6.2. Izvršena savjetovanja u CST-u u razdoblju od 2018. do 2024. godine

Slika 3.6.3. Testiranje na hepatitis B i C u 2024. godini

Poglavlje IV.

ŠKOLSKA I ADOLESCENTNA MEDICINA

4.1. Obvezna cijepljenja i HPV

Provedbeni program obveznog cijepljenja u RH u domeni školske i adolescentne medicine uključuje cijepljenje djece prije upisa u 1. razred OŠ protiv ospica, rubeole i zaušnjaka i dječje paralize te cijepljenje učenika 8. razreda protiv difterije, tetanusa i dječje paralize. Unazad 10-ak godina bilježimo konstantni pad procijepljenosti svim obveznim cijepljenjima, tako da nam je unazad tri godine procijepljenost MPR-om niža od preporučenog obuhvata koji iznosi 95%. Ipak, u 2024. godini zabilježen je porast procijepljenosti za difteriju, tetanus i poliomijelitis (docjepljivanje) u 8. razredu OŠ te za poliomijelitis (docjepljivanje 3.) u 8. razredu OŠ (*tablica 4.1.1.*).

Od veljače 2023. godine omogućeno je dobrovoljno, besplatno cijepljenje protiv HPV-a i svim učenicima od 5. do 8. razreda u sklopu redovitih preventivnih aktivnosti kao što su sistematski pregledi ili skriningi. Nastavljena je mogućnost besplatnog cijepljenja HPV cjepivom svih zainteresiranih srednjoškolaca i studenata do 25. godine starosti. Tako je u 2024. godini administrirano 2.199 doza cjepiva protiv HPV-a učenicima osnovnih škola, 2.728 doza učenicima srednjih škola te 689 doza redovitim studentima.

Početkom studenog 2022. godine Služba za školsku medicinu NZJZ OBŽ u suradnji s CROMSIC-om otvorila je punkt za dobrovoljno cijepljenje studenata HPV cjepivom u sklopu osječkog kampusa koji je nastavio s radom i tijekom 2024. godine.

Tablica 4.1.1. Godišnje izvješće o izvršenim obveznim imunizacijama u 2024. godini za epidemiološko područje Osječko-baranjska županija

cijepljenje	predviđeno	cijepljeno	nije cijepljeno			obuhvat (%)
			kontraindikacija	drugi razlog	ukupno necijepljeno	
Difterija, tetanus, pertusis (DTP), primarno (sve tri doze)						
DTP, prvo docjepljivanje (2. god.)						
DTP, drugo docjepljivanje (6. god.)						
Difterija i tetanus (dT), docjepljivanje (24 god.)						
Pneumokokno konjugirano cjepivo, prve 2 doze, prve 3 doze za nedonoščad						
Pneumokokno cjepivo, sve tri doze						
Difterija, tetanus i poliomijelitis docjepljivanje (8. razr. OŠ)	2.208	2.086	12	110	122	94,5
Pneumokokno cjepivo (PCV), potpuno (dojenčad i 2. god.)						
Pneumokokno konjugirano cjepivo, docjepljivanje (2. god.)						
Difterija i tetanus (dT), docjepljivanje (1. razr. OŠ)						
Difterija i tetanus (dT), docjepljivanje (8. razr. OŠ)						
Difterija i tetanus (dT), docjepljivanje (4. razr. SŠ)						
Tetanus, docjepljivanje (60 god.)						
Poliomijelitis, primarno (sve tri doze)						
Poliomijelitis, docjepljivanje 1. (2. god.)						
Poliomijelitis, docjepljivanje 2. (1. razr. OŠ)	2.125	1.943	11	171	182	91,4
Poliomijelitis, docjepljivanje 3. (8. razr. OŠ)	2.208	2.086	12	110	122	94,5
<i>Haemophilus influenzae</i> tip B (sve tri doze)						
<i>Haemophilus influenzae</i> tip B docjepljivanje (2. god.)						
Ospice, rubeola i parotitis, primarno						
Ospice, rubeola i parotitis, docjepljivanje	2.120	1.934	13	173	186	91,2
BCG (rodilište/1. god.)						
PPD testiranje (7. razr. OŠ)						
Tuberkuloza, docjepljivanje (tuberkulin negativne osobe)						
Hepatitis B, potpuno (dojenačka dob)						
Hepatitis B, potpuno (6. razr. OŠ)						

Izvor podataka: Služba za školsku i adolescentnu medicinu Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

4.2. Probiri, sistematski i namjenski pregledi školske djece i redovitih studenata

Probiri (*screening*) provode se u 1. razredu (ponašanje, socijalizacija i prilagodba na školu i probir na porodičnu kolesterolemiju), 3. razredu (kontrola vida, raspoznavanje boja, TM/TV), 6. razredu (pregled kralježnice, TM/TV), 7. razredu (ispitivanje sluha audiometrom) te 8. razredu OŠ/1. razredu SŠ (psihička uznemirenost kod djece i mladih s intelektualnim teškoćama – YP CORE upitnik); podatke u 2024. godini prikazuje *tablica 4.2.1.*

Sistematski se pregledi u školskoj i adolescentnoj medicini obavljaju prije upisa u 1. razred osnovne škole, u 5. i 8. razredu, 1. razredu srednje škole te 1. godini studija za redovite studente. Brojke predviđenih sistematskih pregleda svake godine ovise o broju učenika i studenata, a postotak obavljenih sistematskih pregleda nije se značajnije mijenjao u odnosu na prethodnu godinu za preglede prije upisa u 1. razred OŠ, u 5. razredu OŠ i u 1. razredu SŠ, dok se broj pregleda u 8. razredu OŠ smanjio za 12,8%, a broj pregleda na 1. godini studija smanjio za 14,9% (*tablica 4.2.2.*).

Među utvrđenim bolestima i stanjima u odnosu na prethodnu godinu primijećen je porast udjela osoba s prekomjernom tjelesnom masom kod svih razreda, osim u 8. razredu OŠ (*tablice 4.2.3. – 4.2.7. te slike 4.2.1. i 4.2.2.*).

Što se tiče najčešćih poremećaja vida, i dalje su najčešći poremećaji refrakcije čiji se porast udjela uočava u svim razredima osim kod učenika u 1. razredu SŠ (*slike 4.2.3. i 4.2.4.*).

Analizirajući poremećaje lokomotornog sustava kod učenika i studenata može se doći do zaključka da je u odnosu na prethodnu akademsku godinu postotak učenika sa skoliozom u 1. razredu OŠ veći, a uočen je i veći broj učenika 8. razreda OŠ s nepravilnim držanjem. Ostali udjeli nisu značajnije promijenjeni, a kao i prethodne godine, najmanji je broj učenika/učenica i studenata/studentica s lordozom ili kifozom (*slike 4.2.5. i 4.2.6.*).

Namjenski se pregledi najčešće obavljaju na zahtjev druge ustanove ili prema određenoj namjeni, a to su pregledi učenika za sportska međuškolska natjecanja, pregledi za prilagodbu nastave tjelesnog odgoja za učenike sa zdravstvenim poteškoćama, pregledi za prilagodbu programa državne mature, pregledi prije upisa u srednju školu ili na fakultet, pregledi za smještaj u đački ili studentski dom, pregledi prije cijepljenja i pregledi za primjereni oblik školovanja. (*tablica 4.2.8.*).

Liječnici školske i adolescentne medicine članovi su i Uredskih povjerenstava pri Upravnom odjelu za obrazovanje i mlade OBŽ-a. Članovi Uredskog povjerenstva na prijedlog stručnih povjerenstava škole utvrđuju najprimjereniji oblik ili odgodu školovanja za učenike s teškoćama u razvoju. Tijekom 2024. godine održano je 35 sjednica na kojima je obrađeno 1.536 predmeta.

Tablica 4.2.1. Udio obavljenih probira kod školske djece u Osječko-baranjskoj županiji u 2024. godini

razred	predviđeno djece	predviđeno probira	obavljeno probira	obuhvat (%)*
3. razred OŠ	2.294	6.882	5.797	84,2
6. razred OŠ	2.453	4.906	4.400	89,7
ostalo	12.075	12.075	11.485	95,1

Izvor podataka: Služba za školsku i adolescentnu medicinu Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

* obuhvat se odnosi na kalendarsku, 2024. godinu, u kojoj su pregledavani učenici dviju generacija, školskih godina 2023./2024. i 2024./2025. stoga je moguć podatak veći od 100%

Tablica 4.2.2. Udio obavljenih sistematskih pregleda kod školske djece i redovitih studenata u Osječko-baranjskoj županiji u školskoj godini 2024./2025.

razred	sistematski pregledi (N)		obuhvat (%)
	predviđeno	obavljeno	
pregled prije upisa u 1. razred OŠ	2.517	2.517	100,0
sistematski u 5. razredu OŠ	2.283	2.147	94,0
sistematski pregled u 8. razredu OŠ	2.350	2.346	99,8
sistematski pregled u 1. razredu SŠ	2.754	2.549	92,6
sistematski na 1. god. studija	2.000	1.289	64,5

Izvor podataka: Služba za školsku i adolescentnu medicinu Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

Tablica 4.2.3. Utvrđene bolesti i stanja u prvom razredu osnovne škole u školskoj godini 2024./2025. - rezultati sistematskih pregleda

br.	utvrđene bolesti i stanja	M		Ž	
		N	%	N	%
1	Broj pregledanih	1.335	100,0	1.182	100,0
2	Normalna uhranjenost	827	61,9	727	61,5
3	Povećana tjelesna masa	443	33,2	430	36,4
4	Pothranjenost	67	5,0	25	2,1
5	Sluh nalaz uredan	1.323	99,1	1.174	99,3
6	Štitnjača 0/I	-	-	3	0,3
7	Štitnjača I i >I	-	-	-	-
8	Hb uzeto uzoraka	1.330	99,6	1.179	99,7
9	Hb < 11 g/L	1	0,1	2	0,2
10	Uzeto uzoraka urina	1.330	99,6	1.179	99,7
11	Urin nalaz uredan (Urin albumin+?)	1.328	99,5	1.175	99,4
12	Grudi po Tanneru II	-	-	8	0,7
13	Grudi po Tanneru III	-	-	-	-
14	Grudi po Tanneru IV	-	-	-	-
15	Grudi po Tanneru V	-	-	-	-
16	Pubična dlakavost II	4	0,3	9	0,8
17	Pubična dlakavost III	-	-	-	-
18	Pubična dlakavost IV	-	-	-	-
19	Pubična dlakavost V	-	-	-	-
20	Menarha/polucija	-	-	1	0,1
21	Redovni nastavni program uz individualizaciju ili prilagodbu sadržaja	-	-	-	-
22	Posebni program	-	-	-	-
23	Ponavljajući	-	-	-	-
24	Obrok prije škole	1.335	100,0	1.182	100,0
25	Nepušači („nikada probali“ i „probao i ne više od toga“)	1.335	100,0	1.182	100,0
26	Ne piju alkohol	1.335	100,0	1.182	100,0
27	Nikada probali druga sredstva ovisnosti	1.335	100,0	1.182	100,0
28	Dijabetes melitus ovisan o inzulinu	-	-	1	0,1
29	Zaostalost u rastu, nesvrstana drugamo	72	5,4	57	4,8
30	Konstitucionalno visoki rast	5	0,4	4	0,3
31	Laka duševna zaostalost	5	0,4	6	0,5
32	Umjerena duševna zaostalost	2	0,1	2	0,2
33	Teška duševna zaostalost	3	0,2	1	0,1
34	Specifični poremećaji razvoja govora i jezika	506	37,9	243	20,6
35	Specifični razvojni poremećaj vještina učenja i formalnih/školskih znanja	1	0,1	2	0,2
36	Specifični poremećaj razvoja motoričkih funkcija	56	4,2	21	1,8
37	Pervazivni razvojni poremećaji	23	1,7	10	0,8
38	Hiperkinetski poremećaji	13	1,0	5	0,4
39	Smetnje aktivnosti i pažljivosti	49	3,7	16	1,4
40	Mucanje	7	0,5	7	0,6
41	Epilepsija	11	0,8	4	0,3
42	Strabizam, nespecificiran	27	2,0	36	3,0
43	Poremećaj refrakcije, nespecificiran	281	21,0	306	25,9
44	Poremećaji osjeta za boje	18	1,3	-	-
45	Sljepoća i slabovidnost	3	0,2	6	0,5
46	Esencijalna (primarna) hipertenzija	-	-	-	-
47	Varikoziteti skrotuma	-	-	-	-
48	Zubni karijes, nespecificiran	196	14,7	153	12,9
49	Nepravilnosti u položaju zubi	20	1,5	17	1,4
50	Akne, nespecificirane	-	-	-	-
51	Poremećaj pigmentacije, nespecificiran	19	1,4	35	3,0
52	<i>Striae atrophicae</i>	-	-	-	-
53	Valgus deformacija, nesvrstana drugamo	2	0,1	10	0,8
54	Varus deformacija, nesvrstana drugamo	1	0,1	-	-
55	Ravno stopalo, <i>pes planus</i> (stečeno)	217	16,3	151	12,8
56	Kifoza i lordoza	3	0,2	2	0,2
57	Skolioza	12	0,9	43	3,6
58	Neregularna menstruacija, nespecificirana	-	-	-	-
59	Dismenoreja, nespecificirana	-	-	-	-
60	Stršeće uho	64	4,8	37	3,1
61	Nespušteni testis	20	1,5	-	-
62	Ostali prirođeni deformiteti prsnog koša	15	1,1	6	0,5
63	Prekobrojna bradavica	1	0,1	1	0,1
64	Downov sindrom	2	0,1	2	0,2
65	Abnormalnosti otkucaja srca	1	0,1	2	0,2
66	Srčani šum, nespecificiran	9	0,7	8	0,7
67	Abnormalna vrijednost krvnoga tlaka – bez dijagnoze	1	0,1	-	-
68	Abnormalno držanje	136	10,2	124	10,5
69	Pušenje	-	-	-	-
70	Pijenje	-	-	-	-
72	Drogiranje	-	-	-	-

Izvor podataka: Služba za školsku i adolescentnu medicinu Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

Tablica 4.2.4. Utvrđene bolesti i stanja u petom razredu osnovne škole u školskoj godini 2024./2025. - rezultati sistematskih pregleda

br.	utvrđene bolesti i stanja	M		Ž	
		N	%	N	%
1	Broj pregledanih	1.124	100,0	1.023	100,0
2	Normalna uhranjenost	670	59,6	652	63,7
3	Povećana tjelesna masa	409	36,4	337	32,9
4	Pothranjenost	45	4,0	34	3,3
5	Sluh nalaz uredan	1.123	99,9	1.018	99,5
6	Štitnjača 0/I	2	0,2	6	0,6
7	Štitnjača I i >I	-	-	-	-
12	Grudi po Tanneru II	9	0,8	499	48,8
13	Grudi po Tanneru III	-	-	266	26,0
14	Grudi po Tanneru IV	-	-	46	4,5
15	Grudi po Tanneru V	-	-	-	-
16	Pubična dlakavost II	323	28,7	453	44,3
17	Pubična dlakavost III	117	10,4	261	25,5
18	Pubična dlakavost IV	8	0,7	54	5,3
19	Pubična dlakavost V	-	-	-	-
20	Menarha/polucija	-	-	184	18,0
21	Redovni nastavni program uz individualizaciju ili prilagodbu sadržaja	50	4,4	35	3,4
22	Posebni program	10	0,9	5	0,5
23	Ponavljajući	107	9,5	64	6,3
24	Obrok prije škole	504	44,8	494	48,3
25	Nepušači („nikada probali“ i „probao i ne više od toga“)	1.122	99,8	1.020	99,7
26	Ne piju alkohol	1.024	91,1	955	93,4
27	Nikada probali druga sredstva ovisnosti	1.122	99,8	1.020	99,7
28	Dijabetes melitus ovisan o inzulinu	5	0,4	3	0,3
29	Zaostalost u rastu, nesvrstana drugamo	43	3,8	44	4,3
30	Konstitucionalno visoki rast	2	0,2	5	0,5
31	Laka duševna zaostalost	7	0,6	8	0,8
32	Umjerena duševna zaostalost	1	0,1	1	0,1
33	Teška duševna zaostalost	-	-	-	-
34	Specifični poremećaji razvoja govora i jezika	61	5,4	32	3,1
35	Specifični razvojni poremećaj vještina učenja i formalnih/školskih znanja	66	5,9	50	4,9
36	Specifični poremećaj razvoja motoričkih funkcija	-	-	-	-
37	Pervazivni razvojni poremećaji	4	0,4	2	0,2
38	Hiperkinetski poremećaji	4	0,4	-	-
39	Smetnje aktivnosti i pažljivosti	9	0,8	3	0,3
40	Mucanje	2	0,2	4	0,4
41	Epilepsija	3	0,3	5	0,5
42	Strabizam, nespecificiran	24	2,1	22	2,2
43	Poremećaj refrakcije, nespecificiran	335	29,8	424	41,4
44	Poremećaji osjeta za boje	56	5,0	1	0,1
45	Sljepoća i slabovidnost	5	0,4	4	0,4
46	Esencijalna (primarna) hipertenzija	-	-	-	-
47	Varikoziteti skrotuma	20	1,8	-	-
48	Zubni karijes, nespecificiran	159	14,1	125	12,2
49	Nepravilnosti u položaju zubi	97	8,6	146	14,3
50	Akne, nespecificirane	20	1,8	71	6,9
51	Poremećaj pigmentacije, nespecificiran	53	4,7	33	3,2
52	<i>Striae atrophicae</i>	13	1,2	21	2,1
53	Valgus deformacija, nesvrstana drugamo	2	0,2	8	0,8
54	Varus deformacija, nesvrstana drugamo	-	-	-	-
55	Ravno stopalo, <i>pes planus</i> (stečeno)	202	18,0	179	17,5
56	Kifoza i lordoza	3	0,3	2	0,2
57	Skolioza	29	2,6	53	5,2
58	Neregularna menstruacija, nespecificirana	-	-	9	0,9
59	Dismenoreja, nespecificirana	-	-	1	0,1
60	Stršeće uho	46	4,1	18	1,8
61	Nespušteni testis	18	1,6	-	-
62	Ostali prirođeni deformiteti prsnog koša	16	1,4	11	1,1
63	Prekobrojna bradavica	2	0,2	3	0,3
64	Downov sindrom	1	0,1	-	-
65	Abnormalnosti otkucaja srca	8	0,7	10	1,0
66	Srčani šum, nespecificiran	5	0,4	6	0,6
67	Abnormalna vrijednost krvnoga tlaka – bez dijagnoze	7	0,6	2	0,2
68	Abnormalno držanje	196	17,4	265	25,9
69	Pušenje	2	0,2	1	0,1
70	Pijenje	2	0,2	-	-
72	Droiranje	-	-	-	-

Izvor podataka: Služba za školsku i adolescentnu medicinu Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

Tablica 4.2.5. Utvrđene bolesti i stanja u osmom razredu osnovne škole u školskoj godini 2024./2025. - rezultati sistematskih pregleda

br.	utvrđene bolesti i stanja	M		Ž	
		N	%	N	%
1	Broj pregledanih	1.182	100,0	1.164	100,0
2	Normalna uhranjenost	914	77,3	897	77,1
3	Povećana tjelesna masa	229	19,4	234	20,1
4	Pothranjenost	39	3,3	33	2,8
5	Sluh nalaz uredan	1.143	96,7	1127	96,8
6	Štitnjača 0/I	-	-	10	0,9
7	Štitnjača I i >I	-	-	1	0,1
12	Grudi po Tanneru II	11	0,9	15	1,3
13	Grudi po Tanneru III	11	0,9	260	22,3
14	Grudi po Tanneru IV	-	-	690	59,3
15	Grudi po Tanneru V	-	-	199	17,1
16	Pubična dlakavost II	86	7,3	17	1,5
17	Pubična dlakavost III	473	40,0	214	18,4
18	Pubična dlakavost IV	619	52,4	728	62,5
19	Pubična dlakavost V	4	0,3	205	17,6
20	Menarha/polucija	156	13,2	1.003	86,2
21	Redovni nastavni program uz individualizaciju ili prilagodbu sadržaja	60	5,1	30	2,6
22	Posebni program	17	1,4	4	0,3
23	Ponavljajući	109	9,2	54	4,6
24	Obrok prije škole	612	51,8	611	52,5
25	Nepušači („nikada probali“ i „probao i ne više od toga“)	1.101	93,1	1.089	93,6
26	Ne piju alkohol	846	71,6	865	74,3
27	Nikada probali druga sredstva ovisnosti	1.162	98,3	1.141	98,0
28	Dijabetes melitus ovisan o inzulinu	5	0,4	3	0,3
29	Zaostalost u rastu, nesvrstana drugamo	41	3,5	38	3,3
30	Konstitucionalno visoki rast	3	0,3	3	0,3
31	Laka duševna zaostalost	14	1,2	6	0,5
32	Umjerena duševna zaostalost	1	0,1	-	-
33	Teška duševna zaostalost	-	-	-	-
34	Specifični poremećaji razvoja govora i jezika	43	3,6	8	0,7
35	Specifični razvojni poremećaj vještina učenja i formalnih/školskih znanja	78	6,6	62	5,3
36	Specifični poremećaj razvoja motoričkih funkcija	1	0,1	1	0,1
37	Pervazivni razvojni poremećaji	7	0,6	3	0,3
38	Hiperkinetski poremećaji	4	0,3	-	-
39	Smetnje aktivnosti i pažljivosti	4	0,3	2	0,2
40	Mucanje	10	0,8	4	0,3
41	Epilepsija	9	0,8	5	0,4
42	Strabizam, nespecificiran	15	1,3	17	1,5
43	Poremećaj refrakcije, nespecificiran	392	33,2	557	47,9
44	Poremećaji osjeta za boje	50	4,2	3	0,3
45	Sljepoća i slabovidnost	5	0,4	12	1,0
46	Esencijalna (primarna) hipertenzija	-	-	-	-
47	Varikoziteti skrotuma	42	3,6	-	-
48	Zubni karijes, nespecificiran	96	8,1	94	8,1
49	Nepravilnosti u položaju zubi	193	16,3	280	24,1
50	Akne, nespecificirane	221	18,7	288	24,7
51	Poremećaj pigmentacije, nespecificiran	37	3,1	20	1,7
52	<i>Striae atrophicae</i>	53	4,5	43	3,7
53	Valgus deformacija, nesvrstana drugamo	9	0,8	21	1,8
54	Varus deformacija, nesvrstana drugamo	2	0,2	1	0,1
55	Ravno stopalo, <i>pes planus</i> (stečeno)	241	20,4	196	16,8
56	Kifoza i lordoza	23	1,9	9	0,8
57	Skolioza	73	6,2	151	13,0
58	Neregularna menstruacija, nespecificirana	-	-	72	6,2
59	Dismenoreja, nespecificirana	-	-	23	2,0
60	Stršeće uho	53	4,5	18	1,5
61	Nespušteni testis	7	0,6	-	-
62	Ostali prirođeni deformiteti prsnog koša	62	5,2	12	1,0
63	Prekobrojna bradavica	3	0,3	3	0,3
64	Downov sindrom	-	-	-	-
65	Abnormalnosti otkucaja srca	7	0,6	10	0,9
66	Srčani šum, nespecificiran	6	0,5	9	0,8
67	Abnormalna vrijednost krvnoga tlaka – bez dijagnoze	28	2,4	9	0,8
68	Abnormalno držanje	251	21,2	350	30,1
69	Pušenje	11	0,9	7	0,6
70	Pijenje	9	0,8	8	0,7
72	Drogiranje	-	-	-	-

Izvor podataka: Služba za školsku i adolescentnu medicinu Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

Tablica 4.2.6. Utvrđene bolesti i stanja u prvom razredu srednje škole u školskoj godini 2024./2025. - rezultati sistematskih pregleda

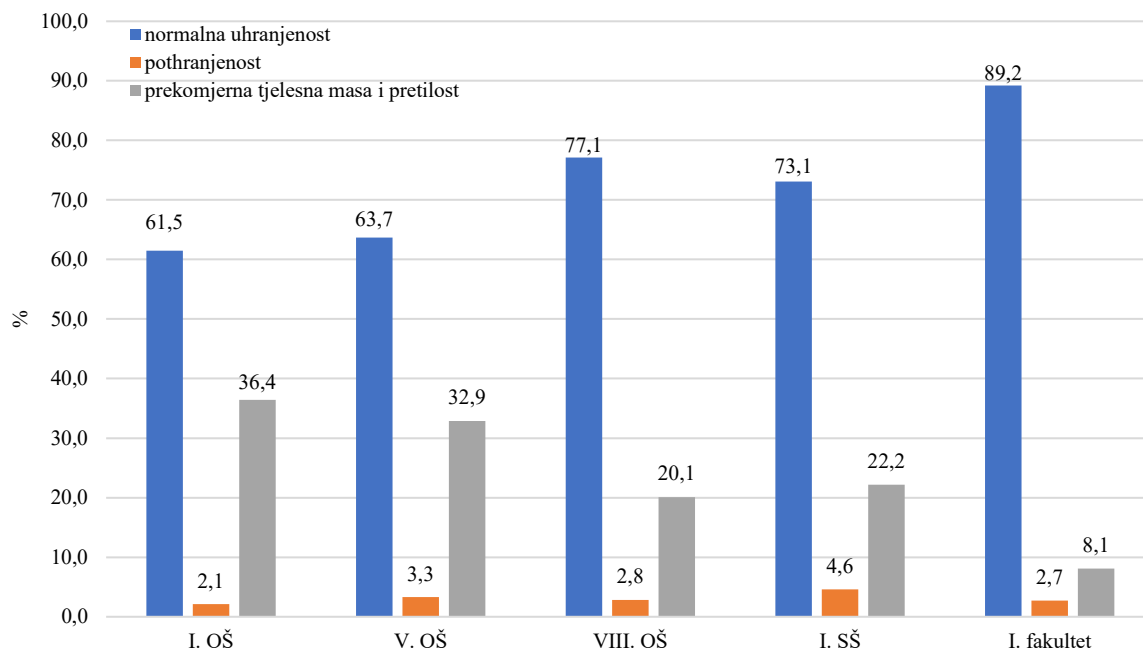
br.	utvrđene bolesti i stanja	M		Ž	
		N	%	N	%
1	Broj pregledanih	1.254	100,0	1.295	100,0
2	Normalna uhranjenost	1.000	79,7	947	73,1
3	Povećana tjelesna masa	217	17,3	288	22,2
4	Pothranjenost	37	3,0	60	4,6
5	Sluh nalaz uredan	1.252	99,8	1.293	99,8
6	Štitnjača 0/I	1	0,1	20	1,5
7	Štitnjača I i >I	-	-	1	0,1
12	Grudi po Tanneru II	6	0,5	-	-
13	Grudi po Tanneru III	3	0,2	46	3,6
14	Grudi po Tanneru IV	-	-	859	66,3
15	Grudi po Tanneru V	-	-	390	30,1
16	Pubična dlakavost II	5	0,4	-	-
17	Pubična dlakavost III	127	10,1	20	1,5
18	Pubična dlakavost IV	1.085	86,5	886	68,4
19	Pubična dlakavost V	37	3,0	389	30,0
20	Menarha/polucija	334	26,6	1265	97,7
21	Redovni nastavni program uz individualizaciju ili prilagodbu sadržaja	53	4,2	24	1,9
22	Posebni program	6	0,5	6	0,5
23	Ponavljajući	97	7,7	77	5,9
24	Obrok prije škole	860	68,6	728	56,2
25	Nepušači („nikada probali“ i „probao i ne više od toga“)	1.026	81,8	1.103	85,2
26	Ne piju alkohol	669	53,3	852	65,8
27	Nikada probali druga sredstva ovisnosti	1.197	95,5	1.239	95,7
28	Dijabetes melitus ovisan o inzulinu	5	0,4	5	0,4
29	Zaostalost u rastu, nesvrstana drugamo	21	1,7	30	2,3
30	Konstucionalno visoki rast	1	0,1	-	-
31	Laka duševna zaostalost	6	0,5	3	0,2
32	Umjerena duševna zaostalost	-	-	-	-
33	Teška duševna zaostalost	-	-	-	-
34	Specifični poremećaji razvoja govora i jezika	25	2,0	15	1,2
35	Specifični razvojni poremećaj vještina učenja i formalnih/školskih znanja	77	6,1	50	3,9
36	Specifični poremećaj razvoja motoričkih funkcija	2	0,2	-	-
37	Pervazivni razvojni poremećaji	1	0,1	1	0,1
38	Hiperkinetski poremećaji	1	0,1	-	-
39	Smetnje aktivnosti i pažljivosti	6	0,5	2	0,2
40	Mucanje	12	1,0	4	0,3
41	Epilepsija	2	0,2	5	0,4
42	Strabizam, nespecificiran	16	1,3	11	0,8
43	Poremećaj refrakcije, nespecificiran	440	35,1	637	49,2
44	Poremećaji osjeta za boje	58	4,6	2	0,2
45	Sljepoća i slabovidnost	8	0,6	12	0,9
46	Esencijalna (primarna) hipertenzija	3	0,2	-	-
47	Varikoziteti skrotuma	45	3,6	-	-
48	Zubni karijes, nespecificiran	60	4,8	52	4,0
49	Nepravilnosti u položaju zubi	230	18,3	234	18,1
50	Akne, nespecificirane	322	25,7	262	20,2
51	Poremećaj pigmentacije, nespecificiran	26	2,1	21	1,6
52	<i>Striae atrophicae</i>	67	5,3	51	3,9
53	Valgus deformacija, nesvrstana drugamo	5	0,4	10	0,8
54	Varus deformacija, nesvrstana drugamo	-	-	-	-
55	Ravno stopalo, <i>pes planus</i> (stečeno)	149	11,9	99	7,6
56	Kifoza i lordoza	30	2,4	24	1,9
57	Skolioza	81	6,5	158	12,2
58	Neregularna menstruacija, nespecificirana	-	-	69	5,3
59	Dismenoreja, nespecificirana	-	-	41	3,2
60	Stršeće uho	37	3,0	5	0,4
61	Nespušteni testis	6	0,5	-	-
62	Ostali prirođeni deformiteti prsnog koša	46	3,7	10	0,8
63	Prekobrojna bradavica	8	0,6	4	0,3
64	Downov sindrom	-	-	-	-
65	Abnormalnosti otkucaja srca	15	1,2	12	0,9
66	Srčani šum, nespecificiran	3	0,2	5	0,4
67	Abnormalna vrijednost krvnoga tlaka – bez dijagnoze	60	4,8	16	1,2
68	Abnormalno držanje	270	21,5	267	20,6
69	Pušenje	79	6,3	85	6,6
70	Pijenje	26	2,1	15	1,2
72	Drogiranje	-	-	1	0,1

Izvor podataka: Služba za školsku i adolescentnu medicinu Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

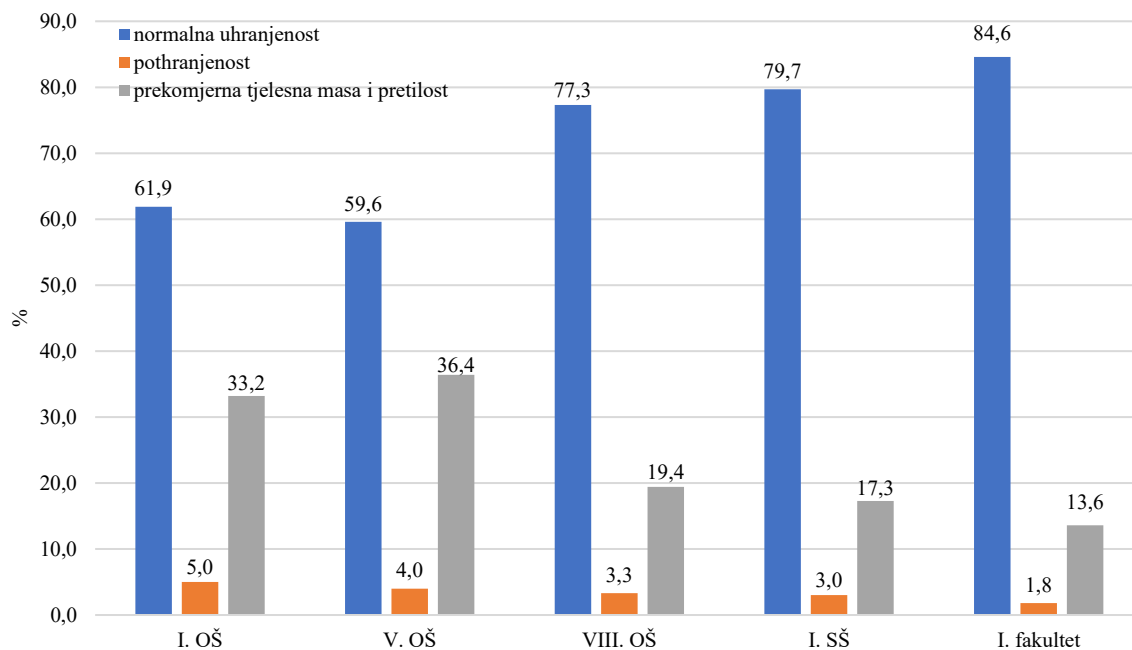
Tablica 4.2.7. Utvrđene bolesti i stanja u prvoj godini fakulteta u školskoj godini 2024./2025. - rezultati sistematskih pregleda

br.	utvrđene bolesti i stanja	M		Ž	
		N	%	N	%
1	Broj pregledanih	441	100,0	848	100,0
2	Normalna uhranjenost	373	84,6	756	89,2
3	Povećana tjelesna masa	60	13,6	69	8,1
4	Pothranjenost	8	1,8	23	2,7
5	Sluh nalaz uredan	441	100,0	848	100,0
6	Štitnjača 0/I	-	-	13	1,5
7	Štitnjača I i >I	-	-	-	-
12	Grudi po Tanneru II	4	0,9	-	-
13	Grudi po Tanneru III	-	-	-	-
14	Grudi po Tanneru IV	-	-	647	76,3
15	Grudi po Tanneru V	-	-	201	23,7
16	Pubična dlakavost II	-	-	-	-
17	Pubična dlakavost III	20	4,5	6	0,7
18	Pubična dlakavost IV	80	18,1	281	33,1
19	Pubična dlakavost V	341	77,3	561	66,2
20	Menarha/polucija	441	100,0	848	100,0
21	Redovni nastavni program uz individualizaciju ili prilagodbu sadržaja	-	-	-	-
22	Posebni program	-	-	-	-
23	Ponavljajući	11	2,5	34	4,0
24	Obrok prije škole	91	20,6	392	46,2
25	Nepušači („nikada probali“ i „probao i ne više od toga“)	291	66,0	562	66,3
26	Ne piju alkohol	100	22,7	273	32,2
27	Nikada probali druga sredstva ovisnosti	367	83,2	770	90,8
28	Dijabetes melitus ovisan o inzulinu	2	0,5	6	0,7
29	Zaostalost u rastu, nesvrstana drugamo	-	-	3	0,4
30	Konstitucionalno visoki rast	-	-	1	0,1
31	Laka duševna zaostalost	-	-	-	-
32	Umjerena duševna zaostalost	-	-	-	-
33	Teška duševna zaostalost	-	-	-	-
34	Specifični poremećaji razvoja govora i jezika	1	0,2	-	-
35	Specifični razvojni poremećaj vještina učenja i formalnih/školskih znanja	3	0,7	1	0,1
36	Specifični poremećaj razvoja motoričkih funkcija	-	-	-	-
37	Pervazivni razvojni poremećaji	-	-	-	-
38	Hiperkinetski poremećaji	-	-	-	-
39	Smetnje aktivnosti i pažljivosti	-	-	1	0,1
40	Mucanje	-	-	-	-
41	Epilepsija	2	0,5	1	0,1
42	Strabizam, nespecificiran	4	0,9	5	0,6
43	Poremećaj refrakcije, nespecificiran	223	50,6	485	57,2
44	Poremećaji osjeta za boje	16	3,6	-	-
45	Sljepoća i slabovidnost	1	0,2	3	0,4
46	Esencijalna (primarna) hipertenzija	1	0,2	2	0,2
47	Varikoziteti skrotuma	20	4,5	-	-
48	Zubni karijes, nespecificiran	2	0,5	7	0,8
49	Nepravilnosti u položaju zubi	17	3,9	54	6,4
50	Akne, nespecificirane	30	6,8	102	12,0
51	Poremećaj pigmentacije, nespecificiran	11	2,5	44	5,2
52	<i>Striae atrophicae</i>	18	4,1	10	1,2
53	Valgus deformacija, nesvrstana drugamo	-	-	-	-
54	Varus deformacija, nesvrstana drugamo	-	-	-	-
55	Ravno stopalo, <i>pes planus</i> (stečeno)	7	1,6	3	0,4
56	Kifoza i lordoza	1	0,2	2	0,2
57	Skolioza	26	5,9	96	11,3
58	Neregularna menstruacija, nespecificirana	-	-	57	6,7
59	Dismenoreja, nespecificirana	-	-	64	7,5
60	Stršeće uho	-	-	-	-
61	Nespušteni testis	1	0,2	-	-
62	Ostali prirođeni deformiteti prsnog koša	7	1,6	7	0,8
63	Prekobrojna bradavica	1	0,2	1	0,1
64	Downov sindrom	-	-	-	-
65	Abnormalnosti otkucaja srca	9	2,0	16	1,9
66	Srčani šum, nespecificiran	1	0,2	5	0,6
67	Abnormalna vrijednost krvnoga tlaka – bez dijagnoze	24	5,4	10	1,2
68	Abnormalno držanje	31	7,0	122	14,4
69	Pušenje	61	13,8	152	17,9
70	Pijenje	5	1,1	2	0,2
72	Drožiranje	1	0,2	1	0,1

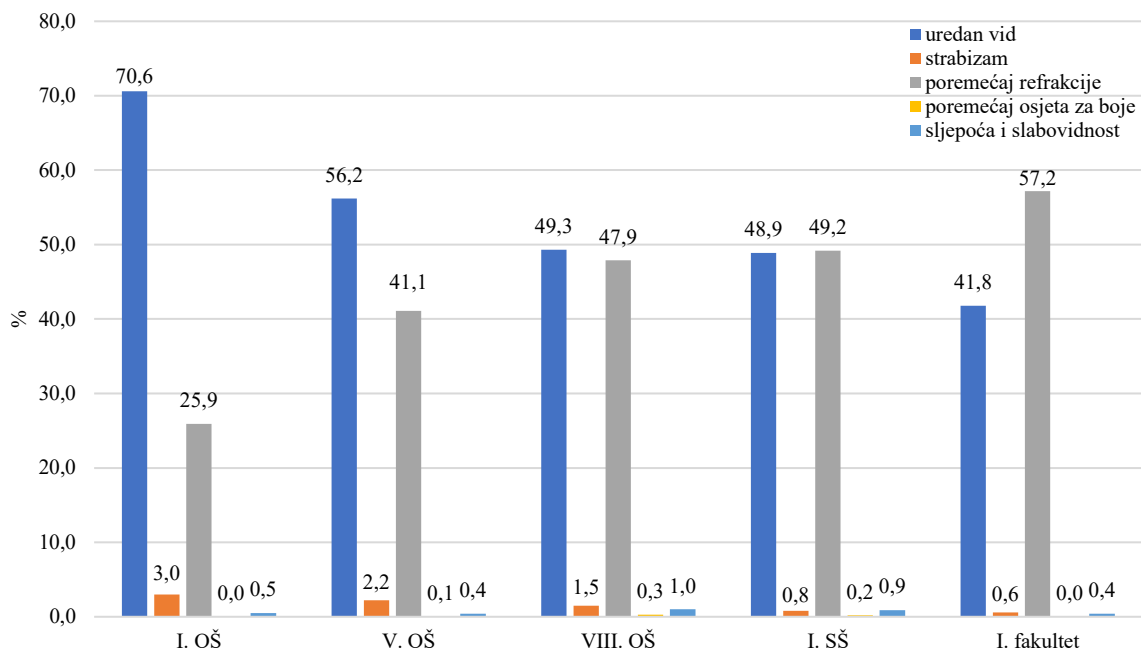
Izvor podataka: Služba za školsku i adolescentnu medicinu Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

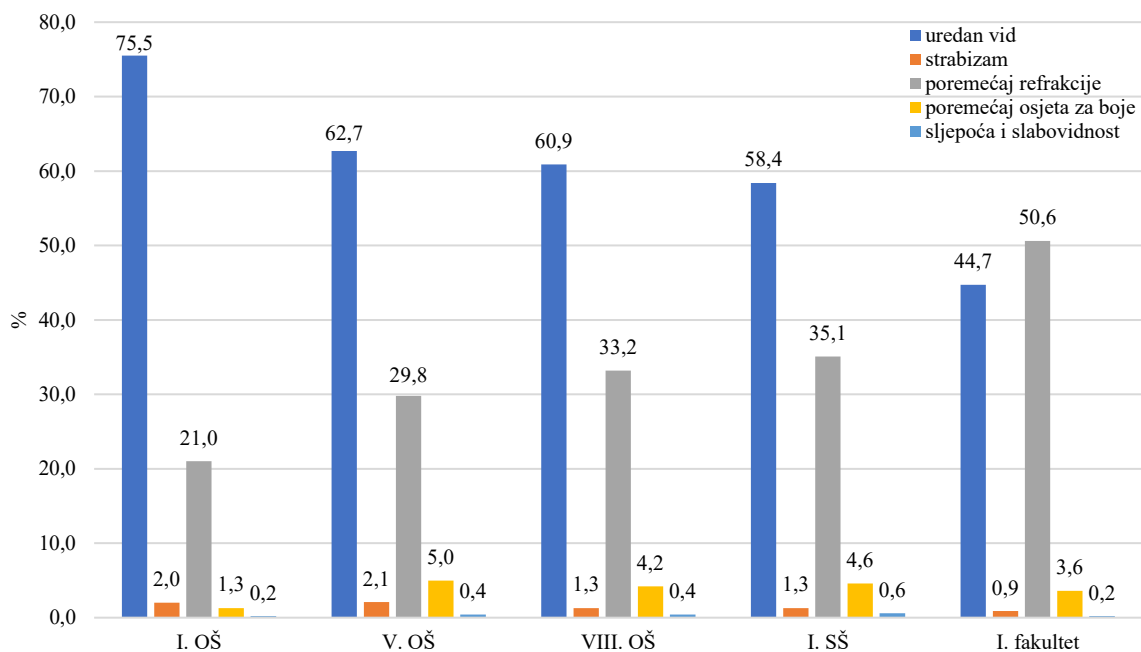
Slika 4.2.1. Rezultati sistematskih pregleda u razredima osnovne i srednje škole te prvoj godini fakulteta; stanje uhranjenosti učenica i studentica u Osječko-baranjskoj županiji u školskoj godini 2024./2025.

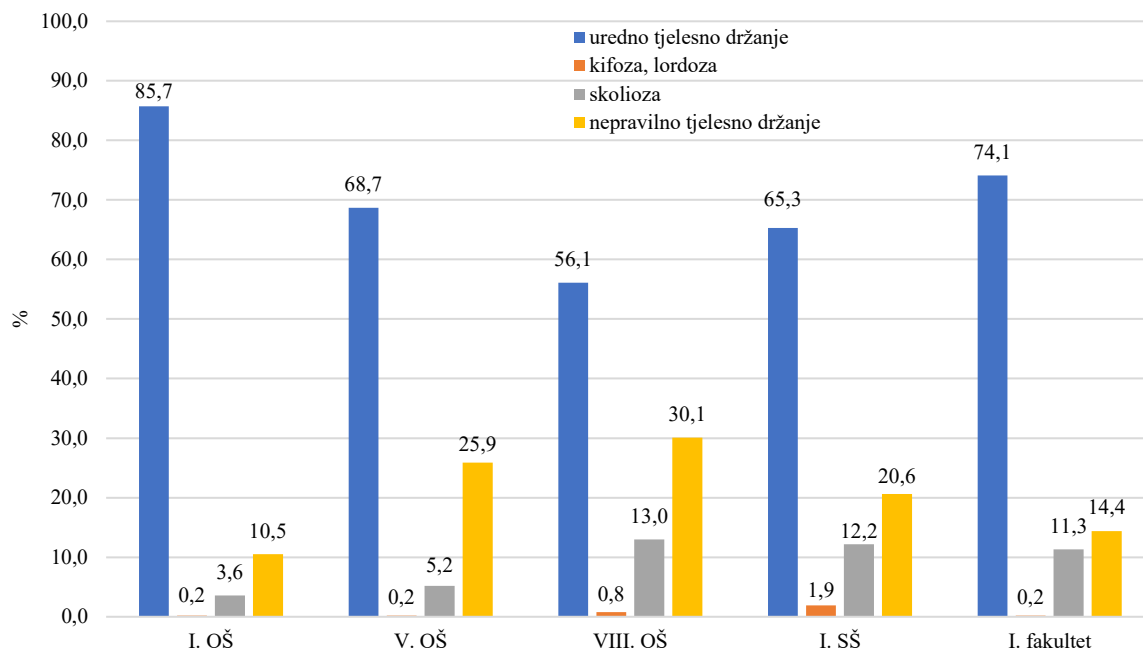
Slika 4.2.2. Rezultati sistematskih pregleda u razredima osnovne i srednje škole te prvoj godini fakulteta; stanje uhranjenosti učenika i studenata u Osječko-baranjskoj županiji u školskoj godini 2024./2025.

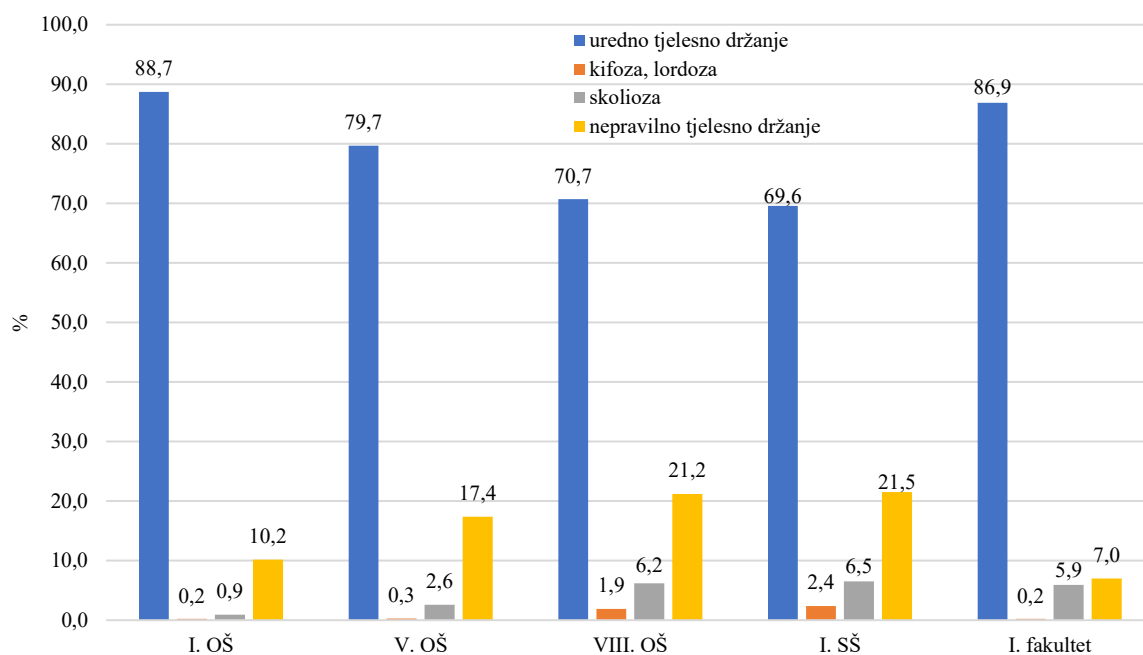
Slika 4.2.3. Rezultati sistematskih pregleda u razredima osnovne i srednje škole te prvoj godini fakulteta; najčešći poremećaji vida učenika i studenata u Osječko-baranjskoj županiji u školskoj godini 2024./2025.

Slika 4.2.4. Rezultati sistematskih pregleda u razredima osnovne i srednje škole te prvoj godini fakulteta; najčešći poremećaji vida učenika i studenata u Osječko-baranjskoj županiji u školskoj godini 2024./2025.

Slika 4.2.5. Rezultati sistematskih pregleda u razredima osnovne i srednje škole te prvoj godini fakulteta; najčešći poremećaji lokomotornog sustava učenika i studenata u Osječko-baranjskoj županiji u školskoj godini 2024./2025.

Slika 4.2.6. Rezultati sistematskih pregleda u razredima osnovne i srednje škole te prvoj godini fakulteta; najčešći poremećaji lokomotornog sustava učenika i studenata u Osječko-baranjskoj županiji u školskoj godini 2024./2025.

Tablica 4.2.8. Namjenski pregledi školske djece i redovitih studenata u Osječko-baranjskoj županiji u 2024. godini

namjenski pregled	osnovna škola	srednja škola	fakultet
za prilagodbu nastave tjelesnog odgoja zbog zdravstvenih poteškoća	545	638	101
prije cijepljenja	11.138	526	609
ostalo	5.699	811	73

Izvor podataka: Služba za školsku i adolescentnu medicinu Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

4.3. Savjetovalište i zdravstveni odgoj

Najčešći su razlozi posjeta Savjetovalištu u svrhu očuvanja i unaprjeđenja zdravlja i zdravijeg načina života, savjetovanje o očuvanju i unaprjeđenju mentalnog zdravlja, aktivna skrb o učenicima i studentima s kroničnim poremećajima zdravlja, savjetovanje učenika i studenata pri odabiru budućeg zanimanja, unaprjeđenje reproduktivnog zdravlja, problemi u učenju i dr. Podatke o namjeni spomenutih savjetovanja prema obrazovnoj ustanovi prikazuje *tablica 4.3.1.*

Djelatnici školske i adolescentne medicine provodili su zdravstveni odgoj prema kurikulumu i ostalim potrebama u 1. razredu (pravilno pranje zuba po modelu), 3. razredu (skrivena energija) i 5. razredu OŠ (promjene vezane uz pubertet i higijenu) te 1. razredu (utjecaj spolno prenosivih bolesti na reproduktivno zdravlje) i 2. razredu SŠ (zaštita reproduktivnog zdravlja). Podatke o namjeni spomenutih predavanja prema obrazovnoj ustanovi prikazuje *tablica 4.3.2.*

Uz ostale teme vezane uz samozaštitu i brigu o vlastitom zdravlju (samopregled dojki, samopregled testisa, važnost cijepljenja HPV cjepivom i dr.) zdravstvenim odgojem i predavanjima propisanih kurikulumom 2024. godine bilo je obuhvaćeno 13.125 učenika osnovnih škola, 5.597 učenika srednjih škola te 782 studenta.

Tablica 4.3.1. Rad u Savjetovalištu u 2024. godini

namjena savjetovanja	osnovna škola	srednja škola	fakultet
učenici/studenti	1.476	901	483
stručni suradnici/nastavnici	1.862	158	1
roditelji/staratelji	3.506	424	5
obitelj	48	10	3
ostalo (kratki savjeti)	6.121	1.683	664
ukupno	13.013	3.176	1.156

Izvor podataka: Služba za školsku i adolescentnu medicinu Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

Tablica 4.3.2. Predavanja u svrhu zdravstvenog odgoja u 2024. godini

namjena predavanja	osnovna škola	srednja škola	fakultet
učenici/studenti	1.369	362	109
roditelji	55	15	-
profesori/djelatnici škole	8	1	-
ukupno	1.432	378	109

Izvor podataka: Služba za školsku i adolescentnu medicinu Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

Poglavlje V.

DEZINFEKCIJA, DEZINSEKCIJA I DERATIZACIJA

5.1. Stručni nadzor nad mjerama dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije

Mjere dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije (DDD) obuhvaćaju dezinfekciju, dezinsekciju i deratizaciju, a podrazumijevaju skup preventivnih i kurativnih mjera za kontrolu štetnih mikroorganizama, insekata i glodavaca u cilju zaštite zdravlja i higijenskih uvjeta. Dezinfekcija je uništavanje mikroorganizama, dezinsekcija suzbijanje insekata, a deratizacija kontrola glodavaca (poput miševa i štakora). Ove su mjere ključne za sprječavanje širenja zaraznih bolesti i kontaminacije hrane.

Stručni nadzor nad mjerama dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije (DDD) 2024. godine bio je nešto manjeg opsega u odnosu na prethodnu godinu. Broj jedinica lokalne samouprave koje su imale ugovor o obavljanju poslova monitoringa komaraca smanjen je s 18 na 16, a Program mjera suzbijanja patogenih mikroorganizama, štetnih člankonožaca (arthropoda) i štetnih glodavaca čije je planirano, organizirano i sustavno suzbijanje mjerama dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije od javnozdravstvene važnosti za Republiku Hrvatsku nije usvojen jedino u jedinici lokalne samouprave Feričanci dok za Donji Miholjac, Čeminac i Đurđenovac nema povratne informacije (*tablica 5.1.1.*).

Od 2023. godine Služba za dezinfekciju, dezinsekciju i deratizaciju je na tržištu u provođenju mjera dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije. Tijekom 2024. godine provedeno je 298 DDD mjera, od čega je 239 provedbi za klijente vezane ugovorom, a 59 jednokratnih provedbi na zahtjev naručitelja koje nisu vezane za ugovor.

Monitoring, izdavanje preporuka i stručni nadzor vezan za pojavnost žohara vršio se po potrebi na zahtjev naručitelja u slučajevima najezde na javnim površinama jedinica lokalne samouprave. U 2024. godini Služba za dezinfekciju, dezinsekciju i deratizaciju obavila je 3 monitoringa žohara, izdala 3 preporuke te odradila 3 stručna nadzora dezinsekcije žohara.

Služba za dezinfekciju, dezinsekciju i deratizaciju provodi stručni nadzor nad proljetnom i jesenskom preventivnom sustavnom deratizacijom u jedinicama lokalne samouprave. U 2024. godini Služba za DDD provela je ukupno 44 stručna nadzora nad preventivnom sustavnom deratizacijom u jedinicama lokalne samouprave. Prilikom stručnog nadzora proveden je zdravstveni odgoj lokalnog stanovništva o mjerama prevencije razvoja glodavaca te su podijeljeni edukativni letci i na oglasne ploče istaknuti plakati.

Tablica 5.1.1. Popis jedinica lokalne samouprave s podacima o usvojenom Programu mjera, Ugovoru o stručnom nadzoru i Ugovoru o obavljanju poslova monitoringa komaraca u 2024. godini

jedinica lokalne samouprave	Program mjera usvojen	Ugovor o stručnom nadzoru	Ugovor o obavljanju poslova monitoringa komaraca
Beli Manastir	da	da	da
Belišće	da	da	
Donji Miholjac	nema povratne informacije	ne	
Đakovo	da	da	
Našice	da	da	
Osijek	da	da	da
Valpovo	da	da	
Antunovac	da	da	da
Bilje	da	da	da
Bizovac	da	da	
Čeminac	nema povratne informacije	ne	
Čepin	da	da	da
Darda	da	da	da
Draž	da	da	
Donja Motičina	da	da	
Drenje	da	da	
Đurđenovac	nema povratne informacije	ne	
Erdut	da	da	da
Ernestinovo	da	da	da
Feričanci	ne	ne	
Gorjani	da	da	
Jagodnjak	da	ne	
Kneževi Vinogradi	da	da	da
Koška	da	da	
Levanjska Varoš	da	da	da
Magadenovac	da	ne	
Marijanci	da	da	
Podravska Moslavina	da	da	
Petlovac	da	da	
Petrijevci	da	da	da
Podgorač	da	da	
Punitovci	da	da	
Popovac	da	da	da
Satnica Đakovačka	da	da	
Semeljci	da	da	
Strizivojna	da	da	da
Šodolovci	da	da	da
Trnava	da	ne	
Viljevo	da	da	
Viškovci	da	da	
Vladislavci	da	da	da
Vuka	da	da	da

Izvor podataka: Služba za dezinfekciju, deratizaciju i dezinsekciju Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

5.2. Utvrđivanje brojnosti i tretmani ličinki i odraslih komaraca

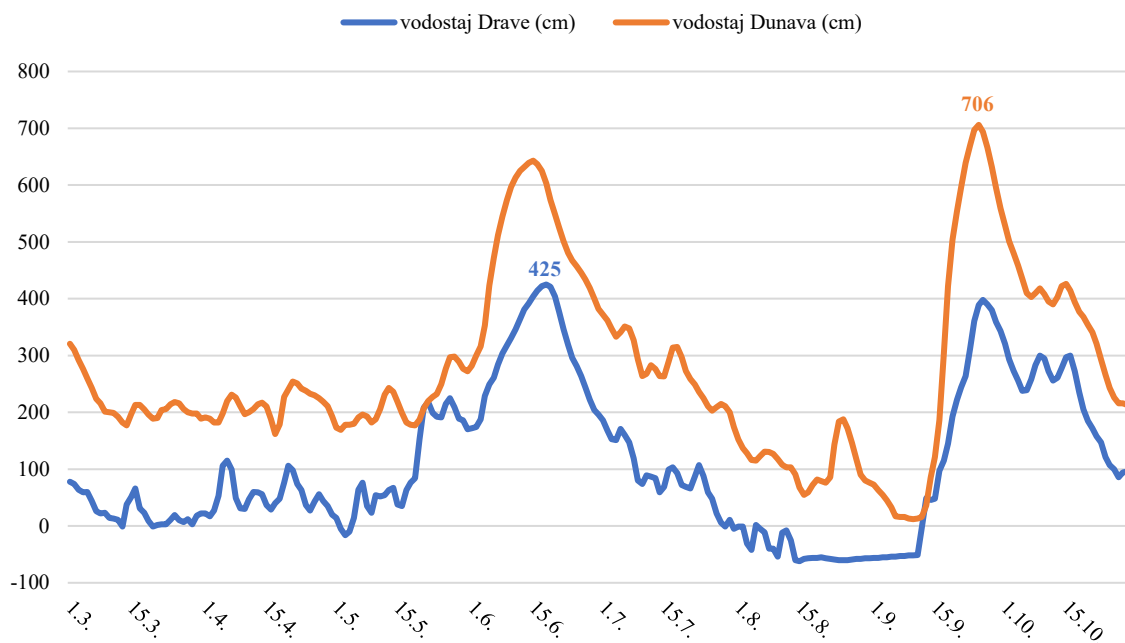
Tijekom 2024. godine kontinuirano se pratilo stanje brojnosti ličinki na području kanalske mreže, bajerima, akumulacijama i zonama inundacije. Uzorkovanje ličinki provodilo se kontinuirano na poplavnom području Osječko-baranjske županije postaje minimalno dva puta mjesečno, a po potrebi i češće te na području kanalske mreže po potrebi. Populacija poplavnih komaraca vezana je na visoke vodostaje rijeka Drave i Dunava (*slika 5.2.1.*), dok se populacija urbanih komaraca može pripisati urbanim izoliranim leglima. Sva uočena legla poplavnih i urbanih komaraca obilježena su i izdane su preporuke za larvicidne tretmane jedinicama lokalne samouprave.

Jednom mjesečno ili po potrebi prije i nakon tretmana, kako bi se mogla ustanoviti učinkovitost adulticidnih tretmana, postavljane su CDC klopke na 77 postaja na području Osječko-baranjske županije. Klopke su izložene kroz vremenski period od 12 sati. Tijekom sezone komaraca 2024. godine uzorkovano je 721.719 jedinki odraslih komaraca, puno više od sušne 2022. godine kada je uzorkovano 61.918 jedinki odraslih komaraca, ali manje od 2021. godine kada je uzorkovano 2.516.752 jedinke odraslih komaraca. Najveća vrijednost zabilježena je na postaji Bijelo Brdo 2. srpnja 2024. godine kada je uzorkovano 38.912 jedinki kroz 12-satno razdoblje. U klopkama postavljenim u zoni zelenog pojasa brojnost komaraca bila je veća nego u klopkama koje su postavljene u naseljima (*slika 5.2.2.*).

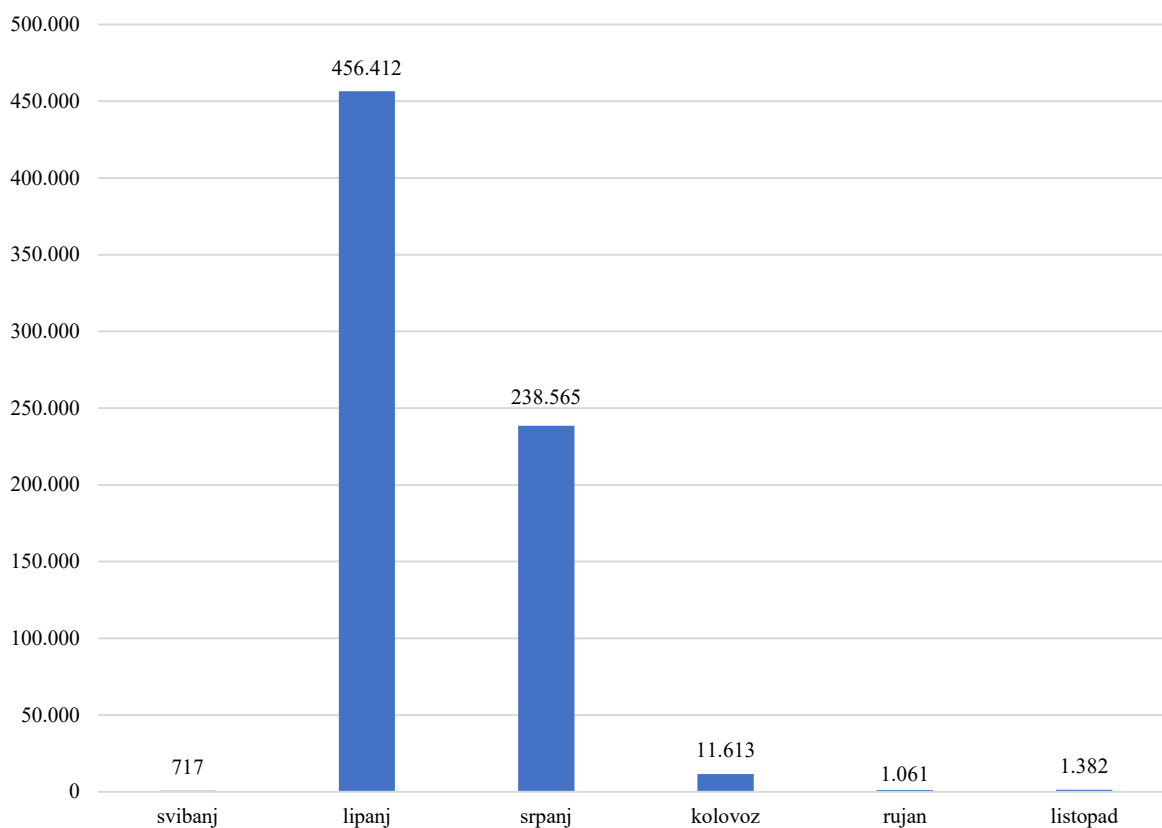
Preporuke za larvicidne i adulticidne tretmane na osnovi rezultata proslijeđene su jedinicama lokalne samouprave. NZJZ OBŽ-a u razdoblju od 10. travnja do 7. listopada 2024. godine izdao je ukupno 222 preporuke, od čega 62 za larvicidne i 170 za adulticidne tretmane (*slika 5.2.3.*).

Za larvicidne tretmane izdano je 62 preporuke na površinama od 3.047,95 ha sa zemlje i 70,7 km kanalske mreže, a odrađeno je ukupno 57 preporuka (*tablica 5.2.1. i slika 5.2.4.*)

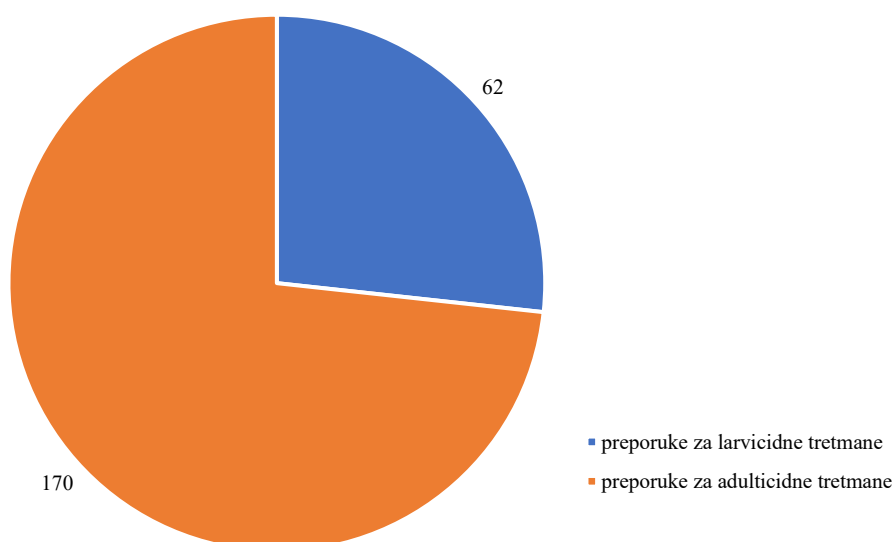
Za adulticidne tretmane izdano je 170 preporuka na površinama od 93.506,7 ha (53.281,7 ha sa zemlje i 40.225 ha iz zraka), a odrađeno je ukupno 165 preporuka (*tablica 5.2.2. i slika 5.2.5.*).

Slika 5.2.1. Vodostaj Drave i Dunava od ožujka do listopada 2024. godine

Slika 5.2.2. Ukupna brojnost odraslih komaraca uzorkovanih CDC klopama u Osječko-baranjskoj županiji prema mjesecu uzorkovanja u 2024. godini

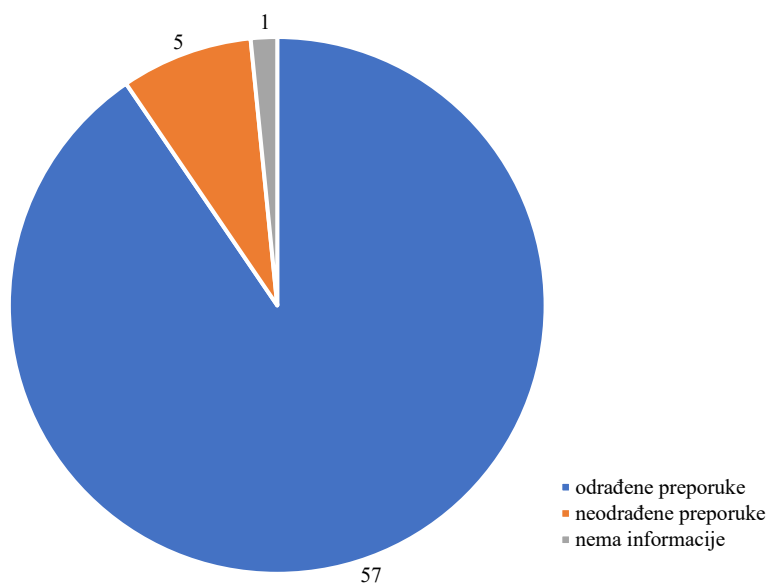

Slika 5.2.3. Preporuke za larvicidne i adulticidne tretmane komaraca u Osječko-baranjskoj županiji u 2024.godini

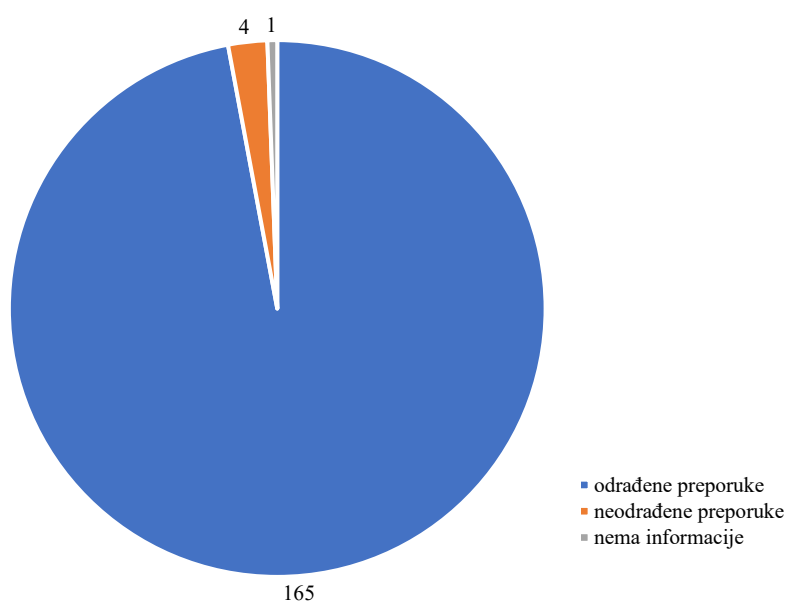
Tablica 5.2.1. Popis preporuka za larvicidne tretmane komaraca u 2024. godini

područje	larvicidni tretman			odrađeno	datum preporuke
	zemlja/zrak	km	ha		
PAMPAS	zemlja		5,5	da	10.04.
POGANOVAČKO-KRAVIČKI KANAL	zemlja		3,5	da	10.04.
PETRUŠ	zemlja		7,0	da	10.04.
BELI MANASTIR	zemlja	8,0		da	10.04.
BILJE	zemlja	7,5	6,0	da	10.04.
ČEPIN	zemlja	8,0		da	10.04.
DARDA	zemlja	4,0		da	10.04.
ERNESTINOVO	zemlja	5,0		da	10.04.
ŠODOLOVCI	zemlja	8,5		da	10.04.
VUKA	zemlja	3,2		da	10.04.
LEVANJSKA VAROŠ	zemlja	1,0		da	15.04.
KNEŽEVI VINOGRADI	zemlja	2,5		da	15.04.
STRIZIVOJNA	zemlja	3,0		ne	08.05.
ŠODOLOVCI	zemlja	2,7		da	15.05.
PETRIJEVCI	zemlja		9,0	da	22.05.
HALAŠEVO	zemlja		90,0	da	22.05.
VN KARAŠICA	zemlja		15,0	da	24.05.
ERDUT	zemlja		50,0	ne	24.05.
LUGARSKI PUT	zemlja		3,0	da	27.05.
PAMPAS	zemlja		6,0	da	27.05.
ČEPIN	zemlja	6,0		da	31.05.
ERDUT	zemlja		50,0	ne	07.06.
ERDUT	zemlja		80,0	ne	07.06.
KNEŽEVI VINOGRADI	zemlja		325,0	da	07.06.
HALAŠEVO	zemlja		270,0	da	07.06.
PODRAVLJE	zemlja		18,0	da	07.06.
PAMPAS	zemlja		10,0	da	07.06.
SARVAŠ	zemlja		42,0	da	07.06.
PETRIJEVCI	zemlja		3,5	da	08.06.
PETRIJEVCI	zemlja		2,0	da	08.06.
SARVAŠ, BIJELO BRDO	zemlja		300,0	da	10.06.
JOSIPOVAC, VIŠNJEVAC	zemlja		272,0	da	13.06.
HALAŠEVO	zemlja		40,0	da	13.06.
PODRAVLJE	zemlja		35,0	da	13.06.
NEMETIN	zemlja		25,0	da	13.06.
SARVAŠ	zemlja		35,0	da	13.06.
TVRĐAVICA	zemlja		25,0	da	17.06.
ČEPIN	zemlja	2,8		da	03.07.
CVJETNO	zemlja		2,0	da	08.07.
PAMPAS	zemlja		10,0	da	08.07.
VUKA	zemlja	4,5		da	15.07.
CVJETNO	zemlja		2,0	da	22.07.
PAMPAS	zemlja		10,0	da	22.07.
ERNESTINOVO	zemlja	4,0		da	23.07.
PETRUŠ	zemlja		7,0	da	19.08.
SARVAŠ	zemlja		600,0	da	25.09.
PODRAVLJE	zemlja		74,0	da	25.09.
HALAŠEVO	zemlja		354,0	da	25.09.
VN KARAŠICA	zemlja		46,0	da	25.09.
LUGARSKI PUT	zemlja		30,0	da	25.09.
KOPAČKI RIT	zemlja		160,0	da	26.09.
PETRIJEVCI	zemlja		15,0	da	26.09.
West Nile/Malarija preporuke za tretmane (larvicidni i adulticidni u istoj preporuci)					
OSIJEK ZELENO POLJE I TRG L. RUŽIČKE WNV	zemlja		2,00	da	22.07.
ĐAKOVO (PIŠKOREVCI) MAL	zemlja		1,70	da	13.08.
DARDA WNV	zemlja		0,75	da	27.08.
BIZOVAC WNV	zemlja		1,50	da	03.09.
VIŠKOVCI WNV	zemlja		1,30	da	09.09.
ĐURĐENOVAC WNV	zemlja		1,00	nema inf.	16.09.
BIZOVAC WNV	zemlja		1,00	da	16.09.
VIŠNJEVAC WNV	zemlja		0,45	da	30.09.
ERDUT WNV	zemlja		0,50	da	30.09.
BELIŠĆE WNV	zemlja		0,25	da	07.10.

Izvor podataka: Služba za dezinfekciju, deratizaciju i dezinfekciju Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

Slika 5.2.4. Odrađene i neodrađene preporuke za larvicidne tretmane u Osječko-baranjskoj županiji u 2024. godini

Slika 5.2.5. Odrađene i neodrađene preporuke za adulticidne tretmane u Osječko-baranjskoj županiji u 2024. godini

Tablica 5.2.2. Popis preporuka za adulticidne tretmane komaraca u 2024. godini

područje	adulticidni tretman		odrađeno	datum preporuke
	zemlja/zrak	ha		
HALAŠEVO	zemlja	1.350	da	31.05.
HALAŠEVO	zrak	1.200	da	07.06.
AVIO GRAD 1 (VN KARAŠICA)	zrak	1.200	da	07.06.
AVIO GRAD 2 (SJEVERNI DIO GRADA)	zrak	1.600	da	07.06.
AVIO GRAD 3 (NASELJA)	zrak	1.550	da	07.06.
AVIO GRAD 4 (SARVAŠ ŠUMA)	zrak	1.000	da	07.06.
AVIO GRAD 5 (JUŽNI DIO GRADA)	zrak	1.600	da	07.06.
AVIO GRAD 6 (TVRĐAVICA, POD., NEM.)	zrak	1.200	da	07.06.
JOSIPOVAC, VIŠNJEVAC	zemlja	585	da	07.06.
TVRĐA, CENTAR, RETFLA	zemlja	350	da	07.06.
DGO	zemlja	335	da	07.06.
SARVAŠ	zemlja	160	da	07.06.
TENJA	zemlja	400	da	07.06.
BRIJEST	zemlja	40	da	07.06.
CVJETNO, FILIPOVICA	zemlja	375	da	07.06.
KLISA	zemlja	50	da	07.06.
TVRĐAVICA	zemlja	300	da	07.06.
PODRAVLJE	zemlja	100	da	07.06.
NEMETIN	zemlja	90	da	07.06.
JUG 2, BOSUTSKO, NEMETIN	zemlja	1.110	da	07.06.
ERNESTINOVO	zemlja	350	da	10.06.
ANTUNOVAC	zemlja	280	da	10.06.
BILJE	zemlja	1.060	da	11.06.
ČEPIN	zemlja	1.027	da	11.06.
ERDUT	zemlja	1.315	da	11.06.
DARDA	zemlja	1.000	ne	11.06.
PETRIJEVCI	zemlja	760	da	11.06.
VUKA	zemlja	220	da	11.06.
ŠODOLOVCI	zemlja	537	da	11.06.
VLADISLAVCI	zemlja	310	da	13.06.
TVRĐA	zemlja	94	da	14.06.
CVJETNO, BRIJEŠĆE	zemlja	175	da	14.06.
JUG 2	zemlja	55	da	14.06.
NEMETIN	zemlja	90	da	14.06.
PAMPAS	zemlja	90	da	14.06.
TENJA	zemlja	13	da	17.06.
HALAŠEVO	zrak	1.200	da	18.06.
ZELENI POJAS VIŠNEJVAC, JOSIPOVAC	zrak	800	da	18.06.
SJEVERNI DIO GRADA OSIJEKA	zrak	1.600	da	18.06.
JUŽNI DIO GRADA OSIJEKA	zrak	1.600	da	18.06.
NEMETIN, TVRĐAVICA, PODRAVLJE	zrak	1.200	da	18.06.
KLISA, SARVAŠ, TENJA, BRIJEST, CVJETNO	zrak	1.600	da	18.06.
SARVAŠ ŠUMA	zrak	800	da	18.06.
JOSIPOVAC, VIŠNJEVAC	zemlja	585	da	18.06.
TVRĐA, CENTAR, RETFALA	zemlja	435	da	18.06.
DGO	zemlja	415	da	18.06.
JUG 2, BOSUTSKO, RETFALA	zemlja	1.110	da	18.06.
TVRĐAVICA	zemlja	310	da	18.06.
PODRAVLJE	zemlja	100	da	18.06.
NEMETIN	zemlja	90	da	18.06.
SARVAŠ	zemlja	160	da	18.06.
TENJA	zemlja	400	da	18.06.
BRIJEST	zemlja	40	da	18.06.
KLISA	zemlja	50	da	18.06.
CVJETNO, BRIJEŠĆE	zemlja	175	da	18.06.
VLADISLAVCI	zemlja	220	da	19.06.
ERDUT	zrak	3.510	da	21.06.
ERDUT	zemlja	1.315	da	21.06.
HALAŠEVO	zrak	1.200	da	24.06.
ZELENI POJAS VIŠNEJVAC, JOSIPOVAC	zrak	800	da	24.06.
SJEVERNI DIO GRADA OSIJEKA	zrak	1.600	da	24.06.
JUŽNI DIO GRADA OSIJEKA	zrak	1.600	da	24.06.
NEMETIN, TVRĐAVICA, PODRAVLJE	zrak	1.200	da	24.06.
KLISA, SARVAŠ, TENJA, BRIJEST, CVJETNO	zrak	1.600	da	24.06.
SARVAŠ ŠUMA	zrak	800	da	24.06.

Izvor podataka: Služba za dezinfekciju, deratizaciju i dezinfekciju Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

Tablica 5.2.2. (nastavak) Popis preporuka za adulticidne tretmane komaraca u 2024. godini

područje	adulticidni tretman		odrađeno	datum preporuke
	zemlja/zrak	ha		
JOSIPOVAC, VIŠNJEVAC	zemlja	585	da	24.06.
TVRĐA, CENTAR, RETFALA	zemlja	435	da	24.06.
DGO	zemlja	415	da	24.06.
JUG 2, BOSUTSKO, RETFALA	zemlja	1.110	da	24.06.
TVRĐAVICA	zemlja	310	da	24.06.
PODRAVLJE	zemlja	100	da	24.06.
NEMETIN	zemlja	90	da	24.06.
SARVAŠ	zemlja	160	da	24.06.
TENJA	zemlja	400	da	24.06.
BRIJEST	zemlja	40	da	24.06.
KLISA	zemlja	50	da	24.06.
CVJETNO, BRIJEŠĆE	zemlja	175	da	24.06.
ERDUT - naseljeni dio	zrak	2.050	da	24.06.
ERDUT - Bijelo Brdo	zrak	1.660	da	24.06.
ERDUT	zemlja	915	da	24.06.
PETRIJEVCI - naseljeni dio	zrak	955	da	24.06.
PETRIJEVCI - poplavno	zrak	1.100	da	24.06.
PETRIJEVCI	zemlja	773	da	24.06.
DARDA	zemlja	1.000	ne	24.06.
ČEPIN	zemlja	1.027	da	25.06.
TVRĐAVICA	zemlja	310	da	26.06.
PODRAVLJE	zemlja	100	da	26.06.
TVRĐA	zemlja	188	da	26.06.
ŠUMA DARDA	zrak	2.000	da	26.06.
ANTUNOVAC	zemlja	280	da	26.06.
ERNESTINOVO	zemlja	350	da	26.06.
KNEŽEVI VINOGRADI	zemlja	1.040	da	26.06.
ŠODOLOVCI	zemlja	537	da	26.06.
VLADISLAVCI	zemlja	310	da	26.06.
VUKA	zemlja	220	da	26.06.
BELI MANASTIR	zemlja	660	da	26.06.
BILJE	zemlja	1.060	da	27.06.
POPOVAC	zemlja	500	da	28.06.
PETRIJEVCI	zemlja	773	da	01.07.
ŠUMA BILJE	zrak	2.000	da	01.07.
STRIZIVOJNA	zemlja	400	da	03.07.
LEVANJSKA VAROŠ	zemlja	225	da	03.07.
TVRĐA, CENTAR, RETFALA	zemlja	690	da	04.07.
JOSIPOVAC, VIŠNJEVAC	zemlja	585	da	04.07.
DGO	zemlja	460	da	04.07.
JUG 2, NOVI GRAD	zemlja	530	da	04.07.
PODRAVLJE	zemlja	100	da	04.07.
TVRĐAVICA	zemlja	300	da	04.07.
BOSUTSKO	zemlja	245	da	04.07.
CVJETNO, BRIJEŠĆE	zemlja	295	da	04.07.
BRIJEST	zemlja	40	da	04.07.
TENJA	zemlja	400	da	04.07.
KLISA	zemlja	50	da	04.07.
SARVAŠ	zemlja	210	da	04.07.
NEMETIN	zemlja	90	da	04.07.
ANTUNOVAC	zemlja	280	da	05.07.
KNEŽEVI VINOGRADI	zemlja	1.040	da	08.07.
VLADISLAVCI	zemlja	310	da	10.07.
VUKA	zemlja	220	da	10.07.
SARVAŠ	zemlja	210	da	11.07.
NEMETIN	zemlja	90	da	11.07.
JOSIPOVAC, VIŠNJEVAC	zemlja	460	da	11.07.
VN KARAŠICA	zemlja	95	da	11.07.
HALAŠEVO	zemlja	95	da	11.07.
TVRĐAVICA	zemlja	280	da	11.07.
TVRĐA	zemlja	94	da	11.07.
PAMPAS	zemlja	90	da	11.07.
ERNESTINOVO	zemlja	350	da	11.07.
ERDUT	zemlja	1.315	da	12.07.
BELI MANASTIR	zemlja	660	da	12.07.

Izvor podataka: Služba za dezinfekciju, deratizaciju i dezinfekciju Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

Tablica 5.2.2. (nastavak) Popis preporuka za adulticidne tretmane komaraca u 2024. godini

područje	adulticidni tretman		odrađeno	datum preporuke
	zemlja/zrak	ha		
BILJE	zemlja	1.060	da	16.07.
VN KARAŠICA	zemlja	95	da	18.07.
SARVAŠ	zemlja	210	da	18.07.
PODRAVLJE	zemlja	100	da	18.07.
PAMPAS	zemlja	90	da	18.07.
RETFALA	zemlja	230	ne	18.07.
JUG 2	zemlja	240	ne	18.07.
KLISA	zemlja	50	da	18.07.
DGO	zemlja	415	da	18.07.
CVJETNO, BRIJEŠĆE	zemlja	295	da	18.07.
VLADISLAVCI	zemlja	310	da	23.07.
ERNESTINOVO	zemlja	350	da	24.07.
KNEŽEVI VINOGRADI	zemlja	1.040	da	24.07.
JOSIPOVAC, VIŠNJEVAC	zemlja	555	da	26.07.
RETFALA	zemlja	230	da	26.07.
PAMPAS	zemlja	90	da	26.07.
SARVAŠ	zemlja	210	da	26.07.
NEMETIN	zemlja	90	da	26.07.
PODRAVLJE	zemlja	100	da	26.07.
TVRĐAVICA	zemlja	280	da	26.07.
JUG 2	zemlja	240	da	26.07.
TVRĐA	zemlja	94	da	26.07.
HALAŠEVO	zemlja	95	da	26.07.
ERDUT	zrmlja	1.315	da	30.07.
ERDUT	zemlja	1.315	da	12.08.
PAMPAS	zemlja	270	da	13.08.
PODRAVLJE	zemlja	100	da	14.08.
PAMPAS	zemlja	90	da	21.08.
SARVAŠ	zemlja	210	da	21.08.
BELI MANASTIR	zemlja	660	da	02.09.
West Nile/Malarija preporuke za tretmane (larvicidni i adulticidni u istoj preporuci)				
OSJEK ZELENO POLJE I TRG L. RUŽIČKE WNV	zemlja	25,50	da	22.07.
ĐAKOVO (PIŠKOREVCI) MAL	zemlja	261,00	da	13.08.
DARDA WNV	zemlja	20,20	da	27.08.
BIZOVAC WNV	zemlja	145,40	da	03.09.
VIŠKOVCI WNV	zemlja	85,80	da	09.09.
ĐURĐENOVAC WNV	zemlja	70,50	nema inf.	16.09.
BIZOVAC WNV	zemlja	60,60	da	16.09.
VIŠNJEVAC WNV	zemlja	9,95	da	30.09.
ERDUT WNV	zemlja	4,50	da	30.09.
BELIŠĆE WNV	zemlja	21,25	da	07.10.

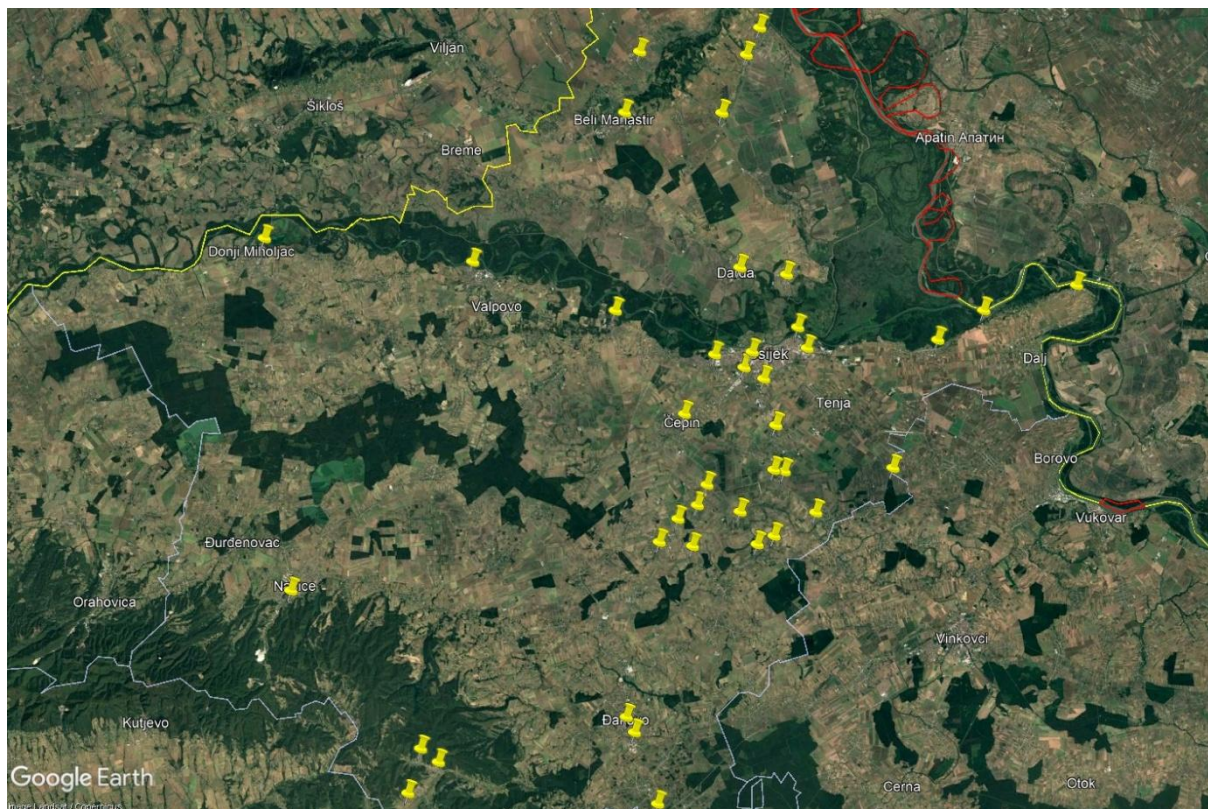
Izvor podataka: Služba za dezinfekciju, deratizaciju i dezinfekciju Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

5.3. Monitoring invazivnih vrsta komaraca

U Republici Hrvatskoj zabilježeno je više od 50 vrsta komaraca od ukupno stotinjak zabilježenih u Europi. Osim drugih vrsta komaraca koji su na našem području uglavnom molestanti, suzbijanje vrste *Aedes albopictus* (*Stegomyia albopicta*) (Skuse, 1894) ili azijskog tigrastog komarca od izuzetne je javnozdravstvene važnosti za Republiku Hrvatsku. Tigrasti je komarac jugoistočno-azijskog podrijetla koji bi zahvaljujući svojoj prilagodljivoj biološkoj naravi, velikoj sposobnosti preživljavanja zime te iznimnom važnošću kao vektora zaraznih bolesti u bliskoj budućnosti mogao predstavljati veliki javnozdravstveni problem za cijelu Republiku Hrvatsku. Prvi nalaz komarca *Ae. albopictus* u Republici Hrvatskoj evidentiran je krajem listopada 2004. godine u umjetnom leglu (odbačena zahodska školjka) u šumi u zagrebačkom naselju Prečko. Od 2005. godine širenje komarca *Ae. albopictus* evidentirano je u gotovo svim županijama Republike Hrvatske. Monitoringom vrste azijskog tigrastog komarca *Ae. albopictus* tijekom 2016. i 2017. godine utvrđena je prisutnost ove vrste na području Osječko-baranjske županije. Na području Osječko-baranjske županije populacija azijskog tigrastog komarca uzorkovana je na ukupno 39 postaja s pripadajućim GPS lokacijama (slika 5.3.1. i tablica 5.3.1.). Na većini postaja određene su tri mikrolokacije na kojima su postavljene ovipozicijske klopke pa je tijekom monitoringa ukupno postavljena 81 ovipozicijska klopka.

Područje infestacije azijskim tigrastim komarcem određuje se kada su pronađene i odrasle jedinke i ličinke komaraca na određenoj lokaciji. Prisutnost samo krilatica ostavlja mogućnost da su na neki način prešli granice ekološke niše – aktivno ili pasivno (let, prijevoz, vjetar) što upućuje na neko neposredno bliže žarište. Infestirana područja potrebno je zabilježiti u posebnim planovima ili zemljopisnim kartama, što predstavlja prvi i najvažniji preduvjet za organiziranu borbu protiv komarca vrste *Ae. albopictus*. Žarišta mogu biti potencijalna, sigurna, stalna ili pokretna. Dok vrste roda *Culex* prelete do 2 km od primarnog žarišta, a vrste roda *Anopheles* 3 do čak 16 km, vrsta komarca *Ae. albopictus* u načelu jedva da se udaljuje od svog primarnog žarišta (leti od 100 do 300 m), međutim tijekom jedne sezone može se uz vjetar dovoljno udaljiti od primarnog žarišta. Odrasli oblici mogu se uvući u unutrašnjost prijevoznih sredstava što uz odlaganje jaja na vlažnim predmetima znatno doprinosi obilnoj rasprostranjenosti vrste *Ae. albopictus*. Monitoring azijskog tigrastog komarca 2024. godine započeo je 8. svibnja. Prvi nalaz jajašaca u 2024. godini zabilježen je 8. svibnja na postaji Industrijska zona 2 Osijek s evidentirana 3 jajašca. Najveća brojnost jajašaca u 2024. godini zabilježena je 1. kolovoza na postaji Našice 2 s ukupno 854 jajašca. Prve odrasle jedinke u 2024. godini razvile su se na letvicama prikupljenim 16. svibnja na postaji Petrijevići 2, a zatim i na ostalim postajama (slika 5.3.2.). Monitoringom vrste azijskog tigrastog komarca *Ae. albopictus* potvrđena je prisutnost ove vrste na području Osječko-baranjske županije. Tijekom monitoringa pronađena su jajašca na svim postajama i sva su stavljena na razvoj u istim laboratorijskim uvjetima. Azijski tigrasti komarac potvrđen je na svim postajama.

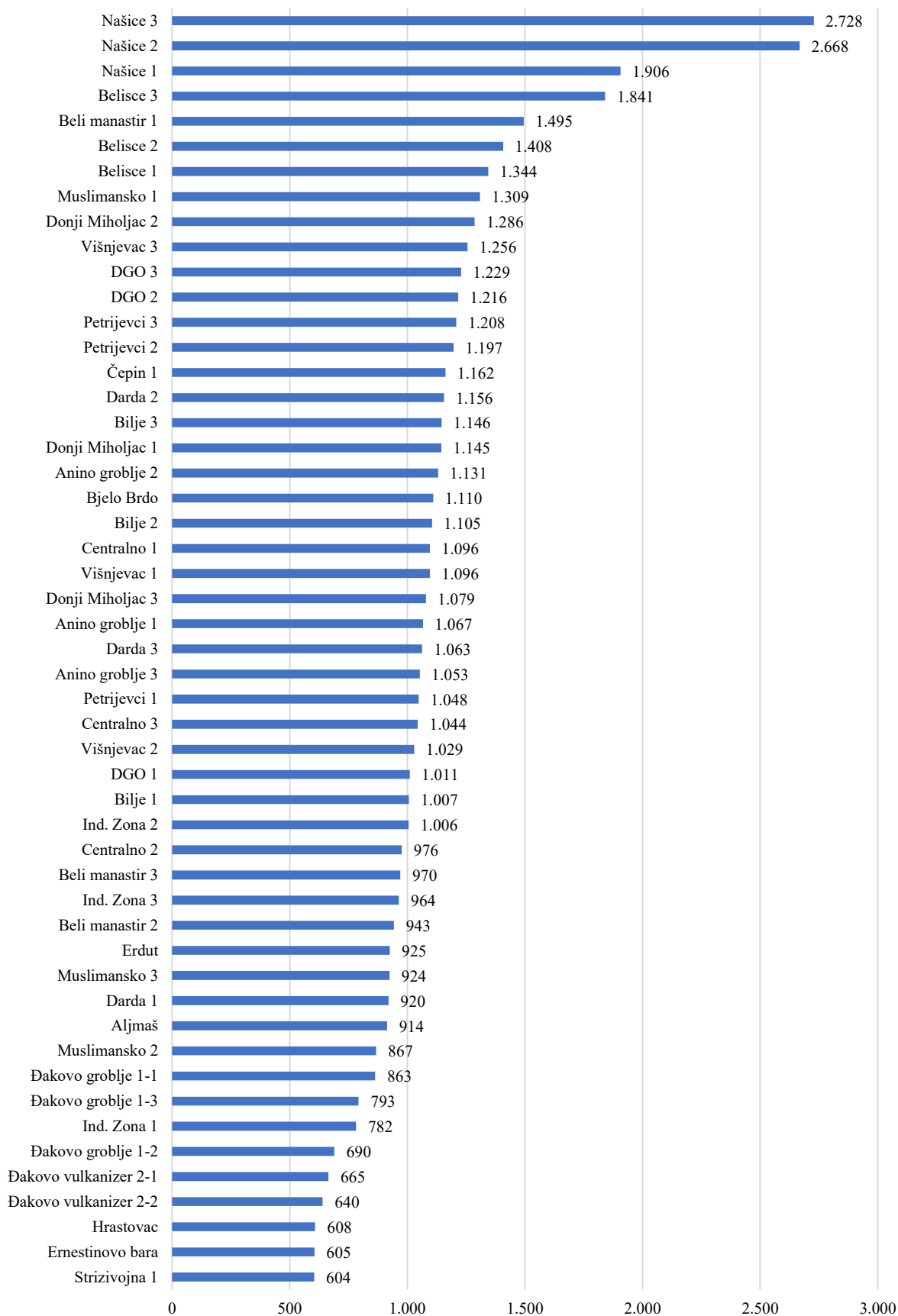
Na području Osječko-baranjske županije 2018. prvi puta evidentirana je prisutnost japanskog komarca *Ae. japonicus* i to na postaji Našice, a tijekom monitoringa 2024. nije potvrđena njegova prisutnost. Ovim monitoringom potvrđena je prisutnost invazivnih vrsta komaraca na području Osječko-baranjske županije, azijskog tigrastog komarca *Ae. albopictus*. Monitoring je potrebno provoditi i idućih godina kako bi se utvrdilo jesu li ovi potvrđeni točkasti lokaliteti prijetnja za veliki trend širenja invazivnih vrsta i na području naše županije. Tijekom monitoringa utvrđeno je ukupno 68.728 jajašaca, odnosno na 1.260 lesonitnih pločica pronađena su jajašca. Od ukupno 1.260 pločica stavljenih na razvijanje, 886 pločica bilo je pozitivno i potvrdili smo da se radi o azijskom tigrastom komarcu *Ae. albopictus*, dok se na ostalim pločicama nisu razvile ličinke (slika 5.3.3.).

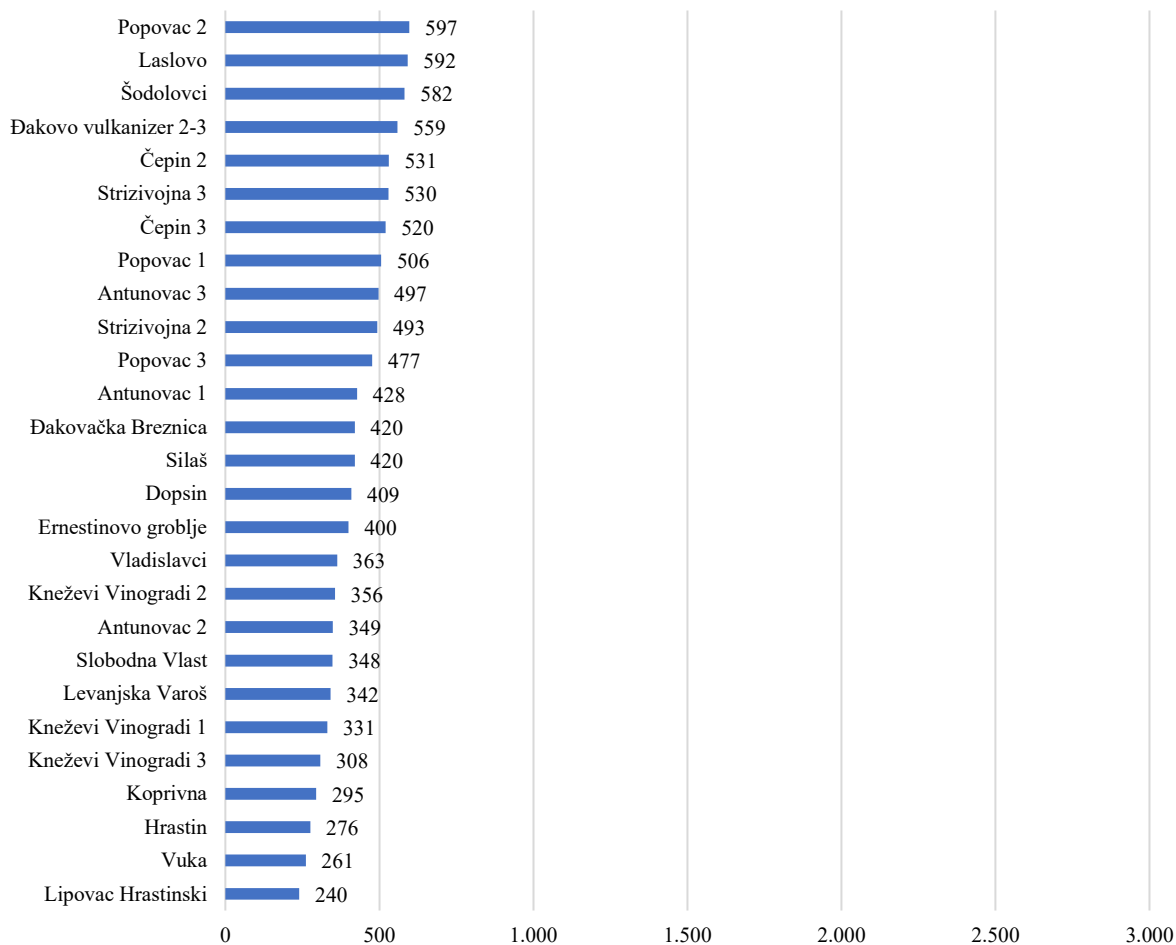
Slika 5.3.1. Prikaz svih postaja uzorkovanja koja su obuhvaćena monitoringom tigrastog komarca na području Osječko-baranjske županije u 2024. godini

Tablica 5.3.1. Pripadajuće GPS lokacije svih postaja uzorkovanja koja su obuhvaćena monitoringom tigrastog komarca na području Osječko-baranjske županije u 2024. godini

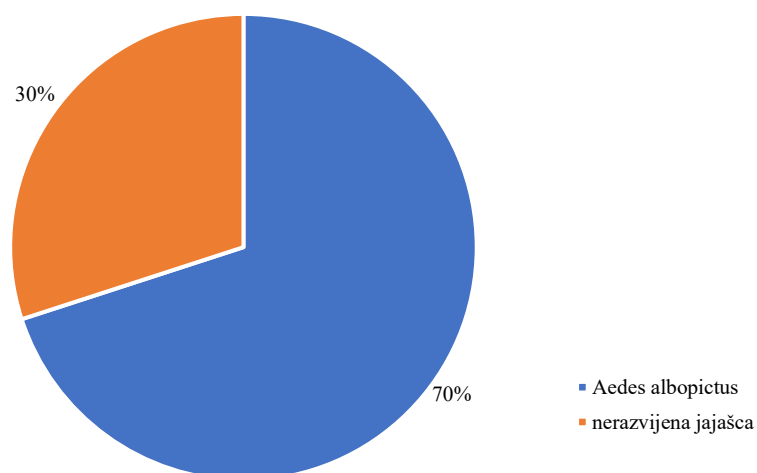
postaja	širina	dužina
Anino groblje	45°33'11.24"N	18°40'16.68"E
Antunovac	45°29'26.61"N	18°40'16.40"E
Beli Manastir 1	45°46'04.93"N	18°37'04.80"E
Belišće	45°41'04.42"N	18°25'19.80"E
Bilje	45°36'11.05"N	18°44'14.22"E
Centralno groblje	45°31'47.20"N	18°40'27.65"E
Čepin	45°31'16.48"N	18°34'35.37"E
Donji Grad Osijek (DGO)	45°33'36.06"N	18°43'52.71"E
Donji Miholjac	45°45'38.18"N	18°10'36.48"E
Dopsin	45°26'55.87"N	18°33'24.53"E
Đakovo 1	45°18'14.11"N	18°24'18.55"E
Đakovo 2	45°17'24.86"N	18°24'30.89"E
Ernestinovo	45°27'12.92"N	18°39'50.43"E
Hrastin	45°25'59.97"N	18°36'05.44"E
Hrastovac	45°26'27.71"N	18°31'46.61"E
Industrijska zona	45°32'34.48"N	18°39'26.20"E
Kneževi Vinogradi	45°45'18.45"N	18°43'51.81"E
Koprivna	45°24'15.82"N	18°36'27.56"E
Laslovo	45°24'49.88"N	18°41'03.75"E
Levanjska Varoš	45°18'59.51"N	18°10'58.94"E
Lipovac Hrastinski	45°25'08.40"N	18°32'12.94"E
Muslimansko groblje	45°32'31.65"N	18°44'00.30"E
Našice	45°28'59.29"N	18°05'05.08"E
Silaš	45°25'42.54"N	18°47'00.71"E
Strizivojna	45°13'47.97"N	18°24'28.14"E
Šodolovci	45°24'22.27"N	18°37'47.01"E
Višnjevac	45°33'37.65"N	18°37'46.26"E
Vladislavci	45°27'44.24"N	18°34'30.07"E
Vuka	45°25'48.74"N	18°30'07.79"E

Slika 5.3.2. Grafički prikaz ukupnog broja uzorkovanih jajašaca u ovipozicijskim klopka u Osječko-baranjskoj županiji tijekom 2024. godine

Slika 5.3.2. (nastavak) Grafički prikaz ukupnog broja uzorkovanih jajašaca u ovipozicijskim klopkama u Osječko-baranjskoj županiji tijekom 2024. godine

Slika 5.3.3. Rezultati laboratorijskog razvijanja jajašaca na lesonitnim pločicama tijekom monitoringa u Osječko-baranjskoj županiji u 2024. godini

Poglavlje VI.

MENTALNO ZDRAVLJE I PREVENCIJA OVISNOSTI

6.1. Rad Centra za zdravstvenu zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti

Ukupan broj pacijenata u redovitom tretmanu tijekom 2024. godine bio je 854. Od ukupnog broja pacijenata njih 270 odnosno 32% bili su konzumenti/ovisnici o ilegalnim psihoaktivnim tvarima, a 584 pacijenta odnosno 68% bilo je u tretmanu zbog mentalnih poremećaja (*tablica 6.1.1. i slika 6.1.1.*).

Nešto manja razlika u raspodjeli vidljiva je iz dolazaka u Centar za zdravstvenu zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti tijekom 2024. godine (*tablica 6.1.2.*).

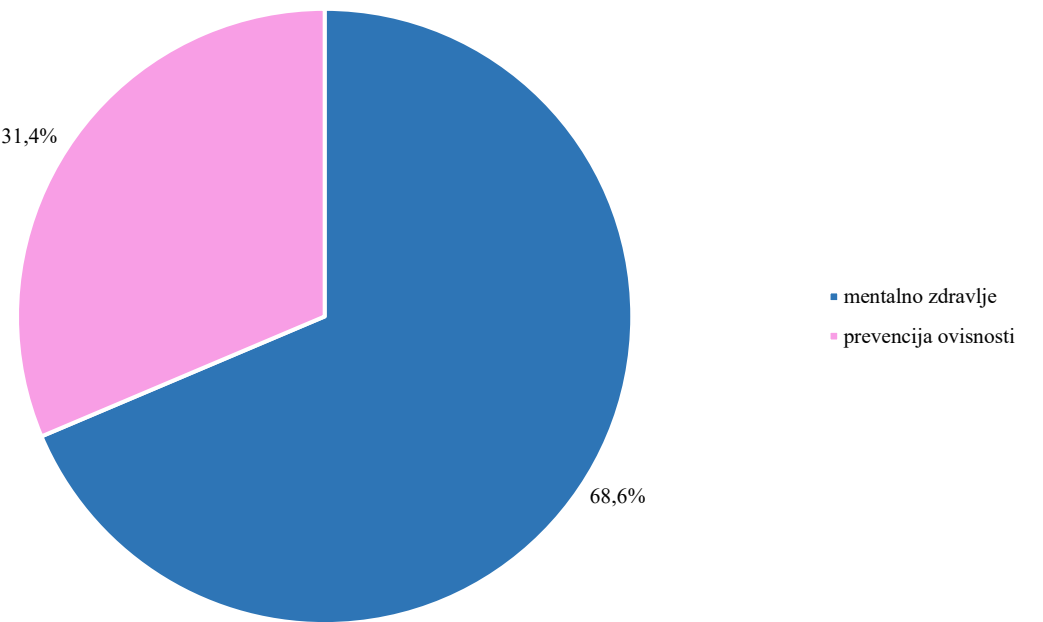
Analiza prema dijagnozama pokazuje kao i prethodnih godina kako je najviše pacijenata u redovitom tretmanu imalo dijagnozu F11, a analiza prema spolu pokazuje porast broja pacijenata oba spola u redovitom tretmanu za 15,6% kod muškaraca te 20,5% kod žena u odnosu na prethodnu godinu te je unatoč još uvijek većem broju pacijenata muškog spola ta razlika među spolovima sve manja (*tablica 6.1.3.*).

Ukupan broj obavljenih usluga Centra za zdravstvenu zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti 2024. godine bio je manji u odnosu na prethodnu godinu dok je broj usluga u edukativnom radu bio nešto veći uz nepromijenjen broj korisnika. Najveći je porast zabilježen u broju psiholoških obrada te broju održavanja i sudjelovanja na predavanjima (*tablice 6.1.4. i 6.1.5.*).

Tablica 6.1.1. Ukupan broj osoba uključenih u liječenje Centra za zdravstvenu zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti tijekom 2024. godine

prebivalište	mentalno zdravlje	prevencija ovisnosti	ukupno
Osječko-baranjska županija	584	267	851
ostale županije	-	3	3
stranci	-	-	-
ukupno	584	270	854

Izvor podataka: Centar za zdravstvenu zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

Slika 6.1.1. Udio osoba s prebivalištem u Osječko-baranjskoj županiji uključenih u liječenje Centra za zdravstvenu zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti u 2024. godini

Tablica 6.1.2. Broj dolazaka u Centar za zdravstvenu zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti tijekom 2024. godine

prebivalište	mentalno zdravlje	prevencija ovisnosti	ukupno
Osječko-baranjska županija	5.093	3.665	8.758
ostale županije	-	16	16
stranci	-	-	-
ukupno	5.093	3.681	8.774

Izvor podataka: Centar za zdravstvenu zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

Tablica 6.1.3. Broj i udio osoba s prebivalištem u Osječko-baranjskoj županiji uključenih u liječenje Centra za zdravstvenu zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti prema spolu i dijagnozi u 2024. godini

šifra dijagnoze (MKB-10)	M	%	Ž	%	ukupno	%
F10	25	5,4	13	3,3	38	4,4
F11	165	35,9	29	7,4	194	22,7
F12	44	9,6	15	3,8	59	6,9
F14	10	2,2	1	0,3	11	1,3
F15	6	1,3	-	-	6	0,7
F19	-	-	-	-	0	0,0
F63, Z72.6	16	3,5	2	0,5	18	2,1
ostale dg. iz domene mentalnog zdravlja	194	42,2	334	84,8	528	61,8
ukupno	460	100,0	394	100,0	854	100,0

Izvor podataka: Centar za zdravstvenu zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

Tablica 6.1.4. Obavljene usluge u Centru za zdravstvenu zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti u 2024. godini

vrsta usluge	N	%
individualni rad s korisnicima	4.001	26,5
grupni rad s korisnicima	12	0,1
rad s obitelji korisnika	1.243	8,2
liječnički pregledi	2.127	14,1
psihološka obrada	1.556	10,3
ispunjavanje pompidu upitnika	270	1,8
pisanje izvještaja za CZSS, sudove, probacijski ured	303	2,0
provedba javnozdravstvene akcije	2	0,0
konzultacije sa stručnjacima iz drugih resora	58	0,4
savjet s bolesnikom ili članom obitelji	10	0,1
savjet telefonom bolesniku ili članu obitelji stručnog sadržaja	105	0,7
testiranje urina na prisutnost droga i njihovih metabolita	5.278	35,0
testiranje uzorka kapilarne krvi na HIV, HCV, HBV i sifilis	132	0,9
ukupno	15.097	100,0

Izvor podataka: Centar za zdravstvenu zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

Tablica 6.1.5. Usluge i korisnici u edukativnom radu Centra za zdravstvenu zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti u 2024. godini

vrsta usluge	usluge (N)	korisnici (N)
edukativni seminari/radionice (održavanje i sudjelovanje)	116	1.813
predavanja (održavanje i sudjelovanje)	151	1.123
tribine/okrugli stolovi (stručni skupovi)	5	270
savjetodavni i edukativni rad s djelatnicima škola za ŠPP, škole/osobe	3	259
ukupno	275	3.465

Izvor podataka: Centar za zdravstvenu zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

6.2. Mentalno zdravlje

Ukupan broj pacijenata s mentalnim poremećajima ukazuje na kontinuirani porast broja osoba u tretmanu iz godine u godinu. U 2024. godini iznosio je 584 što je povećanje za 31,5% u odnosu na prethodnu godinu (*tablica 6.2.1.*).

Od ukupno 584 pacijenta s mentalnim poremećajima najveći dio (150) bio je u dobnoj skupini 15 – 19 godina. Ukupno 134 pacijenta bilo je u dobnoj skupini 10 – 14 godina, a u najmlađoj dobnoj skupini 5 – 9 godina bilo je 29 pacijenata (*tablica 6.2.2.*).

Tijekom 2024. godine u okviru djelokruga rada mentalnog zdravlja od ukupno 584 osobe u tretmanu bilo je 18 ovisnika o kocki, 38 ovisnika o alkoholu, 5 ovisnika o opioidnim analgeticima, 383 samoinicijativno, 29 u okviru projekta ranog otkrivanja rizičnog ponašanja mladih te 45 od specijalista školske medicine. Ukupno 8 osoba u tretmanu upućeno je iz sustava podrške za žrtve teških kaznenih djela te 58 radi ostalih mentalnih poteškoća. U 2024. godini broj osoba, s naglaskom na djecu i adolescente, s teškoćama u području mentalnog zdravlja nastavio se povećavati u odnosu na prethodne godine i veći je od broja korisnika koji su dolazili zbog problema s ovisnosti (*tablica 6.2.3.*).

Preventivni program „Screening – rano otkrivanje rizika za probleme u mentalnom zdravlju mladih“ kontinuirano se provodi s učenicima 7. razreda osnovnih škola i učenicima 1. razreda srednjih škola od šk. god. 2013./2014. U školskoj godini 2024./2025. anketirano je ukupno 1.594 učenika, od toga 682 (42,8%) učenika sedmih razreda iz 32 osnovne škole na području Osječko-baranjske županije i ukupno 912 (57,2%) učenika prvih razreda 12 srednjih škola. Od ukupno 1.594 učenika, 793 (49,7%) je bilo muškog spola, a 801 (50,3%) ženskog spola. Prosječna dob sudionika bila je 13,8 godina. Najmlađi ispitanik imao je 11 godina, a najstariji 18 godina. Ukupno je obrađeno 1.594 anketnih upitnika pri čemu je detektirano 175 (11,0%) rizičnih učenika. Roditelji učenika kod kojih je na ukupnom rezultatu poteškoća postignut rezultat 18 ili viši, odnosno onih kod kojih je na Skali utjecaja simptoma postignut rezultat 2 ili viši pismeno su obaviješteni o postojanju rizika te im je preporučen dolazak u Centar za zdravstvenu zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti radi individualnog, obiteljskog i/ili grupnog savjetovanja. U ovoj školskoj godini bilježimo smanjenje detektiranih učenika u odnosu na prethodnu godinu (*tablice 6.2.4. i 6.2.5.*).

Tablica 6.2.1. Broj aktivnih osoba s mentalnim poremećajima u razdoblju 2013. – 2024. godine

godina	N
2013.	57
2014.	54
2015.	53
2016.	76
2017.	109
2018.	135
2019.	156
2020.	121
2021.	189
2022.	337
2023.	444
2024.	584

Izvor podataka: Centar za zdravstvenu zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

Tablica 6.2.2. Osobe s prebivalištem u Osječko-baranjskoj županiji korisnici Savjetovališta za mentalno zdravlje u 2024. godini prema dobnim skupinama

dobne skupine	N
5 – 9	29
10 – 14	134
15 – 19	150
20 – 24	64
25 – 29	31
30 – 39	55
40 – 49	47
50 – 59	42
≥ 60	32
ukupno	584

Izvor podataka: Centar za zdravstvenu zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

Tablica 6.2.3. Osobe s prebivalištem u Osječko-baranjskoj županiji korisnici Savjetovališta za mentalno zdravlje u 2024. godini prema načinu i razlogu dolaska

način/razlog dolaska	N	%
kocka	18	3,1
alkohol	38	6,5
opioidni analgetici	5	0,9
samoinicijativno	383	65,6
SDQ - projekt ranog otkrivanja rizičnog ponašanja mladih	29	5,0
školska medicina	45	7,7
žrtve kaznenih djela	8	1,4
ostali	58	9,9
ukupno	584	100,0

Izvor podataka: Centar za zdravstvenu zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

Tablica 6.2.4. Sudionici preventivnog programa „Screening – rano otkrivanje rizika za probleme u mentalnom zdravlju mladih“ u Centru za zdravstvenu zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti u šk. god. 2024./2025. prema školi i spolu

kategorija	N	%
škola osnovna	682	42,8
srednja	912	57,2
spol muški	793	49,7
ženski	801	50,3
ukupno	1.594	100,0

Izvor podataka: Centar za zdravstvenu zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

Tablica 6.2.5. Rezultati ankete preventivnog programa „Screening – rano otkrivanje rizika za probleme u mentalnom zdravlju mladih“ u šk. god. 2024./2025.

skala	prosječna vrijednost	standardna devijacija
skala emocionalnih simptoma 0 – 5 normalan 6 graničan 7 – 10 abnormalan	2,26	2,280
skala problema u ponašanju 0 – 3 normalan 4 graničan 5 – 10 abnormalan	1,78	1,390
skala hiperaktivnosti 0 – 5 normalan 6 graničan 7 – 10 abnormalan	3,09	2,215
skala problema u odnosu s vršnjacima 0 – 3 normalan 4 – 5 graničan 6 – 10 abnormalan	1,83	1,636
skala prosocijalnog ponašanja 6 – 10 normalan 5 graničan 0 – 4 abnormalan	8,80	1,756
ukupan rezultat poteškoća 0 – 15 normalan 16 – 19 graničan 20 – 40 abnormalan	9,24	5,543

Izvor podataka: Centar za zdravstvenu zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

6.3. Prevencija ovisnosti

Jedanaest aktivnih opijatskih ovisnika manje u Osječko-baranjskoj županiji zabilježeno je u 2024. godini u odnosu na prethodnu godinu te se time broj aktivnih opijatskih ovisnika nakon trogodišnjeg porasta u OBŽ-u vratio na brojku iz 2021. godine (*tablica 6.3.1.*).

Novoregistriranih ovisnika 2024. godine bilo je 57 odnosno 21,1% svih ovisnika što je za 4 odnosno 7,5% više u odnosu na prethodnu godinu. Uz novoprimljene opijatske ovisnike u Centru se liječe i ovisnici prijavljeni proteklih godina, a čije je liječenje u tijeku. Manje je liječenih ovisnika nego prethodne godine dok je konzumenata (22) jednako kao prethodne godine (*tablica 6.3.2.*).

Od 2011. godine bilježi se sve učestalija tendencija zlouporabe buprenorfina i/ili metadona (supstitucijska terapija), kao konzumacije prve psihoaktivne tvari s ilegalnog tržišta, ali 2019. godine dogodio se veći pad te stagnacija u posljednjih 5 godina (*tablica 6.3.3.*).

Izvršeno je testiranje učenika, na kanabis, Graditeljsko-geodetske škole Osijek, Prve privatne gimnazije Gaudeamus, II. gimnazije Osijek, Srednje Medicinske škole Osijek, IKG-a i ŠPUD Osijek. Ukupno je testirano 502 učenika, od kojih je kod 13 učenika detektiran pozitivan nalaz na kanabis.

Prema dobnoj raspodjeli najviše je aktivnih opijatskih ovisnika u OBŽ-u u 2024. godini bilo u dobnoj skupini 35 – 44 godine (116 osoba odnosno 57,4%) (*tablica 6.3.4.*).

Većina aktivnih opijatskih ovisnika u OBŽ-u u 2024. godini imala je prebivalište u gradu Osijeku, a stopa na 100.000 stanovnika najveća je bila kao i prethodne godine u Belom Manastiru (334,0), ali s nešto manjom stopom koja je prethodne godine bila 459,2. Manji dio opijatskih ovisnika (18) bio je iz općina OBŽ-a, a njih 8 iz drugih županija (*tablica 6.3.5.*).

Tablica 6.3.1. Broj aktivnih opijatskih ovisnika u razdoblju 2000. – 2024. godine

godina	N
2000.	94
2001.	106
2002.	269
2003.	259
2004.	312
2005.	366
2006.	364
2007.	316
2008.	287
2009.	263
2010.	259
2011.	287
2012.	296
2013.	294
2014.	300
2015.	276
2016.	281
2017.	313
2018.	298
2019.	256
2020.	254
2021.	270
2022.	280
2023.	281
2024.	270

Izvor podataka: Centar za zdravstvenu zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

Tablica 6.3.2. Ovisnici i konzumenti s prebivalištem u Osječko-baranjskoj županiji prema psihoaktivnom sredstvu u 2024. godini

psihoaktivno sredstvo	liječeni		ukupno liječeni	novoregistrirani		umrli
	ovisnici	konzumenti		N	%	
opijati	185	4	189	13	6,9	3
marihuana	46	13	59	40	67,8	-
anksiolitici	3	-	3	-	-	-
kokain	8	3	11	4	36,4	-
psihostimulansi	4	2	6	-	-	-
halucinogeni	-	-	-	-	-	-
više psihoaktivnih tvari	2	-	2	-	-	-
ukupno	248	22	270	57	21,1	3

Izvor podataka: Centar za zdravstvenu zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

Tablica 6.3.3. Broj novoprimljenih ovisnika kojima je prva psihoaktivna tvar koju su konzumirali bila supstitucijska terapija s ilegalnog tržišta u razdoblju 2015. – 2024. godine

godina	N
2015.	7
2016.	8
2017.	8
2018.	12
2019.	4
2020.	6
2021.	7
2022.	5
2023.	7
2024.	8

Izvor podataka: Centar za zdravstvenu zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

Tablica 6.3.4. Opijatski ovisnici s prebivalištem u Osječko-baranjskoj županiji u liječenju Centra za zdravstvenu zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti prema dobnim skupinama u 2024. godini

dobne skupine	N
15 – 19	4
20 – 24	4
25 – 29	7
30 – 34	25
35 – 39	50
40 – 44	66
45 – 49	24
≥ 50	22
ukupno	202

Izvor podataka: Centar za zdravstvenu zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

Tablica 6.3.5. Broj stanovnika u dobi 15 – 64 godine, ovisnici o opijatima, udio i stopa na 100.000 stanovnika u dobi 15 – 64 godine prema mjestu stanovanja u Osječko-baranjskoj županiji u 2024. godini

mjesto stanovanja	stanovnici 15 – 64 (N)	ovisnici 15 – 64 (N)	stopa / 100.000	udio (%)
GRADOVI	108.591	176	162,1	90,7
Beli Manastir	4.791	16	334,0	8,2
Belišće	5.749	-	-	-
Donji Miholjac	5.030	2	39,8	1,0
Đakovo	15.440	19	123,1	9,8
Našice	9.289	8	86,1	4,1
Osijek	62.091	125	201,3	64,4
Valpovo	6.201	6	96,8	3,1
OPĆINE	57.285	18	31,4	9,3
Antunovac	2.317	1	43,2	0,5
Bilje	3.112	2	64,3	1,0
Bizovac	2.386	1	41,9	0,5
Čeminac	1.584	1	63,1	0,5
Čepin	6.305	3	47,6	1,5
Darda	3.469	3	86,5	1,5
Donja Motičina	921	-	-	-
Draž	1.153	-	-	-
Drenje	1.398	-	-	-
Đurđenovac	3.399	1	29,4	0,5
Erdut	3.364	-	-	-
Ernestinovo	1.202	1	83,2	0,5
Feričanci	1.082	1	92,4	0,5
Gorjani	805	-	-	-
Jagodnjak	938	-	-	-
Kneževi Vinogradi	2.080	1	48,1	0,5
Koška	2.072	-	-	-
Levanjska Varoš	517	-	-	-
Magadenovac	982	-	-	-
Marijanci	1.299	-	-	-
Petlovac	1.170	2	170,9	1,0
Petrijevci	1.547	-	-	-
Podgorač	1.544	-	-	-
Podravska Moslavina	617	-	-	-
Popovac	865	-	-	-
Punitovci	1.024	-	-	-
Satnica Đakovačka	1.199	1	83,4	0,5
Semeljci	2.317	-	-	-
Strizivojna	1.351	-	-	-
Šodolovci	743	-	-	-
Trnava	808	-	-	-
Viljevo	1.065	-	-	-
Viškovi	1.017	-	-	-
Vladislavci	980	-	-	-
Vuka	653	-	-	-
ukupno OBŽ	165.876	194	117,0	100,0
druge županije	-	8	-	-

Izvor podataka: Centar za zdravstvenu zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti NZJZ OBŽ i DZS, Popis 2021.

Poglavlje VII.
MIKROBIOLOŠKA DJELATNOST

7.1. Mikrobiološka dijagnostika

Ukupan broj uzoraka za mikrobiološku dijagnostiku tijekom 2024. godine bio je 145.938. U odnosu na prethodnu godinu (145.626) to je 0,2% više uzoraka, međutim i dalje manje uzoraka u odnosu na 2022. godinu zbog značajno manjeg broja testiranja na SARS CoV-2 dok je ostale mikrobiološke dijagnostike bilo značajno više u odnosu na 2022. godinu (*tablica 7.1.1.*).

Tablica 7.1.1. Mikrobiološka dijagnostika u 2024. godini

radilište	naziv pretrage	uzoraka N
brisevi	BR – bakteriološki	10.460
	imunokromatografski testovi	2.892
	GE – genitalni	3.003
	IS – iskašljaj	255
	SP – kontrola sterilnosti	1.346
	ZN – obrađeni med. otpad	189
urini	UR – bakteriološki	31.428
	MUC – <i>Ureaplasma</i> , <i>Mycoplasma</i>	6.798
crijevni	CR – bakteriološki	21.859
	PA – paraziti	19.337
	AO – analni otisak	1.641
	DF – strugotine	1.250
	DR – imunokromatografski testovi	11.626
	MA – malarija	6
	GI – gljive	1.795
TBC	TBC	2.192
molekularna dijagnostika – MD	HPV	965
	detekcija <i>Chlamydia trachomatis</i>	6.239
	detekcija SARS CoV-2 – PCR	1.370
	detekcija SARS CoV-2 – BAT	202
	detekcija DNA HBV	311
	detekcija RNA HCV	128
	genotipizacija HCV	22
	detekcija DNA CMV urin	17
	detekcija <i>Bordetella pertusis</i>	2.436
	detekcija DNA CMV plazma	34
serologija – SE	hepatitisi (HAV, HBV, HCV)	5.213
	HIV1/HIV2	1.222
	CMV, TOXO, RUB, EBV, VZV	5.996
	ASO, RF, CRP, WR	2.146
	TPHA	912
	<i>Borrelia Burgdorferi</i> + potvrdni test	389
	<i>Trichinella spiralis</i>	4
	<i>Chlamydia trachomatis</i> – DIF	237
	<i>Legionella</i>	0
	<i>Quantiferon</i>	1.694
	Sars CoV-2 IgM i IgG	9
	Morbili IgG	44
	HSV1 i HSV2 IgG	266
	<i>Brucella</i> protutijela	5
ukupno		145.938

Izvor podataka: Služba za kliničku mikrobiologiju Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

7.2. Infekcije respiratornog sustava

Najčešći izolat u obrisku ždrijela i nazofarinksa u 2024. godini, kao i prethodnih godina, bio je izolat *Streptococcus pyogenes* i to u ukupno 738 obrisaka, od kojih je najviše, njih 109, bilo u ožujku (tablica 7.2.1. i slika 7.2.1.).

Ukupan broj uzoraka za detekciju virusa influence, RSV i adenovirusa u 2024. godini smanjio se za 21,8%, a udio pozitivnih u ukupnom broju uzoraka povećao se za 21,5% kod virusa influence tipa A te za 9,5% kod RSV u odnosu na prethodnu godinu (tablice 7.2.2. i 7.2.3.).

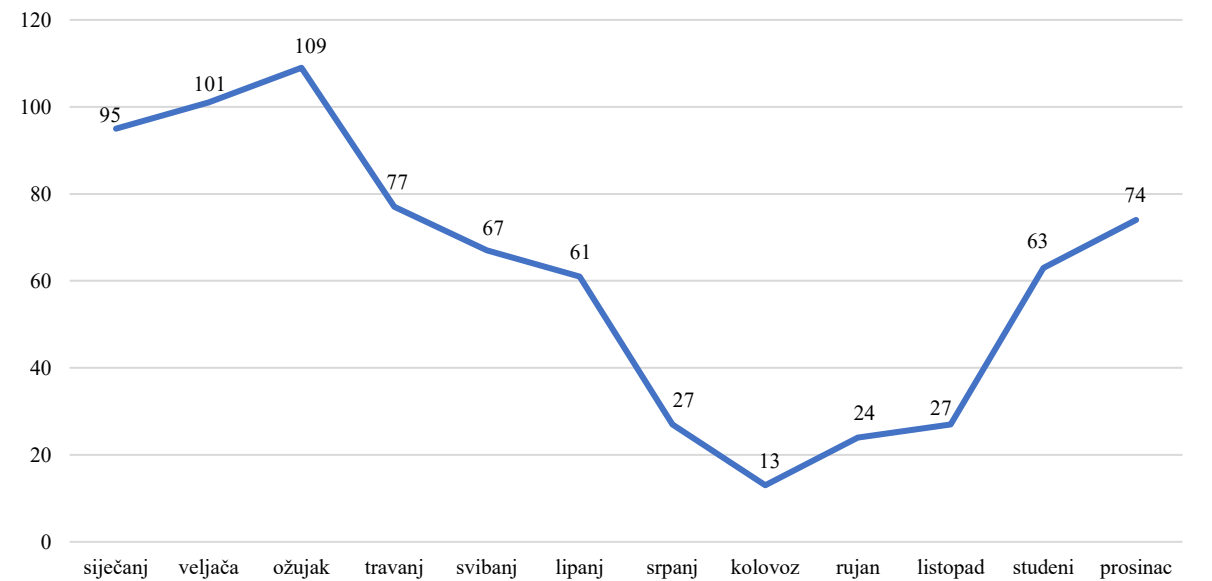
Nakon značajnog pada broja uzoraka u odnosu na 2022. godinu, povećanje u broju uzoraka između 2024. i 2023. godine uočava se kod SARS-CoV-2 detekcije brzim antigenskim testom testiranih imunokromatografskom metodom sa 164 na 202, ali s padom udjela pozitivnih s 9,8% na 6,9%, a uočava se daljnji pad broja uzoraka testiranih PCR-om s 4.355 na 1.381 uz porast udjela pozitivnih s 12,2% na 13,6% (tablice 7.2.4. i 7.2.5. te slika 7.2.2.).

RT-PCR-om je još detektirana DNA *Bordetelle pertusis* te je od 2.436 uzorka u 2024. godini njih 399 (16,4%) bilo pozitivno što je povećanje u odnosu na 9,9% pozitivnih 2023. godine (tablica 7.2.6. i slika 7.2.3.).

Tablica 7.2.1. Najčešći izolati u obrisku ždrijela i nazofarinksa u 2024. godini

vrsta izolata	N
<i>Streptococcus pyogenes</i>	738
<i>Moraxella catarrhalis</i>	48
<i>Streptococcus pneumoniae</i>	40
<i>Streptococcus haemolyticus</i> grupe C	28
<i>Streptococcus haemolyticus</i> grupe G	3

Izvor podataka: Služba za kliničku mikrobiologiju Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

Slika 7.2.1. Broj uzoraka iz kojih je izoliran Streptococcus pyogenes tijekom 2024. godine po mjesecima

Tablica 7.2.2. Detekcija antigena virusa influence A/B u 2024. godini

virus influence – detekcija antigena	tip A	tip B
pozitivan	390	1
negativan	729	1.118
ukupno uzoraka	1.119	1.119

Izvor podataka: Služba za kliničku mikrobiologiju Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

Tablica 7.2.3. Detekcija RSV i Adenovirusa imunokromatografskom metodom u 2024. godini

RSV i Adeno virus - imunokromatografska metoda	RSV	Adeno virus
pozitivan	49	11
negativan	346	384
ukupno uzoraka	395	395

Izvor podataka: Služba za kliničku mikrobiologiju Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

Tablica 7.2.4. Detekcija SARS-CoV-2 imunokromatografskom metodom u 2024. godini

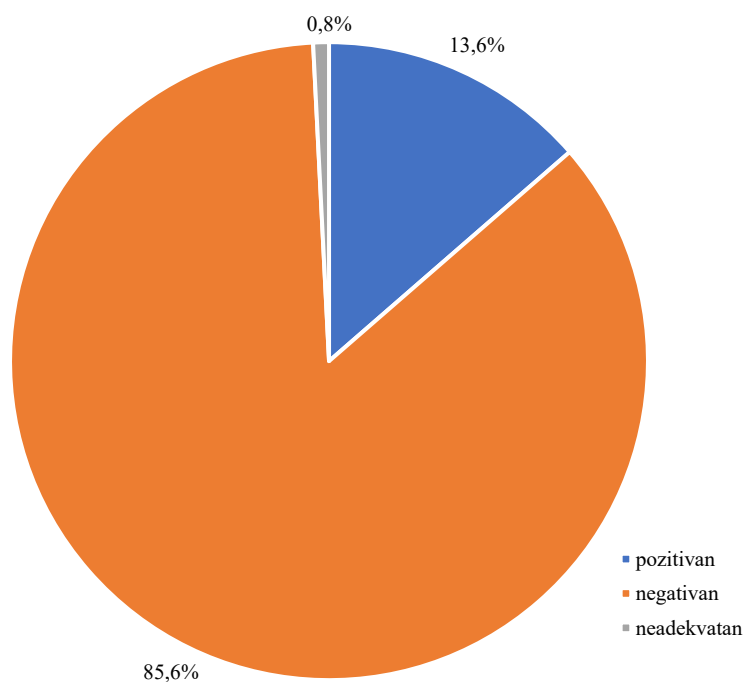
SARS-CoV-2 - imunokromatografska metoda	ukupno
pozitivan	14
negativan	188
ukupno uzoraka	202

Izvor podataka: Služba za kliničku mikrobiologiju Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

Tablica 7.2.5. Detekcija RNA SARS-CoV-2 virusa RT-PCR metodom u 2024. godini

RNA SARS-CoV-2 virusa RT-PCR metodom	N	%	CoV RdRp gen	CoV N gen	CoV E gen
pozitivan	188	13,6	188	122	114
negativan	1.182	85,6	1.182	1.248	1.256
neadekvatan	11	0,8	11	11	11
ukupno uzoraka	1.381	100,0	1.381	1.381	1.381

Izvor podataka: Služba za kliničku mikrobiologiju Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

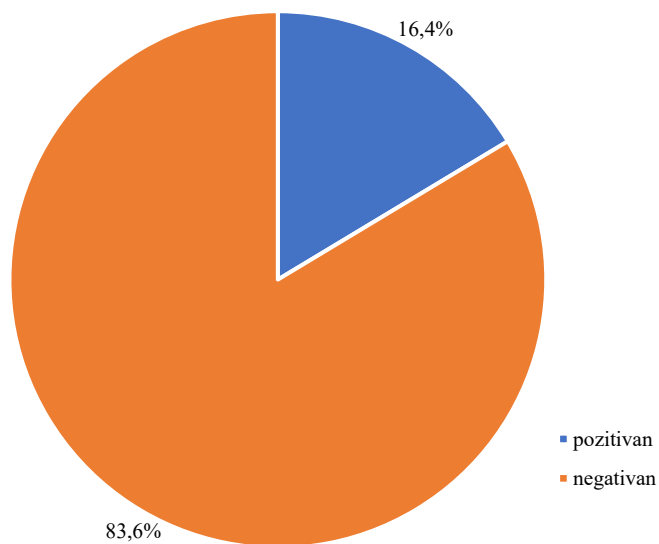

Slika 7.2.2. Detekcija RNA SARS-CoV-2 virusa RT-PCR metodom u 2024. godini

Tablica 7.2.6. Detekcija DNA *Bordetelle pertusis* RT-PCR metodom u 2024. godini

<i>Bordetella pertusis</i> – RT-PCR metoda	ukupno
pozitivan	399
negativan	2.037
ukupno uzoraka	2.436

Izvor podataka: Služba za kliničku mikrobiologiju Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

Slika 7.2.3. Detekcija DNA *Bordetelle pertusis* RT-PCR metodom u 2024. godini

7.3. Infekcije mokraćnog i spolnog sustava

Ukupan broj izolata iz srednjeg mlaza urina u 2024. godini iznosio je 7.497, što je povećanje od 10,8% u odnosu na prethodnu godinu. Najčešći izolati iz srednjeg mlaza urina u 2024. godini, kao i prethodnih godina, bili su izolat *Escherichiae coli* (3.874 urina); zatim *Enterococcus faecalis* (833 urina) te *Klebsiellae pneumoniae* i to u 667 urina (tablica 7.3.1. i slika 7.3.1.).

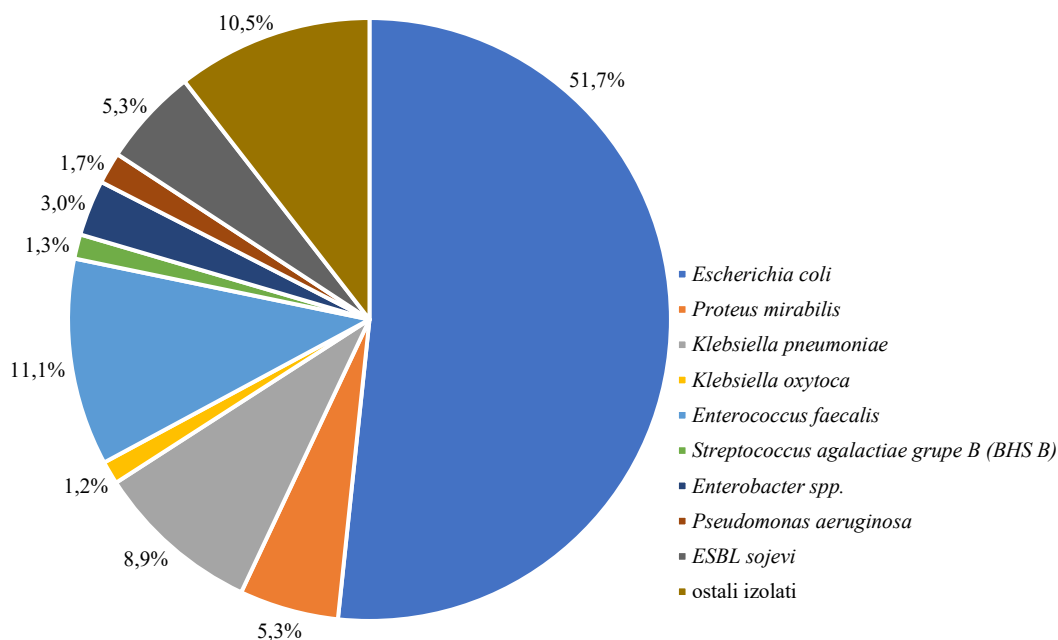
Porast ukupnog broja uzoraka u 2024. godini u odnosu na prethodnu godinu nije bitnije utjecao na udio pozitivnih na *Mycoplasma genitalium*, *Mycoplasma hominis* i *Ureaplasma urealyticum* (26,4%). Udio pozitivnih na *Chlamydia trachomatis* (1,3%) i *Neisseriu gonorrhoeae* (0,1%) manji je nego prethodne godine (tablice 7.3.2. i 7.3.3. te slika 7.3.2.).

Od ukupno 965 uzoraka (povećanje 10,8% u odnosu na prethodnu godinu) na HPV visokog rizika u 2024. godini, 272 su bila pozitivna (28,2%), što je manje od prethodne godine kada je 340 (39,0%) uzoraka bilo pozitivno na HPV visokog rizika (tablica 7.3.4.).

Tablica 7.3.1. Najčešći izolati iz srednjeg mlaza urina u 2024. godini

vrsta izolata	N	%
<i>Escherichia coli</i>	3.874	51,7
<i>Proteus mirabilis</i>	399	5,3
<i>Klebsiella pneumoniae</i>	667	8,9
<i>Klebsiella oxytoca</i>	93	1,2
<i>Enterococcus faecalis</i>	833	11,1
<i>Streptococcus agalactiae</i> grupe B (BHS B)	98	1,3
<i>Enterobacter spp.</i>	224	3,0
<i>Pseudomonas aeruginosa</i>	127	1,7
ESBL sojevi	394	5,3
ostali izolati	788	10,5
ukupno	7.497	100,0

Izvor podataka: Služba za kliničku mikrobiologiju Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

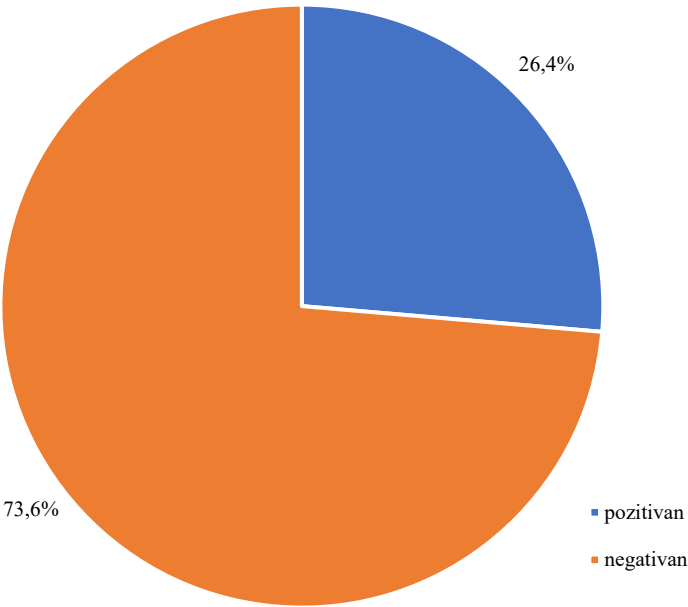

Slika 7.3.1. Najčešći izolati iz srednjeg mlaza urina u 2024. godini

Tablica 7.3.2. Udio pozitivnih i negativnih *Mycoplasma genitalium*, *Mycoplasma hominis* i *Ureaplasma urealyticum* u 2024. godini

<i>Mycoplasma genitalium</i> , <i>Mycoplasma hominis</i> i <i>Ureaplasma urealyticum</i>	N	%
pozitivan	1.792	26,4
negativan	5.006	73,6
ukupno uzoraka	6.798	100,0

Izvor podataka: Služba za kliničku mikrobiologiju Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

Slika 7.3.2. Udio pozitivnih i negativnih *Mycoplasma genitalium*, *Mycoplasma hominis* i *Ureaplasma urealyticum* u 2024. godini

Tablica 7.3.3. Udio pozitivnih i negativnih *Chlamydia trachomatis* i *Neisseria gonorrhoeae* u 2024. godini

	<i>Chlamydia trachomatis</i>		<i>Neisseria gonorrhoeae</i>	
	N	%	N	%
pozitivan	83	1,3	7	0,1
negativan	6.210	98,7	6.286	99,9
ukupno uzoraka	6.293	100,0	6.293	100,0

Izvor podataka: Služba za kliničku mikrobiologiju Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

Tablica 7.3.4. Udio pozitivnih i negativnih HPV visokog rizika u 2024. godini

HPV visokog rizika	N	%
pozitivan	272	28,2
negativan	693	71,8
ukupno uzoraka	965	100,0

Izvor podataka: Služba za kliničku mikrobiologiju Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

7.4. Serološke pretrage

Ukupan broj seroloških pretraga u 2024. godini iznosio je 16.921 od čega je 11.399 (67,4%) bilo viroloških seroloških pretraga što je za 1.464 manje nego prethodne godine, 5.083 (30,0%) bakterioloških seroloških pretraga što je za 119 više nego prethodne godine te 439 (2,6%) parazitoloških seroloških pretraga što je za 3 manje nego prethodne godine (*tablica 7.4.1.*).

U 2024. godini IGRA testovima kojima dokazujemo imuni odgovor na antigene *M. tuberculosis* testirano je ukupno 1.694 uzorka od kojih je 249 bilo pozitivno, 1.404 negativno, a kod 41 uzorka nije bilo moguće primijenjenim testom detektirati rezultat (*slika 7.4.1.*).

Od ostalih bakterioloških seroloških pretraga izdvojeni su serološki testovi na sifilis, odnosno na njegovog uzročnika, *Treponemu pallidum* i to hemaglutinacijski test kojim se otkrivaju antitreponemska protutijela (TPHA ili anti TP) i koji je vrlo specifičan za sifilis te brzi plazma reaginski test (RPR) koji je osjetljiv, jednostavan i jeftin reaginski test, a rabi se za probir i nije posve specifičan za sifilis. Rezultati su prikazani kvalitativno (reaktivan, granično reaktivan i nereaktivan), a u 2024. godini reaktivnih je bilo 15 i to 11 anti TP i 4 RPR testa što je povećanje u odnosu na prethodnu godinu s 1,2% na 1,6% reaktivnih (*slika 7.4.2.*).

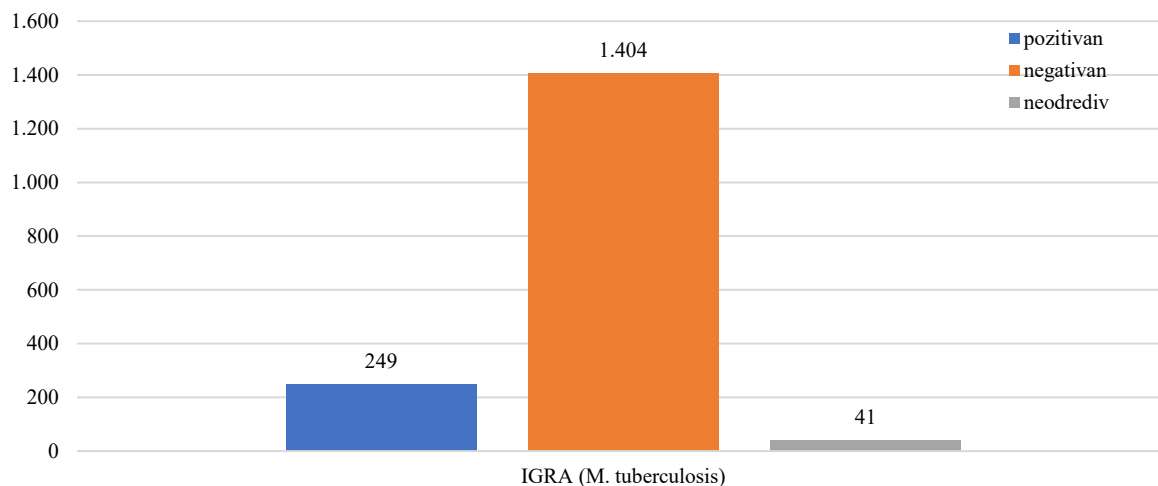
Što se tiče parazitoloških seroloških pretraga u 2024. godini, prikazane su one na *Toxoplasma* IgG i IgM od kojih je pozitivnih na IgG bilo 313 što je značajno više od prethodne godine (93), a također je bilo prisutno i 23 granično pozitivna rezultata (30 prethodne godine) i to sve na podjednak broj pretraga, te *Trichinellu spiralis* IgG od kojih, kao i prethodne godine, nijedna pretraga nije pokazala pozitivan rezultat za razliku od 18 pozitivnih 2022. godine (*slika 7.4.3.*).

Virološku serologiju 2024. godine obilježava još manji broj pretraga na SARS-CoV-2 (IgM s ukupno 18 pretraga i 3 pozitivna nalaza na 9 pretraga i nijedan pozitivan nalaz te IgG s 21 pretrage i 17 pozitivnih nalaza na 9 pretraga i 9 pozitivnih nalaza) nego prethodne godine. Povećanje broja pretraga i pozitivnih nalaza uočljivo je kod IgG *Varicella zoster* virusa, IgG i IgM *Rubellae*, IgG *Morbilla*, EBNA, IgM i IgG *Epstein-Barr* virusa te IgM i IgG citomegalovirusa u 2024. u odnosu na prethodnu godinu. Hepatitis B pozitivnih nalaza u 2024. godini bilo je 821, što je smanjenje apsolutnog broja u odnosu na prethodnu godinu (850), ali je značajno povećan udio s 14,2% na 36,0% ukupno obrađenih nalaza. HIV 1/2 pozitivnih nalaza u 2024. godini nije bilo, a u 2023. godini bila su 2 (*slika 7.4.4.*).

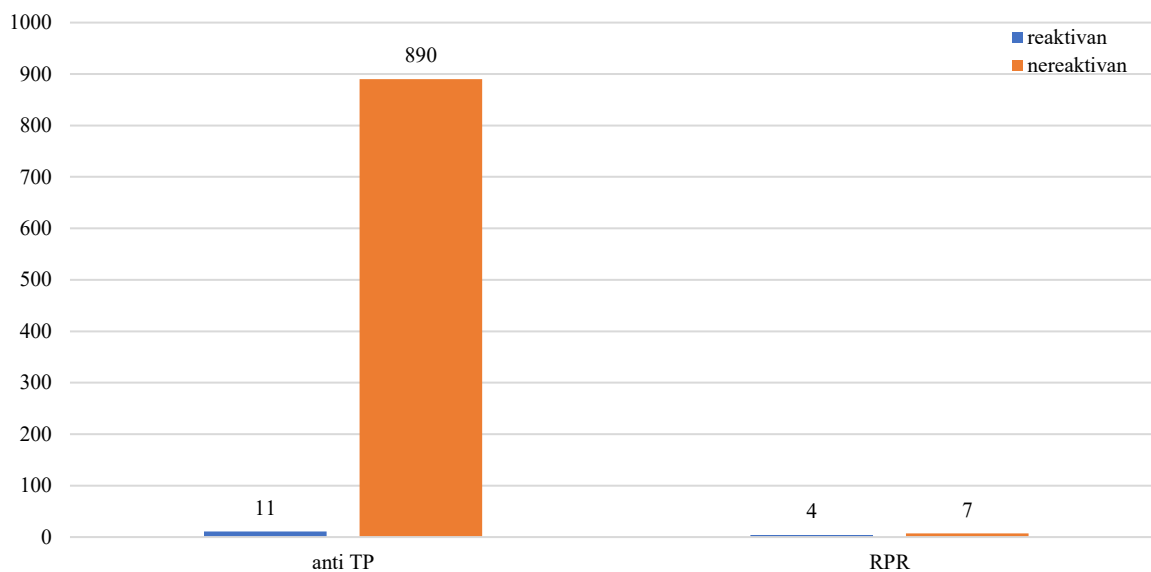
Tablica 7.4.1. Serološke pretrage u 2024. godini

serološke pretrage	N	%
bakteriološka serologija	5.083	30,0
parazitološka serologija	439	2,6
virološka serologija	11.399	67,4
ukupno	16.921	100,0

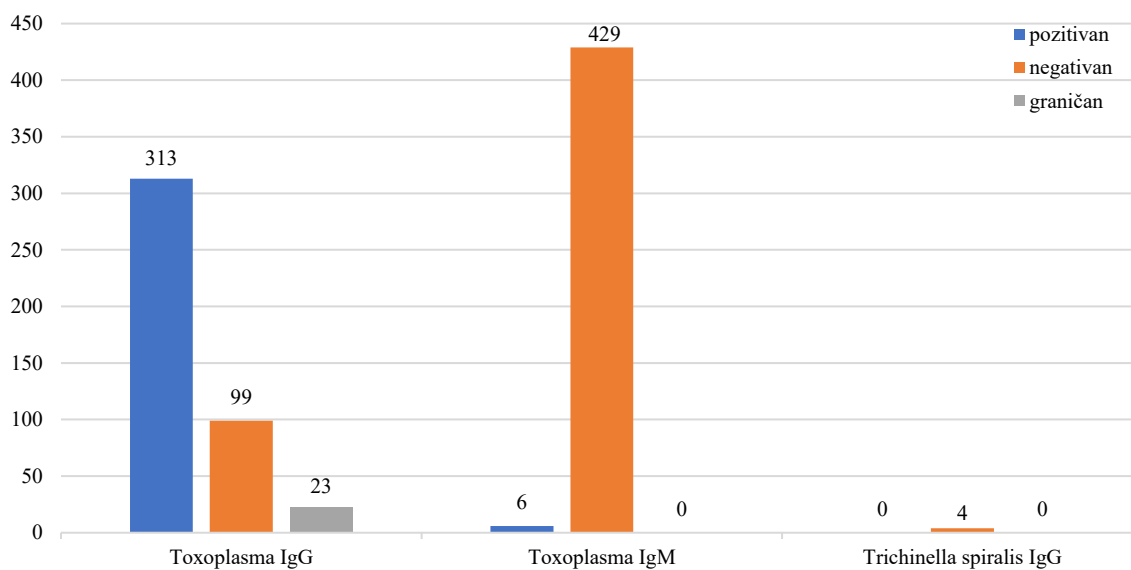
Izvor podataka: Služba za kliničku mikrobiologiju Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

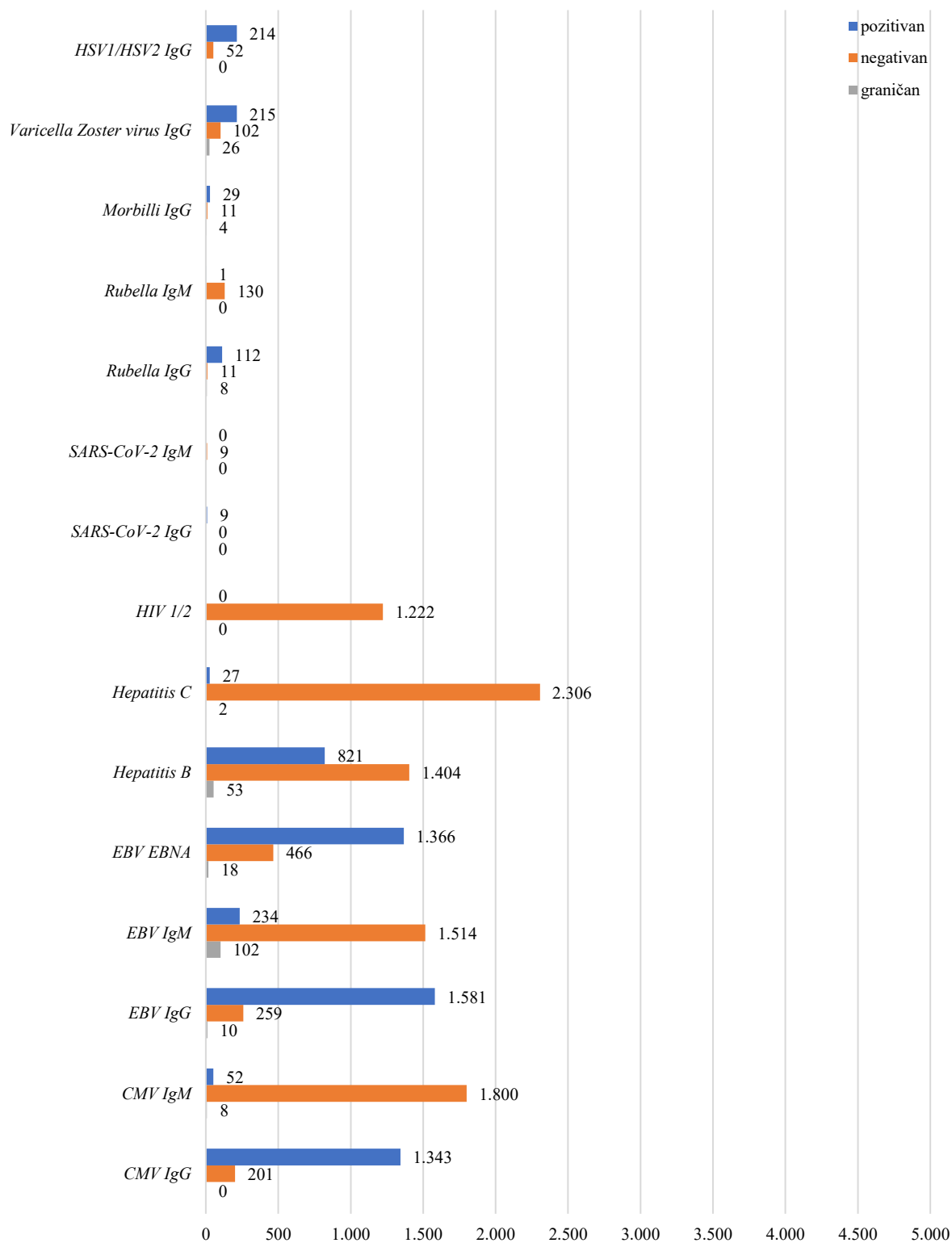
Slika 7.4.1. Bakteriološka serologija – rezultati IGRA testova na *Mycobacterium tuberculosis* u 2024. godini

Slika 7.4.2. Bakteriološka serologija – broj reaktivnih i nereaktivnih uzoraka na anti TP i RPR u 2024. godini

Slika 7.4.3. Parazitološka serologija – broj pozitivnih, negativnih i graničnih uzoraka u 2024. godini

Slika 7.4.4. Virološka serologija – broj pozitivnih, negativnih i graničnih uzoraka u 2024. godini

7.5. Bolesti probavnog sustava

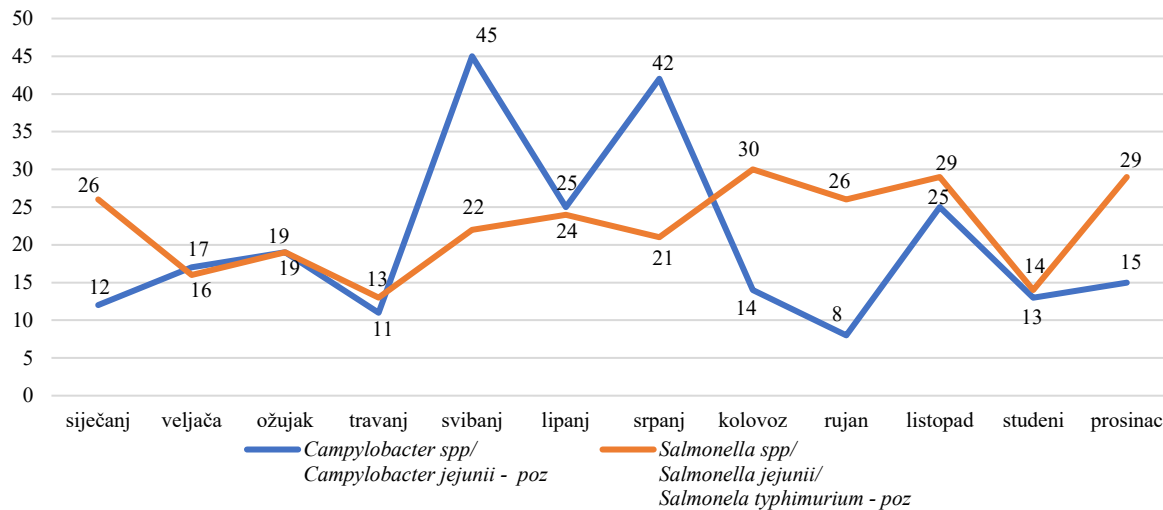
Broj izoliranih crijevnih patogena u 2024. godini iznosio je 515 (2,4% ukupnog broja uzoraka) od čega je 246 pozitivnih nalaza bilo na *Campylobacter* (najviše u svibnju), a 269 na *Salmonellu* (najviše u kolovozu) (tablica 7.5.1. i slika 7.5.1.).

Pozitivnih uzoraka na antigen adenovirusa (109) i rotavirusa (162) u 2024. godini značajno se povećao u odnosu na 2023. godinu, a postotak pozitivnih uzoraka na antigen norovirusa smanjio se na 14,4% s prošlogodišnjih 23,4% dok je postotak ostalih približan onom iz 2023. godine (tablica 7.5.2.).

Tablica 7.5.1. Broj izoliranih crijevnih patogena u 2024. godini

mjesec	<i>Campylobacter spp</i> / <i>jejunii</i> poz	PZZ i KBC Osijek <i>Salmonella spp</i> / <i>jejunii</i> / <i>typhimurium</i> poz	ukupno uzoraka
siječanj	12	26	1813
veljača	17	16	1980
ožujak	19	19	1547
travanj	11	13	1520
svibanj	45	22	1921
lipanj	25	24	1955
srpanj	42	21	1501
kolovoz	14	30	1398
rujan	8	26	2197
listopad	25	29	2725
studen	13	14	1920
prosinac	15	29	1382
ukupno	246	269	21.859

Izvor podataka: Služba za kliničku mikrobiologiju Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

Slika 7.5.1. Broj izoliranih crijevnih patogena u 2024. godini

Tablica 7.5.2. Dokaz antigena Adenovirusa, Rotavirusa, Norovirusa, *Helicobacter pylori* i *Clostridium difficile* u 2024. godini

virus	uzoraka N	pozitivan	negativan	neadekvatan
Adenovirus	4.104	109	3.995	-
Rotavirus	4.104	162	3.942	-
Norovirus	104	15	89	-
<i>Helicobacter pylori</i>	6.382	857	5.525	-
<i>Clostridium difficile</i>	1.141	129	794	218
<i>Clostridium difficile</i> toksin	1.141	85	838	218

Izvor podataka: Služba za kliničku mikrobiologiju Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

Poglavlje VIII.
ZDRAVSTVENA EKOLOGIJA

8.1. Ispitivanje namirnica, predmeta opće uporabe i voda

Ukupan broj mikrobioloških i kemijskih testova namirnica odrađenih u Službi za zdravstvenu ekologiju NZJZ OBŽ 2024. godine iznosio je 2.064, od čega je 138 uzoraka (6,7%) bio neodgovarajući. Ukupan je broj uzoraka za 4% bio manji nego 2023. godine (2.151 uzorak). Kemijski neodgovarajućih uzoraka (3,6%) bilo je podjednako kao i 2023. godine (3,2%). Mikrobiološki neodgovarajućih uzoraka (7,8%) bilo je podjednako kao i 2023. godine (7,4%), a razlike su vidljive kod čokolade, keksa, bombona, sladoleda, kolača i snackova (13,8%) u odnosu na 3,0% godinu ranije; zatim mesa i mesnih proizvoda (12,1%) u odnosu na 9,3% godinu ranije; jaja, mlijeka i mliječnih proizvoda (5,0%) u odnosu na 16,7% godinu ranije te piva, alkoholnih pića i vina (0,0% kao i 2022. godine) u odnosu na 2023. godinu kada je četvrtina uzoraka bila neodgovarajuća (*tablica 8.1.1. i slike 8.1.1.a i b te 8.1.2.a i b*).

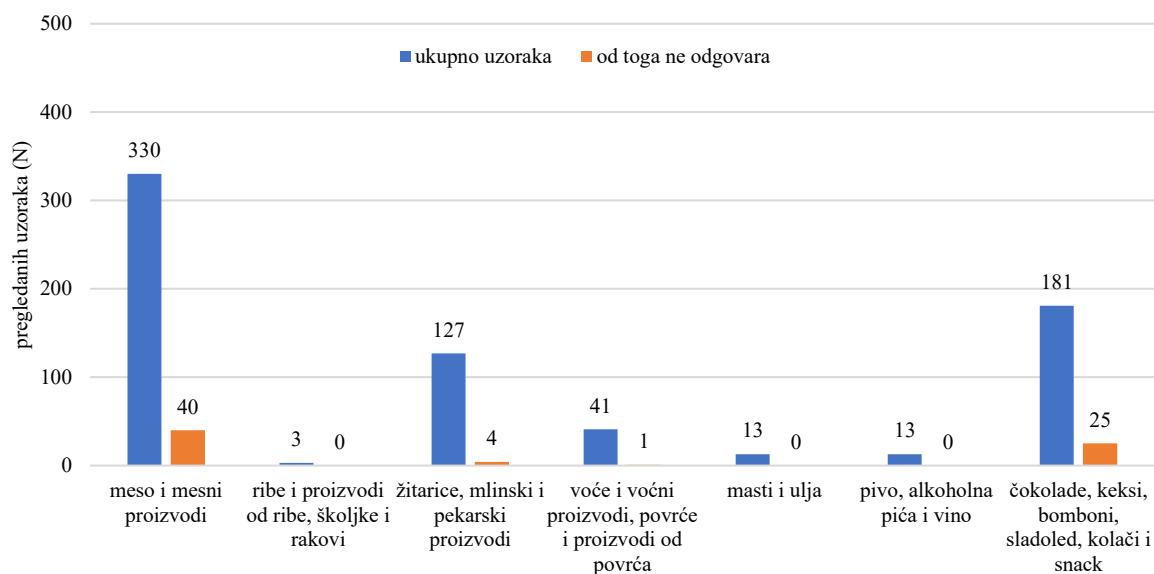
Od svih predmeta opće uporabe testiranih u Službi za zdravstvenu ekologiju NZJZ OBŽ u 2024. godini samo je jedan uzorak bio mikrobiološki neispravan, a kemijski su svi bili ispravni kao i prethodnih godina (*tablica 8.1.2.*).

Ukupan broj testiranih uzoraka vode u 2024. godini bio je 18.792 od čega je 1.164, odnosno 6,2% bilo neodgovarajuće. Od 4.620 mikrobiološki testiranih uzoraka neodgovarajuće je bilo 565 (12,2%), a od 14.172 kemijski testiranih uzoraka njih 599 (4,2%). U odnosu na 2023. godinu značajno se povećao ukupan broj testiranih uzoraka (za 11,3%), što se najviše primjećuje kod otpadnih voda (36,8% više) i vode za ljudsku potrošnju (18,5% više). U odnosu na 2023. godinu značajno se smanjio broj uzoraka podzemnih i površinskih voda (za 59,5%). Udio nesukladnih uzoraka sličan je kao i 2023. godine (*tablica 8.1.3. i slike 8.1.3.a i b*).

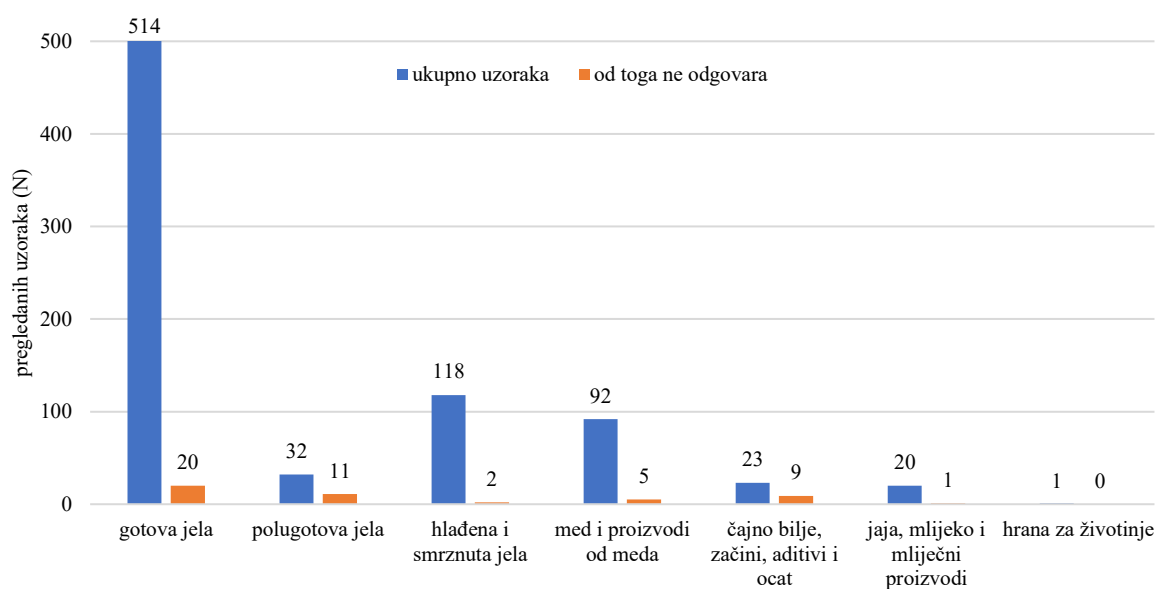
Tablica 8.1.1. Ispravnost namirnica u Osječko-baranjskoj županiji u 2024. godini

vrsta namirnica	broj pregledanih uzoraka				ukupno	
	mikrobiološki		kemijski		ukupno uzoraka	ne odgovara
	ukupno	ne odgovara	ukupno	ne odgovara		
meso i mesni proizvodi	330	40	7	-	337	40
ribe i proizvodi od ribe, školjke i rakovi	3	-	1	-	4	-
žitarice, mlinski i pekarski proizvodi	127	4	34	-	161	4
voće i voćni proizvodi, povrće i proizvodi od povrća	41	1	17	-	58	1
masti i ulja	13	-	46	-	59	-
pivo, alkoholna pića i vino	13	-	118	-	131	-
čokolade, keksi, bomboni, sladoled, kolači i snack	181	25	26	-	207	25
gotova jela	514	20	122	17	636	37
polugotova jela	32	11	36	-	68	11
hlađena i smrznuta jela	118	2	19	-	137	2
med i proizvodi od meda	92	5	17	-	109	5
čajno bilje, začini, aditivi i ocat	23	9	4	1	27	10
jaja, mlijeko i mliječni proizvodi	20	1	104	2	124	3
hrana za životinje	1	-	5	-	6	-
ukupno	1.508	118	556	20	2.064	138

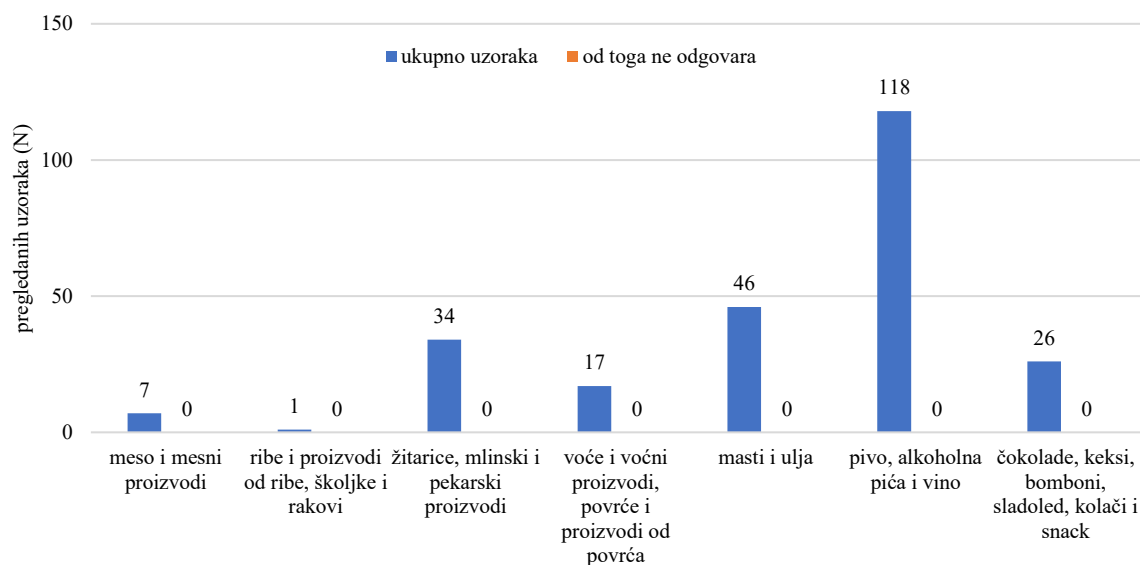
Izvor podataka: Služba za zdravstvenu ekologiju Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

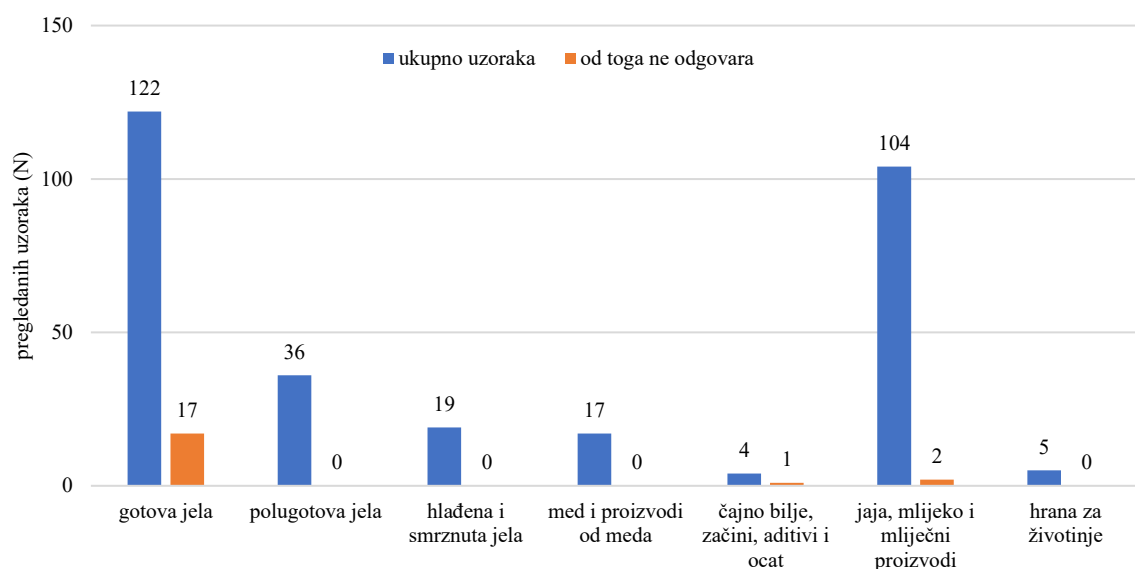
Slika 8.1.1.a Mikrobiološka ispravnost namirnica u Osječko-baranjskoj županiji u 2024. godini

Slika 8.1.1.b Mikrobiološka ispravnost namirnica u Osječko-baranjskoj županiji u 2024. godini

Slika 8.1.2.a Kemijska ispravnost namirnica u Osječko-baranjskoj županiji u 2024. godini

Slika 8.1.2.b Kemijska ispravnost namirnica u Osječko-baranjskoj županiji u 2024. godini

Tablica 8.1.2. Ispravnost predmeta opće uporabe u Osječko-baranjskoj županiji u 2024. godini

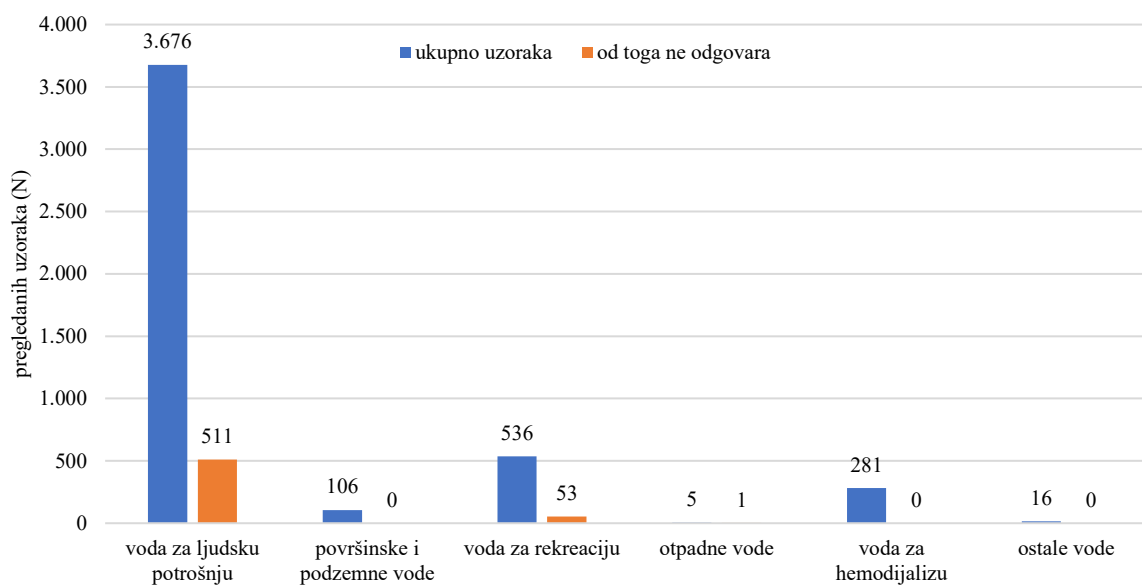
vrsta predmeta opće uporabe	broj pregledanih uzoraka				ukupno	
	mikrobiološki		kemijski		ukupno uzoraka	ne odgovara
	ukupno	ne odgovara	ukupno	ne odgovara		
kozmetika	8	-	9	-	17	-
deterdženti	-	-	18	-	18	-
predmeti koji dolaze u doticaj s hranom	26	1	72	-	98	1
predmeti široke potrošnje	-	-	30	-	30	-
ukupno	34	1	129	-	163	1

Izvor podataka: Služba za zdravstvenu ekologiju Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

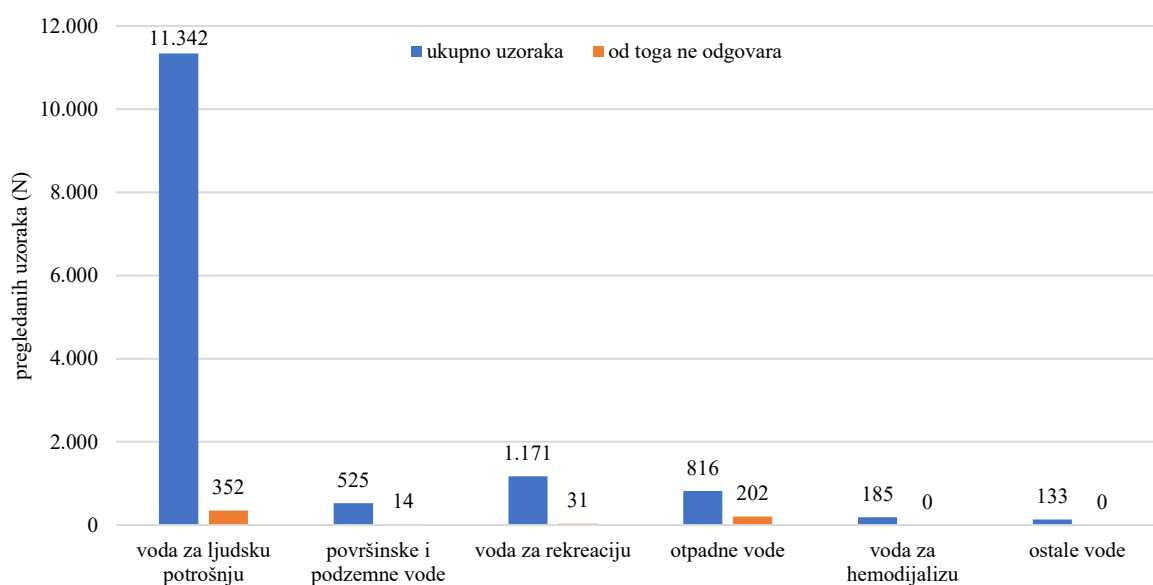
Tablica 8.1.3. Rezultati kontrole vode u Osječko-baranjskoj županiji u 2024. godini

vrsta vode	broj pregledanih uzoraka				ukupno	
	mikrobiološki		kemijski		ukupno uzoraka	ne odgovara
	ukupno	ne odgovara	ukupno	ne odgovara		
voda za ljudsku potrošnju	3.676	511	11.342	352	15.018	863
površinske i podzemne vode	106	-	525	14	631	14
voda za rekreaciju	536	53	1.171	31	1.707	84
otpadne vode	5	1	816	202	821	203
voda za hemodijalizu	281	-	185	-	466	-
ostale vode	16	-	133	-	149	-
ukupno	4.620	565	14.172	599	18.792	1.164

Izvor podataka: Služba za zdravstvenu ekologiju Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

Slika 8.1.3.a Rezultati mikrobiološke kontrole vode u Osječko-baranjskoj županiji u 2024. godini

Slika 8.1.3.b Rezultati kemijske kontrole vode u Osječko-baranjskoj županiji u 2024. godini

8.2. Praćenje, vrsta i koncentracija peludnih zrnaca u zraku

Peludna zrnca prikazana u sljedećim tablicama i slikama dijele se unutar glavnih kategorija na drveće, trave i korove. U 2024. godini na mjernim postajama Osijek, Našice i Đakovo najveći udio peludnih zrnaca bio je u kategoriji drveća, redom 73,3%, 69,3% i 70,8%. Na mjernoj postaji Beli Manastir mjerenja su se provodila do 30. 6. 2024. godine te je također najveći udio peludnih zrnaca bio u kategoriji drveća (92,0%). Na sve 4 mjerne postaje najmanji udio peludnih zrnaca bio je u kategoriji trava (tablica 8.2.1.).

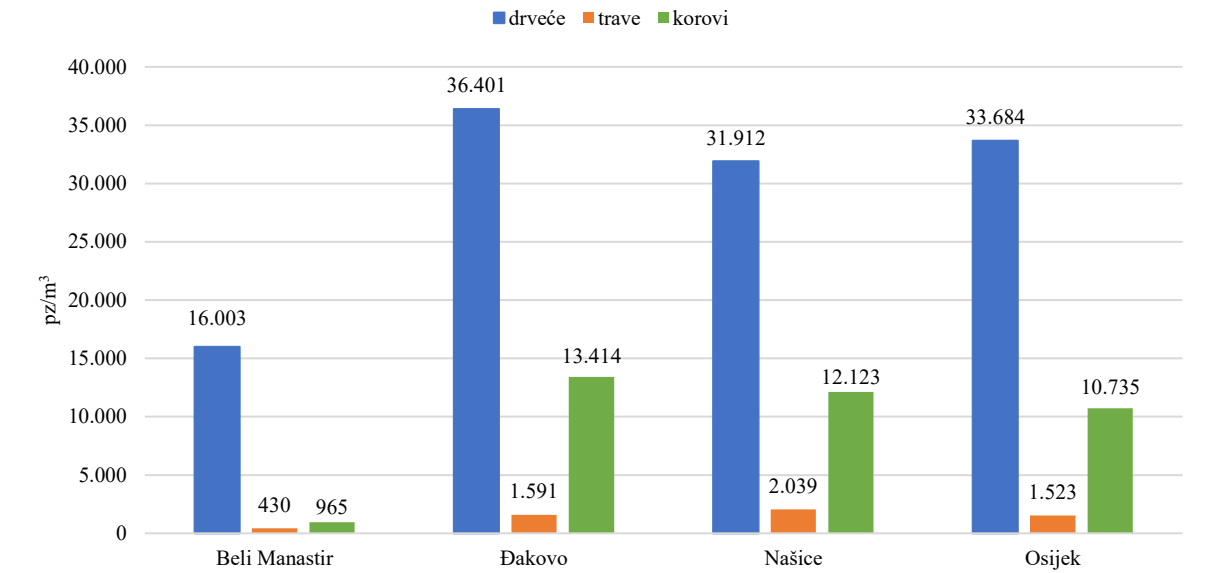
Broj peludnih zrnaca po kubnom metru zraka u 2024. godini na svim je mjernim postajama bio značajno veći nego u 2023. godini.

U prikazima kretanja zabilježene koncentracije odnosno ukupnog broja peludnih zrnaca po kubnom metru zraka kroz 2024. godinu, vidljiva su dva glavna "pika". Jedan u proljetnom, vegetacijskom razdoblju, a drugi u ljetnom. Proljetni je posljedica cvatnje drveća, a najveći doprinos tome ima pelud breze (*Betula sp.*) dok je ljetni posljedica cvatnje ambrozije (*Ambrosia artemisiifolia*). Važno je naglasiti da obje vrste koje dominiraju peludnom sezonom imaju vrlo visok alergijski potencijal što znači da izazivaju pojavu simptoma kod svih alergičnih osoba (tablica 8.2.2. i slike 8.2.2.a – e).

Tablica 8.2.1. Udio peludnih zrnaca unutar glavnih kategorija zabilježenih na mjernim postajama u Osječko-baranjskoj županiji u 2024. godini

kategorija	udio (%)				
	Beli Manastir	Đakovo	Našice	Osijek	
drveće	92,0	70,8	69,3	73,3	
trave	2,5	3,1	4,4	3,3	
korovi	5,5	26,1	26,3	23,4	

Izvor podataka: Služba za zdravstvenu ekologiju Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

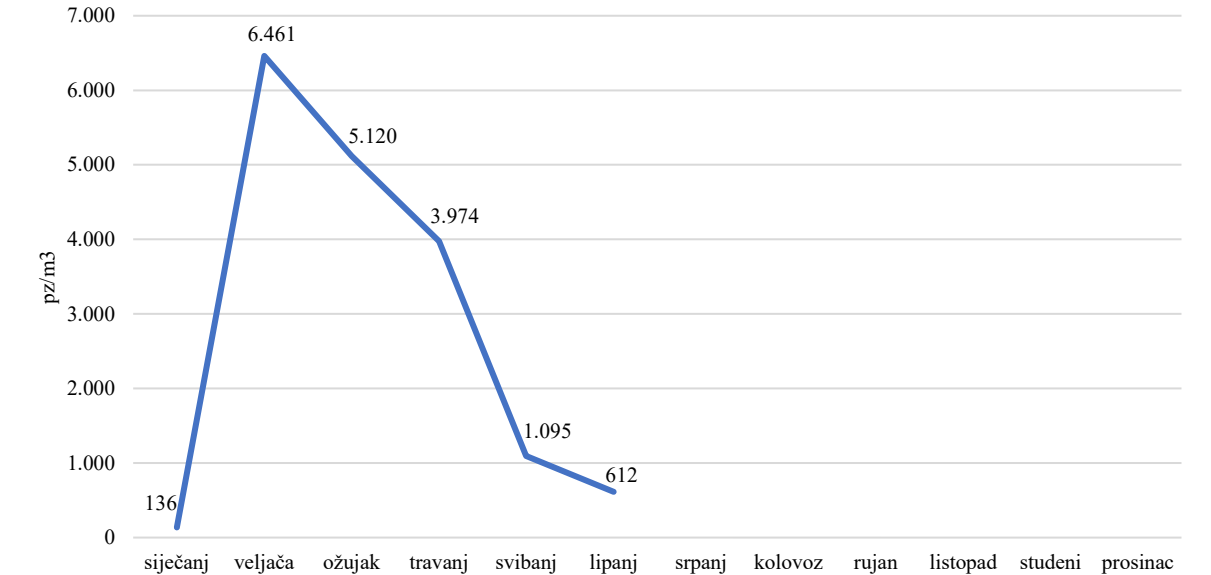

Slika 8.2.1. Broj peludnih zrnaca po kubnom metru zraka (pz/m³) unutar glavnih kategorija zabilježenih na mjernim postajama u Osječko-baranjskoj županiji u 2024. godini

Tablica 8.2.2. Ukupan broj peludnih zrnaca po kubnom metru zraka (pz/m3) različitih biljnih svojti zabilježenih na mjernim postajama u Osječko-baranjskoj županiji u 2024. godini

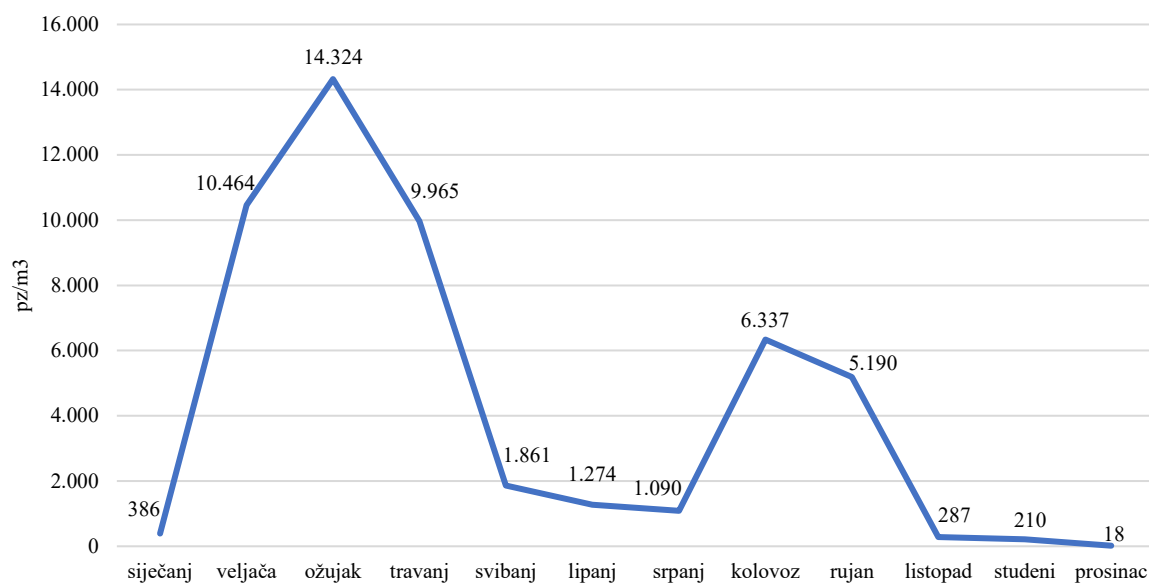
mjesec	mjerna postaja				ukupno
	Beli Manastir	Đakovo	Našice	Osijek	
siječanj	136	386	771	146	1.439
veljača	6.461	10.464	17.367	14.566	48.858
ožujak	5.120	14.324	4.639	11.094	35.177
travanj	3.974	9.965	8.030	7.489	29.458
svibanj	1.095	1.861	2.014	1.773	6.743
lipanj	612	1.274	1.968	1.669	5.523
srpanj	*	1.090	1.410	1.374	3.874
kolovoz	*	6.337	6.028	4.717	17.082
rujan	*	5.190	3.686	2.931	11.807
listopad	*	287	128	149	564
studeni	*	210	30	31	271
prosinac	*	18	3	3	24
ukupno	17.398	51.406	46.074	45.942	160.820

Izvor podataka: Služba za zdravstvenu ekologiju Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije
* prekid mjerenja

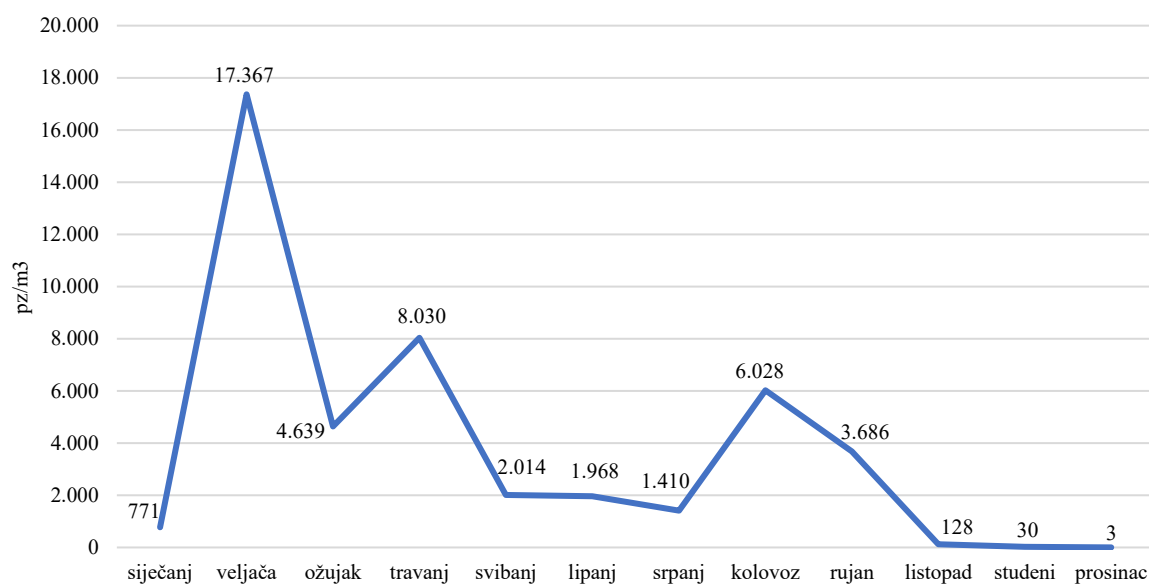

* prekid mjerenja

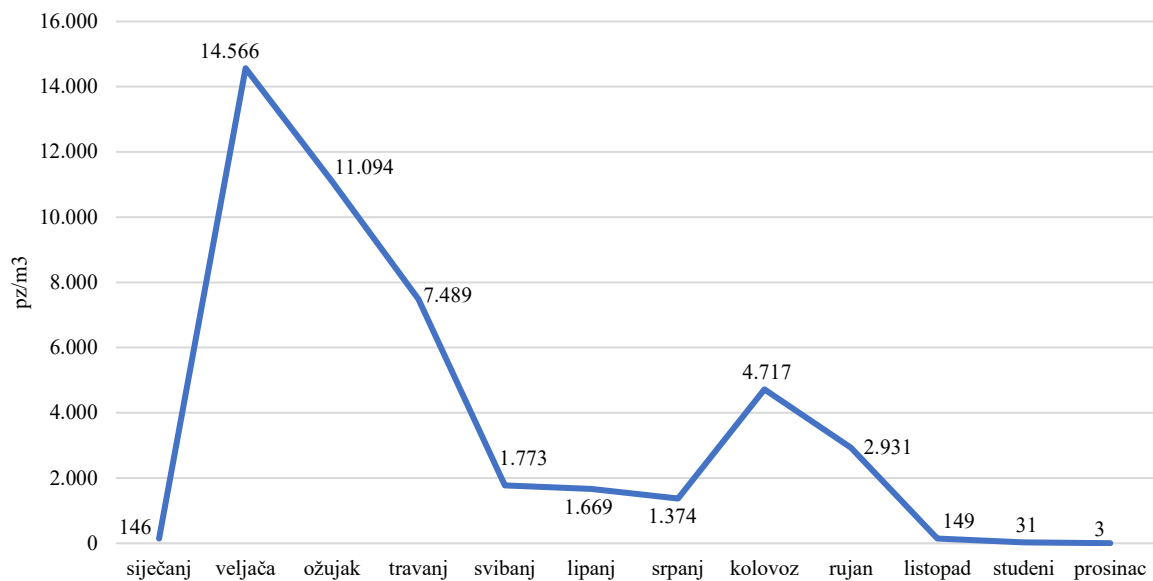
Slika 8.2.2.a Kretanje ukupnog broja peludnih zrnaca po kubnom metru zraka (pz/m3) različitih biljnih svojti u 2024. godini na području Belog Manastira

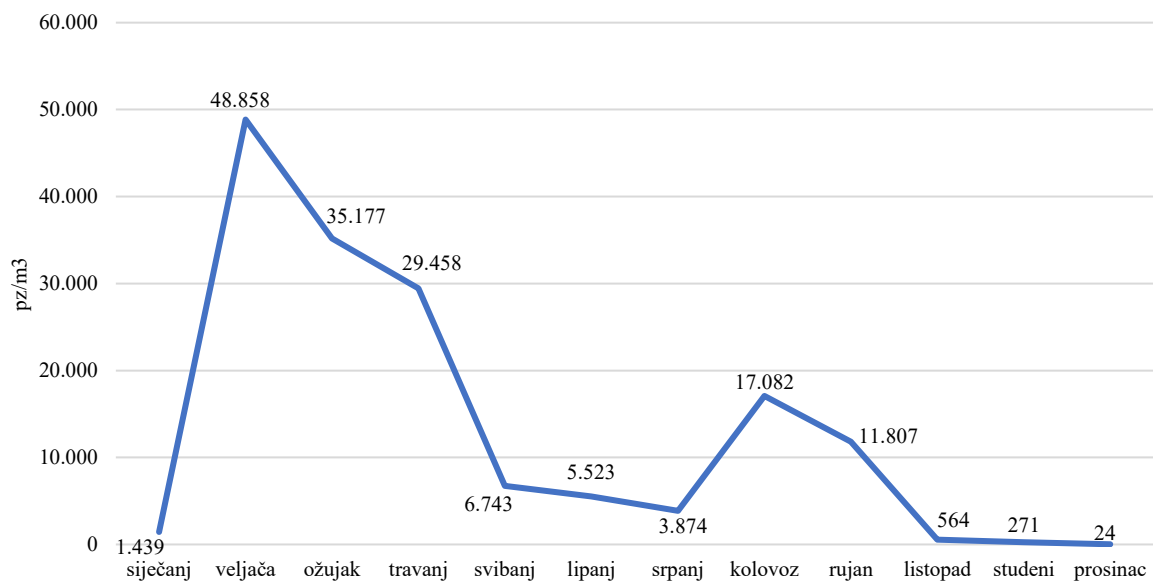
Slika 8.2.2.b Kretanje ukupnog broja peludnih zrnaca po kubnom metru zraka (pz/m³) različitih biljnih svojti u 2024. godini na području Đakova

Slika 8.2.2.c Kretanje ukupnog broja peludnih zrnaca po kubnom metru zraka (pz/m³) različitih biljnih svojti u 2024. godini na području Našica

Slika 8.2.2.d Kretanje ukupnog broja peludnih zrnaca po kubnom metru zraka (pz/m³) različitih biljnih svojti u 2024. godini na području Osijeka

Slika 8.2.2.e Kretanje ukupnog broja peludnih zrnaca po kubnom metru zraka (pz/m³) različitih biljnih svojti u 2024. godini na području Osječko-baranjske županije

8.3. Nutricionističko savjetovalište NZJZ OBŽ

Smisao djelovanja Nutricionističkog savjetovališta NZJZ OBŽ-a kontinuirano je promicanje obrazaca pravilne prehrane u prevenciji bolesti te jačanje implementacije načela dijetoterapije kod korisnika Savjetovališta s ciljem smanjenja simptoma ili pogoršanja određenih kroničnih nezaraznih bolesti kod kojih je neadekvatna prehrana prepoznat rizični čimbenik.

Sustavna provedba aktivnosti Nutricionističkog savjetovališta NZJZ OBŽ u 2024. godini može se podijeliti u tri razine:

- a) provedba programa Savjetovališta za prevenciju prekomjerne tjelesne mase i debljine u djece školske dobi i mladih na području Osječko-baranjske županije;
- b) provedba javnozdravstvenih mjera i ostalih aktivnosti koje doprinose poboljšanju školske prehrane i zdravlju djece općenito;
- c) provedba nutricionističkog savjetovanja te testa intolerancije na hranu.

PROVEDBA PROGRAMA SAVJETOVALIŠTA ZA PREVENCIJU PREKOMJERNE TJELESNE MASE I DEBLJINE U DJECE ŠKOLSKO DOBI I MLADIH NA PODRUČJU OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

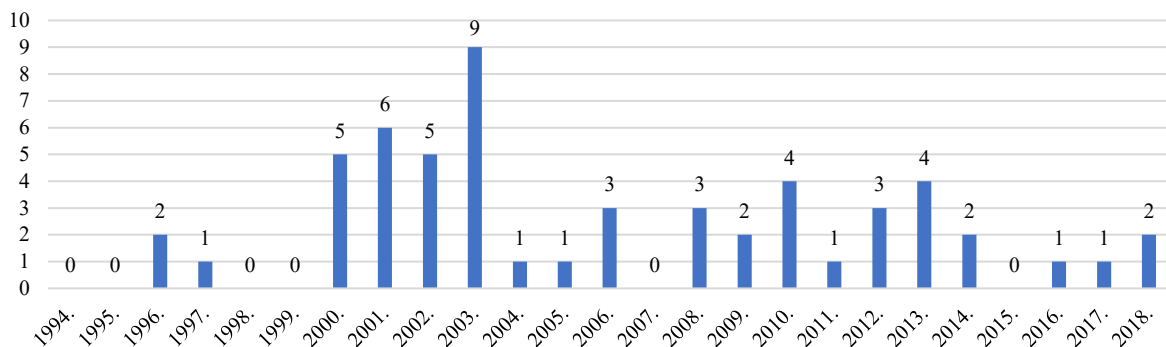
Tijekom 2024. godine dosljedno i kontinuirano provedene su aktivnosti (*slika 8.3.1.*) ovog preventivnog programa:

- Provedeno je 56 individualnih nutricionističkih savjetovanja djece školske dobi i mladih s područja Osječko-baranjske županije te je po procjeni stručne osobe uvedeno i praćenje. Prema godini rođenja najviše mladih (9) bilo je rođeno 2003. godine dok je najviše djece školske dobi (8) bilo rođeno 2010. i 2013. godine (*slika 8.3.2.*). 54,55% prijavljenih mladih, od 18 do 30 godina, bilo je suočeno s debljinom (*slika 8.3.3.*). Osim individualnog nutricionističkog savjetovanja, po potrebi, provedeno je savjetovanje djece školske dobi i mladih u Centru za zdravstvenu zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti te Službi za školsku medicinu.
- Tijekom individualnih nutricionističkih savjetovanja provedeno je anketiranje roditelja o djetetovim prehrambenim navikama te će se anketiranje nastaviti provoditi i u 2025. godini kako bi dobili veći broj podataka. Prema podacima anketiranja u 2024. godini 57,14% djece školske dobi imalo je samo jednu porciju povrća u danu. Više od polovice prijavljene djece školske dobi svakodnevno je pilo gazirane i/ili negazirane slatke napitke. 42,86% djece svakodnevno jede slatkiše dok 57,14% djece uopće ne konzumira orašaste plodove (*slika 8.3.4.*).
- Tijekom individualnih savjetovanja provedeno je anketiranje mladih po pitanju stigmatizacije debljine i provođenja restriktivnih dijeta te će se anketiranje nastaviti i u 2025. godini.
- Tijekom sistematskih pregleda na Službi za školsku medicinu praćena je pojavnost prekomjerne tjelesne mase i debljine kod učenika petih razreda s područja Osječko-baranjske županije. Od ukupno 2.258 pregledanih učenika 213 (9,43%) imalo je prekomjernu tjelesnu masu, a 236 (10,45%) debljinu (*slika 8.3.5.*).
- Održana je edukacija „*Skrivena lica debljine – što je i kako joj pristupiti*“ za djelatnike Učeničkih domova Istočne Hrvatske u Srednjoškolskom đakom domu Osijek.
- Provedeno je 7 interaktivnih radionica za pete i/ili šeste razrede u OŠ A. Šenoa Osijek, OŠ Retfala Osijek, OŠ „I.B. Mažuranić“ Strizivojna, OŠ J. Truhelka Osijek, OŠ I.B. Slovaka Jelisavac, OŠ I. Kukuljevića Belišće i OŠ Drenje. Također su provedene i 3 interaktivne radionice za učenike srednjih škola u Obrtničkoj školi Osijek, Učeničkom domu „Hrvatskog radiše“ Osijek i SŠ Donji Miholjac.
- Provedene su 4 grupe podrške za mlade s područja Osječko-baranjske županije.

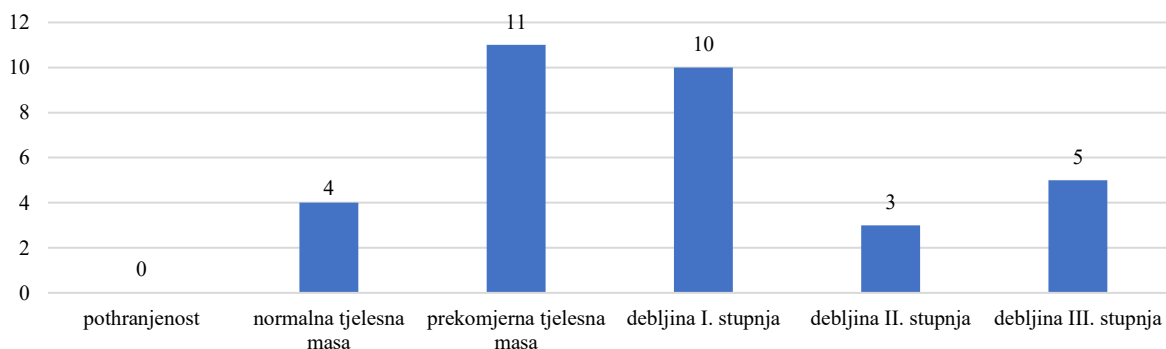
U 2024. godini djelatnici Savjetovališta sudjelovali su na predavljanju analize stanja uhranjenosti i prehrane djece 0-9 godina u Republici Hrvatskoj gdje su definirani najvažniji izazovi u promicanju pravilne prehrane i prevencije debljine u djece u Republici Hrvatskoj te predavljanju rezultata istraživanja „Europska inicijativa praćenja debljine u djece, Hrvatska 2021./2022. (CroCOSI)“, Europskog ureda Svjetske zdravstvene organizacije.

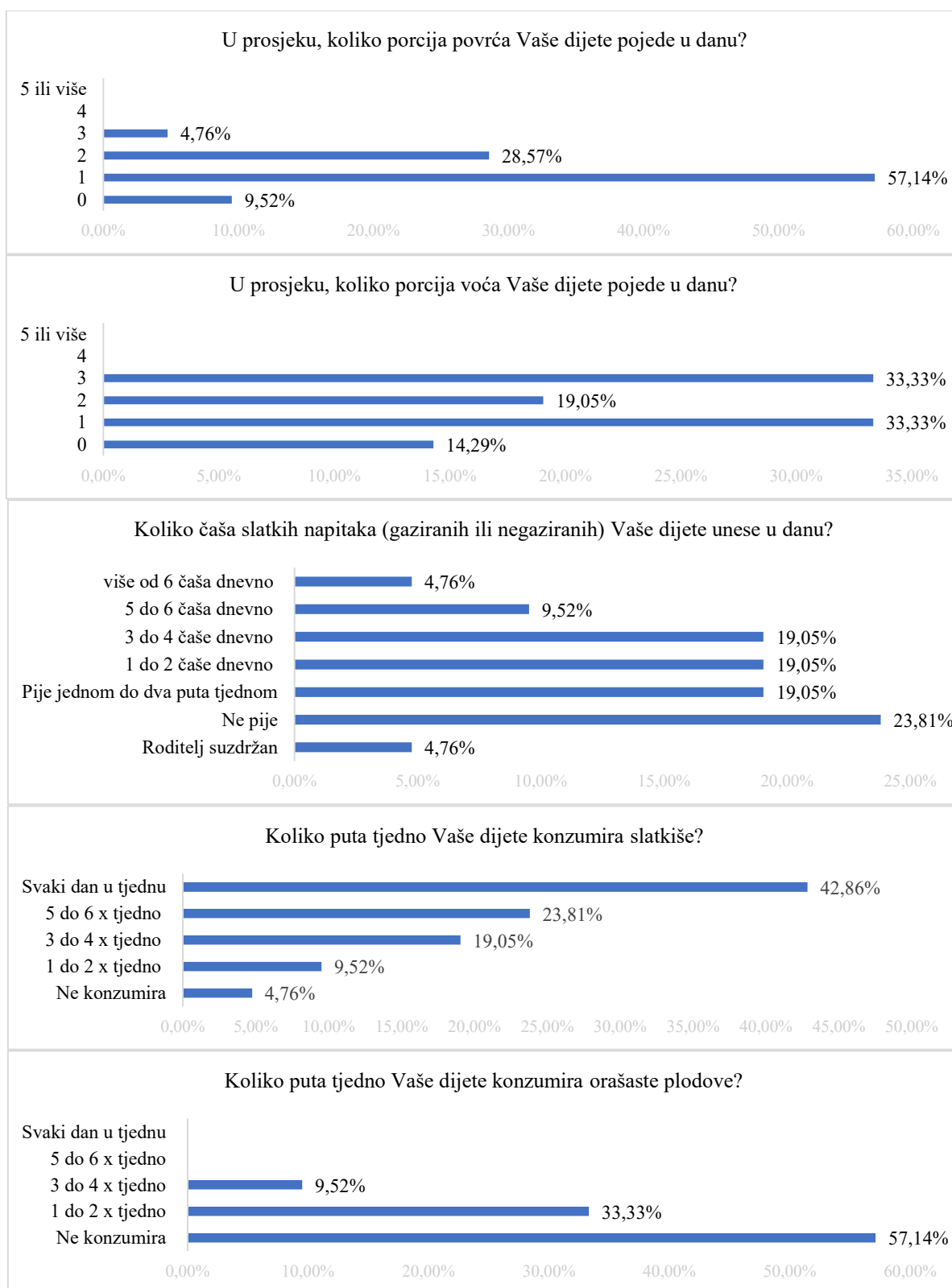
Slika 8.3.1. Prikaz provedenih aktivnosti Savjetovališta za prevenciju prekomjerne tjelesne mase i debljine u djece školske dobi i mladih na području Osječko-baranjske županije u 2024. godini

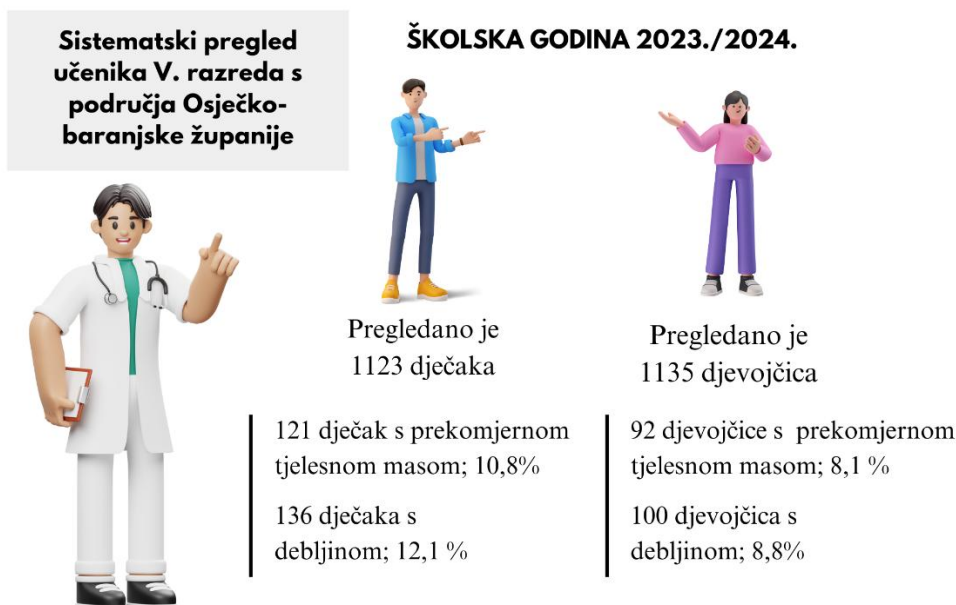
Slika 8.3.2. Djeca i mladi prijavljeni na nutricionističko savjetovanje na području Osječko-baranjske županije u 2024. godini prema godini rođenja

Slika 8.3.3. Stanje uhranjenosti prijavljenih, od 18 do 30 godina, na individualno savjetovanje na području Osječko-baranjske županije u 2024. godini

Slika 8.3.4. Najznačajniji rezultati anketiranja roditelja o djetetovim prehrambenim navikama u sklopu Savjetovališta

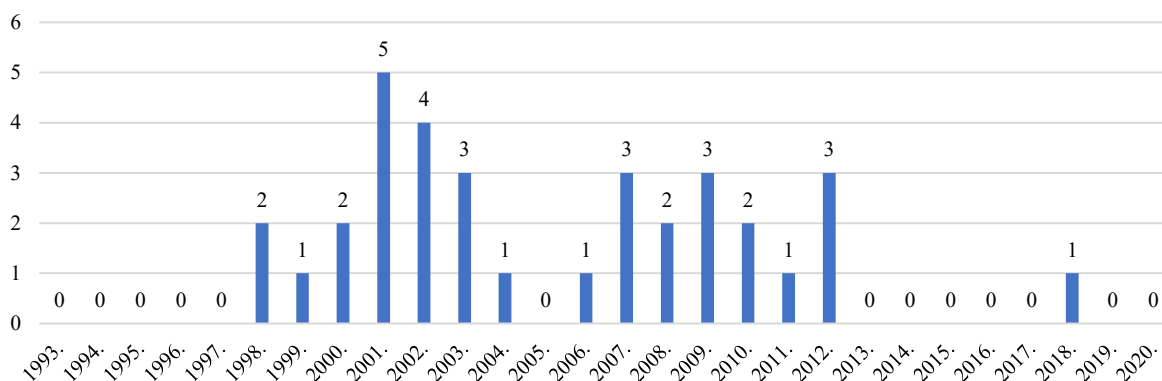

Slika 8.3.5. Prikaz rezultata pojavnosti prekomjerne tjelesne mase i debljine kod učenika petih razreda s područja Osječko-baranjske županije

PROVEDBA JAVNOZDRAVSTVENIH MJERA I OSTALIH AKTIVNOSTI KOJE DOPRINOSE POBOLJŠANJU ŠKOLSKJE PREHRANE I ZDRAVLJU DJECE OPĆENITO

U sklopu javnozdravstvene mjere: "Zdravstveni odgoj i zdravstveno prosvjeđivanje: Utjecaj prehrane na zdravstveno stanje populacije Osječko-baranjske županije" tijekom 2024. godine održano je 7 nutricionističkih radionica u OŠ „Mladost“ Osijek, OŠ „Matija Gubec“ Magadenovac, OŠ Josipa Kozarca Semeljci, OŠ Antuna Mihanovića Osijek, OŠ „Silvije Strahimir Kranjčevića“ Levanjska Varoš, OŠ Dalj i OŠ „Matija Gubec“ Čeminac. Radionice su osmišljene i održane pod vodstvom stručne osobe iz područja nutricionizma i znanosti o hrani za učenike viših razreda osnovnih škola na području Osječko-baranjske županije. Važan kriterij odabira bio je uključiti osnovne škole kako iz urbanih tako i ruralnih područja.

Također, u sklopu navedene javnozdravstvene mjere tijekom 2024. godine održano je 34 individualna nutricionistička savjetovanja djece i mladih s područja Osječko-baranjske županije. Prema godini rođenja najviše mladih (5) bilo je rođeno 2001. godine (slika 8.3.6.). Uočen je veći broj mladih, koji kao razlog dolaska na savjetovanje navode loš odnos s hranom i narušeno stanje uhranjenosti kao posljedicu veće razine stresa ili pak straha od debljanja.

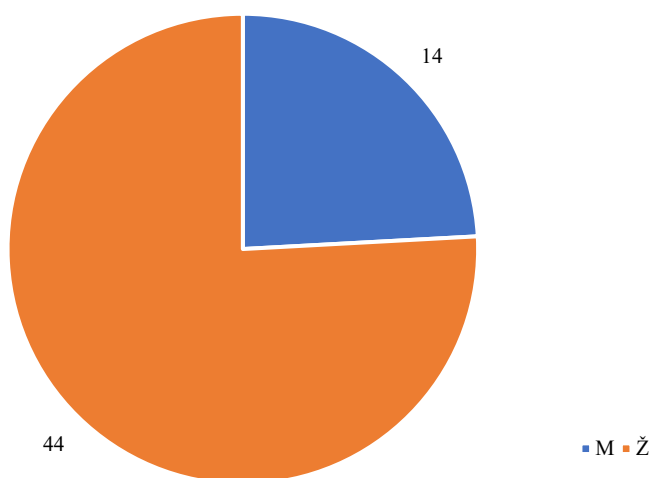
Slika 8.3.6. Djeca i mladi prijavljeni na Besplatno nutricionističko savjetovanje za djecu i mlade na području Osječko-baranjske županije u 2024. godini prema godini rođenja

PROVEDBA NUTRICIONISTIČKOG SAVJETOVANJA I TESTA INTOLERANCIJE NA HRANU

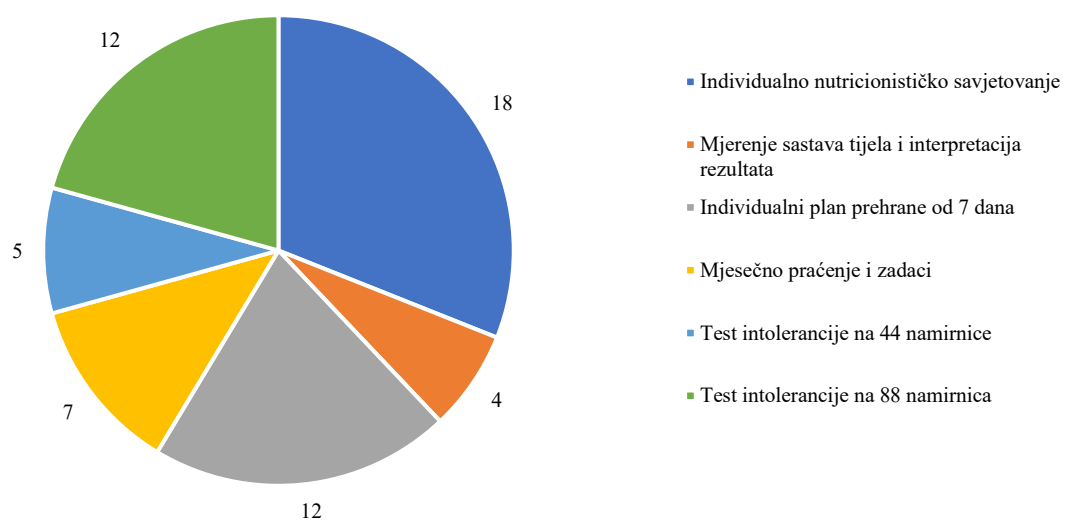
Osim javnozdravstvenih mjera i preventivnih programa koji su ciljanim skupinama besplatni u 2024. godini Nutricionističko savjetovalište NZJZ OBŽ bilo je i tržišno orijentirano. Savjetovalište nudi, svim dobnim skupinama, usluge individualnog i grupnog savjetovanja s ciljem usvajanja zdravih prehrambenih navika i postizanja zdrave tjelesne mase kao ključnog koraka u prevenciji ili pak smanjenju simptoma/pogoršanja određenog zdravstvenog stanja kod kojeg je neadekvatna prehrana prepoznat rizični čimbenik. U 2024. godini usluge je koristilo više osoba ženskog (75,9%) nego muškog spola (24,1%), a osim Individualnog nutricionističkog savjetovanja, najčešće su provedene usluge Individualni plan prehrane od 7 dana, Test intolerancije na 88 namirnica i mjesečno praćenje i zadaci (slike 8.3.7. i 8.3.8.).

Tijekom 2024. godine Nutricionističko savjetovalište NZJZ OBŽ aktivno je sudjelovalo kroz grupna savjetovanja te izradu edukativnih materijala za opću populaciju Osječko-baranjske županije:

- 1 nutricionističko predavanje za osobe starije dobi povodom Svjetskog dana srca te izrada brošure „*Zdravo i fino*“ za Aktivne umirovljenike Osijek;
- 1 nutricionističko predavanje na temu „*Zdravi koraci pri promjeni tjelesne mase*“ uz predstavljanje edukativne kuharice „*Kuharica dobroga zdravlja*“ na Sajmu zdravlja i ljepote;
- 1 nutricionistička radionica na temu „*Nutritivni put jedne poduzetnice*“ s ciljem osnaživanja i poticanja brige o pravilnoj prehrani kod žena u sklopu seminara „Poduzetnički obzor special – Žene u poduzetništvu“.

Slika 8.3.7. Korisnici usluga na individualnoj bazi Nutricionističkog savjetovališta NZJZ OBŽ prema spolu u 2024. godini

Slika 8.3.8. Provedene usluge na individualnoj bazi Nutricionističkog savjetovišta NZJZ OBŽ u 2024. godini